

नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

**8वी वार्षिक अहवाल
2023-24**

8वी वार्षिक अहवाल 2023-24

सामग्री	पृष्ठ क्र.
संचालक मंडळ	3
अध्यक्षांचे भाषण	6
अहवाल:	
संचालकांचा अहवाल	9
2023-24 साठी सीएसआर उपक्रमांचा अहवाल	42
सचिवीय लेखापरीक्षण अहवाल	48
फायनान्शियल स्टेटमेंट:	
लेखापरीक्षकांचा अहवाल	52
ताळेबंद	64
नफा-तोट्याचे स्टेटमेंट	66
कॅश फ्लो चे स्टेटमेंट	67
इक्विटीमधील बदलांची विधाने	69
फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या नोट्स -- नोट्स 1 ते 43	71
सी अँड एजी टिप्पण्या	123

संचालक मंडळ

संचालक मंडळ

(21.08.2024 रोजी)

जया वर्मा सिन्हा
अर्धवेळ अध्यक्ष
(31.08.2024 पर्यंत)

विवेक कुमार गुप्ता
व्यवस्थापकीय संचालक

अंजुम परवेझ
संचालक (प्रकल्प)

विवेक प्रकाश त्रिपाठी
संचालक (वित्त)

आलोक कटियार
संचालक (इलेक्ट्रिकल आणि
सिस्टीम)

संदीप श्रीवास्तव
संचालक (रोलिंग स्टॉक)

प्रमोद शर्मा
संचालक (काम)

विकास चौबे
संचालक (परिवहन, सुरक्षा आणि
विपणन)

डॉ. प्रणय प्रभाकर
अर्धवेळ संचालक

संजय जगदीशचंद्र सेठी
अर्धवेळ संचालक

अन्विता सिन्हा
अर्धवेळ संचालक

कंपनी सचिव

सुमीता शर्मा

नोंदणीकृत कार्यालय

दुसरा मजला, एशिया भवन, रोड नंबर 205,
सेक्टर - 9, द्वारका, नई दिल्ली - 110077
दूरध्वनी: 91-11-2807000/01; फॅक्स: 91-11-28070250
ई-मेल: psmd@nhsrcl.in;
संकेतस्थळ : www.nhsrcl.in
सीआयएन: U60200DL2016GOI291002

वैधानिक लेखापरीक्षक

मेसर्स दिवाण पी. एन. चोप्रा अँड कंपनी
चार्टर्ड अकाउंटंट्स

सचिवीय लेखापरीक्षक

मेसर्स व्हीएपी अँड असोसिएट्स
कंपनी सचिव

अंतर्गत लेखापरीक्षक

मेसर्स अशोक श्याम अँड असोसिएट्स
चार्टर्ड अकाउंटंट

अध्यक्षांचे भाषण

अध्यक्षांचे भाषण

प्रिय भागधारक,

नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या या 8 व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेत (एजीएम) आपल्या सर्वांचे स्वागत करताना खूप आनंद होत आहे.

संचालकांचा अहवाल, कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी (सीएसआर) उपक्रमांवरील अहवाल, आर्थिक विवरणपत्रे, लेखापरीक्षक अहवाल इत्यादींसह 2023-24 या आर्थिक वर्षाचा वार्षिक अहवाल सर्व भागधारक आणि इतर भागधारकांना यापूर्वीच वितरित करण्यात आला आहे.

कंपनीने भारतातील पहिल्या हाय स्पीड रेल कॉरिडॉरच्या (मुंबई ते अहमदाबाद) अंमलबजावणीसाठी बांधकाम क्रियाकलापांमध्ये लक्षणीय प्रगती केली आहे. मी अलीकडेच कंपनीने केलेल्या काही उपलब्धी सामायिक करू इच्छितो:

- कंपनीने या प्रकल्पासाठी लागणारी 100 टक्के जमीन संपादित केली आहे.
- कंपनीने 24 कंत्राट पॅकेजेस दिली आहेत ज्यात सर्व नागरी कामे, सर्व डेपो पॅकेजेस, सर्व एचएसआर स्टेशन्स आणि व्हायडकट पॅकेजेस आणि इलेक्ट्रिकल सब-पॅकेजसाठी निविदा समाविष्ट आहेत. उर्वरित चार कंत्राटी पॅकेजेस विचाराधीन विविध टप्प्यांवर आहेत।
- या प्रकल्पाने ऑगस्ट 2024 पर्यंत 46.07 टक्के म्हणजेच गुजरातमध्ये 55.49 टक्के आणि महाराष्ट्रात 26.74 टक्के अशी एकूण भौतिक प्रगती साधली आहे.
- गुजरात राज्यात 352 किमी लांबीच्या रस्त्याचे काम प्रगतीपथावर असून पायाभरणीत 97.52 टक्के प्रगती झाली आहे; 31 ऑगस्ट 2024 पर्यंत पियर बांधकामात 95.57 टक्के; गर्डर कास्टिंगमध्ये 70.21 टक्के; आणि गर्डर लॉचिंगमध्ये 60.65%.
- महाराष्ट्र राज्यातील 156 किलोमीटरच्या संपूर्ण पट्ट्यात नागरी कामे सुरु झाली आहेत.
- गुजरात राज्यातील अशा एकूण 21 पुलांपैकी 31 ऑगस्ट 2024 पर्यंत दहा नदी पुलांचे बांधकाम पूर्ण झाले असून गुजरातमधील उर्वरित 11 नदी पुलांचे तसेच महाराष्ट्र राज्यातील 11 नदी पुलांचे काम प्रगतीपथावर आहे.
- गुजरातमधील आठही एचएसआर स्थानकांच्या पायाभरणीचे काम पूर्ण झाले असून, सुपरस्ट्रक्चरचे बांधकाम प्रगतीपथावर आहे. महाराष्ट्रातील चारही एचएसआर स्थानकांचे काम सुरु झाले आहे.
- गुजरातमधील एकमेव बोगद्याचे बांधकाम पूर्ण झाले असून, महाराष्ट्रातील 20.37 किमी च्या समुद्राखालील बोगद्यासाठी बोगद्यासाठी लागणारी 100 टक्के जमीन कंत्राटदाराकडे सुपूर्द करण्यात आली असून महत्वाच्या उपकरणांची ऑर्डर कंत्राटदाराने दिली आहे.

साबरमती येथील पॅसेंजर टर्मिनल हब इमारतीच्या व्यावसायिक वापरासाठी, मे 2024 मध्ये जारी केलेल्या सवलत करारासाठी निविदा दस्तऐवजाचे मूल्यांकन प्रगतीपथावर आहे.

एमएचएसआर प्रकल्पाच्या बांधकामाव्यतिरिक्त, आपली कंपनी इतर सात प्रस्तावित एचएसआर कॉरिडॉरसाठी तपशीलवार प्रकल्प अहवाल (डीपीआर) देखील तयार करीत आहे. चार कॉरिडॉरसाठी (उदा. दिल्ली-वाराणसी एचएसआर, दिल्ली-अहमदाबाद एचएसआर,

नागपूर-मुंबई एचएसआर आणि मुंबई-हैदराबाद एचएसआर) डीपीआर 2023-24 पर्यंत सादर करण्यात आले आहेत आणि एक डीपीआर (दिल्ली-अमृतसर एचएसआर कॉरिडॉरसाठी) आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर जुलै 2024 मध्ये सादर करण्यात आला आहे. दोन एचएसआर कॉरिडॉर (उदा. चेन्नई - म्हैसूर एचएसआर आणि वाराणसी - हावडा एचएसआर) साठी उर्वरित डीपीआर 2024-25 दरम्यान सादर करणे अपेक्षित आहे.

कंपनी कायदा, 2013 च्या कलम 135 अन्वये नमूद केलेल्या तरतुदींच्या अनुषंगाने कंपनी सीएसआरसाठी आपली वचनबद्धता पार पाडत आहे.

आपली कंपनी बांधकाम टप्प्यात आहे, आणि अद्याप व्यावसायिक कामकाज सुरू केलेले नाही. 31 मार्च 2024 पर्यंत कंपनीचे भांडवली काम रुपये 41,934 कोटी (अंदाजे) आहे.

आपली कंपनी भारताचा पहिला एचएसआर कॉरिडॉर प्रत्यक्षात आणण्याच्या दिशेने उतरोत्तर कार्य करीत आहे. आतापर्यंतच्या कामगिरीवर कंपनी विसंबून राहू शकत नाही. हे स्वप्न सत्यात उतरवण्यासाठी खूप मेहनत, चिकाटी आणि बांधिलकी पुढे आहे. भारतातील एचएसआरचे ध्येय गाठण्यासाठी मनुष्य आणि यंत्र यांना एकजुटीने काम करावे लागेल. या शब्दांद्वारे, मी टीम एनएचएसआरसीएलला विनंती करतो की त्यांनी त्यांची वचनबद्धता कायम ठेवावी आणि देशाला रेल्वे वाहतुकीच्या पायाभूत सुविधांमध्ये प्रगतीच्या युगात नेले पाहिजे.

(सतीश कुमार)
अध्यक्ष

दिनांक : 30.09.2024

ठिकाण : नवी दिल्ली

अहवाल

संचालकांचा अहवाल

प्रतिष्ठित शेअरहोल्डर

आपल्या कंपनीच्या संचालकांना आर्थिक वर्ष 2023-24 साठी कंपनीच्या व्यवहारांवर त्यांचा 8वी अहवाल सादर करताना प्रचंड आनंद होत आहे.

नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ही कंपनी कायदा, 2013 च्या कलम 2(45) मधील तरतुदीनुसार एक सरकारी कंपनी आहे आणि अनुक्रमे 50:25:25 या प्रमाणात इक्विटी सहभागासह भारत सरकार, गुजरात सरकार आणि महाराष्ट्र सरकार यांचा संयुक्त उपक्रम आहे. दिल्ली मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड (डीएमआरसी) च्या धर्तीवर कंपनीची स्थापना करण्यात आली आहे.

I. एमएचएसआर प्रकल्पाचा आढावा

तुमची कंपनी जपानच्या शिंकांनसेन तंत्रज्ञानावर आधारित मुंबई-अहमदाबाद हाय स्पीड रेल (एम. ए. एच. एस. आर.) हा भारताचा पहिला हाय स्पीड रेल्वे प्रकल्प राबवत आहे, ज्यासाठी भारत सरकार आणि जपान सरकार यांच्यात 12 डिसेंबर 2015 रोजी सहकार्य करारावर स्वाक्षऱ्या करण्यात आल्या होत्या. या एम. ए. एच. एस. आर. प्रकल्पामुळे अत्याधुनिक तंत्रज्ञानासह भारतीय प्रवासी वाहतूक व्यवस्थेत परिवर्तन घडेल आणि प्रवासी वाहतूक, सर्वसाधारणपणे आणि विशेषतः रेल्वे वाहतुकीच्या नव्या युगाची सुरुवात होईल. यामुळे केवळ रोजगाराच्या संधी निर्माण होणार नाहीत तर देशाच्या आर्थिक विकासालाही चालना मिळेल.

एमएचएसआर मार्ग संरेखन

एमएचएसआर प्रकल्प मुंबईतील वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स (बीकेसी) येथून सुरू होतो आणि गुजरातमधील अहमदाबादमधील साबरमती रेल्वे स्थानकाजवळ संपतो. या एमएचएसआर कॉरिडॉरचा अंदाजे 508 किमीचा मार्ग गुजरात राज्य (8 जिल्ह्यांमध्ये), दादरा आणि नगर हवेली आणि दमण आणि दीव केंद्रशासित प्रदेश आणि महाराष्ट्र राज्यातून (3 जिल्ह्यांमध्ये) जाईल. व्यवहार्यता अभ्यासानुसार प्रकल्पाची अंदाजित किंमत रु.1,08,000 कोटी (अंदाजे) आहे.

उक्त एच. एस. आर. कॉरिडॉरमध्ये पुढील गोष्टी असतील:

- बारा (12) स्थानके [उदा. मुंबई (बीकेसी), ठाणे, विरार, बोईसर, वापी, बिलिमोरा, सुरत, भरूच, वडोदरा, आणंद/नडियाद, अहमदाबाद आणि साबरमती];
- तीन (3) रोलिंग स्टॉक मॅटेनन्स डेपो [उदा. ठाणे येथील डेपो, सुरत येथील किरकोळ डेपो आणि साबरमती येथील डेपो-कम-वर्कशॉप];
- ओव्हरहेड इलेक्ट्रिकल (ओएचई) लाईन्स, ट्रॅक इत्यादींच्या देखभालीसाठी आवश्यक असलेल्या कार/उपकरणांची तपासणी आणि देखभाल आणि साठवण/हाताळणीसाठी आठ (8) देखभाल डेपो.
- व्हायडक्टवर दोन (2) कन्फर्मेशन कार बेस;
- देखभाल कामांच्या व्यवस्थापनासाठी आठ (8) देखभाल केंद्रे; आणि
- साबरमती पॅसेंजर टर्मिनल हब बिल्डिंग.

II. एमएचएसआर प्रकल्प -- बांधकामपूर्व उपक्रम

A. तांत्रिक वैशिष्ट्ये, मानक वैशिष्ट्ये आणि वैशिष्ट्ये आणि मानकांसाठी मॅन्युअल

- टी 1 ट्रॅक पॅकेजसाठी तांत्रिक वैशिष्ट्ये (टीएस) अंतिम टप्प्यात आहेत (टी 2 आणि टी 3 पॅकेजेस 2022-23 मध्ये आधीच अंतिम केले गेले होते).

- ii) सिग्नलिंग, टेलिकम्युनिकेशन्स आणि ऑपरेशन्स कंट्रोल सेंटरची मानके आणि वैशिष्ट्ये जेआयसीसीने तयार केली आहेत, जपानी संस्थेने (जेई) तपासली आहेत आणि जपानमधील शिंकांसेनची सुरक्षा आणि गुणवत्ता मानके सुनिश्चित करण्यासाठी जपानी पद्धतीचे पालन करून एमएलआयटी (जपान) ने स्वीकारली आहेत.

B. डिझाइन

सन 2023-24 मध्ये पूर्ण झालेली प्रमुख डिझाइन कामे खालीलप्रमाणे आहेत.

- i) जेआयसीसीने तयार केलेले आणि जेईद्वारे तपासलेले आणि एमएलआयटीद्वारे प्रमाणित सिग्नलिंग आणि टेलिकम्युनिकेशन्सचे तपशीलवार डिझाइन अनुक्रमे आणि सप्टेंबर 2023 मध्ये जायकाने सादर केले आहेत. पूर्ण झाल्यानंतर, हे डिझाइन ई 1 च्या सहा उप-पॅकेजेससाठी (उदा. ईई 1, ईई 2, ईई 3, ईई 5, ईई 6 आणि ईडब्ल्यू 2) तयार केल्या जाणार्या निविदा दस्तऐवजांमध्ये समाविष्ट केले जातील. ई 1 च्या दोन उप-पॅकेजेस (म्हणजे ईडी 1 आणि ईई 4) चे डिझाइन संबंधित करारानुसार केले जाईल.

- ii) एचएसआर स्टेशन, डेपो (मॅटेनन्स डेपोसह) आणि प्रशिक्षण संस्थेसाठी तांत्रिक डिझाइन कामे:

- a) चार एचएसआर स्टेशनसाठी 2023-24 दरम्यान संबंधित कंत्राटदारांसह आर्किटेक्चरल एस्थेटिक रिपोर्ट (अंतर्गत आणि बाह्य) सुरु करण्यात आला आहे [उदा. मुंबई (बी. के. सी.) अहमदाबाद, वडोदरा आणि साबरमती], तसेच डी 2 पॅकेजच्या बांधकामासाठी आणि वडोदरा येथे प्रशिक्षण संस्था (टी. आय. 1 पॅकेज) पाच एच. एस. आर. स्थानकांव्यतिरिक्त (उदा. वापी, बिलीमोरा, सुरत, भरूच आणि आनंद/नाडियाड) 2021-22 मध्ये आधीच हाती घेण्यात आले आहेत.

वरील 9 एचएसआर स्थानकांपैकी चार एचएसआर स्थानकांसाठी (उदा. सुरत, बिलिमोरा, अहमदाबाद आणि आणंद/ नडियाद) उपरोक्त 9 एचएसआर स्थानकांसाठी 31 मार्च 2024 पर्यंत आणि वडोदरा एचएसआर स्टेशनसाठी आर्थिक वर्ष 2023-24 संपल्यानंतर एप्रिल 2024 मध्ये उपरोक्त स्थापत्य सौंदर्य अहवाल अंतिम करण्यात आले आहेत.

- b) आर्किटेक्चरल एस्थेटिक रिपोर्ट आणि मेकॅनिकल, इलेक्ट्रिकल आणि प्लंबिंग (एमईपी) सेवा इत्यादींचा समावेश असलेली तांत्रिक रचना.
- 1) सुरत डेपो आणि पाच मॅटेनन्स डेपो (सी 4 आणि सी 6 पॅकेज अंतर्गत) सह तीन एचएसआर स्टेशन (उदा. आणंद/ नडियाद, बिलिमोरा आणि सुरत) साठी अंतिम रूप देण्यात आले आहे.
  - 2) सहा एचएसआर स्थानकांसाठी (वापी, भरूच, वडोदरा, अहमदाबाद, साबरमती आणि बीकेसी) अंतिम टप्प्यात आहे.
  - 3) तीन एच. एस. आर. स्थानकांसाठी (उदा. ठाणे, विरार आणि बोईसर) तसेच वर्षभरात डी 2 पॅकेजची दोन देखभाल डेपो (सी 3 पॅकेज) इमारत आणि प्रशिक्षण संस्था (टीआय 1).

- iii) तांत्रिक आराखड्याला अंतिम रूप दिल्यानंतर, वरील तीन एच.एस.आर. स्थानकांचे बांधकाम टप्प्यातील आराखडा (व्ही. बिलीमोरा, सुरत आणि आनंद/नाडियाड) सुरत डेपो आणि पाच देखभाल डेपो (सी 4 आणि सी 6 पॅकेज अंतर्गत) प्रगत टप्प्यात आहेत आणि त्यानंतर सुरत आणि आनंद/नाडियाड एचएसआर स्थानकांवर विविध मॉक-अप्सची अंमलबजावणी 2023-24 दरम्यान सुरु करण्यात आली आहे.

- iv) आपली कंपनी 2022-23 दरम्यान स्वाक्षरी केलेल्या रेकॉर्ड ऑफ डिस्कशन (आरओडी) नुसार जायकाच्या तांत्रिक सहकार्यांतर्गत प्रोजेक्ट स्मार्ट म्हणून ओळखल्या जाणार्या चार एचएसआर स्थानकांसाठी (उदा. ठाणे, विरार, सुरत आणि साबरमती) स्टेशन एरिया डेव्हलपमेंट करत आहे. एक नामनिर्देशित टीम (केंद्र सरकार, राज्य सरकार, स्थानिक शहर प्राधिकरण आणि जायकामधील जपानी तज्ञांचा समावेश आहे) वरील चार एचएसआर स्थानकांवर काम करीत आहे.

2023-24 या कालावधीत राज्य नगरविकास प्राधिकरणाच्या (अहमदाबाद, सुरत, ठाणे, विरार) अधिकाऱ्यांच्या तांत्रिक सहकार्यासाठी नियमित बैठका व कार्यशाळा घेण्यात आल्या आहेत; रेल्वे मंत्रालय; एनएचएसआरसीएल; गृहनिर्माण आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय (एमओएचयूए); आणि जायका तज्ज्ञ.

C. विद्यमान भारतीय रेल्वे सुविधा आणि सुविधांचे स्थलांतर

विद्यमान भारतीय रेल्वे सुविधा आणि पायाभूत सुविधा एम.ए.एच.एस.आर. संरेखनचे उल्लंघन करतात. धावण्याचे मार्ग, इतर महत्त्वपूर्ण उत्पादन आणि देखभाल सुविधा आणि कार्यालये/कर्मचारी निवासस्थान इत्यादींसह रेल्वे प्लॅटफॉर्म. पश्चिम रेल्वेच्या समन्वयाने गुजरात आणि महाराष्ट्रातील रेल्वे स्थानके स्थलांतरीत करण्यात आली आहेत.

पुढे, एम.ए.एच.एस.आर. संरेखन उल्लंघन करणाऱ्या मोठ्या संख्येने ओ.एच.ई. मार्गिका आणि इतर उपयुक्तता देखील स्थलांतरीत केल्या जात आहेत किंवा उपयुक्तता मालकांच्या समन्वयाने अशा संरचनांची उंची वाढवली जात आहे.

या व्यतिरिक्त, एम.ए.एच.एस.आर. संरेखनचे काही भाग दाट लोकवस्तीच्या शहरी भागातून जात असल्याने, अनेक भूमिगत आणि नागरी सुविधा जसे की गॅस लाइन, पाणी आणि ड्रेनेज पाईप्स, दिवे, वीज आणि दूरसंचार केबल्स, आणि इतर पायाभूत सुविधा देखील महत्वाच्या ठिकाणी स्थलांतरित केल्या जात आहेत. मुंबई, ठाणे, वडोदरा आणि अहमदाबादमधील स्थाने एच. एस. आर सिव्हिल बांधकाम कामांच्या विना अडथळा सुरु करण्यासाठी मार्ग मोकळा करण्यासाठी आणि मोठ्या प्रमाणावर सामान्य लोकांचे हित लक्षात घेऊन या युटिलिटीजच्या ऑपरेशनमध्ये कमीत कमी व्यत्यय येण्याची खात्री करा.

2023-24 दरम्यान विद्यमान रेल्वे सुविधा आणि सुविधांच्या स्थलांतराची प्रगती / स्थिती आणि त्या स्थलांतरामुळे उद्भवलेल्या बांधकामांची प्रगती / स्थिती खालीलप्रमाणे आहे:

स्थलांतर / स्थलांतर:

- 2023-24 मध्ये 33 ओव्हरहेड इलेक्ट्रिकल (ओएचई) लाइन पूर्ण झाल्या आहेत. 31 मार्च 2024 पर्यंत स्थलांतरित केलेल्या एकूण ओएचई लाइन्स 1638 (एकूण 1651 पैकी) म्हणजे गुजरातमध्ये 1333 आणि महाराष्ट्रात 305 आहेत. यामुळे गुजरातमध्ये ओएचई लाइनचे 100 टक्के तर महाराष्ट्रात 95.91 टक्के स्थलांतर झाले आहे. महाराष्ट्रातील उर्वरित 11 ओएचई लाइन स्थलांतरित करण्याचे काम प्रगतीपथावर आहे.
- भारत पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन लिमिटेडचे (बीपीसीएल) बीकेसी, मुंबई येथील रिटेल आउटलेट सप्टेंबर 2023 मध्ये पूर्ण झाले.
- प्रस्तावित ठाणे डेपोतील स्टेम वॉटर डिस्ट्रिब्युशन अँड इन्फ्रास्ट्रक्चर कंपनी प्रायव्हेट लिमिटेडची पाण्याची पाइपलाइन 90 टक्के पूर्ण झाली आहे.
- वडोदरा येथे सव्वा दोन लाख लिटरची ओव्हरहेड पाण्याची टाकी सप्टेंबर 2023 मध्ये पूर्ण झाली.

अहमदाबाद-साबरमती (शाहीबाग पट्ट्यातील) विभागातील तिसऱ्या मेनलाइनच्या दोन वर्षांच्या ट्रॅफिक आणि पॉवर ब्लॉकसाठी वायडवट (सी 7 पॅकेज) बांधण्यासाठी 2023-24 दरम्यान पूर्वआवश्यक मान्यता/ परवानग्या प्राप्त झाल्या आहेत.

युटिलिटी शिफ्टिंगमुळे निर्माण होणारे बांधकाम :

- सीपीओएच वर्कशॉपमधील 87 मशिन्स (88 पैकी) मार्च 2024 मध्ये अहमदाबाद येथे कार्यान्वित करण्यात आल्या आहेत.
- पश्चिम रेल्वे, बडोदा विभागासाठी नवीन अपघाती मदत वैद्यकीय उपकरणे (एआरएमई) कार्यालयाचे बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.

आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर :

- वडोदरा येथील वितरण उपकेंद्राचे (डीएसएस) उल्लंघन करणाऱ्या पंप हाऊसचे बांधकाम एप्रिल 2024 मध्ये पूर्ण झाले असून जून 2024 मध्ये पश्चिम रेल्वेकडे सुपूर्द करण्यात आले आहे.
- अहमदाबाद येथील काली मंदिर ते रेल्वे कॉलनी या रेल्वे मार्गावरील एफओबी बांधण्याचा दुसरा टप्पा एप्रिल 2024 मध्ये पूर्ण झाला आहे. डेम् शेड ते काली मंदिर हा पहिला टप्पा सप्टेंबर 2023 मध्ये पूर्ण झाला आहे.
- अहमदाबादयेथील फ्लॅश बट वॅल्व्हिंग (एफबीडब्ल्यू) प्रकल्पातील सर्व 21 मशिन्स जून 2024 मध्ये कार्यान्वित करून भारतीय रेल्वेकडे सुपूर्द करण्यात आल्या आहेत.

गुजरातमधील भरुच जिल्ह्यात शिसो पाइलचे काम प्रगतीपथावर

D. भूसंपादन

भूसंपादनाच्या प्रक्रियेत लक्षणीय प्रगती झाली आहे. 31 मार्च 2024 पर्यंतची एकूण स्थिती खालीलप्रमाणे आहे:

- संयुक्त मापन सर्वेक्षण (जेएमएस) अहवालाच्या आधारे, एमएचएसआर प्रकल्पासाठी अपेक्षित जमिनीची आवश्यकता तसेच 2023-24 आणि 31 मार्च 2024 पर्यंत संपादित केलेल्या जमिनीची स्थिती खालीलप्रमाणे आहे:

राज्ये	बाधित गावांची संख्या	जेएमएस पूर्ण (क्र.)	जमिनीची आवश्यकता (हेक्टरमध्ये) / भूखंड (संख्येने)					संपादन केले		टिप्पणी
			सरकार.	खासगी	भारतीय रेल्वे	वन	संपूर्ण	2023-24 दरम्यान	31 मार्च 2024 पर्यंत संचयी	
गुजरात	198	198	83.57 Ha* / 997	738.87 Ha* / 6373	125.87 Ha* / 41	2.83 Ha / 10	951.14 Ha* / 7421	7.29 Ha	951.14 Ha	संमती आणि नियमित निवाड्याद्वारे संपादित केलेल्या 738.87 हेक्टर खाजगी जमिनीचा समावेश करा
महाराष्ट्र	97	97	59.58 Ha / 340	275.34 Ha / 2017	2.78 Ha / 20	92.75 Ha / 207	430.45 Ha* / 2584	1.07 Ha	430.45 Ha**	थेट खरेदी पद्धती आणि नियमित निवाड्याद्वारे संपादित केलेल्या 275.34 हेक्टर खाजगी जमिनीचा समावेश करा
दमण आणि दीव आणि दादरा आणि नगर हवेली (डीडी आणि डीएनएच)	2	2	0.38 Ha / 9	7.52 Ha / 134	0	0	7.90 Ha / 143	0	7.90 Ha	नियमित पुरस्काराद्वारे मिळविले
एकूण	297	297	143.53 Ha / 1346	1021.73 Ha / 8524	128.65 Ha / 61	95.58 Ha / 217	1389.49 Ha / 10148	8.36 Ha	1389.49 Ha	

* गुजरातमधील अपेक्षित जमिनीची गरज थोडी वेगळी/सुधारित करण्यात आली आहे.

** 378.40 हेक्टर (म्हणजे 87.91 टक्के) साठी घेतलेला ताबा

- जमिनीचा मोबदला रु. 31 मार्च 2024 पर्यंत खाजगी जमिनीसाठी 9,913.41 कोटी वितरित केले गेले आहेत [गुजरात आणि DD आणि DNH मध्ये: रु. 6,345.88 कोटी आणि महाराष्ट्रात: रु.3,567.53 कोटी].

E. पर्यावरणीय, वैधानिक मंजूरी आणि वृक्ष प्रत्यारोपण

महाराष्ट्र आणि गुजरात राज्यांमध्ये वन्यजीव आणि तटीय नियामक क्षेत्र (सीआरझेड) मंजूरी आणि पुरातत्व मंजूरी व्यतिरिक्त, आपल्या कंपनीने 2023-24 दरम्यान खालील पर्यावरणीय आणि वैधानिक मंजूरी प्राप्त केली आहे:

- वन मंजूरी: 2022-23 मध्ये पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालयाकडून (एमओईएफ & सीसी) महाराष्ट्रातील वन मंजूरीसाठी (टप्पा II) शिफारस प्राप्त झाल्यानंतर जुलै 2023 मध्ये महाराष्ट्र शासनाने अंतिम वळण आदेश जारी केला आहे.

2019-20 मध्ये गुजरातसाठी वन मंजूरी (टप्पा II) यापूर्वीच प्राप्त झाली होती.

- वृक्षारोपण / वृक्षारोपण: आपली कंपनी राईट ऑफ वे (आरओडब्ल्यू) (बिगर वन क्षेत्र) अंतर्गत येणाऱ्या झाडांचे रोपण आणि नुकसानभरपाई वनीकरण यासारख्या पर्यावरण संवर्धनासाठी विविध पावले सक्रियपणे उचलत आहे. वनक्षेत्रांतर्गत येणाऱ्या झाडांच्या नुकसानभरपाईचे पैसे वन विभागाला (म्हणजे वनवृक्ष) आणि वन्यजीव, सीआरझेड आणि खारफुटीच्या संरक्षण व व्यवस्थापनासाठी विविध पर्यावरणसंस्थांना देण्यात येणारी देयके या व्यतिरिक्त ही रक्कम आहे.

31 मार्च 2024 पर्यंत कंपनीने 10,535 झाडांचे रोपण केले असून विविध ठिकाणी वृक्षारोपण केल्यामुळे अतिरिक्त 95,468 झाडे लावण्यात आली आहेत. तसेच कंत्राटदारांनी 2023-24 पर्यंत विविध पॅकेजअंतर्गत 45,537 झाडे लावली आहेत.

गुजरातमध्ये सेगमेंटल लॉचिंग गॅन्टी कार्यान्वित

F. पुनर्वसन कृती आराखडा

ऑगस्ट 2018 मध्ये जायकाला सादर करण्यात आलेल्या जायका मार्गदर्शक तत्वांनुसार सामाजिक प्रभाव मूल्यांकन (एसआयए) / पुनर्वसन कृती आराखडा (आरएपी) अहवाल स्वीकारण्यात आला होता. प्रकल्पग्रस्त व्यक्तींवर (पीएपी) प्रकल्पाच्या परिणामाचे मूल्यांकन करण्यासाठी आणि त्यांच्या सामाजिक-आर्थिक दर्जा आणि उपजीविकेची क्षमता सुधारण्यासाठी इतर उपायांसह नुकसानभरपाई, पुनर्वसन आणि पुनर्वसन (आर अँड आर) मदत मिळविण्यात मदत करण्यासाठी शमन उपाय विकसित करण्यासाठी स्वदेशी लोक योजना (आयपीपी) सह एसआयए / आरएपी विकसित केले गेले आहे.

या प्रकल्पासाठी प्रस्तावित उत्पन्न पुनर्वसन योजनेचे (आयआरपी) उद्दीष्ट प्रकल्पग्रस्त कुटुंबांचे (पीएएच) उत्पन्न प्रकल्पपूर्व पातळीवर किंवा त्यापेक्षा चांगले विकसित करणे आहे आणि पीएएचच्या पुनर्वसनाचा हा एक महत्वाचा भाग आहे. पीएएचला त्यांच्या सध्याच्या क्रियाकलाप आणि कौशल्यांचा फायदा घेण्यासाठी डिझाइन केलेल्या विविध पर्यायांमधून निवडण्याची संधी असेल. सर्व पीएपींना उपलब्ध पर्यायांबद्दल चांगली माहिती आहे आणि त्यांना सहभागी होण्याची पुरेशी संधी दिली जाते याची खात्री करण्यासाठी व्यापक सहभाग घेतला जातो.

आर अँड आर पुरस्कारामध्ये स्थलांतरासाठी वाहतूक भत्ता, निर्वाह अनुदान, छोट्या व्यापाऱ्यांना एकवेळचे अनुदान, पुनर्वसन भत्ता, वार्षिकीसाठी एकवेळचे सहाय्य, घर, छोटी दुकाने, गुरांचे घर इत्यादी बांधण्यासाठी एकवेळचे आर्थिक सहाय्य यांचा समावेश आहे. नवीन मालमतांच्या खरेदीवर पी. ए. पी. ला मुद्रांक शुल्क आणि नोंदणी शुल्काची परतफेड; इत्यादी. एम. ए. एच. एस. आर. प्रकल्पाच्या प्रत्येक पी. ए. एच. साठी वैयक्तिक परिणामाच्या आधारे पात्रता मॅट्रिक्स,

सामाजिक आणि पर्यावरण विचार 2010 चे जे. आय. सी. ए. धोरण आणि आर. एफ. सी. टी. एल. ए. आर. आर. कायदा, 2013 ची दुसरी अनुसूची या संदर्भात प्रारंभ करण्यात आला आहे.

2023-24 मध्ये 115 भूखंडांसाठी (म्हणजे महाराष्ट्रातील 21 आणि गुजरातमधील 94 भूखंडांसाठी) आर अँड आर पुरस्कार जाहीर करण्यात आले आहेत. यासह, 31 मार्च 2024 पर्यंत घोषित केलेले एकूण आर अँड आर पुरस्कार 8129 भूखंडांसाठी (म्हणजे महाराष्ट्रातील 1668 भूखंड, गुजरातमधील 6327 भूखंड आणि डीडी आणि डीएनएच केंद्रशासित प्रदेशातील 134 भूखंड) आहेत.

G. सामाजिक विकासाची कामे

तुमची कंपनी विविध भागधारकांच्या विकासाच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी त्याच्या प्रकल्प क्षेत्राच्या परिसरात आणि आसपास सामाजिक विकास कामे (एस. डी. डब्ल्यू.) हाती घेत आहे.

एस. डी. डब्ल्यू. साठी एकूण 100 कोटी रुपयांची अर्थसंकल्पीय तरतूद करण्यात आली. हे एस. डी. डब्ल्यू. पुनर्वसन आणि पुनर्वसन, जमीन नुकसान भरपाई आणि कंपनीच्या सी.एस.आर. उपक्रमांव्यतिरिक्त आहेत. कंपनीने हाती घेतलेल्या एस. डी. डब्ल्यू. चा तपशील खालीलप्रमाणे आहे:

तपशील	रक्कम (कोटी रुपयांत)
एसडीडब्ल्यूसाठी एकूण अर्थसंकल्पीय तरतूद	100.00
उपयोग:	0.35
i) व्हीलचेअर चे दान, जिल्हा धिकाऱ्यांना आर्थिक मदत, वैद्यकीय केंद्र सुरु करणे इत्यादी विविध उपक्रम.	
ii) पालघर जिल्हा, महाराष्ट्र 71 गावांमध्ये (43 पीईएसए गावांसह), ग्राम विकास योजनेतर्गत कामे [मंजूर रक्कम = रु.15.60 कोटी] [जिल्हा प्रशासन, पालघर यांना देण्यात आलेली रक्कम (35 पी ई एस ए गावांसह एकूण 41 गावांसाठी)]	5.03

मेसर्स दिनेश चंद्रा यांच्यासोबत डी 1 कॉन्ट्रॅक्ट पॅकेजवर स्वाक्षरी - डीएमआरसी जेव्ही

31 मार्च 2024 पर्यंत 41 गावांमध्ये ग्राम विकास आराखडा (व्हीडीपी) उपक्रमांची एकत्रित स्थिती खालीलप्रमाणे आहे:

खेडे	कामाचे नाव	वितरित केलेली रक्कम		प्रगतीचा % - (भौतिक/ आर्थिक)
		2023-24 दरम्यान (रु. मध्ये)	31.03.2024 पर्यंत संचयी (रु. मध्ये)	
तलासरी तालुका (मानपाडा, वासा, वरवाडा, कवडा, उपलत, अंगण आणि जरी या 7 पीईएसए गावांमध्ये)	दोन सामुदायिक सभागृहे, पाच कॉन्क्रीटचे रस्ते, एक वर्ग, दोन अंगणवाडी सभागृहे आणि चार भिंतींचे बांधकाम.	15,00,000	1,18,50,000	पूर्ण - 95% शारीरिक श्रम आणि 100% आर्थिक

खेडे	कामाचे नाव	वितरित केलेली रक्कम		प्रगतीचा % - (भौतिक/ आर्थिक)
		2023-24 दरम्यान (रु. मध्ये)	31.03.2024 पर्यंत संचयी (रु. मध्ये)	
पालघर तालुका (10 पीईएसए गावांसह 16 गावांमध्ये) वीरठाण खुर्द, पाढे, नांदूर, रोठे, बेटेगाव, अंबाडी, वाळवे, शिगाव, हनुमान नगर, जलसर, शिलाटे, केळवे रोड, मांडे, माण, खानिवडे आणि टेंबखोडवे)	ग्रामपंचायतीत एक शेड व पेव्हर ब्लॉक, एक वर्गखोला, तीन कम्युनिटी हॉल, सहा पक्के रस्ते बांधणे; तसेच दोन अंगणवाड्यांमधील दुरुस्तीची कामे; चार गावांच्या पाणीपुरवठा व्यवस्थेत सुधारणा; इत्यादी.	66,47,315	2,15,09,622	पूर्ण - 95% शारीरिक श्रम आणि 100% आर्थिक
डहाणू तालुका (धामणगाव, आपटोल, जडीगाव, आशवे, आंबेचारी, जितगाव, बनई, चारी, कटबी, गांगणगाव, देहणे आणि गोवणे या 12 पीईएसए गावांमध्ये)	चार सिमेंट रस्ते, चार कम्युनिटी हॉल बांधणे; एका ग्रामपंचायत परिसराचा विकास; एका अंगणवाडीत दुरुस्तीची कामे; गावातील स्मशानभूमीत एक शेड उपलब्ध करून देणे; इत्यादी.	0	1,25,98,474	शारीरिक आणि आर्थिक दोन्ही प्रकारे पूर्ण - 100%
वसई तालुका (इ.स. 6 पीईएसए गाव, म्हणजे नागळे, मोरी, पომण, सरजामोरी, शिलोत्तर आणि चंद्रपाडा)	पिण्याच्या पाण्याची दोन सुविधा उपलब्ध करून देणे, चार सोलर हायमास्ट उभारणे इत्यादी.	0	44,37,053	शारीरिक आणि आर्थिक दोन्ही प्रकारे पूर्ण - 100%
	एकूण	81,47,315	5,03,95,149	

H. निविदा काढणे

एचएसआर प्रशिक्षण संस्थेच्या बांधकामासह संपूर्ण एमएचएसआर प्रकल्प 28 जायका कॉन्ट्रॅक्ट पॅकेजद्वारे (पीएमसी-सल्लागार सेवा पॅकेजसह) राबविण्यात येणार आहे. 23 पॅकेजेस (28 पैकी) एमएचएसआर प्रकल्पाशी संबंधित आहेत आणि 5 पॅकेजेस वडोदरा येथील एचएसआर ट्रेनिंग इन्स्टिट्यूटशी संबंधित आहेत.

वर्ष 2023-24 दरम्यान, आपल्या कंपनीमध्ये:

- खालील तीन जे.आय.सी.ए. कंत्राटी पॅकेजसाठी आमंत्रित केले आहे:
  - आर-1 मेन (देखभाल आणि संबंधित कामांसाठी सुटे भागांसह डिझाइन-बिल्ड एकरकमी किंमतीच्या आधारावर रोलिंग स्टॉकची रचना, उत्पादन, पुरवठा आणि चाचणी आणि कार्यान्वित करणे)
  - निरीक्षण यंत्रे (आय. एम. 1) [रचनावर रचना, उत्पादन, पुरवठा आणि चाचणी आणि कार्यान्वित करणे ट्रॅक, बोगदा, पूल, ओ. एच. ई., इतर यंत्रे आणि आय. एम. 1 (एक्स) आणि आय. एम. 2 (वाय) या दोन वेगवेगळ्या लॉटमध्ये संबंधित कामांसाठी तपासणी आणि देखभाल कारच्या आधारावर एकरकमी किंमत तयार करा].
  - ईडी-1 उप-पॅकेज अंतर्गत ऑपरेशन कंट्रोल सेंटरच्या (ओसीसी) तपशीलवार डिझाइन वकर्ससाठी जपानी बाजूने नामनिर्देशित सल्लागारांकडून थेट करार पद्धतीद्वारे निविदा मागवण्यात आली आहे.
- डी1, सी2, सी3 आणि टीआय1 अशी चार जे. आय. सी. ए. कॉन्ट्रॅक्ट पॅकेजेस आणि एक सब-पॅकेज ईडब्ल्यू1 (ई1 पॅकेजचे) प्रदान केले.

वरील पॅकेजेस प्रदान केल्यामुळे, एमएचएसआर प्रकल्पाच्या 508 किमी लांबीच्या वायडवट, स्टेशनस, सिव्हिल आणि डेपोशी संबंधित सर्व जेआयसीए कॉन्ट्रॅक्ट पॅकेजेस देण्यात आली आहेत (गुजरात राज्यातील ट्रॅक वर्कसह).

31 मार्च 2024 पर्यंत पूर्ण झालेल्या जेआयसीए करार पॅकेजेस, देण्यात आलेल्या निविदा, मूल्यांकनाखालील निविदा, निविदा मागविण्याची सूचना (एनआयटी) इ. ची एकूण / संचयी स्थिती खालीलप्रमाणे:

एचएसआर विभाग	एकूण (क्र.)	पुरस्कार प्राप्त (क्र.)	पूर्ण झाले (क्र.)	मूल्यांकनांतर्गत (क्र.)	एनआयटी जारी होणार (क्र.)
साबरमती - वापी	10	10 (सी4, सी5, सी6, सी7, सी8, पि1ब, पि1सी, टी2, टी3 आणि डी2)	0	0	0
वापी - बीकेसी	5	4 (सी1, सी2, सी3 आणि डी1)	0	0	1 (टी1)
सामान्य पॅकेजेस	8	4 (पि4*, पिएमसी -नागरी, पिएमसी- टीआरएस, आणि पिएमसी-सल्लागार सेवा)	1 (आर 1-प्राथमिक सर्वेक्षण)	2 (आयएम 1 आणि आर 1 मुख्य)	1 (ई1*)
प्रशिक्षण संस्था	5	2 (टी आय1 आणि टी आय4)	3 (टी आय2, टी आय3 आणि पिएमसी-टीआय)	0	0
संपूर्ण	28	20	4	2	2

सी - म्हणजे नागरी पॅकेजेस; टी - म्हणजे ट्रॅक पॅकेजेस; आर - म्हणजे रोलिंग स्टॉक पॅकेजेस; ई - म्हणजे इलेक्ट्रिकल, एस अँड टी आणि ऑपरेशन कंट्रोल सेंटर (ओसीसी) पॅकेजेस; टीआय - स्टँड फॉर ट्रेनिंग इन्स्टिट्यूट पॅकेजेस; डी - म्हणजे डेपो पॅकेजेस; आयएम - म्हणजे तपासणी आणि देखभाल कार पॅकेजेस; पी - म्हणजे विशिष्ट पूल पॅकेजेस; पीएमसी - म्हणजे प्रोजेक्ट मॅनेजमेंट कन्सल्टन्सी; आणि टीआरएस - ट्रॅक अँड रोलिंग स्टॉक साठी आहे.

* पॅकेजेसचे उपविभाग :

- I. पी 4 कॉन्ट्रॅक्ट पॅकेज - 2 उपपॅकेजेसमध्ये विभागलेले उदा.
  - a) पी 4 (एक्स) - 11 पुलांसाठी स्टील सुपर स्ट्रक्चरच्या निर्मिती आणि वाहतुकीसाठी
  - b) पी 4 (वाय) - 17 पुलांसाठी स्टील सुपर स्ट्रक्चरच्या निर्मिती आणि वाहतुकीसाठी
- II. ई1 कॉन्ट्रॅक्ट पॅकेज - खालील 11 उप-पॅकेजेसमध्ये विभागलेले, 31 मार्च 2024 पर्यंत या उप-पॅकेजेसची स्थिती खालीलप्रमाणे आहे:

a)	एक उप-पॅकेज उदा. पीएस-इडब्लू 1 (इडब्लू बोली प्रक्रियेसाठी प्राथमिक सेवा)	-	पूर्ण झाले
b)	दोन उप-पॅकेजेस:	-	निविदा
i)	जेई एमएचएसआर प्रकल्पासाठी ओसीसी डिझाइन कॉन्ट्रॅक्ट, प्रॉडक्शन अँड कन्स्ट्रक्शन कॉन्ट्रॅक्ट आणि पीएमसी कॉन्ट्रॅक्टसाठी जेईद्वारे प्रदान केलेल्या सेवा	-	देण्यात आली
ii)	ईडब्ल्यू-1 संपूर्ण एमएचएसआर संरेखनाचा ओएचई, ट्रॅक्शन आणि नॉन-ट्रॅक्शन वीज पुरवठा	-	
c)	एक उप-पॅकेज म्हणजे ईडी 1 (ओसीसी आणि स्काडासाठी डिझाइन)	-	एनआयटी जारी
d)	सात उप-पॅकेजेस:	-	एनआयटी जारी होणार
i)	ईडब्ल्यू-2 एस अँड टी प्रणाली, ओसीसी आणि पर्यवेक्षी नियंत्रण आणि डेटा अधिग्रहण (स्काडा) चा भाग पुरवठा आणि बांधकाम	-	
ii)	ई.ई.-1 सिग्नल यंत्रणेची निर्मिती व पुरवठा	-	
iii)	ई.ई.-2 वायर्ड टेलिकॉम सिस्टीमची निर्मिती आणि पुरवठा	-	
iv)	ई.ई.-3 वायरलेस टेलिकॉम सिस्टीमची निर्मिती आणि पुरवठा	-	
v)	ई.ई.-4 ओसीसी आणि स्काडा साठी उपकरणांची निर्मिती	-	
vi)	ई.ई.-5 सिग्नल यंत्रणेची निर्मिती व पुरवठा	-	
vii)	ई.ई.-6 सिग्नलिंग सिस्टीम आणि अखंड वित वीज पुरवठा (यूपीएस) चे उत्पादन आणि पुरवठा	-	

वर नमूद केलेल्या जे. आय. सी. ए. कंत्राटी पॅकेज व्यतिरिक्त:

- i) देखभाल केंद्रासाठी निविदा तयार केली जात आहे आणि मल्टी-मॉडेल इंटिग्रेशन प्लॅन (एमएमआयपी) च्या निविदानंतर प्रक्रिया केली जाईल.
- ii) मुख्य स्वयंचलित भाडे संकलन (एएफसी) आणि तिकीट प्रणालीसाठी सल्लागार कंत्राट आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर जून 2024 मध्ये देण्यात आले आहे.

III. एमएचएसआर प्रकल्प - बांधकाम क्रियाकलाप

A. बांधकाम उपक्रमांची स्थिती / प्रगती

31 मार्च 2024 पर्यंत, एमएचएसआर प्रकल्पाने 41.72% ची एकूण भौतिक प्रगती आणि 48.80% आर्थिक प्रगती साध्य केली आहे. सन 2023-24 मध्ये गुजरात व महाराष्ट्र राज्यातील बांधकामांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

- i) गुजरात राज्य आणि दादरा आणि नगर हवेली आणि दमण आणि दीव केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये (डीएनएच आणि डीडी) (व्याप्ती 352 किमी)
- a) नागरी कामे:
- पायाचा समावेश असलेल्या वायडक्टच्या बांधकामासाठी संचयी लांबी (सुमारे 315.76 किमी); आणि सुपरस्ट्रक्चर पिअर्स (296.68 किमी) सारखे कार्य करते; गर्डर कास्टिंग (189.97 किमी); आणि गर्डर लॉचिंग (154.80 किमी) 31 मार्च 2024 पर्यंत पूर्ण झाले आहे.

एमएचएसआर अलाइनमेंटवर उभारण्यात आलेल्या अनेक अत्याधुनिक कास्टिंग यार्डमध्ये फुल स्पॅन गर्डर आणि सेगमेंटल बॉक्स गर्डर टाकण्यात येत आहेत. तसेच अत्याधुनिक फुल स्पॅन लॉचिंग मेथड (एफएसएलएम) द्वारे वायडक्ट बांधकामाचे (एकूण लांबी ३४६ किमी) काम करण्याचे नियोजन करण्यात आले असून विशेष बांधकामांमुळे एफएसएलएम वापरता येणार नाही, तेथे स्पॅन बाय स्पॅन (एसबीएस) पद्धतीचा अवलंब करण्यात येणार आहे.

गुजरातमधील एचएसआर स्थानकांवर काम प्रगतीपथावर

- b) एचएसआर स्टेशन:

गुजरातमधील आठही एचएसआर स्थानकांची पायाभरणी पूर्ण झाली आहे; आणि सुपरस्ट्रक्चर्सचे बांधकाम विविध टप्प्यांवर आहे उदा:

- 1) भरुच आणि वापी स्थानकांवर रेल्वे लेव्हल स्लॅबचे बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.
- 2) अहमदाबाद, आणंद/ नडियाद, सुरत आणि बिलीमोरा स्थानकांवर प्लॅटफॉर्म स्लॅबचे बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.
- 3) साबरमती आणि वडोदरा स्थानकांवर स्थानक इमारतीसाठी स्तंभ बांधण्याचे काम प्रगतीपथावर आहे.

- c) बोगदे:

गुजरातमधील वलसाड जिल्ह्यात (सी 4 पॅकेजचा भाग) केवळ बोगद्याचे (सुमारे 320 मीटरचे) काम 2023-24 मध्ये पूर्ण झाले आहे.

गुजरातमधील वलसाड जिल्ह्यात बोगद्याच्या कामात यश

d) विशेष पूल :

राष्ट्रीय आणि राज्य महामार्ग आणि द्रुतगती मार्गावरील क्रॉसिंग; सिंचन कालवे; आणि गुजरातमध्ये 17 स्टील ट्रस ब्रिज आणि 5 लांब पल्ल्याच्या पीएससी पुलांद्वारे (बॅलन्स कॅन्टिलिव्हर पद्धतीसह) रेल्वे पूल बांधले जातील:

1) स्टील ट्रस ब्रिज:

7 स्टील ट्रस पुलांचे (वरील 17 पैकी) बांधकाम अत्याधुनिक वर्कशॉपमध्ये पूर्ण झाले असून उर्वरित 10 पुलांचे काम प्रगतीपथावर आहे.

दोन स्टील ट्रस पुलांचे (वरील 7 पैकी) लोकार्पण पूर्ण झाले आहे, एक वर्षभरात, एक आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर. उर्वरित पाच पुलांचे काम प्रगतीपथावर आहे.

2) प्री-स्ट्रेस्ड काँक्रीट (पीएससी) पूल (बॅलन्स कॅन्टिलिव्हर पद्धतीसह):

वर्षभरात तीन पीएससी पुलांच्या पायाभरणी व उपरचनेची कामे पूर्ण झाल्याने पीएससी विभागांच्या कास्टिंगसह पाचही पीएससी पुलांचे काम पूर्ण झाले आहे. 31 मार्च 2024 पर्यंत वरील सर्व 5 पीएससी पुलांचे लॉचिंग / सुपरस्ट्रक्चरचे काम प्रगतीपथावर आहे.

e) नदीपूल:

गुजरात राज्यातील सर्व 21 नद्यांचे (प्रत्येक नदीवर एक पूल असलेले) बांधकाम सुरू आहे.

31 मार्च 2024 पर्यंत 2023-24 दरम्यान सहा पूल (पूर्णा नदी, मिंदोला नदी, अंबिका नदी, औरंगा नदी, वेंगनिया नदी आणि मोहर नदीवर) आणि 2022-23 दरम्यान एक पूल (पार नदीवर) असे सात (7) नदी पूल (वरील 21 पैकी) बांधण्यात आले आहेत.

आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर आणखी दोन पूल (धाधार नदी आणि कोलक नदीवरील) अनुक्रमे जून 2024 आणि जुलै 2024 मध्ये पूर्ण झाले आहेत.

तीन नद्यांच्या विहीर पायाचे (उदा. नर्मदा नदी पूल (सर्व 22 विहिरींचा पाया), माही नदीपूल (सर्व 12 विहिरींचा पाया), ताप्ती नदीपूल (13 पैकी 11 विहिरींचा पाया)) आणि साबरमती नदीच्या पुलावर पायलिंगचे काम सुरू आहे.

गुजरातच्या नवसारी जिल्ह्यात लॉचिंग पूर्ण

f) ट्रॅक:

गुजरातमधील संपूर्ण 352 किमी लांबीच्या मार्गावर ट्रॅकचे काम सुरु झाले आहे. टी2 आणि टी3 पॅकेजेस. आपल्या कंपनीने 2023-24 दरम्यान हाती घेतलेली प्रमुख ट्रॅक कामे खालीलप्रमाणे आहेत:

- 1) सुरुवातीला चार ठिकाणी म्हणजेच प्रत्येक ट्रॅक पॅकेजमध्ये दोन ठिकाणी ट्रॅक कन्स्ट्रक्शन बेस (टीसीबी) उभारण्यात येत आहेत. बिलिमोरा आणि सुरत विभाग (टी 2 पॅकेज); आणि वडोदरा आणि आणंद विभाग (टी 3 पॅकेज). टी 2 पॅकेजमध्ये 8 आणि टी 3 पॅकेजमध्ये 6 अशा एकूण 14 टीसीबी ची योजना आहे.
- 2) दोन्ही पॅकेजमध्ये ट्रॅक कन्स्ट्रक्शन मशिनरीचे तीन संच (म्हणजे टी3 पॅकेजमध्ये 2 संच आणि टी2 पॅकेजमध्ये 1 सेट) खरेदी करण्यात आले आहेत.

गुजरातमध्ये ट्रॅकचे काम प्रगतीपथावर

- 3) गुजरातमधील किम (दररोज 120 स्लॅब क्षमता) आणि आणंद (दररोज 60 स्लॅब क्षमता) येथे प्रत्येकी एक ट्रॅक स्लॅब मॅन्युफॅक्चरिंग फॅक्टरी (टीएसएमएफ) उभारण्यात आली आहेत. हे टीएसएमएफ पूर्णपणे

कार्यान्वित झाले आहेत आणि या टीएसएमएफमध्ये 2023-24 दरम्यान एकूण 6045 स्लॅब तयार करण्यात आले आहेत.

- 4) रेल्वे ची खरेदी:
  - टी2 पॅकेज : जपानकडून 15,000 मेट्रिक टन जेआयएस रेल्वे (म्हणजे 125 ट्रॅक किमी रेल्वे) खरेदी करण्यात आली आहे.
  - टी3 पॅकेज: जपानकडून 20,000 मेट्रिक टन जेआयएस रेल्वे (म्हणजे 166.5 ट्रॅक किमी रेल्वे) खरेदी करण्यात आली आहे.
- 5) वायडक्टचे हस्तांतरण : 31 मार्च 2024 पर्यंत अनुक्रमे 22.19 किमी आणि 4.08 किमी वायडक्ट टी2 आणि टी पॅकेजच्या कंत्राटदारांना देण्यात आले आहे.
- 6) आरसी ट्रॅक बेड: 3.04 किमी (टी 2) आणि 1.98 किमी (टी 3) साठी आरसी ट्रॅक बेड (अप आणि डाऊन दोन्ही) कास्टिंग पूर्ण झाले आहे.
- 7) उपस्थळ कार्यालयांचे बांधकाम:
  - सुरत येथे (वर्षभरात) आणि बिलिमोरा येथे (आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर, मे 2024 मध्ये) पूर्ण झाले (टी 2 पॅकेज).
  - वडोदरा, आणंद आणि साबरमती येथे पूर्ण झालेल्या, यापैकी दोन उप-साइट कार्यालये उदा. वडोदरा आणि साबरमती सुरु करण्यात आले आहेत (टी3 पॅकेज).
- 8) सुरत येथे ट्रॅक प्रशिक्षण सुविधेचे बांधकाम पूर्ण झाले आहे. या सुविधेमुळे कंत्राटदाराच्या कामगारांचा मागोवा घेण्याचे प्रशिक्षण दिले जाणार आहे.

रस्त्याचे काम आणि प्रीकास्ट रिटेंनिंग वॉल उभारणीचे काम, साबरमती डेपो, गुजरात

g) एचएसआर डेपो:

- 1) सुरत आगारातील (सी 4 पॅकेजचा भाग) 2023-24 मध्ये सुपरस्ट्रक्चरची कामे पूर्ण झाली आहेत. ब्लॉकवर्क, प्लास्टर, रूफ शीटिंग, ग्रेड स्लॅब, व्हील लेथचा पाया, ट्रॅक तयार करण्याची पातळी आणि रोडबेड, स्टॉर्म वॉटर ड्रेनेज, लेव्हल क्रॉसिंग, डेपो अॅप्रोच लाइन आदी कामे प्रगतीपथावर आहेत.
- 2) साबरमती डेपोचे डिझाइन (डी 2 पॅकेज) 84 हेक्टर क्षेत्र व्यापते आणि जपानच्या सेंदाई आणि कानाजावा शिकानसेन डेपोवर आधारित आहे. हा डेपो 10 स्टॅबलिंग लाइनसह प्रकल्पातील सर्वात मोठा डेपो असेल, जो पुढे 29 लाइनपर्यंत वाढविला जाईल.

सन 2023-24 मध्ये खोदकाम व माती भरण्याचे काम पूर्ण झाले आहे. प्रशासन भवनासाठी स्लॅबची कामे, रेल्वे तपासणी शेडचे तांत्रिक डिझाइन, खोदाईची कामे, पायाभरणीची कामे आदी कामे प्रगतीपथावर आहेत.

प्रशासकीय इमारतीसाठी 5057 चौरस मीटर क्षेत्रापैकी 4331 चौरस मीटर क्षेत्रात स्टिच स्लॅबसह पायाचे कॉक्रीटचे काम पूर्ण झाले आहे. रेल्वे तपासणी शेडमध्ये खोदकाम सुरु झाले असून 247 पैकी 204 पायऱ्यांचे खोदकाम पूर्ण झाले आहे.

शेड खोदकाम आणि ढिगाऱ्याच्या पायाभरणीचे काम प्रगतीपथावर. साबरमती डेपो. गुजरात

ii) महाराष्ट्र राज्यात (कार्यक्षेत्र 156 कि.मी.)

a) नागरी कामे:

सन 2023-24 मध्ये 156 किलोमीटरच्या संपूर्ण पट्ट्यात नागरी कामे सुरु झाली आहेत. पॅकेजनिहाय स्थिती खालीलप्रमाणे आहे.

- 1) सी 1 पॅकेज : पहिल्या थरासाठी 100 टक्के सेकेंट पाइल्स आणि शाफ्ट-1 खोदकाम पूर्ण झाले आहे. शाफ्ट खोदकाम व कट अँड कव्हर विभागासाठी अँकर/वॉलर बसविण्याचे काम प्रगतीपथावर आहे.
- 2) सी 2 पॅकेज : मुख्य बोगद्यासाठी शाफ्ट खोदकाम (शाफ्ट-2 आणि शाफ्ट-3) आणि एडीआयटी (एनएटीएम) खोदण्याचे काम प्रगतीपथावर आहे.
- 3) सी 3 पॅकेज : वायडक्टच्या बांधकामासाठी 994 बोरहोलसाठी जिओटेक्निकल इन्व्हेस्टिगेशन (जीटीआय), फाऊंडेशन (सुमारे 45 नंबर) आणि सर्वेक्षणाचे काम प्रगतीपथावर आहे.

पालघर जिल्ह्यात फाऊंडेशन आणि पियरचे काम प्रगतीपथावर

b) एचएसआर स्टेशन:

2023-24 मध्ये चारही एचएसआर स्थानकांवर (बीकेसी, ठाणे, विरार आणि बोईसर) काम सुरु झाले आहे:

- 1) बीकेसी भूमिगत एचएसआर स्टेशन (सी1) - सर्वेक्षण, जीटीआय, सेकेंट पायलिंगची कामे पूर्ण झाली आहेत. स्थानक इमारतीसाठी खोदकाम व अँकर/वॉलर बसविण्याचे दुसरे काम प्रगतीपथावर आहे.
- 2) उर्वरित तीन एच. एस. आर. स्थानके-विरार आणि बोईसर एच. एस. आर. स्थानकांसाठी जी.टी.आय. चे काम पूर्ण झाले असून ठाणे एच. एस. आर. स्थानकाचे काम प्रगतीपथावर आहे.

c) बोगदा:

- 1) टनल बोरिंग मशिन (टीबीएम) आणि न्यू ऑस्ट्रियन टनेलिंग मेथड (एनएटीएम) पद्धतीद्वारे 20.37 किमी

लांबीचा समुद्राखालील बोगदा (सी 2 पॅकेज) बांधण्याचे काम प्रगतीपथावर आहे. बी. के. सी. स्थानकापासून शिलफाटा पर्यंतच्या दोन्ही (वर आणि खाली) गाड्यांसाठी जुळ्या मार्गाना सामावून घेण्यासाठी हा बोगदा सिंगल ट्यूब बोगदा असेल.

ठाणे जिल्हा, नवी मुंबई, महाराष्ट्र येथे एडीआयटी बोगदा

बीकेसी (सी1 पॅकेज अंतर्गत), विक्रोळी आणि सावली येथे प्रत्येकी एक असे तीन शाफ्ट टप्प्याटप्प्याने टीबीएम बोगद्याचे बांधकाम सुलभ करतील, घणसोली येथे एडीआयटी बोगदा आणि शिळफाटा येथे बोगदा पोर्टल मुळे न्यू ऑस्ट्रियन टनेलिंग मेथड (एनएटीएम) द्वारे बोगद्याचे बांधकाम सुलभ होईल.

सन 2023-24 मध्ये तीनही शाफ्ट ठिकाणी आणि शिळफाटा येथील एनएटीएम बोगद्याच्या पोर्टलवर बांधकाम सुरु झाले आहे. एडीआयटी बोगद्याची लांबी सुमारे 50 टक्के पूर्ण झाली आहे.

- 2) सी 3 पॅकेज - आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर पालघर आणि ठाणे जिल्ह्यात डोंगरी बोगदे (अंदाजे 6 किमी) बांधण्यासाठी खोदकाम सुरु झाले आहे. हे बोगदे एनएटीएम पद्धतीने बांधले जात आहेत.

पालघर जिल्ह्यातील उल्हास उपनदीवर जीटीआय बोरिंग सुरु आहे (वैतरणा नदी

- d) पूल:

राष्ट्रीय आणि राज्य महामार्ग आणि द्रुतगती मार्गावरील क्रॉसिंग; नद्या; आणि रेल्वेला 11 स्टील ट्रस पूल आणि लांब पल्ल्याच्या पीएससी ब्रिजद्वारे (बॅलन्स कॅन्टिलिव्हर पद्धतीसह) पूल बांधला जाणार आहे.

2023-24 मध्ये चार स्टील ट्रस पुलांचे बांधकाम सुरु झाले असून 5700 मेट्रिक टन फॅब्रिकेशन पूर्ण झाले आहे. तसेच महाराष्ट्र राज्यातील सर्व 11 पोलाद पुलांसाठी बांधकामपूर्व कामे सुरु करण्यात आली आहेत.

महाराष्ट्र राज्यातील सर्व 11 नद्यांचे (प्रत्येक नदीवर एक पूल असलेले) बांधकाम सुरु आहे.

e) **ठाणे डेपो (डी1 पॅकेज):**

फेब्रुवारी 2024 मध्ये ठाणे डेपोच्या डिझाईन आणि बांधकामाचे कंत्राट झाल्यानंतर 65 टक्के जमीन कंत्राटदाराला देण्यात आली आहे. जीटीआय आणि सर्वेक्षणाचे काम प्रगतीपथावर आहे.

iii) **पॅसेंजर टर्मिनल हब बिल्डिंग:**

31 मार्च 2024 रोजी, साबरमती येथे पॅसेंजर टर्मिनल हब इमारतीच्या बांधकामाची भौतिक प्रगती 98% आहे. मेकॅनिकल, इलेक्ट्रिकल अँड प्लंबिंग (एमईपी) आणि सिव्हिल ची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

साबरमती येथील पॅसेंजर टर्मिनल हब इमारत पूर्ण झाल्यानंतर एचएसआर स्टेशन, पश्चिम रेल्वे साबरमती स्टेशन, गुजरात मेट्रो रेल कॉर्पोरेशनचे एईसी स्टेशन आणि अहमदाबाद बस रॅपिड ट्रान्झिट सिस्टम (बीआरटीएस) बस स्टॉपला जोडेल.

2023-24 दरम्यान, आपल्या कंपनीला फायर एनओसी, लिफ्ट लायसन्स, इलेक्ट्रिकल कनेक्शन इत्यादी विविध परवानग्या/ परवानग्या प्राप्त झाल्या आहेत; हीटिंग, व्हेंटिलेशन आणि वातानुकूलन (एचव्हीएससी) प्रणाली कार्यान्वित करणे; या हब इमारतीमध्ये एफओबी - 1 आणि 5 चा शुभारंभ.

आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर मे 2024 मध्ये सवलत करारासाठी निविदा दस्तऐवज (जे पहिले महसूल देणारे काम असेल) जारी करण्यात आले आहे. हबच्या ऑपरेशनल मेकॅनिझम / व्यावसायिक वापराबद्दल सल्ला देण्यासाठी नियुक्त केलेल्या व्यवहार सल्लागारांनी उपरोक्त निविदा दस्तऐवज तयार केला आहे.

वास्तविक स्थळ छायाचित्र- साबरमती हब, गुजरात

B. सुरक्षा, व्यावसायिक आरोग्य आणि पर्यावरण व्यवस्थापन प्रणाली

आपल्या कंपनीने एक मजबूत सुरक्षा, व्यावसायिक आरोग्य आणि पर्यावरण व्यवस्थापन प्रणाली स्थापित केली आहे जी त्याचे सर्व कंत्राटदार, सल्लागार आणि एनएचएसआरसीएलद्वारे देखील अनुसरण केली जाते.

आपल्या कंपनीने 2023-24 या वर्षात या संदर्भात खालील उपक्रम हाती घेतले आहेत:

- i) सुरक्षा आरोग्य व पर्यावरण व्यवस्थापन आराखडा (एसएचई प्लॅन) आणि बांधकाम पर्यावरण व्यवस्थापन आराखडा (सीईएमपी) कंत्राटदारांद्वारे नागरी, ट्रॅक आणि डेपो पॅकेजेससाठी तयार करण्यात आला आहे आणि एनएचएसआरसीएलने मंजूर केला आहे.

2023-23 मध्ये 3 पॅकेजेस (म्हणजे सी5, सी7 आणि सी8) साठी आधीच मंजूर केलेल्या योजनेव्यतिरिक्त 8 पॅकेजेस (उदा. सी4, सी6, पी1बी, पी1 सी, पी4, टी2, टी3 आणि डी2) साठी या योजना मंजूर करण्यात आल्या आहेत. यासह 31 मार्च 2024 पर्यंत 11 पॅकेजेससाठी शी प्लॅन आणि सीईएमपीला मंजूरी देण्यात आली होती. दैनंदिन बांधकामाच्या अनुषंगाने या योजना राबविण्यात येत आहेत.

तसेच, सुरक्षा व्यवस्थापन आराखडा (एसएमपी), तात्पुरता वाहतूक नियंत्रण आराखडा आणि एचआयव्ही / एड्स प्रतिबंध आणि नियंत्रणासाठी सर्वसमावेशक कृती आराखडा, एसएचई व्यवस्थापन योजनेचा एक भाग असल्याने, वरील मंजूर 8 पॅकेजेससाठी तयार, मंजूर आणि अंमलबजावणी केली जाते, तसेच आधीच मंजूर 3 पॅकेजेस देखील आहेत.

तथापि, उर्वरित सहा पुरस्कृत पॅकेजेस (उदा. सी1, सी2, सी3, सी1, टी आय-1 आणि टी आय-4) साठी या योजनांचे पुनरावलोकन आणि मंजूरी सुरु आहे.

- ii) नवीन पॅकेजवर काम सुरु झाल्यानंतर एसएचई मॅन्युअलवेळोवेळी सुधारित केले जाते. विविध सुरक्षा आवश्यकतांची प्रभावीता आणि प्रत्यक्ष भौतिक परिस्थितीवर त्याची अंमलबजावणी वेळोवेळी पुनरावलोकन केली गेली आहे आणि त्यानुसार, मॅन्युअल व्यापक आणि कठोर करण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय सुरक्षित पद्धतींसह अटींचा समावेश आणि सुसूत्रता आणून 2023-24 दरम्यान एसएचई मॅन्युअलमध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे.

मार्च 2024 मध्ये सर्व पुरस्कार प्राप्त आणि नवीन पॅकेजेससाठी अतिरिक्त सुधारणा अटींचा समावेश करून एसएचई मॅन्युअलसुधारित आणि अद्ययावत करण्याचे काम सुरु करण्यात आले आहे. या सुधारणेमुळे त्या ठिकाणी एसएचई मॅनेजमेंट सिस्टिमची अधिक चांगल्या प्रकारे अंमलबजावणी करणे शक्य होणार आहे.

- iii) सर्व कार्यस्थळांवर सुरक्षा आरोग्य आणि पर्यावरण व्यवस्थापन प्रणालीची अंमलबजावणी नियमित तपासणी, लेखापरीक्षण (अंतर्गत / बाह्य), प्रशिक्षण, मॉक ड्रिल, तपासणी आणि सर्व प्रदान केलेल्या कार्य पॅकेज साइट्सवर वेळोवेळी देखरेखीद्वारे सुनिश्चित केली गेली आहे.

- iv) प्रत्येक कॉन्ट्रॅक्ट पॅकेजसाठी प्रोजेक्ट एसएचई समित्या स्थापन केल्या जातात, ज्यांची दर महिन्यातून एकदा बैठक होते. ही समिती बैठकीपूर्वी कार्यकारी वॉक-डाऊनमध्ये भाग घेते आणि संबंधित करार पॅकेजेसच्या एसएचई योजनेच्या अंमलबजावणीचा आढावा घेते.

- v) अभियंत्यांचे पर्यवेक्षण प्रभावी देखरेख प्रणाली आणि घटना रोखण्यासाठी विविध साइट तपासणी, लेखापरीक्षण, जागरूकता प्रशिक्षण आणि संप्रेषण इ. द्वारे विस्तारित आहे. अभियंता सुरक्षा आणि पर्यावरण व्यवस्थापनाच्या संदर्भात कायदेशीर आणि कंत्राटी अनुपालन सुनिश्चित करतो. तसेच, कंत्राटदाराच्या एसएचई व्यवस्थापनाच्या कामगिरीचे बाह्य एजन्सीकडून प्रत्येक तिमाहीसाठी लेखापरीक्षण केले जात आहे आणि अभियंता किंवा सल्लागाराद्वारे मासिक लेखापरीक्षण रेटिंग स्कोअर (मार्स) केले जात आहे.

अहमदाबाद जिल्हा, गुजरातमध्ये फुल स्पॅन लॉचिंग गॅन्टी कार्यान्वित

C. गुणवत्ता व्यवस्थापन प्रणाली

- i) गुणवत्ता हमी - गुणवत्ता हमीच्या उद्देशाने नामनिर्देशित कंत्राटदाराकडून विविध कागदपत्रे (जसे की काम गुणवत्ता

व्यवस्थापन योजना, साइट गुणवत्ता व्यवस्थापन योजना, डिझाइन गुणवत्ता व्यवस्थापन योजना, खरेदी गुणवत्ता व्यवस्थापन योजना, उत्पादन गुणवत्ता व्यवस्थापन योजना, प्रयोगशाळा गुणवत्ता व्यवस्थापन योजना इ.) तयार केली जात आहेत आणि कंपनी किंवा अभियंता म्हणजेच टी-कॅंप [उदा. टाटा कन्सल्टिंग इंजिनीअर्स, कन्सल्टिंग इंजिनीअर्स ग्रुप, आर्वी असोसिएट्स आणि पॅडेको (जपान)] संबंधित कॉन्ट्रॅक्ट स्पेसिफिकेशन्स / एफआयडीआयसी अटीच्या अटी आणि शर्तीनुसार प्रत्येक कॉन्ट्रॅक्ट पॅकेजसाठी स्वतंत्रपणे.

2023-24 मध्ये गुणवत्ता व्यवस्थापन आराखडा, साइट गुणवत्ता व्यवस्थापन योजना, डिझाइन गुणवत्ता व्यवस्थापन योजना, चार करार पॅकेजेस (उदा. सी1, सी2, सी3 आणि सी6) साठी खरेदी गुणवत्ता आराखडा अंतिम आणि मंजूर करण्यात आला आहे. 2022-23 दरम्यान तीन कॉन्ट्रॅक्ट पॅकेजेस (उदा. सी5, सी7 आणि सी8) साठी मंजूर केलेल्या योजनांव्यतिरिक्त या योजना आहेत.

ii) **गुणवत्ता नियंत्रण** - साइटवरील गुणवत्ता नियंत्रण सुनिश्चित करणे:

- कंत्राटदाराने साइटची कामे, बॅचिंग प्लांट (कॉक्रीट प्रॉडक्शन युनिट्स), प्री-कास्टिंग यार्ड आणि ऑन-साइट (फिल्ड) लॅबोरेटरीजपाहण्यासाठी साइटवर दर्जेदार अभियंत्यांची नेमणूक केली आहे.
- साइट इंजिनीअर्सकडून प्रत्येक उपक्रमासाठी चेकलिस्ट भरली जाते. त्यानंतर गुणवत्ता अभियंत्यांकडून या चेकलिस्टची क्रॉस तपासणी केली जाते आणि आरएफआयसह अपलोड केली जाते.
- अभियंत्यांच्या प्रतिनिधींचे एक पथक जागेवर आणि क्षेत्रीय प्रयोगशाळांमध्ये होत असलेल्या सर्व चाचण्यांची तपासणी/ देखरेख देखील करते. ऑफ-साइट लॅबमधील महत्वाच्या चाचण्याही अभियंत्यांच्या प्रतिनिधींकडून पाहिल्या जातात.
- एनएचएसआरसीएल गुणवत्ता अभियंते अंमलबजावणी आणि विविध प्रयोगशाळा चाचण्यादरम्यान साइटच्या कामांची तपासणी देखील करतात.
- एनएचएसआरसीएल / मुख्यालय कार्यालयाद्वारे कंत्राटदार आणि टीसीएपीच्या गुणवत्ता आणि साइट अभियंत्यांसह साप्ताहिक गुणवत्ता नियंत्रण बैठका आयोजित केल्या जातात.

iii) **तृतीय पक्षाद्वारे अंतर्गत गुणवत्ता लेखापरीक्षण** - पूर्वनियोजित कार्यक्रमानुसार त्रैमासिक अंतर्गत गुणवत्ता लेखापरीक्षणाची प्रणाली देखील आहे. कंत्राटदाराच्या कॉर्पोरेट टीमद्वारे किंवा तृतीय पक्ष लेखापरीक्षकांना नियुक्त करून लेखापरीक्षण केले जाते. लेखापरीक्षणादरम्यान लेखापरीक्षकांसोबत कंत्राटदाराची गुणवत्ता पथकही असते. लेखापरीक्षणाचे निष्कर्ष अभियंता आणि एनएचएसआरसीएलसह सामायिक केले जातात आणि कंत्राटदाराच्या व्यवस्थापन संघाच्या त्रैमासिक बैठकांमध्ये चर्चा केली जाते.

फुल स्पॅन कास्टिंग यार्ड, भरुच जिल्हा, गुजरात

IV. एमएचएसआर प्रकल्प - ऑपरेशन आणि देखभालीचे नियोजन

A. ऑपरेशन आणि मॅटेनन्स (ओ अँड एम)

एमएचएसआरच्या ऑपरेशन आणि मॅटेनन्स (ओ अँड एम) च्या स्थापनेचे काम आणि मजबुतीकरण सातत्याने केले जात आहे. ओ अँड एम प्रणालीच्या अंमलबजावणीसाठी सविस्तर आराखडा तयार करण्यात आला आहे ज्यात देखभाल

पायाभूत सुविधा उभारणे, देखभाल वाहने आणि मशीनखरेदी करणे, हाय स्पीड रेल ट्रेनिंग इन्स्टिट्यूटची स्थापना आणि इतर सुविधांचा समावेश आहे.

ओ अँड एमसाठी आवश्यक असलेल्या विविध नियम आणि नियमावलीचे मसुदे तयार करण्यात आले आहेत आणि जपानी तज्ञांकडून मिळालेल्या माहिती आणि जपानकडून प्राप्त संदर्भित दस्तऐवजांच्या आधारे ते अधिक परिष्कृत केले जात आहेत.

जपानी एचएसआर प्रणालीच्या महत्त्वपूर्ण ओ अँड एम पद्धती समजून घेण्यासाठी, की ओ अँड एम नेत्यांना जपानी शिकानसेनमध्ये अनुसरण केलेल्या सर्वोत्तम ओ अँड एम पद्धतीचे निरीक्षण आणि समजून घेण्याच्या उद्देशाने 2023-24 दरम्यान 9 महिन्यांच्या ऑन-द-जॉब-ट्रेनिंग (ओजेटी) साठी जपानमध्ये पाठविण्यात आले. ओजेटीकडून शिकलेल्या शिक्षणामुळे भारतातील स्थानिक कर्मचारी प्रशिक्षणाची अंमलबजावणी, कागदपत्रे तयार करणे आणि एकूणच ओ अँड एम संस्थेच्या उभारणीस मदत होईल.

जपानमधील कोअर स्टाफ प्रशिक्षणाची पुढील बॅच जपानी समकक्षांशी चर्चा करत आहे. भरती प्रक्रियेत कर्मचाऱ्यांचा उच्च जपानी दर्जा राखण्यासाठी भारतीय परीक्षकांची एक तुकडी आणि वैद्यकीय डॉक्टरांची एक टीम अनुक्रमे जपानी अभियोग्यता चाचणी पद्धती आणि वैद्यकीय परीक्षा प्रक्रियेचे प्रशिक्षण घेण्यासाठी जपानला पाठविण्यात आली होती. त्यानुसार भारतात जपानी मानकांनुसार अभियोग्यता चाचणी घेण्यासाठी जपानकडून विशेष उपकरणे आणि परीक्षा साहित्य खरेदी करण्यात आले आहे.

ओ अँड एमसाठी महत्वाची केंद्रे असलेल्या मॅटेनन्स सेंटर्सच्या इन्फ्रास्ट्रक्चरच्या डिझाइनचे कामही सुरू करण्यात आले आहे.

गुजरातमधील वलसाड जिल्ह्यात सुपरस्ट्रक्चरचे काम प्रगतीपथावर

B. एचएसआर प्रशिक्षण संस्था

वडोदरा येथे समर्पित हाय स्पीड रेल ट्रेनिंग इन्स्टिट्यूट (एचएसआर टीआय) स्थापन केले जात आहे. जपानमधील शिन शिराकावा येथील ईस्ट जपान रेल्वे कंपनीच्या (जेआर ईस्ट) हाय स्पीड ट्रेनिंग इन्स्टिट्यूटमध्ये ड्रायव्हर सिम्युलेटर, ट्रॅक सर्किट, ओएचई सह वीज पुरवठा, सॅम्पल ट्रॅक अशा सर्व सुविधा या इन्स्टिट्यूटमध्ये असतील. वरील एचएसआरटीआय एचएसआरच्या ज्ञानाचे भांडार ठरणार आहे आणि भारतातील इतर हाय स्पीड कॉरिडॉरच्या भविष्यातील विकासासाठी पाठीचा कणा म्हणून काम करेल.

एचएसआर टीआयच्या वसतिगृहाच्या इमारतीचा एक भाग गति शक्ती विद्यापीठ [पूर्वी राष्ट्रीय रेल्वे आणि परिवहन संस्था (एनआरटीआय) म्हणून ओळखला जात होता] भाडेतत्वावर वापरत आहे; आणि आणखी एक भाग एनएचएसआरसीएलद्वारे अंतर्गत प्रशिक्षणासाठी वापरण्याची योजना आखली जात आहे.

आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर एचएसआर टीआयमध्ये एकूण 560 मानवदिवसांचे प्रशिक्षण घेण्यात आले आहे.

2023-24 दरम्यान, प्रशिक्षण संस्था (टीआय1 पॅकेज) साठी बांधकाम कार्याची भौतिक प्रगती 7.4% आहे:

- मुख्य इमारतीसाठी - प्लिंथ बीमपर्यंत उप-संरचना स्तरावरील पायाभरणीचे काम पूर्ण झाले आहे आणि पहिल्या मजल्याच्या स्तरासाठी स्लॅबचे बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.
- प्रशिक्षण टॅकसाठी - टीआय 1 पॅकेजअंतर्गत सर्व कामे पूर्ण झाली आहेत आणि टी 2 आणि ईडब्ल्यू 1 च्या कंत्राटदारांकडे सोपविण्यात आली आहेत.

टीआय 4 पॅकेज (प्रशिक्षण संस्थेसाठी सिम्युलेटर) ची भौतिक प्रगती 31 मार्च 2024 पर्यंत 79% आहे.

C. पॉवर सोर्सिंग क्रियाकलाप

आपल्या कंपनीला, "डीम्ड परवानाधारक" म्हणून, एमएचएसआर संरेखनासह गुजरात आणि महाराष्ट्रातील वीज पुरवठा कंपन्यांनी एमएचएसआर ट्रॅक्शन सब-स्टेशन (टीएसएस): 14 क्रमांक आणि वितरण उपकेंद्रे (डीएसएस): 15 क्रमांक] मधील विविध उपकेंद्रांसाठी कनेक्टिव्हिटी / कनेक्शन दिले आहे.

वर्षभरात महाराष्ट्रातील एका ट्रान्समिशन लाइनचे मोठे काम, उदा. बोईसर टीएसएस (सुमारे 15 किमी) संबंधित राज्य वीज युटिलिटी कंपनीने खाडी वाढीची कामे (म्हणजे गुजरातमधील 1 टीएसएस) सुरू ठेवली.

31 मार्च 2024 पर्यंत, तीन टीएसएस ट्रान्समिशन लाइन (म्हणजे महमदाबाद, वडोदरा आणि साबरमती (केबलचे काम वगळता)) आणि पाच खाडी वाढीची कामे (म्हणजे गुजरातमध्ये 3 टीएसएस आणि महाराष्ट्रात 2 डीएसएस) पूर्ण झाली आहेत.

V. इतर हाय स्पीड रेल (एचएसआर) कॉरिडॉर प्रकल्प

आपली कंपनी रेल्वे बोर्डाने सोपविलेल्या खालील सात एचएसआर कॉरिडॉरचा तपशीलवार प्रकल्प अहवाल (डीपीआर) तयार करण्याचे काम सुरू ठेवते:

- दिल्ली - वाराणसी एचएसआर (942 किमी) (लखनौ ते अयोध्येपर्यंतच्या 124 किमी अंतरासह);
- मुंबई - नागपूर एचएसआर (765 किमी);
- दिल्ली - अहमदाबाद एचएसआर (878 किमी);
- मुंबई - हैदराबाद एचएसआर (671 किमी);
- दिल्ली - अमृतसर एचएसआर (475 किमी);
- चेन्नई - म्हैसूर एचएसआर (464 किमी*); आणि
- वाराणसी - हावडा एचएसआर (752 किमी*)

* संरेखन डिझाइनची प्रक्रिया सुरू असल्याने संभाव्य कॉरिडॉरची लांबी.

वरील कॉरिडॉरसंदर्भात डीपीआरची कामे करण्यासाठी कंपनीने उचललेली पावले खालीलप्रमाणे आहेत.

A. दिल्ली-वाराणसी एचएसआर (डीव्हीएचएसआर), मुंबई - नागपूर एचएसआर (एमएनएचएसआर) आणि दिल्ली - अहमदाबाद एचएसआर (डीएचएसआर) कॉरिडॉर

डीव्हीएचएसआर आणि एमएनएचएसआर (2021-22 मध्ये) आणि डीएचएसआर (2022-23 मध्ये) साठी अंतिम डीपीआर रेल्वे मंत्रालयाकडे सादर करण्यात आले होते, ज्यात 300 किमी प्रति तास ऑपरेटिंग स्पीडसाठी अलाइनमेंट डिझाइन ठेवून रेल्वे बोर्डकडून मिळालेल्या इनपुट आणि अभिप्रायांचा समावेश होता.

सोशल इम्पॅक्ट असेसमेंट (एसआयए) आणि एन्व्हायर्नमेंटल इम्पॅक्ट असेसमेंट (ईआयए) सह लिडार डेटाच्या आधारे अंतिम संरेखन तपशील असलेले वरील तीन डीपीआर इन-हाऊस तयार करण्यात आले.

B. मुंबई - हैदराबाद एचएसआर कॉरिडॉर

मे 2023 मध्ये प्राथमिक मार्ग विकास, जीएडी, रहदारी सर्वेक्षण, ऑपरेशन प्लॅनिंग आणि स्टेशन प्लॅनिंग इत्यादींसाठी डेस्कटॉप अभ्यास कार्यानंतर अंतिम अलाइनमेंट डिझाइन पूर्ण झाल्यानंतर, ऑगस्ट 2023 मध्ये अंतिम डीपीआर रेल्वे मंत्रालयाला सादर करण्यात आला आहे, ज्यात 300 किमी प्रति तास ऑपरेटिंग स्पीडसाठी अलाइनमेंट डिझाइन ठेवण्यात आले आहे.

C. उर्वरित तीन एचएसआर कॉरिडॉर

2023-24 दरम्यान, उर्वरित तीन एचएसआर कॉरिडॉरसाठी डीपीआरची कामे तयारीच्या वेगवेगळ्या टप्प्यात आहेत:

i) दिल्ली - अमृतसर एचएसआर कॉरिडॉर:

2023-24 दरम्यान प्राथमिक मार्ग विकास, अलाइनमेंट डिझाइन, ईआयए, एसआयए, रहदारी सर्वेक्षण इत्यादींना अंतिम स्वरूप देण्यासाठी डेस्कटॉप अभ्यासाचे काम पूर्ण झाल्यानंतर. डीपीआरचे काम अंतिम टप्प्यात असून २०२४-२५ मध्ये अहवाल सादर करण्याचे नियोजन आहे.

ii) चेन्नई - म्हैसूर एचएसआर:

- भागधारकांची चर्चा; इतर उपक्रम (उदा. ईआयए अहवाल इ.) पूर्ण झाले आहेत आणि मे 2023 मध्ये संरेखन अंतिम केले गेले आहे.
- मे 2023 मध्ये संरेखन अंतिम करण्यासाठी भागधारकांची चर्चा पूर्ण झाल्यानंतर लिडार सर्वेक्षण आणि संरेखण डिझाइन आणि शिल्लक क्रियाकलाप पुन्हा सुरु झाले.
- डीपीआरची कामे पूर्णत्वाच्या अंतिम टप्प्यात असून 2024-25 मध्ये अहवाल सादर करण्याचे नियोजन आहे.

iii) वाराणसी - हावडा एचएसआर:

- डेस्कटॉप अभ्यासाचे काम पूर्ण करणे आणि पुढील प्राथमिक मार्ग विकास.
- विविध भागधारकांशी चर्चा करून अलाइनमेंट आणि एचएसआर स्थानकांची ठिकाणे निश्चित करणे.
- जून 2023 मध्ये लिडार सर्वेक्षण पूर्ण झाल्यानंतर, अलाइनमेंट डिझाइन आणि ईआयए/ एसआयए/ रहदारी इत्यादी सारख्या विविध क्षेत्र क्रियाकलाप प्रगतीपथावर आहेत.
- डीपीआरची कामे प्रगतीपथावर असून 2024-25 मध्ये अहवाल सादर करण्याचे नियोजन आहे.

VI. कंपनीची आर्थिक प्रोफाइल

A. आर्थिक सारांश किंवा ठळक वैशिष्ट्यांसह कामगिरी

आपल्या कंपनीने अद्याप व्यावसायिक कामकाज सुरु केलेले नाही. वर्षभरात इतर एचएसआर प्रकल्पांच्या डीपीआरसाठी कन्सल्टन्सी चार्जसपोटी 127.65 कोटी रुपयांचे ऑपरेंटिंग इनकम आणि 127.22 कोटी रुपयांचे व्याज उत्पन्न मिळाले आहे. तसेच 31 मार्च 2024 पर्यंत चालू असलेले भांडवली काम 41,933.93 कोटी रुपये आहे.

आर्थिक कामगिरी निर्देशांक:

(कोटी रुपयांत)

अ. क्र.	तपशील	2023-24	2022-23*
1.	ऑपरेंटिंग उत्पन्न	127.65	शून्य
2.	इतर उत्पन्न	129.92	85.88
3.	करपूर्व नफा	108.95	56.62
4.	करोत्तर नफा	80.15	44.89
5.	निव्वळ	15,319.09	14,739.93
6.	अतिरिक्त उत्पन्नामधील हस्तांतरण	79.15	43.3

* आयसीएआयच्या ईएसी मताच्या आधारे 2023-24 च्या आर्थिक स्टेटमेंट अंतर्गत आर्थिक वर्ष 2022-23 च्या तुलनात्मक मागील वर्षाच्या आकडेवारीत केलेल्या बदलांमुळे मागील वर्षाच्या आकडेवारीचे पुनर्वर्गीकरण / समायोजित केले गेले आहे.

B. परकीय चलनाचे उत्पन्न व खर्च

आपल्या कंपनीने 2023-24 दरम्यान कोणतेही विदेशी चलन मिळवले नाही, तर विदेशी चलनाचा खर्च त्या वर्षात 3,367.28 कोटी रुपये होता.

C. शेअर कॅपिटलची रचना

आपल्या कंपनीचे अधिकृत भागभांडवल रु. 20,000 कोटी आहे, ज्यात इक्विटी सहभाग अनुक्रमे 50:25:25 या प्रमाणात भारत सरकार (भारत सरकार), गुजरात सरकार (जीओजी) आणि महाराष्ट्र सरकार (जीओएम) यांनी योगदान देणे आवश्यक आहे. असे इक्विटी योगदान प्राप्त झाल्यानंतर लगेचच होणाऱ्या संचालक मंडळाच्या बैठकीत कंपनी तीन विद्यमान भागधारकांना त्यांच्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीनुसार त्यांच्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीनुसार विविध टप्प्यांमध्ये वितरित इक्विटी योगदानाच्या रकमेनुसार इक्विटी शेअर्सचे वाटप करते.

31 मार्च 2024 रोजी, आपल्या कंपनीचे पेड-अप शेअर कॅपिटल 15,006 कोटी रुपये होते, जे प्रशासकीय मंत्रालयाच्या माध्यमातून भारत सरकारने योगदान दिले आहे. रेल्वे मंत्रालय (म्हणजे 10,000 कोटी रुपये – भारताचे राष्ट्रपती आणि त्यांच्या बारा नामनिर्देशित व्यक्तींच्या नावावर), जीओजी (म्हणजे 5,000 कोटी रुपये - गुजरातच्या राज्यपालांच्या नावावर) आणि मंत्रिगट (म्हणजे 6 कोटी रुपये - महाराष्ट्राच्या राज्यपालांच्या नावावर) आहेत.

2023-24 च्या आर्थिक स्टेटमेंट अंतर्गत नोट क्रमांक 11 ते 13 अंतर्गत रेल्वे मंत्रालयाकडून इतर इक्विटी, ईएपी आणि अॅडव्हान्ससह वर्षभरात वाटप केलेले शेअर्स आणि % बदल यांचा तपशील देण्यात आला आहे.

Noise Barrier Installation Work in Progress, Gujarat

VII. अनुपालन

A. कंपनी कायदा, 2013 अन्वये

i) ठेवी

वर्षभरात आपल्या कंपनीने जनतेकडून कोणत्याही ठेवी स्वीकारल्या नाहीत.

ii) इंटर-कॉर्पोरेट कर्ज, हमी किंवा गुंतवणुकीचा तपशील

वर्षभरात आपल्या कंपनीने कंपनी कायदा, 2013 च्या कलम 186 मधील तरतुदीनुसार कोणतेही इंटर-कॉर्पोरेट कर्ज (सुरक्षित किंवा असुरक्षित) दिले नाही किंवा कोणतीही गुंतवणूक केली नाही किंवा कोणतीही हमी दिली नाही किंवा कोणतीही सुरक्षा प्रदान केली नाही.

iii) संबंधित पक्षाच्या व्यवहारांचा खुलासा

2023-24 च्या आर्थिक विवरणपत्राच्या नोट क्रमांक 32 अंतर्गत संबंधित पक्षाचे तपशीलवार प्रकटीकरण दिले आहे.

iv) समीक्षाधीन कालावधीत, आपल्या कंपनीने कोणतेही क्रेडिट रेटिंग प्राप्त केलेले नाही.

v) कंपनी बांधकामाच्या टप्प्यात असल्याने आणि अद्याप व्यावसायिक कामकाज सुरू न झाल्याने 2023-24 साठी भागधारकांना लाभांशाची शिफारस केलेली नाही. त्यानुसार कंपनीकडून इन्व्हेस्टर एज्युकेशन अँड प्रोटेक्शन फंडात कोणतीही रक्कम हस्तांतरित करण्याची आवश्यकता नाही.

vi) समीक्षाधीन कालावधीत कंपनीच्या व्यवसायाच्या स्वरूपात कोणताही बदल झाला नाही.

vii) आपल्या कंपनीच्या आर्थिक स्थितीवर परिणाम करणारे कोणतेही भौतिक बदल आणि वचनबद्धता नाहीत जी आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस आणि अहवालाच्या तारखेदरम्यान झाली आहेत.

viii) कंपनी कायदा, 2013 च्या कलम 148(1) अन्वये केंद्र सरकारने निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे आपल्या कंपनीला खर्चाच्या नोंदी ठेवण्याची आवश्यकता नाही.

ix) पुनरावलोकनाखालील वर्षात, आपल्या कंपनीने भिन्न मतदान हक्क, स्वेट इक्विटी शेअर्स आणि ईएसओपी सह कोणतेही इक्विटी शेअर्स जारी केले नाहीत.

ix) **सचिवीय मानक अनुपालन**

आपली कंपनी इन्स्टिट्यूट ऑफ कंपनी सेक्रेटरीज ऑफ इंडिया (आयसीएसआय) द्वारे जारी केलेल्या लागू सचिवीय मानकांचे पालन करीत आहे.

x) **जोखीम व्यवस्थापन**

आपली कंपनी नियमितपणे प्रकल्पासाठी जोखीम ओळखणे, मूल्यांकन, व्यवस्थापन आणि शमन करण्यासाठी पुरेशी पावले उचलत आहे.

मालमत्तेशी संबंधित जोखीम आणि काही दायित्वांबद्दल, अशा जोखमी ओळखल्या जातात, मूल्यांकन केल्या जातात आणि विमा कंपन्यांकडून त्या मालमत्तेसाठी पुरेशा मूल्यासाठी विमा संरक्षण प्राप्त करून, तसेच उपरोक्त मालमत्तेच्या संरक्षणासाठी आवश्यक वेळेवर आणि शिफारस केलेल्या शमन उपाययोजना करून कमी केल्या जातात.

आर्थिक जोखमीसंदर्भात, चार्टर्ड अकाउंटंट्सच्या बाह्य फर्मला अंतर्गत लेखापरीक्षक म्हणून नियुक्त करून कंपनीकडून वेळोवेळी वैधानिक लेखापरीक्षक तसेच सी अँड एजी ऑफ इंडियाद्वारे नियमित लेखापरीक्षण करून पुरेसे अंतर्गत तपासणी आणि नियंत्रण उपाय अवलंबले जातात. अंतर्गत नियंत्रणे आणि उपाययोजनांमध्ये सुधारणा करण्यासाठी अंतर्गत लेखापरीक्षक, वैधानिक लेखापरीक्षक आणि सी अँड एजी लेखापरीक्षकांनी दिलेल्या शिफारशी वेळोवेळी अंमलात आणल्या जातात.

xi) पुनरावलोकनाखालील कालावधीत, नियामक किंवा न्यायालये किंवा न्यायाधिकरणांनी कोणताही महत्त्वपूर्ण आणि भौतिक आदेश दिलेला नाही ज्यामुळे भविष्यात चालू चिंता स्थिती आणि कंपनीच्या कामकाजावर परिणाम होईल.

साबरमती हब, गुजरात येथे सोलर मॉड्यूल प्लेट बसविण्याचे काम पूर्ण

xii) **ऊर्जा आणि ग्रीन हाय स्पीड रेल्वेचे संवर्धन**

हरित ऊर्जा प्रोत्साहन देण्यासाठी, ऊर्जा खर्च वाचविण्यासाठी आणि एचएसआरमध्ये ऊर्जा कार्यक्षमता सुधारण्यासाठी, आपल्या कंपनीने खालील पावले उचलली आहेत:

a) तांत्रिक वैशिष्ट्ये – ऊर्जा संवर्धन इमारत संहितेच्या (ईसीबीसी) आधारे 2023-24 दरम्यान, नागरी पॅकेजेस (उदा. सी1, सी2 आणि सी3), डेपो पॅकेजेस (उदा. डी1 आणि डी2) आणि इलेक्ट्रिकल पॅकेजेस (उदा. ईडब्ल्यू-1) मधील इमारतींच्या कामांच्या इलेक्ट्रिकल आणि मेकॅनिकल सिस्टमच्या तांत्रिक वैशिष्ट्यांमध्ये ऊर्जेचे संवर्धन करण्यास सक्षम तरतुदींचा समावेश करण्यात आला आहे. या तांत्रिक वैशिष्ट्यांचा समावेश इतर सर्व नागरी पॅकेजमध्ये म्हणजेच सी4 ते सी8 मध्ये यापूर्वीच करण्यात आला होता.

- b) साबरमती पॅसेंजर हब टर्मिनल इमारत - पॅसेंजर हब इमारतीच्या छतावर सौर पॅनेल बसविण्यासाठी, रूफटॉप सोलर पॅनेल चार्ज करण्यासाठी इलेक्ट्रिकल इन्स्पेक्टर ते भारत सरकार (ईआयजी) कडून 2023-24 दरम्यान मंजूरी प्राप्त झाली आहे आणि सबस्टेशन यशस्वीरित्या चार्ज केले गेले आहे आणि कार्यान्वित केले गेले आहे. 700 किलोवॉट (रेस्को मॉडेल) विकसित करण्यासाठी ओपीएल डेल एसपीव्ही प्रायव्हेट लिमिटेडसोबत झालेल्या वीज खरेदी करारानुसार नेट मीटरिंगच्या कामांची प्रक्रिया अंतिम टप्प्यात आहे.
- c) सुरत, वडोदरा आणि साबरमती या तीन एचएसआर स्थानकांवर रूफटॉप सोलर पॅनेलची तरतूद करण्यात आली आहे.
- d) 2023-24 दरम्यान ईसीबीसी मार्गदर्शक तत्वांनुसार स्थानके, इमारत, डेपो आणि इतर आस्थापनांसाठी सर्व विद्युत उपकरणांची निवड करण्यात आली आहे.

xii) **तंत्रज्ञान शोषण आणि संशोधन आणि विकास**

आपल्या कंपनीने किफायतशीर उपाय शोधण्यासाठी आणि आत्मनिर्भर राष्ट्रासाठी योगदान देण्यासाठी भारतीय तांत्रिक क्षमतांचा वापर करून हाय स्पीड रेल तंत्रज्ञानाच्या संबंधित क्षेत्रात संशोधन आणि विकास (आर अँड डी) करण्यासाठी एक ट्रस्ट म्हणजेच हाय स्पीड रेल्वे इन्व्हेस्टमेंट सेंटर (एचएसआर आयसी) स्थापन केले आहे.

या दिशेने एचएसआर आयसीने एक सल्लागार परिषद स्थापन केली आहे ज्यात आयआयटी, आरटीआरआय आणि टोकियो युनिव्हर्सिटी यासारख्या भारत आणि परदेशातील शैक्षणिक आणि संशोधन संस्थांच्या व्यक्तींचा समावेश आहे. एचएसआर आयसी शैक्षणिक संस्थांच्या सहकार्याने सहा संशोधन आणि विकास प्रकल्पांवर काम करीत आहे. वरील प्रत्येक प्रकल्पाची प्रगती खालीलप्रमाणे आहे:

अ. क्र.	प्रकल्प	अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्था	प्रगती	
1	एचएसआर आणि रेल्वे अनुप्रयोगांसाठी प्रबलित अर्थ (आरई) रिटेनिंग वॉल आणि आरई अॅब्युटमेंटचे डिझाइन	आयआयटी गांधीनगर	प्रकल्पाचा पहिला टप्पा पूर्ण झाला असून अंमलबजावणी संस्थेने जपानच्या आरटीआरआयला भेट देण्याचा प्रस्ताव विचाराधीन आहे.	
2	डिझाइनसाठी स्वदेशी सिम्युलेशन मॉडेलचा विकास वीज पुरवठ्याचे प्रमाणीकरण	a) आयआयटी रुर्की	प्रकल्प पूर्ण झाला. अंतिम अहवाल एचएसआर आयसीकडे सादर करण्यात आला आहे आणि मेमोरेंडम ऑफ अॅग्रीमेंट (एमओए) नुसार पुन्हा सादर करण्यासाठी प्रकल्प वितरणाचा पाठपुरावा केला जात आहे. त्यानंतर संयुक्त बौद्धिक संपदा हक्कांचा (आयपीआर) पाठपुरावा केला जाणार आहे.	
		b) आयआयटी दिल्ली	प्रोटोटाइप अल्गोरिदम विकास ग्राफिक युजर इंटरफेस (जीयूआय) एकीकरणेच्या अंतिम टप्प्यात आहे.	
		c) आयआयएससी बंगळूर आणि आयआयटी मुंबई संयुक्तपणे	प्रकल्पाचा पहिला टप्पा ऑगस्ट 2023 मध्ये पूर्ण झाला आहे. प्रोटोटाइप अल्गोरिदम युरोपियन (ईएन) मानकांनुसार प्रमाणित केले गेले आहे. अंमलबजावणी संस्थेने 2023-24 या कालावधीचा अंतिम अहवाल व निकाल सादर केला आहे. सध्या आयआयएससी आणि आयआयटीबी संयुक्त आयपीआर फाइलिंगवर काम करत आहेत.	
3	ओएचई पॅन्टोग्राफ इंटरॅक्शनच्या वैधतेसाठी सिम्युलेशन विकास	डिझाइन स्वदेशी मॉडेलचा विकास	a) आयआयटी मद्रासचे अँडव्हान्स मॅन्युफॅक्चरिंग टेक्नॉलॉजी डेव्हलपमेंट सेंटर (एएमटीडीसी)	पॅन्टोग्राफ, कॅटेनरी आणि ट्रेन वाहतुकीसाठी विकसित केलेले प्रोटोटाइप सॉफ्टवेअर आणि ते ईएन मानकांनुसार प्रमाणित केले गेले आहे. विकसित सॉफ्टवेअरवरील सिम्युलेशन चाचण्या सुरु असून चाचण्यांच्या आधारे अभिप्राय दिला जात आहे.

अ. क्र.	प्रकल्प	अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्था	प्रगती
		b) आयआयटी दिल्ली	जून 2024 मध्ये प्रकल्प पूर्ण झाला. पॅन्टोग्राफ कॅटेनरी इंटरॅक्शनसाठी प्रोटोटाइप सॉफ्टवेअरची अंतिम आवृत्ती (जी विकसित केली जात होती) 2023-24 दरम्यान पूर्ण झाली आहे आणि जून 2024 मध्ये सिम्युलेशन चाचण्यांसाठी एचएसआर आयसीकडे सुपूर्द केली गेली आहे.
		c) आयआयएससी बंगळूरु आणि आयआयटी मुंबई	जून 2024 मध्ये प्रकल्प पूर्ण झाला. प्रोटोटाइप सॉफ्टवेअर पॅन्टोग्राफ, कॅटेनरी इंटरॅक्शनसाठी विकसित केले गेले आहे आणि ईएन मानकांनुसार प्रमाणित केले गेले आहे. वापराच्या सोयीसाठी एक मूलभूत जीयूआय अनुप्रयोग सॉफ्टवेअरसह समाविष्ट केले गेले आहे. एचएसआर आयसीकडूनही त्याचा पाठपुरावा सुरू आहे.
4	हाय-स्पीड रेल्वे ट्रॅकसाठी सिमेंट अस्फाल्ट मोर्टार (सीएएम) वर तपशीलवार अभ्यास.	a) आयआयटी खरगपूर	2023-24 मध्ये हा प्रकल्प पूर्ण झाला आहे. आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर अंमलबजावणी संस्था आणि एचएसआर आयसी यांनी भारत सरकारच्या वाणिज्य आणि उद्योग मंत्रालयाच्या उद्योग आणि अंतर्गत व्यापार संवर्धन विभागासह संयुक्तरित्या मे 2024 मध्ये आयपीआर नोंदणीसाठी अर्ज दाखल केला आहे.
		b) आयआयटी मद्रास	प्रकल्प पूर्ण झाला. अंतिम अहवाल जुलै 2024 मध्ये प्राप्त झाला.
5	हाय-स्पीड रेल्वे (एचएसआर) व्हायाडक्ट डिझाइन ऑप्टिमायझेशन.	a) आयआयटी (आयएसएम), धनबाद	एचएसआर व्हायाडक्टच्या पहिल्या मसुद्याच्या डिझाइन मार्गदर्शक तत्वांनंतर, अद्ययावत मार्गदर्शक तत्वे जुलै 2024 मध्ये संस्थेने सादर केली होती ज्याचा आढावा घेतला जात आहे. जुलै 2024 मध्ये डिझाइन रेखाचित्रांसह ऑप्टिमाइझ केलेल्या 40 मीटर एफएसएलएम सुपरस्ट्रक्चरचा मसुदा सविस्तर डिझाइन सादर करण्यात आला आहे ज्याचा आढावा घेतला जात आहे.
		b) आयआयटी खरगपूर	एबीएक्यूएस आणि इतर गणितीय मॉडेलिंगचा वापर करून 40 मीटर एफएसएलएम सुपरस्ट्रक्चर ऑप्टिमायझेशनसाठी अद्ययावत मसुदा डिझाइन 2023-24 दरम्यान प्राप्त झाले आहे. संस्थेकडून मार्गदर्शक सूचनांची प्रतीक्षा आहे.
		c) आयआयटी मद्रास	भारतीय स्थितीसाठी उपयुक्त एचएसआर व्हायाडक्टची डिझाइन मार्गदर्शक तत्वे 2023-24 दरम्यान प्राप्त झाली आहेत. त्यावरील अभिप्रायाच्या आधारे संस्थेकडून अद्ययावत मार्गदर्शक सूचनांची प्रतीक्षा आहे. वरील मार्गदर्शक तत्वांनुसार सुपरस्ट्रक्चर आणि सबस्ट्रक्चरच्या प्रारूप डिझाइनची संस्थेकडून प्रतीक्षा आहे.

वर्षभरात सप्टेंबर 2023 मध्ये सल्लागार परिषदेची एक बैठक झाली, ज्यात संशोधन प्रकल्पांची स्थिती आणि प्रगतीचा आढावा घेण्यात आला आणि पुढील वाटचालीवर चर्चा करण्यात आली.

B. 2023-24 दरम्यान कंपनीच्या आर्टिकल्स ऑफ असोसिएशनच्या कलम 157 अंतर्गत आपल्या कंपनीला कोणतेही **अध्यक्षीय निर्देश** प्राप्त झालेले नाहीत.

C. माहितीचा अधिकार अधिनियम (आरटीआय)

आपल्या कंपनीने कंपनीमध्ये योग्य यंत्रणा स्थापन करून माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील तरतुदीची अक्षरशः अंमलबजावणी केली आहे आणि अपीलीय प्राधिकारी, सार्वजनिक माहिती अधिकारी आणि सहाय्यक लोक माहिती अधिकारी नामनिर्देशित केले आहेत.

माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 च्या आवश्यकतांच्या अनुषंगाने संबंधित अधिकाऱ्यांच्या तपशीलासह आवश्यक अद्ययावत माहिती / तपशील कंपनीच्या वेबसाइटवर पोस्ट करण्यात आला आहे. एनएचएसआरसीएल माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 च्या कलम 4 (1) (बी) अन्वये आपल्या वेबसाइटवर सक्रिय प्रकटीकरणद्वारे जागरूक नागरिक तयार करण्यासाठी आणि पारदर्शकतेस प्रोत्साहन देण्यासाठी प्रामाणिक प्रयत्न करीत आहे.

आरटीआय प्रश्न सामान्यतः भूसंपादन, डीपीआर, भरती, एचएसआर प्रकल्पाबद्दल सामान्य माहिती इत्यादींशी संबंधित असतात आणि सामान्यतः निर्धारित वेळेत त्यांची उत्तरे दिली जातात. वर्षभरात प्राप्त झालेले सर्व 265 अर्ज (पहिल्या आपिलांची संख्या 31 आणि दुसऱ्या अपील अर्जांची संख्या 2) निकाली काढण्यात आले आहेत.

VIII. अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांची पर्याप्तता

संचालक मंडळाने कंपनीच्या धोरणांचे पालन करणे, त्याच्या मालमतेचे रक्षण करणे, फसवणूक आणि त्रुटी रोखणे आणि शोधणे, लेखा रेकॉर्डची अचूकता आणि परिपूर्णता आणि विश्वासार्ह वित्तीय प्रकटीकरण वेळेवर तयार करणे यासह आपल्या व्यवसायाचे व्यवस्थित आणि कार्यक्षम संचालन सुनिश्चित करण्यासाठी धोरणे आणि कार्यपद्धतींचा अवलंब केला आहे. कंपनीची अंतर्गत नियंत्रण प्रणाली त्याच्या आकार, स्केल आणि त्याच्या ऑपरेशन्सच्या गुंतागुंतीशी सुसंगत आहे.

XI. माहिती तंत्रज्ञान विकास आणि अनुप्रयोग

A. पीएमआयएस च्या क्षेत्रात

एमएचएसआर प्रकल्प हा एक मेगा रेखीय रेल्वे वाहतूक प्रकल्प आहे ज्यात नागरी आणि इतर अभियांत्रिकी गुंतागुंत, अंतर्निहित आंतरनिर्भरतेचा समावेश असलेल्या मोठ्या संख्येने क्रियाकलाप आहेत. या प्रकल्पातून डिझाइन, रेखाचित्रे, रिक्वेस्ट फॉर इन्स्पेक्शन (आरएफआय), पत्रे आदींसह मोठ्या प्रमाणात कागदपत्रे आणि डेटा तयार होण्याची अपेक्षा आहे.

म्हणूनच, एमएचएसआर प्रकल्पाच्या प्रभावी देखरेख आणि नियंत्रणासाठी, आपल्या कंपनीने दस्तऐवज / डेटाची केंद्रीकृत हाताळणी असलेल्या अंतर्गत वित्तीय आणि एचआर मॉड्यूलसह एकात्मिक डिजिटल व्यवस्थापन माहिती प्रणाली किंवा प्रकल्प व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (पीएमआयएस) कार्यान्वित केली आहे. सर्व भागधारक/ वापरकर्ते (उदा. कंत्राटदार, पीएमसी एजन्सी, नियोक्ता, सल्लागार) पीएमआयएसच्या सामायिक व्यासपीठावर काम करीत आहेत आणि साइट आणि इतर कार्यालयांमधून रिअल-टाइम तत्वावर प्रणाली / प्रक्रिया अद्ययावत करीत आहेत. साइटवरून किंवा ट्रांझिटमध्ये असताना अॅक्सेस आणि काम करता यावे यासाठी मोबाइल ॲप देखील उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.

संपूर्ण एकात्मिक पीएमआयएस प्रणालीमध्ये डॅशबोर्ड रिपोर्टिंगसाठी विविध प्रिमावेरा सॉफ्टवेअर्स आणि एचआर, फायनान्स, पेट्रोल, खरेदी इत्यादी सारख्या ईबीएस मॉड्यूलचा समावेश आहे.

B. सिस्टीम, आयटी इन्फ्रास्ट्रक्चर इ. क्षेत्रात.

आपली कंपनी आयटी पायाभूत सुविधांची प्रगती, अद्ययावत आयटी तंत्रज्ञानाचा अवलंब आणि एकूणच सायबर सुरक्षा स्थिती मजबूत करण्यावर लक्ष केंद्रित करते. या दिशेने 2023-24 मध्ये खालील उपक्रम हाती घेण्यात आले आहेत.

- इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालयाच्या (एमईआयटीवाय) मानकीकरण चाचणी आणि गुणवत्ता प्रमाणपत्र (एसटीक्यूसी) संचालनालयाने 2022-23 दरम्यान कंपनीच्या नेटवर्क डिव्हाइस आणि सर्व्हरच्या भेद्यता मूल्यांकनानंतर, सर्व कमकुवतता कमी केल्या गेल्या आणि ऑगस्ट 2023 मध्ये एसटीक्यूसीद्वारे सर्व कमकुवतता बंद आणि पडताळणी सह अंतिम भेद्यता मूल्यांकन अहवाल सादर करण्यात आला. या ऑडिटमध्ये सर्व्हर, फायरवॉल, कोअर स्विच, अॅक्सेस स्विच, डब्ल्यूएलएन कंट्रोलर, स्टोरेज आणि कंपनीच्या इतर नेटवर्क डिव्हाइससारख्या आयटी इन्फ्रास्ट्रक्चरचा समावेश आहे.
- नेटवर्क अॅक्सेस पॉलिसी, ईमेल पॉलिसी, सॉफ्टवेअर आणि पॅच मॅनेजमेंट पॉलिसी अशा विविध आयटी सुरक्षा धोरणांचे ऑडिट एसटीक्यूसी, संचालनालय, एमईआयटीवाय द्वारे केले गेले आहे. हा लेखापरीक्षण अहवाल एसटीक्यूसीने फेब्रुवारी 2023 मध्ये सादर केला असून एसटीक्यूसीने दिलेल्या निरीक्षणांचे पालन प्रक्रिया सुरु आहे.
- वाढत्या सायबर सुरक्षेच्या धोक्यांपासून संरक्षणासाठी कंपनीच्या एंडपॉइंट आयटी डिव्हाइसेस जसे डेस्कटॉप, लॅपटॉप, सर्व्हर इ. मध्ये एंडपॉइंट डिटेक्शन अँड रिस्पॉन्स (ईडीआर) सोल्यूशन खरेदी आणि स्थापित करण्यात आले आहे. या ईडीआर सोल्यूशनमध्ये अॅडव्हान्स आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स (एआय) / मशीन लर्निंग (एमएल) आधारित मॉडेलचा वापर करून स्वाक्षरी आधारित आणि स्वाक्षरी रहित सुरक्षा नियंत्रण, वर्तन आधारित संरक्षण, फॉरेन्सिक संकलन आणि स्वयंचलित अहवाल इत्यादी प्रगत सुरक्षा क्षमता आहेत.
- एमएचएसआरसीएल इंटरनेट वेबसाइट मार्च 2024 मध्ये कंपनीच्या सर्व कर्मचार्यांना सहजपणे माहिती मिळण्यासाठी सुरु करण्यात आली आहे.

गुजरातमधील खेडा जिल्ह्यात पीएससी पुलाचे बांधकाम प्रगतीपथावर

X. मानव संसाधन (एचआर)

मनुष्यबळ हे कोणत्याही संस्थेचे सर्वात महत्वाचे संसाधन असते. कंपनीच्या एचआर धोरणांचे उद्दीष्ट सर्वातम उपलब्ध प्रतिभा आकर्षित करणे आणि टिकवून ठेवणे आहे. कर्मचारी पीएसयू, मेट्रो कंपनीच्या, खाजगी क्षेत्रातून भरती केले गेले आहेत किंवा सामान्यतः केंद्र / राज्य सरकारचे विभाग आणि केंद्र / राज्य सार्वजनिक उपक्रम इत्यादींमधून प्रतिनियुक्तीवर घेतले जातात.

आपल्या कंपनीची **मनुष्यबळ** संख्या 31 मार्च 2023 रोजी 387 (74 प्रतिनियुक्तीवाद्यांसह) वरून 31 मार्च 2024 रोजी 389 (71 प्रतिनियुक्तीवाद्यांसह) पर्यंत वाढली.

आपल्या कंपनीने कर्मचाऱ्यांसाठी आणि त्यांच्या कुटुंबियांसाठी वेळोवेळी आरोग्य तपासणी शिबिरे आयोजित करणे सुरु ठेवले तसेच कर्मचाऱ्यांसाठी कंबर आधारासह एर्गोनॉमिकली डिझाइन केलेले वर्कस्टेशन आणि खुर्च्या यासारख्या इतर **कल्याणकारी उपायांचे** आयोजन केले; कामाच्या ठिकाणी कमी आवाज आणि धूळमुक्त वातावरण; कर्मचाऱ्यांसाठी पूल वाहतूक; ठराविक वयानंतर कर्मचाऱ्यांसाठी नियमित प्रतिबंधात्मक आरोग्य तपासणी सुविधा; इत्यादी.

आपली कंपनी **महिला कर्मचाऱ्यांना** सौहार्दपूर्ण आणि सुरक्षित कामाचे वातावरण प्रदान करण्यासाठी कटिबद्ध आहे. कामाच्या ठिकाणी महिलांचा लैंगिक छळ (प्रतिबंध, प्रतिबंध आणि निवारण) कायदा, 2013 अन्वये कामाच्या ठिकाणी महिलांचा लैंगिक छळ आणि शोषणाच्या प्रकरणांना आळा घालण्यासाठी अंतर्गत तक्रार समिती स्थापन करण्यात आली होती. 2023-24 मध्ये कंपनीकडे कोणतीही तक्रार आलेली नाही.

वर्षभरात कंपनीने आंतरराष्ट्रीय महिला दिन उत्साहात साजरा केला आणि संस्थेच्या महिला कर्मचाऱ्यांमध्ये आरोग्य चर्चा, मान्यवर महिला व्यक्तींचे आर्थिक साक्षरता सत्र इत्यादी उपक्रमांचे आयोजन केले.

रेल्वे बोर्डाचे अध्यक्ष आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी आणि रेल्वे बोर्डातील इतर वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या उपस्थितीत आपल्या कंपनीने **स्थापना दिन** साजरा केला. कंपनीची सर्व प्रकल्प कार्यालये व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगद्वारे समारंभाशी जोडली गेली. यावेळी कर्मचाऱ्यांनी केलेल्या उत्कृष्ट कामाचे कौतुक झाले व पारितोषिक देण्यात आले.

वर्षभरात कंपनीच्या कर्मचाऱ्यांसाठी बॅडमिंटन, क्रिकेट, टेबल टेनिस, बुद्धिबळ अशा विविध इनडोर आणि आऊटडोर **खेळांचे** आयोजन करण्यात आले होते, ज्यामुळे संघातील सदस्यांमध्ये सौहार्द आणि स्पर्धात्मक उत्साह वाढविण्यासाठी क्रीडाकौशल्य आणि समन्वय साजरा करण्यासाठी एक व्यासपीठ म्हणून काम केले. याशिवाय मन, शरीर आणि आत्म्याला नवसंजीवनी देण्यासाठी मॅरेथॉन, माउंटन हायकिंग, सायकल रॅली आदींमध्येही कर्मचाऱ्यांनी सहभाग घेतला.

2023-24 दरम्यान कंपनीने आयोजित केलेले **प्रशिक्षण / कार्यक्रम:**

- जेएआरटीएसने 9 प्रशिक्षण आणि प्रमाणपत्र (टी & सी) अभ्यासक्रम (नियोजित 15 पैकी) आयोजित केले आहेत आणि पूर्ण केले आहेत, ज्यामध्ये साइट व्यवस्थापकांच्या प्रशिक्षणासह कौशल्याच्या विविध क्षेत्रांमध्ये 200 पेक्षा जास्त कर्मचाऱ्यांना प्रशिक्षण देण्यात आले आहे; ट्रॅक बेडचे बांधकाम; ट्रॅक स्लॅबची निर्मिती; रेफरन्स पिन सर्वे आणि डेटा अनेलिसिस; रेल वेल्ड रफ, फायनल फिनिशिंग आणि टेस्टिंग; मोटार कार ऑपरेशनसाठी सुरक्षा; इत्यादी.

फुल स्पॅन गर्डर कास्टिंग यार्ड, भरुच जिल्हा, गुजरात

जपान रेल्वे टेक्निकल सर्व्हिस (जेएआरटी) बरोबर 2021-22 मध्ये झालेल्या सामंजस्य करारानुसार 15 टी अँड सी अभ्यासक्रम आणि सल्लागार सेवांचे नियोजन करण्यात आले आहे, ज्यात जपानी ट्रॅक टेक्नॉलॉजीमधील जपानी तज्ञांकडून 1000 पेक्षा जास्त अभियंते / पर्यवेक्षकांना प्रशिक्षण देण्याची तरतूद आहे.

आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर मे 2024 महिन्यात आणखी तीन प्रशिक्षण कार्यक्रम [म्हणजे ट्रॅक स्लॅब इन्स्टॉलेशन इंजिनीअर, सिमेंट अँस्फाल्ट मोर्टर (सीएएम) इंजिनीअर आणि सीएएम इंजिनीअर (क्वालिटी कंट्रोल)] सुरू करण्यात आले आहेत.

- ii) कंपनीला जपान इंटरनॅशनल कोऑपरेशन एजन्सी (जेआयसीए) कडून जपान ओव्हरसीज कोऑपरेशन वॉलंटियर्स (जेओसीव्ही) कार्यक्रमाद्वारे प्रायोजकत्व मिळाले आहे जेणेकरून कर्मचाऱ्यांना जपानी भाषेचे मूलभूत आकलन सुलभ होईल. या कार्यक्रमांतर्गत कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या भाषिक प्रवासात मार्गदर्शन करण्यासाठी एक विशेष जपानी भाषा शिक्षक नियुक्त करण्यात आला आहे. हे वर्ग सहभागींना आवश्यक भाषा कौशल्ये आणि सांस्कृतिक अंतर्दृष्टीसह सुसज्ज करण्यासाठी काटेकोरपणे डिझाइन केलेले आहेत.

2023-24 मध्ये जपानी भाषेच्या वर्गात 20 कर्मचाऱ्यांनी उत्साहाने भाग घेतला.

याशिवाय असोचेमने आयोजित केलेल्या 'फायनान्शियल रिपोर्टिंग अँड कंट्रोल' सारख्या संबंधित विषयांवरील कार्यशाळा/ परिषदांना उपस्थित राहण्यासाठी कंपनीच्या विविध अधिकाऱ्यांना नियमितपणे नामनिर्देशित केले जाते; 'आयमाचे डिजिटल इमरशन रिट्रीट डिजिटल ओडिसी'; डीएमए आणि एआयएमए यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'ग्लोबल सस्टेनेबिलिटी समिट'चे आयोजन; इत्यादी.

XI. दक्षता

दक्षता विभागाचे नेतृत्व पूर्णवेळ मुख्य दक्षता अधिकारी (सीव्हीओ) करतात आणि त्यांना चार सदस्यांची टीम मदत करते.

दक्षता जागरूकता सप्ताह 2023 दरम्यान, आपल्या कंपनीने सीव्हीसीने सुचविल्याप्रमाणे सहा फोकस क्षेत्रांवर जागरूकता पसरविण्यासाठी विशेष पुढाकार घेतला, उदा. पीआयडीपीआय ठरावाबाबत जनजागृती; क्षमता विकास कार्यक्रम; पद्धतशीर सुधारणा उपायांची ओळख आणि अंमलबजावणी; तक्रार निकाली काढण्यासाठी आयटीचा वापर; मार्गदर्शक तत्त्वे/ नियमावली/ परिपत्रके अद्ययावत करणे; आणि तक्रारींचा निपटारा करणे.

आपल्या कंपनीने भ्रष्टाचारविरोधी मोहिमेची माहिती प्रसारित करण्यासाठी क्रीडा स्पर्धा (उदा. सायक्लोथन, वॉकेथॉन, क्रिकेट स्प्रिंट रेस), प्रश्नमंजूषा, "भ्रष्टाचाराला नाही म्हणा, राष्ट्रासाठी वचनबद्ध व्हा" या विषयावर घोषवाक्य लेखन स्पर्धा इत्यादी मोठ्या प्रमाणात दृश्यमानता आणि जनआकर्षण असलेले विविध आउटरीच उपक्रम आयोजित केले आहेत.

याव्यतिरिक्त, सायबर फसवणूक आणि कार्य संस्कृतीमध्ये प्रशासनाचा समावेश करण्यासाठी कंपनीने ऑक्टोबर 2023 मध्ये "सायबर सिक्युरिटी फ्रॉड" आणि "एथिकल वर्क कल्चर आणि कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स" या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.

आपल्या कंपनीने रिअल टाइम आधारावर तक्रार ट्रॅकिंगसाठी एक समर्पित दक्षता माहिती प्रणाली विकसित केली आहे.

केंद्रीय दक्षता आयोगाच्या वार्षिक वृत्तपत्र 'विगेयवाणी'च्या विशेषांकात ऑक्टोबर 2023 मध्ये कंपनीच्या दोन अधिकाऱ्यांनी लिहिलेला 'सार्वजनिक प्रकल्पाचे निरीक्षण-तंत्रज्ञानाच्या वापराद्वारे पारदर्शकता वाढविणे' या विषयावरील लेख प्रसिद्ध झाला होता. या लेखात एमएचएसआर प्रकल्पाच्या देखरेखीसाठी अत्याधुनिक वेब-आधारित पीआयएमएसच्या अंमलबजावणीवर लक्ष केंद्रित केले आहे.

XII. लोगो, पुरस्कार आणि मान्यता

2023-24 दरम्यान, आपल्या कंपनीला इकॉनॉमिक टाइम्सने आयोजित केलेल्या 'मोस्ट प्रशंसित सेंट्रल एंटीटी (रेल्वे)' या श्रेणीत 8 वी इन्फ्रा फोकस समिट आणि पुरस्कार 2023 प्राप्त झाले आहेत. 26 सप्टेंबर 2023 रोजी नवी दिल्ली येथे झालेल्या समारंभात तत्कालीन रस्ते वाहतूक व महामार्ग मंत्री नितीन गडकरी यांच्या हस्ते तत्कालीन व्यवस्थापकीय संचालकांना हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

याव्यतिरिक्त, आपल्या कंपनीने ट्रेड मार्क्स अॅक्ट, 1999 अंतर्गत त्याच्या नावाच्या संक्षिप्त नावासह आधीच नोंदणीकृत लोगोची आणखी विविधता नोंदविली आहे.

आपली कंपनी विविध राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय प्रदर्शने / मेळावे इत्यादींमध्ये भाग घेते. 2023-24 दरम्यान, कंपनीने रेल्वे पॅव्हेलियनचा एक भाग म्हणून प्रगती मैदान, नवी दिल्ली येथे आयोजित इंडिया इंटरनॅशनल ट्रेड फेअर 2023 मध्ये प्रस्तावित सुरत एचएसआर स्टेशनच्या मॉडेलसह एमएचएसआर प्रकल्पाची विशेष वैशिष्ट्ये प्रदर्शित केली; तसेच व्हायब्रंट गुजरात ग्लोबल समिट 2024 आणि डिसेंबर 2023 मध्ये गुजरात येथे इंडियन रोड काँग्रेस एक्झिबिशनमध्ये भाग घेतला.

आयआयटीएफ - एनएचएसआरसीएलद्वारे प्रस्तावित सुरत
एचएसआर स्टेशन मॉडेल

आठवी इन्फ्रा फोकस समिट आणि पुरस्कार

XII. व्हिजन आणि मिशन

आपल्या कंपनीने आपले व्हिजन आणि मिशन म्हणून खालील गोष्टी स्वीकारल्या आहेत:

A. व्हिजन

सुधारित जीवनमान आणि देशाच्या विकासासाठी तांत्रिक उत्कृष्टतेसह सुरक्षित, विश्वासार्ह आणि शाश्वत हाय स्पीड रेल्वे सेवा प्रदान करणे.

B. मिशन

- ग्राहकांच्या आनंदासाठी कार्यक्षम, सुरक्षित, शाश्वत आणि विश्वासार्ह वाहतुकीचा पर्याय प्रदान करणे.
- अत्याधुनिक हाय स्पीड रेल्वे वाहतुकीच्या पायाभूत सुविधांची उभारणी, परिचालन आणि देखभाल करून देशभरातील लोकांना जोडणे.
- हाय स्पीड रेल तंत्रज्ञानाचे आत्मसात, स्वदेशीकरण आणि नाविन्य पूर्ण करणे सुलभ करणे.

XIV. बोर्ड समित्या

A. कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी कमिटी

आपल्या कंपनीने अद्याप व्यावसायिक कामकाज सुरू केलेले नाही आणि म्हणूनच आर्थिक वर्षात कोणताही व्यावसायिक नफा मिळवला नाही.

कंपनी अधिनियम, 2013 मधील तरतुदीनुसार सीएसआरची कामे करण्याच्या उद्देशाने आपल्या कंपनीने 'सीएसआर कमिटी' म्हणून ओळखली जाणारी बोर्ड स्तरीय 'कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी कमिटी' स्थापन केली आहे. या समितीला एक नोडल अधिकारी आणि त्यांची टीम मदत करते.

सीएसआर समिती, तिची रचना, बैठकांना उपस्थिती, सीएसआर बजेट, सीएसआर उपक्रम इत्यादींचा तपशील संचालकांच्या अहवालाचा भाग असलेल्या '2023-24 च्या सीएसआर उपक्रमांवरील अहवाल' मध्ये देण्यात आला आहे आणि या अहवालाला परिशिष्ट - 1 म्हणून संलग्न करण्यात आला आहे.

B. इतर समित्या

कंपनी अधिनियम, 2013 च्या कलम 149 (4) आणि कंपनी (संचालकांची नियुक्ती आणि पात्रता) नियम, 2014 च्या नियम 4 नुसार आपल्या कंपनीच्या संचालक मंडळावर स्वतंत्र संचालक असणे आवश्यक नाही.

परिणामी, कंपनी (संचालक मंडळाच्या बैठका आणि त्याचे अधिकार) नियम, 2014 च्या नियम 6 सह कलम 177 आणि 178 मधील तरतुदीनुसार नामनिर्देशन व मानधन समिती व लेखापरीक्षण समिती ची स्थापना करता येणार नाही.

शिवाय, भागधारक संबंध समितीची स्थापना (कंपनी कायदा, 2013 च्या कलम 178 अन्वये) देखील लागू नाही कारण कंपनीचे सदस्य / भागधारकांची संख्या 1000 पेक्षा कमी आहे.

त्यानुसार कंपनीकडे या तीनपैकी एकही समित्या नाहीत.

XV. कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स

आपली कंपनी कॉर्पोरेट गव्हर्नन्सच्या खऱ्या भावनेचे पालन करते आणि पारदर्शकता, उत्तरदायित्व, नैतिक ऑपरेटिंग पद्धती आणि व्यावसायिक व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रित करून सर्वोत्तम प्रशासन पद्धती अंमलात आणते.

XVI. संचालक मंडळ

A. मंडळाची रचना

कंपनीच्या आर्टिकल ऑफ असोसिएशननुसार, कंपनीच्या संचालक मंडळातील संचालकांची संख्या 3 पेक्षा कमी आणि 15 पेक्षा जास्त नसावी.

31 मार्च 2024 रोजी कंपनीत संचालकांची खालील अकरा पदे कार्यरत आहेत.

- पूर्णवेळ संचालकांची सहा पदे [उदा. व्यवस्थापकीय संचालक, संचालक (वित्त), संचालक (प्रकल्प), संचालक (विद्युत व प्रणाली), संचालक (रोलिंग स्टॉक) आणि संचालक (काम)],
- रेल्वे मंत्रालयातून नामनिर्देशित संचालकांची तीन पदे (अर्धवेळ अध्यक्षसह) (भारत सरकार)
- सहभागी राज्य सरकारांकडून नामनिर्देशित संचालकाची दोन पदे म्हणजे गुजरात सरकार आणि महाराष्ट्र सरकारकडून प्रत्येकी एक पद.

आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर पूर्णवेळ संचालकाचे आणखी एक पद कार्यान्वित झाले असून, विकास चौबे 24 जुलै 2024 रोजी संचालक (परिवहन, सुरक्षा आणि विपणन) म्हणून रुजू झाले.

कंपनी कायदा, 2013 मधील तरतुदीनुसार कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालयाकडून (एमसीए) संचालक ओळख क्रमांक (डीआयएन) घेतल्यानंतरच सर्व संचालकांची कंपनीच्या संचालक मंडळावर नियुक्ती केली जाते.

B. संचालकांचे मानधन

सरकारी कंपनी असल्याने आपल्या कंपनीचे पूर्णवेळ संचालक औद्योगिक महागाई भत्ता (आयडीए) / केंद्रीय महागाई भत्ता (सीडीए) वेतनश्रेणीनुसार शासनाने जारी केलेल्या त्यांच्या नियुक्तीच्या अटी व शर्तीनुसार मानधन घेतात.

भारत सरकार आणि सहभागी राज्य सरकारांनी नामनिर्देशित केलेले नामनिर्देशित संचालक संचालक म्हणून त्यांच्या भूमिकेसाठी कंपनीकडून कोणतेही मानधन घेत नाहीत परंतु सरकारी अधिकारी म्हणून संबंधित सरकारकडून केंद्रीय महागाई भत्ता (सीडीए) वेतनश्रेणी अंतर्गत त्यांचे मानधन घेतात.

C. प्रमुख व्यवस्थापकीय कर्मचारी

कंपनी अधिनियम, 2013 मधील तरतुदीनुसार कंपनीच्या संचालक मंडळाने कंपनीचे सर्व पूर्णवेळ संचालक आणि कंपनी सचिव यांना प्रमुख व्यवस्थापकीय कर्मचारी म्हणून घोषित केले आहे.

D. मंडळाच्या बैठका आणि उपस्थिती

आपल्या कंपनीच्या संचालक मंडळाची 2023-24 दरम्यान पाच (5) वेळा बैठक झाली म्हणजे 26 जून 2023, 20 जुलै 2023, 29 सप्टेंबर 2023, 22 डिसेंबर 2023 आणि 28 मार्च 2024.

वरील संचालक मंडळाच्या बैठका व वार्षिक सर्वसाधारण सभेच्या (एजीएम) अनुषंगाने संचालक व कंपनी सचिवांच्या उपस्थितीचा तपशीलासह संचालक मंडळात होणारे बदल पुढीलप्रमाणे आहेत.

अ. क्र.	संचालकाचे नाव	पदनाम	मंडळाच्या बैठकांची संख्या		गेल्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेतील उपस्थिती (दिनांक 29.09.2023 रोजी आयोजित)
			संचालक कार्यकाळात आयोजित करण्यात आलेल्या	उपस्थित होते	
i)	संचालक :				
1.	जया वर्मा सिन्हा (डीआयएन - 09295401) सीआरबी आणि सीईओ, रेल्वे बोर्ड	अर्धवेळ अध्यक्ष (भारत सरकारने नामनिर्देशित) (1 सप्टेंबर 2023 पासून)	3	3	हो
2.	विवेक कुमार गुप्ता (डीआयएन - 10423972)	व्यवस्थापकीय संचालक (पूर्णवेळ संचालक) (5 फेब्रुवारी 2024 पासून)	1	1	लागू होत नाही
3.	विवेक प्रकाश त्रिपाठी* (डीआयएन - 10216466)	वित्त संचालक (पूर्णवेळ संचालक) (1 जुलै 2023 पासून)	4	4	हो
4.	अंजुम परवेझ** (डीआयएन - 06682287)	प्रकल्प संचालक (पूर्णवेळ संचालक) (28 ऑगस्ट 2023 पासून)	3	3	हो
5.	आलोक कटियार (डीआयएन - 10299139)	विद्युत व प्रणाली संचालक (पूर्णवेळ संचालक) (31 ऑगस्ट 2023 पासून)	3	3	हो
6.	संदीप श्रीवास्तव (डीआयएन - 10298843)	रोलिंग स्टॉक संचालक (पूर्णवेळ संचालक) (22 सप्टेंबर 2023 पासून)	3	3	हो
7.	प्रमोद शर्मा (डीआयएन - 06573986)	कार्य संचालक (पूर्णवेळ संचालक) (26 डिसेंबर 2023 पासून)	1	1	लागू होत नाही
8.	अन्विता सिन्हा (डीआयएन - 09670512), कार्यकारी संचालक/ एस्ट. (गॅझ. कॅडर), रेल्वे बोर्ड	अर्धवेळ संचालक (भारत सरकारने नामनिर्देशित)	5	3	नाही
9.	डॉ. प्रणय प्रभाकर (डीआयएन - 10546309) प्रधान कार्यकारी संचालक/ इन्फ्रा, रेल्वे बोर्ड	अर्धवेळ संचालक (भारत सरकारने नामनिर्देशित) (12 मार्च 2024 पासून)	1	1	लागू होत नाही

अ. क्र.	संचालकाचे नाव	पदनाम	मंडळाच्या बैठकांची संख्या		गेल्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेतील उपस्थिती (दिनांक 29.09.2023 रोजी आयोजित)
			संचालक कार्यकाळात आयोजित करण्यात आलेल्या	उपस्थित होते	
10.	संजय जगदीशचंद्र सेठी (डीआयएन - 02235406) अतिरिक्त मुख्य सचिव (परिवहन आणि बंदरे), महाराष्ट्र शासन	अर्धवेळ संचालक (शासन मंत्रालयाने नामनिर्देशित) (18 मार्च 2024 पासून)	1	0	लागू होत नाही
11.	अरुण बिजलवान (डीआयएन - 08012372)	वित्त संचालक (पूर्णवेळ संचालक) (2 जानेवारी 2018 ते 30 जून 2023 या कालावधीत पदभार सांभाळला)	1	0	लागू होत नाही
12.	विजय कुमार (डीआयएन - 08205585)	रोलिंग स्टॉक संचालक (पूर्णवेळ संचालक) (23 ऑगस्ट 2018 ते 22 ऑगस्ट 2023 या कालावधीत पदभार सांभाळला)	2	2	लागू होत नाही
13.	संदीप कुमार (डीआयएन - 08206781)	विद्युत व प्रणाली संचालक (पूर्णवेळ संचालक) (31 ऑगस्ट 2018 ते 30 ऑगस्ट 2023 या कालावधीत पदभार सांभाळला)	2	1	लागू होत नाही
14.	अनिल कुमार लाहोटी (डीआयएन - 10053659) रेल्वे बोर्डाचे माजी अध्यक्ष व मुख्य कार्यकारी अधिकारी	अर्धवेळ अध्यक्ष (भारत सरकारने नामनिर्देशित) (22 फेब्रुवारी 2023 ते 31 ऑगस्ट 2023 या कालावधीत पदभार सांभाळला)	2	2	लागू होत नाही
15.	राजेंद्र प्रसाद*** (डीआयएन - 08006234)	व्यवस्थापकीय संचालक (पूर्णवेळ संचालक) (29 नोव्हेंबर 2017 ते 30 सप्टेंबर 2023 या कालावधीत पदभार सांभाळला)	3	3	हो
16.	रूप नारायण सुणकर (डीआयएन - 10121323), रेल्वे बोर्डाचे माजी सदस्य इन्फ्रास्ट्रक्चर, रेल्वे बोर्ड	व्यवस्थापकीय संचालक (अतिरिक्त प्रभार), (भारत सरकारने नामनिर्देशित) (1 ऑक्टोबर 2023 ते 31 डिसेंबर 2023 या कालावधीत पदभार सांभाळला)	1	1	लागू होत नाही
17.	मुकुल सरन माथूर (डीआयएन - 07361718), रेल्वे बोर्डाचे माजी प्रधान कार्यकारी संचालक/ इन्फ्रा, रेल्वे बोर्ड	अर्धवेळ संचालक (भारत सरकारने नामनिर्देशित) (6 जानेवारी 2023 ते 4 मार्च 2024 या कालावधीत पदभार सांभाळला)	4	3	नाही
18.	पराग जैन नैनुतिया (डीआयएन - 00295846), महाराष्ट्र शासनाचे माजी प्रधान सचिव (परिवहन व बंदरे)	अर्धवेळ संचालक (शासन मंत्रालयाने नामनिर्देशित) (11 एप्रिल 2023 ते 13 मार्च 2024 या कालावधीत पदभार सांभाळला)	4	1	नाही
19.	हरेशकुमार चंदूलाल मोदी (डीआयएन - 08626316), गुजरात शासनचे माजी मुख्य अभियंता (राष्ट्रीय महामार्ग) व अतिरिक्त सचिव, रस्ते व बांधकाम विभाग	अर्धवेळ संचालक (जीओजीने नामनिर्देशित) (12 नोव्हेंबर 2021 ते 30 जून 2024 या कालावधीत पदभार सांभाळला)	5	3	हो
ii)	कंपनी सचिव:				
20.	सुमीता शर्मा	कंपनी सचिव	5	5	हो

* 1 जुलै 2023 ते 27 ऑगस्ट 2023 या कालावधीत वित्त संचालक पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सांभाळला आणि 28 ऑगस्ट 2023 पासून वित्त संचालक पदाचा पूर्णवेळ कार्यभार स्वीकारला.

** 1 जानेवारी 2024 ते 5 फेब्रुवारी 2024 या कालावधीत व्यवस्थापकीय संचालक पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सांभाळला.

*** प्रकल्प संचालक पदाचा अतिरिक्त कार्यभार स्वीकारण्यासह 8 मे 2023 रोजी व्यवस्थापकीय संचालक पदाचा कार्यभार स्वीकारला. यापूर्वी ते 29 नोव्हेंबर 2017 पासून संचालक प्रकल्प पदाचा कार्यभार आणि 7 जुलै 2022 पासून व्यवस्थापकीय संचालक पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सांभाळत होते.

XVII. आचारसंहिता आणि नैतिकता

आपल्या कंपनीने 1 जून 2018 पासून आपल्या कर्मचारी, वरिष्ठ व्यवस्थापन आणि संचालक मंडळासाठी एक आचारसंहिता आणि नैतिकता संहिता लागू केली आहे ज्यामध्ये कार्यालयीन कर्तव्ये पार पाडताना कामाशी संबंधित समस्या आणि दुविधा हाताळण्यासाठी मार्गदर्शन समाविष्ट आहे.

संचालक मंडळाच्या सर्व सदस्यांनी आणि वरिष्ठ व्यवस्थापन पथकाने 2023-24 या आर्थिक वर्षाच्या या आचारसंहितेचे पालन केल्याची ग्वाही दिली आहे.

XVIII. सर्वसाधारण बैठका

A. मागील तीन वार्षिक सर्वसाधारण सभांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

आर्थिक वर्ष	बैठक घेण्याची तारीख	वेळ	ठिकाण	विशेष ठराव मंजूर (असल्यास)
2022-23 (सातवी वार्षिक सर्वसाधारण सभा)	29 सप्टेंबर 2023	13:00 वाजता	समिती कक्ष क्रमांक – 237, रेल्वे बोर्ड, नवी दिल्ली	नाही
2021-22 (सहावी वार्षिक सर्वसाधारण सभा)	22 डिसेंबर 2022	17:00 वाजता	समिती कक्ष क्रमांक – 237, रेल्वे बोर्ड, नवी दिल्ली	हो
2020-21 (पाचवी वार्षिक सर्वसाधारण सभा)	16 नोव्हेंबर 2021	16:30 वाजता	व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगद्वारे	नाही

B. सन 2023-24 मध्ये कोणतीही अतिरिक्त सर्वसाधारण सभा (ईजीएम) घेण्यात आलेली नाही.

C. चालू वर्षाची वार्षिक सर्वसाधारण सभा – 2023-24 साठी कंपनीची प्रस्तावित आठवी वार्षिक सर्वसाधारण सभा पुढील तपशीलानुसार होणार आहे.

दिवस – सोमवार
दिनांक – 30 सप्टेंबर 2024
वेळ – 1100 वाजता
ठिकाण – रेल्वे बोर्ड, नवी दिल्ली

XIX. कंपनीची वेबसाइट

आपल्या कंपनीची अधिकृत वेबसाइट www.nhsrcl.in आहे. व्यवहार्यता अभ्यास अहवाल, प्रकल्पाची स्थिती, एसआयए/आरएपी आणि आयपीपी अहवाल, निविदा तपशील, साबरमती मल्टिमोडल ट्रान्सपोर्ट हबची माहिती, विविध रिक्त जागा आणि अशा रिक्त पदांचे निकाल इत्यादींसह कंपनीशी संबंधित सर्व प्रमुख माहिती कंपनीच्या अधिकृत वेबसाइटवर (इंग्रजी भाषेत/अतिरिक्त) विविध भाषांमध्ये उपलब्ध आहे, म्हणजेच हिंदी, गुजराती, मराठी आणि जपानी.

कंपनीचे वार्षिक विवरणपत्र खालील दुव्यावर उपलब्ध आहे - <https://www.nhsrcl.in/mr/about-us/annual-report>

XX. लेखापरीक्षक

कंपनी अधिनियम, 2013 मधील तरतुदीनुसार, आपल्या कंपनीने 2023-24 साठी खालील लेखापरीक्षक ठेवले आहेत:

- मेसर्स दिवाण पी. एन. चोप्रा अँड कंपनी, चार्टर्ड अकाउंटंट, यांना भारताचे नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक (सी अँड एजी) यांनी 2023-24 साठी कंपनीचे वैधानिक लेखापरीक्षक म्हणून नियुक्त केले आहे.
- कंपनीने सचिवीय लेखापरीक्षणासाठी 2023-24 साठी सचिवीय लेखापरीक्षक म्हणून मेसर्स व्हीएपी अँड असोसिएट्स, कंपनी सचिव यांची नियुक्ती केली आहे.

- C. मेसर्स अशोक श्याम अँड असोसिएट्स, चार्टर्ड अकाउंटंट्स यांची कंपनीने अंतर्गत लेखापरीक्षणासाठी 2023-24 साठी अंतर्गत **लेखापरीक्षक म्हणून** नियुक्ती केली आहे.

XXI. संचालकांच्या जबाबदऱ्यांची विधाने

आपल्या कंपनीचे संचालक मंडळ पुष्टी करते की:

- वार्षिक हिशेब तयार करताना भौतिक प्रस्थानासंबंधी योग्य स्पष्टीकरणासह लागू लेखांकन मानकांचे पालन करण्यात आले होते;
- अशी लेखांकन धोरणे निवडली गेली होती आणि सातत्याने लागू केली गेली होती आणि असे निर्णय आणि अंदाज केले गेले होते जे वाजवी आणि विवेकी होते जेणेकरून आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस कंपनीची स्थिती आणि त्या कालावधीसाठी कंपनीच्या नफा-तोट्याचे खरे आणि न्याय्य दर्शन होईल;
- कंपनीच्या मालमतेचे रक्षण करण्यासाठी आणि फसवणूक आणि इतर अनियमितता रोखण्यासाठी आणि शोधण्यासाठी या कायद्यातील तरतुदीनुसार पुरेशा लेखानोंदी ठेवण्यासाठी योग्य आणि पुरेशी काळजी घेण्यात आली होती;
- वार्षिक हिशेबांची तयारी चालू असलेल्या व्यवसायाच्या आधारावर करण्यात आली होती; आणि
- सर्व लागू कायद्यांच्या तरतुदींचे पालन सुनिश्चित करण्यासाठी योग्य प्रणाली तयार करण्यात आली होती आणि अशा प्रणाली पुरेशा आणि प्रभावीपणे कार्यरत होत्या.

xxii. इतर संबंधित दस्तऐवज

कंपनी अधिनियम, 2013 मधील तरतुदीनुसार, संबंधित परिशिष्टांसह खालील अहवाल / दस्तऐवज या अहवालाचा अविभाज्य भाग आहेत, त्यातील नियमांसह वाचले गेले आहेत आणि येथे परिशिष्ट म्हणून ठेवण्यात आले आहेत:

- 2023-24 च्या सीएसआर उपक्रमांचा अहवाल परिशिष्ट – 1
- सचिवीय लेखापरीक्षण अहवाल परिशिष्ट – 2

याव्यतिरिक्त, सी अँड एजीकडून प्राप्त टिप्पण्या आणि त्यावर व्यवस्थापन उत्तर, जर काही असेल तर ते देखील या अहवालाचा भाग आहेत.

XXIII. आभार

आम्ही भारत आणि जपान सरकारचे मनापासून आभार मानतो; रेल्वे मंत्रालय, अर्थ मंत्रालय, परराष्ट्र मंत्रालय आणि इतर मंत्रालये; गुजरात आणि महाराष्ट्र राज्य सरकारे; भारत आणि जपानचे राजदूत आणि दूतावास; नीती आयोग; औद्योगिक धोरण आणि प्रोत्साहन विभाग (डीआयपीपी); जेटरोचे अधिकारी; जपान इंटरनॅशनल कोऑपरेशन एजन्सी (जेआयसीए); जपान इंटरनॅशनल कन्सल्टंट्स (जेआयसी); आणि जेआर पूर्व; आणि कंपनीला सतत पाठिंबा दिल्याबद्दल विविध मीडिया चॅनेल्स.

आम्ही कंपनीच्या सर्व कर्मचाऱ्यांचे कंपनीप्रती त्यांच्या समर्पण आणि प्रामाणिकपणाबद्दल मनापासून कौतुक करतो.

संचालक मंडळाच्या वतीने व वतीने

(विवेक कुमार गुप्ता)
व्यवस्थापकीय संचालक
[डीआयएन: 10423972]

(विवेक प्रकाश त्रिपाठी)
वित्त संचालक
[डीआयएन: 10216466]

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण : नवी दिल्ली

2023-24 साठी सीएसआर उपक्रमांचा अहवाल

1. कंपनीच्या सीएसआर धोरणाची संक्षिप्त रूपरेषा

एक जबाबदार कॉर्पोरेट संस्था म्हणून, कंपनी समाजाच्या उन्नती आणि सुधारणेसाठी कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी (सीएसआर) या संकल्पनेसाठी वचनबद्ध आहे. नैतिकता, सर्वसमावेशकता, पारदर्शकता आणि प्रशासनासाठी सर्वोच्च मानके राखून सामाजिक दृष्ट्या जबाबदार पद्धतीने आपला व्यवसाय चालविण्याचा कंपनीचा प्रयत्न आहे. देशातील शाश्वत विकासाचा चालना देण्याच्या दिशेनेही कंपनी काम करते.

सीएसआर धोरणाचा उद्देश भागधारकांच्या अपेक्षेनुसार परिणाम आधारित आणि प्रभाव-अभिमुख पद्धतीने कार्य करणे हा आहे. समाजातील वंचित, उपेक्षित आणि दुर्बल घटकांना प्राधान्य दिले जाईल आणि कंपनी कार्यरत असलेल्या जिल्ह्यांमधील किंवा त्यास लागून असलेल्या जिल्ह्यांतील रहिवाशांसाठी काम करण्यास प्राधान्य दिले जाईल.

कंपनीने सीएसआर उपक्रमांच्या निवडीसाठी एक प्रणाली तयार केली आहे, ज्याद्वारे क्षेत्रीय स्तरावरील कार्यालये भागधारकांशी संवाद साधल्यानंतर स्थानिक गरजेनुसार सीएसआर प्रस्तावाची शिफारस करू शकतात.

सीएसआर प्रकल्प - अन्नधान्य वितरण वाहनांची खरेदी

2. सीएसआर समितीची रचना

कंपनी कायदा, 2013 मधील तरतुदीनुसार कंपनीने एक बोर्ड स्तरीय सीएसआर समिती (अर्धवेळ संचालकांच्या अध्यक्षतेखाली) स्थापन केली आहे. ही सीएसआर समिती कंपनीने हाती घेतलेल्या सर्व उपक्रमांवर देखरेख ठेवून सीएसआर कार्यवाहीच्या अंमलबजावणीवर लक्ष ठेवते आणि सुनिश्चित करते. बोर्ड स्तरीय समितीला नोडल अधिकारी व त्यांचे पथक मदत करीत आहे.

वर्षभरात, श्री निशांत सिंघल, जीएम/खरेदी, 29 सप्टेंबर 2023 पासून नोडल अधिकारी सीएसआर म्हणून नामनिर्देशित केले गेले आहेत (उपाध्यक्ष श्री अंजुम परवेझ, तत्कालीन पीईडी / पी अँड डी आणि नोडल अधिकारी सीएसआर). नोडल अधिकारी सीएसआर समितीला सर्व सीएसआर प्रकल्प राबविण्यासाठी मदत करतात आणि सीएसआर समितीच्या बैठकांना कायमस्वरूपी निमंत्रित असतात.

31 मार्च 2024 रोजी, सीएसआर समितीच्या रचनेत सुश्री अन्विता सिन्हा, ईडी / ईएसटी. (गज कॅडर), रेल्वे बोर्ड आणि एनएचएसआरसीएलच्या अर्धवेळ संचालक अध्यक्ष आहेत; विवेक प्रकाश त्रिपाठी, संचालक वित्त व सीएफओ; अंजुम परवेझ, संचालक (प्रकल्प); सदस्य म्हणून, कंपनी सचिव सुमिता शर्मा समितीच्या सचिव म्हणून सीएसआर समितीची वर्षभरात अनुक्रमे 26 जून 2023 आणि 29 सप्टेंबर 2023 रोजी दोन वेळा पुनर्रचना करण्यात आली.

सीएसआर समितीची 2023-24 दरम्यान 19 जुलै 2023, 18 डिसेंबर 2023 आणि 14 मार्च 2024 रोजी तीन (3) वेळा बैठक झाली. कंपनीच्या वरील तिन्ही सीएसआर समितीच्या बैठकांना नोडल अधिकारी आणि कंपनी सचिव उपस्थित होते. या तीन बैठकांमध्ये सीएसआर समितीच्या सदस्यांच्या उपस्थितीचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे:

अ. क्र.	संचालकाचे नाव[संपादन]	पदनाम / संचालकपदाचे स्वरूप	बैठकांची संख्या[संपादन]	
			या दरम्यान आयोजित करण्यात आले होते सदस्य म्हणून कार्यकाळ	उपस्थित
1	हरेशकुमार चंदूलाल मोदी [डीआयएन - 08626316]	नामनिर्देशित संचालक आणि अध्यक्ष, सीएसआर समिती (29.09.2023 पर्यंत)	1	1
2	अन्विता सिन्हा [डीआयएन - 09670512]	नामनिर्देशित संचालक आणि अध्यक्ष, सीएसआर समिती (दिनांक 29.09.2023 पासून)	2	2
3	अरुण बिजलवान [डीआयएन - 08012372]	वित्त संचालक आणि सदस्य, सीएसआर समिती (26.06.2023 पर्यंत)	0	0
4	विजय कुमार [डीआयएन - 08205585]	रोलिंग स्टॉक संचालक आणि सदस्य, सीएसआर समिती (त्यांचा कार्यकाळ पूर्ण होईपर्यंत, म्हणजे 22.08.2023 रोजी)	1	1
5	संदीप कुमार [डीआयएन - 08206781]	इलेक्ट्रिकल अँड सिस्टीम संचालक आणि सदस्य, सीएसआर समिती (26.06.2023 ते 30.08.2023 पर्यंत)	1	0
6	विवेक प्रकाश त्रिपाठी [डीआयएन - 10216466]	वित्त संचालक आणि सदस्य, सीएसआर समिती (दिनांक 29.09.2023 पासून)	2	2
7	अंजुम परवेझ [डीआयएन - 06682287]	प्रकल्प संचालक आणि सदस्य, सीएसआर समिती (दिनांक 29.09.2023 पासून)	2	2

3. सीएसआर समिती, सीएसआर धोरण आणि मंडळाने मंजूर केलेल्या सीएसआर प्रकल्पांची रचना कंपनीच्या वेबसाइटवर जाहीर केली आहे:

अ) कंपनीने हाती घेतलेल्या सीएसआर समिती व मंडळाने मंजूर केलेल्या सीएसआर प्रकल्पांची रचना - <https://nhsrcl.in/mr/about-us/latest-social-initiatives>

ब) सीएसआर धोरण (वेळोवेळी सुधारित) - <https://nhsrcl.in/sites/default/files/2023-01/Amended%20CSR%20Policy.pdf>

4. कंपनी (कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी पॉलिसी) नियम, 2014 च्या नियम 8 (3) च्या अनुषंगाने केलेल्या सीएसआर प्रकल्पांच्या प्रभाव मूल्यांकनाच्या वेब-लिनकसह कार्यकारी सारांश कंपनीवर लागू होत नाही.

5. (a) कंपनी कायदा, 2013 च्या कलम 135(5) नुसार गेल्या तीन आर्थिक वर्षांत कंपनीचा सरासरी निव्वळ नफा 60,16,39,527.34/- रुपये इतका आहे.

(b) कंपनी अधिनियम, 2013 च्या कलम 135(5) नुसार कंपनीच्या सरासरी निव्वळ नफ्याच्या दोन टक्के रक्कम 1,20,32,791/- रुपये आहे.

(c) कंपनी (सीएसआर धोरण) नियम, 2014 च्या नियम 7(2) नुसार मागील तीन आर्थिक वर्षातील सीएसआर प्रकल्पांमधून कोणतेही जास्तीचे उत्पन्न नाही.

(d) कंपनी (सीएसआर पॉलिसी) नियम, 2014 च्या नियम 7(3) च्या अनुषंगाने सेट ऑफसाठी कोणतीही रक्कम उपलब्ध नाही.

(e) 2023-24 या आर्थिक वर्षासाठी एकूण सीएसआर दायित्व रु.1,20,32,791/- [म्हणजे (b) + (c) - (d)] इतके आहे.

6. (a) सीएसआर प्रकल्पांवर खर्च झालेली रक्कम (दोन्ही चालू प्रकल्प आणि चालू असलेल्या प्रकल्पाव्यतिरिक्त इतर), मंजूर आर्थिक वर्ष 2023-24. : 1,20,32,791/- रुपये
- (b) व्यवस्थापकीय अधिभार खर्च केलेला रक्कम : 0
- (c) प्रभाव मूल्यांकनावर खर्च केलेली रक्कम : लागू नाही
- (d) 2023-24 साठी खर्च केलेली एकूण सीएसआर रक्कम [(a)+(b)+(c)] : 1,20,32,791/-रुपये
- (e) 2023-24 साठी खर्च झालेल्या किंवा अखर्चित सीएसआर रकमेचा तपशील :

अ. क्र.	आर्थिक वर्षासाठी खर्च केलेली एकूण रक्कम (रु.)	अखर्चित रक्कम				
		कलम 135 (6) नुसार अखर्चित सीएसआर खात्यात हस्तांतरित केलेली एकूण रक्कम		कलम 135(5) मधील दुसऱ्या तरतुदीनुसार अनुसूची VII अन्वये निदिष्ट केलेल्या कोणत्याही निधीत हस्तांतरित केलेली रक्कम		
		रक्कम (रु.)	बदलीची तारीख	फंडाचे नाव	रक्कम	बदलीची तारीख
1.	27,676	67,82,206	27 मार्च 2024		-- शून्य --	
2.		52,22,909	28 मार्च 2024			
एकूण	27,676	1,20,05,115				

(f) सेट-ऑफसाठी जादा रक्कम, असल्यास : 0

सीएसआर प्रकल्प - माध्यान्ह भोजन वितरणाची वाहने

7. मागील तीन आर्थिक वर्षातील चालू प्रकल्पांसाठी अखर्चित सीएसआर रकमेचा तपशील (आर्थिक वर्ष 2023-24 मध्ये खर्च):

(1)	(2)	(5)	(6)			(7)	(8)	(9)	(10)
			कलम 135(6) अन्वये अखर्चित सीएसआर खात्यातील रकम	कलम 135(6) अन्वये अखर्चित सीएसआर खात्यातील रकम	कलम 135(5) च्या दुसऱ्या तरतुदीनुसार अनुसूची 7 अन्वये निर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही निर्धारित हस्तांतरित केलेली रकम				
अ. क्र.	ज्या आर्थिक वर्षात हा प्रकल्प सुरु करण्यात आला	प्रकल्पासाठी वाटप केलेली / अखर्चित सीएसआर खात्यात हस्तांतरित केलेली एकूण रकम (₹.)	01.04.2023 रोजी (₹.)	2023-24 दरम्यान खर्च (₹.)	एकत्रित खर्च - 31.03.2024 रोजी (₹.)	अखर्चित सीएसआर खात्यातील शिल्लक रकम 31.03.2024 रोजी पुढील आर्थिक वर्षात खर्च केली जाईल [(6) - (9)]	दुसऱ्या तरतुदीनुसार अनुसूची 7 अन्वये निर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही निर्धारित हस्तांतरित केलेली रकम	अभाव रकम	प्रकल्पाची स्थिती - पूर्ण/ चालू
1	2020-21	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2021-22	14,87,500 ¹	14,87,500	14,87,500	14,87,500	0	-	-	पूर्ण झाले
3	2021-22	48,50,000 ²	24,25,000	19,40,000	43,65,000	4,85,000	-	-	चालू आहे
4	2022-23	22,90,000	22,90,000	22,90,000	22,90,000	0	-	-	पूर्ण झाले
5	2022-23	27,30,000 ³	27,30,000	27,30,000	27,30,000	0	-	-	मागे घेतले ³
	एकूण	1,13,57,500	89,32,500	84,47,500	1,08,72,500	4,85,000			

टीप:

1. प्रकल्प पूर्णत्वाचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर 21 एप्रिल 2023 रोजी (म्हणजे 2023-24 दरम्यान) भरलेल्या एका बिलात संपूर्ण रकमेचा दावा अंमलबजावणी एजन्सीने केल्याने प्रकल्पाची मुदत 2023-24 पर्यंत वाढविण्यात आली होती, मात्र हा प्रकल्प फेब्रुवारी 2023 मध्ये (म्हणजे 2022-23 दरम्यान) पूर्ण झाला.
2. या प्रकल्पाची मुदत 2024-25 पर्यंत वाढविण्यात आली होती.
3. कंपनीने प्रकल्पासाठी दिलेली मंजूरी मागे घेतली आहे; तसेच कंपनी अधिनियम, 2013 च्या अनुसूची सातमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे खालील चार फंडांमध्ये रु. 27,30,000/- इतकी वचनबद्ध रकम समान पणे देण्यात आली आहे.
  - 1) स्वच्छ गागा फंड - 6,82,500/- रुपये
  - 2) पीएम केअर्स फंड - 6,82,500/- रुपये
  - 3) प्रधानमंत्री राष्ट्रीय मदत निधी - 6,82,500/- रुपये
  - 4) स्वच्छ भारत फंड - 6,82,500/- रुपये

8. 2023-24 या आर्थिक वर्षात (मागील आर्थिक वर्षासह) खर्च केलेल्या कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी (सीएसआर) रकमेद्वारे तयार केलेल्या किंवा मिळविलेल्या मालमत्तेशी संबंधित तपशील:

(अ) मालमत्तेची निर्मिती -- पूर्ण:

मालमत्तेचा किंवा मालमत्तेचा संक्षिप्त तपशील [यासह]	मालमत्ता किंवा मालमत्तेच्या पिन कोडसह संपूर्ण पत्ता आणि स्थान	निर्मितीची तारीख[संपादन]	2023-24 मध्ये सीएसआर रक्कम खर्च (₹.)	नोंदणीकृत मालकाच्या संस्था / प्राधिकरण / लाभार्थीचा तपशील	
				नाव आणि सीएसआर नोंदणी क्रमांक	नोंदणीकृत पत्ता
गुजरातमधील अहमदाबाद आणि वडोदरा जिल्ह्यातील शासकीय/ सरकारी अनुदानित शाळांमध्ये शिकणाऱ्या मुलांना मध्यान्ह भोजन देण्यासाठी दोन (2) अन्न वितरण वाहने खरेदी करणे [प्रोजेक्ट आयडी: सीएसआर-6]	ही दोन वाहने (कॅपिटल असेट) अक्षय पात्र फाउंडेशनच्या नावावर आहेत. पत्ता : आर. एस. क्रमांक - 1104, अहमदाबाद डेंटल कॉलेजसमोर, भदाज-कडी रोड, संतेज, टीए-कलोल, गांधीनगर, गुजरात - 382115.	A) अहमदाबाद वाहन: दिनांक - 13.10.2023 B) वडोदरा वाहन: दिनांक - 13.10.2023	22,90,000	अक्षय पात्र फाउंडेशन क्र. - CSR00000286	हरे कृष्णा हिल, कॉर्ड रोडच्या पश्चिमेला, राजाजीनगर, बेंगळुरु, कर्नाटक - 560010.

(ब) मालमत्तेची निर्मिती -- प्रगतीपथावर :

- प्रोजेक्ट आयडी: सीएसआर -3 - उत्तराखंडमधील आयआयटी रुकी कॅम्पसमधील अनुश्रुती अॅकॅडमी फॉर द डेफच्या पहिल्या मजल्यावर कॉरिडॉर जोडण्यासाठी सहा (6) वर्ग खोल्या आणि एक (1) पादचारी पूल बांधणे - 247667 आयआयटी रुकी (सीएसआर नोंदणी क्र. CSR00003687), अंमलबजावणी एजन्सीद्वारे. भांडवली मालमत्ता आयआयटी रुकीच्या नावावर असेल.
- प्रोजेक्ट आयडी: सीएसआर -9 - आयआयटी रुकी कॅम्पस उत्तराखंडमधील अनुश्रुती अॅकॅडमी फॉर द डेफ (एएडी) च्या सुरक्षिततेसाठी लाइटिंग, साउंड सिस्टीम आणि ऑडिटोरियमची सजावट आणि सीसीटीव्ही कॅमेरे आणि अग्निशामक यंत्रे बसविणे - 247667, आयआयटी रुकी (सीएसआर नोंदणी क्र. CSR00003687), अंमलबजावणी एजन्सीद्वारे. भांडवली मालमत्ता आयआयटी रुकीच्या नावावर असेल.
- प्रोजेक्ट आयडी: सीएसआर-10 - शक्ती फाउंडेशन ट्रस्ट (सीएसआर नोंदणी क्र. CSR00012313) या अंमलबजावणी संस्थेच्या माध्यमातून गुजरातच्या सूरत, नवसारी आणि भरुच येथे प्रत्येकी एक अशा तीन (3) बचत गट समूह स्थापन करून किफायतशीर सॅनिटरी नॅपकिन उत्पादन करण्यासाठी. भांडवल मालमत्ता बचत गट समूहांच्या नावावर असेल.
- प्रोजेक्ट आयडी: सीएसआर-11 - महाराष्ट्रातील पालघर जिल्ह्यातील दमणगाव गावात [मुलांसाठी] आणि गावात [मुलींसाठी] स्वच्छतेसाठी आश्रमशाळा वसतिगृहासाठी दोन स्वच्छतागृह बांधणे पृथ्वीसंग्राम ग्रामविकास

(सीएसआर नॉदणी क्र. CSR00010032), अंमलबजावणी एजन्सीद्वारे. भांडवली मालमत्ता शाळेच्या नावावर असेल.

- v) प्रोजेक्ट आयडी: सीएसआर -12 - सोसायटी फॉर द अपलिफ्टमेंट ऑफ ग्रामर्स अँड डेव्हलपमेंट ऑफ हिमालयन एरियाज (सुविधा) (सीएसआर नॉदणी क्र. CSR00000399) यांच्या माध्यमातून नवासर जिल्हा, गुजरातच्या स्मार्ट क्लासेस स्थापन करण्यासाठी उपकरणांची खरेदी करण्यास पाठबळ देणे. अंमलबजावणी एजन्सीद्वारे. भौतिक संपत्ती शाळेच्या नावावर असेल.

9. कंपनी कायदा, 2013 च्या कलम 135 (5) नुसार सरासरी निव्वळ नफ्याच्या 2 टक्के रक्कम खर्च करण्यात कंपनी अपयशी ठरल्यास, कारणे : लागू होणार नाही

संचालक मंडळाच्या वतीने

(विवेक कुमार गुप्ता)
व्यवस्थापकीय संचालक
[डीआयएन: 10423972]

(अन्विता सिन्हा)
अर्धवेळ संचालक आणि
अध्यक्ष, सीएसआर समिती
[डीआयएन: 09670512]

(विवेक प्रकाश त्रिपाठी)
वित्त संचालक आणि सीएफओ
व सदस्य, सीएसआर समिती
[डीआयएन: 10216466]

(अंजुम परवेझ)
प्रकल्प संचालक आणि
सदस्य, सीएसआर समिती
[डीआयएन: 06682287]

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण : नवी दिल्ली

व्हीएपी अँड एसोसिएट्स

कंपनी सचिव

मुख्य कार्यालय:

105, चार्ल्स सॉलिटेअर, अहिंसा खंड - 2,

इंदिरापुरम, गाझियाबाद - 201014, उ.प्र.

दूरध्वनी: + 91-0120-4272409

मोबाईल: +91-9910091070, 9711670085

ईमेल: vapassociatespcs@gmail.com

फॉर्म - एमआर 3

सचिवीय लेखापरीक्षण अहवाल

31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षासाठी

[कंपनी कायदा, 2013 च्या कलम 204 (1) आणि कंपनी (व्यवस्थापकीय कर्मचार्यांची नियुक्ती व मानधन) नियम, 2014 च्या नियम 9 नुसार]

प्रति

सदस्य,

नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड,

नोंदणीकृत कार्यालय: दुसरा मजला, एशिया भवन, रोड नंबर 205,

सेक्टर-9, द्वारका, दिल्ली-110077.

आम्ही नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड (सीआयएन: U60200DL2016GOI291002) (पुढे 'कंपनी' म्हणून संबोधले जाते) द्वारे लागू वैधानिक तरतुदींचे अनुपालन आणि चांगल्या कॉर्पोरेट पद्धतींचे पालन यांचे सचिवीय लेखापरीक्षण केले आहे. सचिवीय लेखापरीक्षण अशा प्रकारे केले गेले ज्यामुळे आम्हाला कॉर्पोरेट कडकट्स / वैधानिक अनुपालनांचे मूल्यांकन करण्यासाठी आणि त्यावर आमचे मत व्यक्त करण्यासाठी वाजवी आधार मिळाला.

- A. कंपनीची पुस्तके, कागदपत्रे, मिनिट पुस्तके, फॉर्म आणि विवरणपत्रे व कंपनीने ठेवलेल्या इतर नोंदी आणि सचिवीय लेखापरीक्षण करताना कंपनी, त्याचे अधिकारी आणि प्राधिकृत प्रतिनिधींनी प्रदान केलेल्या माहितीच्या आधारे आम्ही येथे अहवाल देतो की आमच्या मते, कंपनी 31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षाच्या लेखापरीक्षण कालावधीत ('ऑडिट पीरियड') खाली सूचीबद्ध वैधानिक तरतुदींचे पालन करते आणि हे देखील दर्शविते की कंपनीकडे योग्य बोर्ड प्रक्रिया आणि अनुपालन यंत्रणा आहे, त्या प्रमाणात आणि नंतर केलेल्या अहवालाच्या अधीन राहून:
- B. 31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षासाठी कंपनीने दाखल केलेली पुस्तके, कागदपत्रे, मिनिट पुस्तके, फॉर्म आणि विवरणपत्रे आणि इतर नोंदी आम्ही खालील तरतुदींनुसार तपासल्या आहेत:
- कंपनी कायदा, 2013 ('कायदा') आणि त्याअंतर्गत बनविलेले नियम;
  - सिक्युरिटीज कॉन्ट्रॅक्ट्स (रेग्युलेशन) अॅक्ट, 1956 ('एससीआरए') आणि त्याअंतर्गत बनविलेले नियम (ऑडिट कालावधीत कंपनीला लागू नाहीत);
  - डिपॉझिटरी कायदा, 1996 आणि त्याअंतर्गत तयार केलेले नियम व उपविधी (लेखापरीक्षण कालावधीत कंपनीला लागू नाहीत);
  - परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा, 1999 व त्याअंतर्गत करण्यात आलेले नियम व कायदे थेट परकीय गुंतवणूक, परकीय थेट गुंतवणूक व बाह्य वाणिज्यिक कर्जे (लेखापरीक्षण कालावधीत कंपनीला लागू होत नाहीत कारण कंपनीमध्ये थेट परकीय गुंतवणूक, परकीय थेट गुंतवणूक नव्हती आणि कंपनीने कोणतेही बाह्य व्यावसायिक कर्जे घेतले नव्हते);
  - सिक्युरिटीज अँड एक्स्चेंज बोर्ड ऑफ इंडिया अॅक्ट, 1992 (एसइबीआय अॅक्ट) अंतर्गत विहित नियम आणि मार्गदर्शक तत्वे (कंपनी सूचीबद्ध नसल्यामुळे लेखापरीक्षण कालावधीत कंपनीला लागू होत नाही);
  - कंपनीमध्ये प्रचलित अनुपालन प्रणालीच्या संदर्भात, कंपनीच्या विविध विभागांच्या प्रमुखांनी कंपनीच्या सचिवीय विभागाकडे सादर केलेल्या अनुपालन प्रमाणपत्रांच्या आधारे, आम्ही अहवाल देतो की कंपनीने सामान्यतः त्या अधिनियमांच्या तरतुदींचे पालन केले आहे जे पर्यावरण कायदे आणि कामगार कायद्यांसह विशेषतः कंपनीला लागू आहेत.
- C. आम्ही खालील लागू कलमांचे अनुपालन देखील तपासले आहे:

- (i) इन्स्टिट्यूट ऑफ कंपनी सेक्रेटरीज ऑफ इंडियाने जारी केलेल्या संचालक मंडळाच्या बैठका (एसएस-1) आणि सर्वसाधारण सभा (एसएस-2) संदर्भात सचिवीय मानके ('एसएस').
- (ii) कंपनीने नॅशनल स्टॉक एक्स्चेंज ऑफ इंडिया लिमिटेड (एनएसई) आणि बीएसईबरोबर केलेले लिस्टिंग करार (कंपनी सूचीबद्ध नसल्यामुळे लेखापरीक्षण कालावधीदरम्यान कंपनीला लागू होत नाही).
- D. पुनरावलोकनाखालील कालावधीत, कंपनीने वर नमूद केल्याप्रमाणे अधिनियम, नियम, मार्गदर्शक तत्वे, मानके इ. मधील तरतुदींचे सामान्यतः पालन केले आहे.
- E. **आम्ही पुढे अहवाल देतो की**
- i) कंपनीचे संचालक मंडळ कार्यकारी संचालक आणि गैर-कार्यकारी संचालक यांचा योग्य समतोल साधून विधिवत स्थापन केले जाते. समीक्षाधीन कालावधीत संचालक मंडळाच्या रचनेत जे बदल झाले, ते कायद्यातील तरतुदींच्या अनुषंगाने करण्यात आले.
- ii) सर्व संचालकांना संचालक मंडळाच्या बैठका, कार्यसूची आणि कार्यसूचीवरील तपशीलवार नोट्सचे वेळापत्रक तयार करण्यासाठी पुरेशी सूचना दिली जाते आणि बैठकीपूर्वी कार्यसूचीतील मुद्द्यांवर अधिक माहिती आणि स्पष्टीकरणे मागण्यासाठी आणि बैठकीत अर्थपूर्ण सहभागासाठी एक प्रणाली अस्तित्वात आहे.
- iii) संचालक मंडळाच्या बैठका आणि समितीच्या बैठकांमधील सर्व निर्णय संचालक मंडळाच्या किंवा मंडळाच्या समितीच्या बैठकांच्या कार्यवाहित नोंदविल्याप्रमाणे बहुमताने केले जातात.
- F. आम्ही पुढे अहवाल देतो की प्रदान केलेल्या माहितीच्या आधारे आणि कंपनीच्या संचालक मंडळाने नोंदणी केलेल्या अनुपालन अहवालांच्या पुनरावलोकनाच्या आधारावर, आमच्या मते, लागू कायदे, नियम, नियमावली आणि मार्गदर्शक तत्वांचे निरीक्षण आणि अनुपालन सुनिश्चित करण्यासाठी कंपनीच्या आकार आणि ऑपरेशनच्या अनुषंगाने कंपनीमध्ये पुरेशी प्रणाली आणि प्रक्रिया आहेत.
- G. आम्ही पुढे नमूद करतो की लेखापरीक्षण कालावधीत, कंपनीच्या वरील उल्लेखित कायदे, नियम, नियमावली, मार्गदर्शक तत्वे इत्यादींच्या अनुसरणात कंपनीच्या व्यवहारांवर परिणाम करणारे खालील घटक आहेत:
- i) लेखापरीक्षण कालावधीत कंपनीने गुजरातच्या माननीय राज्यपालांना प्रत्येकी 1,000/- रुपयांचे 79,45,700 इक्विटी शेअर्स वाटप केले आहेत.

نوٹ: हा अहवाल आमच्या समतारखेच्या पत्रासह वाचायचा आहे जो "परिशिष्ट अ" म्हणून जोडला गेला आहे आणि या अहवालाचा अविभाज्य भाग आहे.

व्हीएपी अँड असोसिएट्ससाठी
कंपनी सचिव

एफआरएन: P2023UP098500

पीअर रिव्यू नंबर: 1083/2021

पारुल जैन

व्यवस्थापकीय भागीदार

एम. नं. F8323

सी.पी. क्र. 13901

यूडीआयएन: F008323F001014361

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण : गाझियाबाद

सचिवीय लेखापरीक्षण अहवालाचे परिशिष्ट

प्रति

सदस्य,

नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड,
रजिस्ट्रार ऑफ: दुसरा मजला, एशिया भवन, रोड नंबर 205,
सेक्टर-9, द्वारका, दिल्ली-110077.

समतारखेचा आमचा अहवाल या पत्रासोबत वाचायचा आहे.

1. सचिवीय नोंदी राखणे ही कंपनीच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. आमच्या लेखापरीक्षणाच्या आधारे या सचिवीय नोंदींवर मत व्यक्त करणे ही आमची जबाबदारी आहे.
2. सचिवीय नोंदींच्या सामग्रीच्या शुद्धतेबद्दल वाजवी खात्री मिळविण्यासाठी आम्ही लेखापरीक्षण पद्धती आणि प्रक्रियांचे अनुसरण केले आहे. सचिवीय नोंदीमध्ये योग्य तथ्ये प्रतिबिंबित होतील याची खात्री करण्यासाठी चाचणी तत्वावर पडताळणी करण्यात आली. आमचा असा विश्वास आहे की आम्ही अनुसरण केलेली प्रक्रिया आणि पद्धती आमच्या मताला वाजवी आधार प्रदान करतात.
3. कॉर्पोरेट आणि इतर लागू कायदे, नियम, नियमावली, मानकांच्या तरतुदींचे पालन करणे ही व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. आमची परीक्षा चाचणी तपासणी तत्वावर प्रक्रियेच्या पडताळणीपुरती मर्यादित होती.
4. आमची लेखापरीक्षण परीक्षा केवळ कंपनीद्वारे केल्या जाणाऱ्या लागू कायद्यांच्या कायदेशीर पालनापर्यंत मर्यादित आहे, आम्ही त्यासंबंधित व्यावहारिक बाबी तपासल्या नाहीत.
5. आम्ही कंपनीच्या आर्थिक नोंदी आणि हिशेब पुस्तकांची शुद्धता व योग्यता तसेच विशिष्ट कायद्यांनुसार कंपनीने सादर करणे आवश्यक असलेल्या विविध प्रकटीकरण आणि विवरणपत्रांमध्ये नोंदवलेल्या मूल्ये आणि आकडेवारीच्या अचूकतेची पडताळणी केलेली नाही, जरी आम्ही अशा विवरणपत्रात सादर केलेल्या माहितीवर काही प्रमाणात अवलंबून आहोत.
6. प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष कर कायद्यांसारख्या लागू आर्थिक कायद्यांच्या कंपनीच्या अनुपालनाचा आढावा या लेखापरीक्षणात घेण्यात आलेला नाही कारण वैधानिक लेखापरीक्षक आणि इतर नामनिर्देशित व्यावसायिकांद्वारे त्याचे पुनरावलोकन केले गेले आहे आणि या अहवालातील मजकूर निरीक्षणांच्या विलगीकरणात नाही तर एकत्रितपणे वाचला पाहिजे, कंपनीच्या संदर्भात इतर कोणत्याही लेखापरीक्षक/एजन्सी/अधिकाऱ्यांनी सादर केलेल्या अहवालात/सादर करावयाच्या अहवालात.
7. अंतर्गत, आर्थिक आणि ऑपरेटिंग नियंत्रणांसह लेखापरीक्षणाच्या अंगभूत मर्यादांमुळे, लेखापरीक्षणाचे योग्य नियोजन आणि लेखापरीक्षण पद्धतींनुसार केले जात असले तरीही काही चुकीची विधाने किंवा सामग्री अनुपालन शोधले जाऊ शकत नाही असा अपरिहार्य धोका आहे.
8. जेथे आवश्यक असेल तेथे आम्ही कायदे, नियम आणि नियमावली यांचे पालन आणि घटना घडणे इ. बद्दल व्यवस्थापन प्रतिनिधित्व मिळवले आहे.
9. सचिवीय लेखापरीक्षण अहवाल हा कंपनीच्या भविष्यातील व्यवहार्यतेबद्दल किंवा व्यवस्थापनाने कंपनीचा कारभार किती कार्यक्षमतेने किंवा परिणामकारकतेने चालविला आहे याची हमी नाही.

व्हीएपी अँड असोसिएट्ससाठी
कंपनी सचिव

एफआरएन: P2023UP098500

पीअर रिव्यू नंबर: 1083/2021

पारुल जैन

व्यवस्थापकीय भागीदार

एम. नं. F8323

सी.पी. क्र. 13901

यूडीआयएन: F008323F001014361

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण : गाझियाबाद

फायनान्शियल स्टेटमेंट्स

दिवाण पी. एन. चोप्रा अँड कंपनी

चार्टर्ड अकाउंटंट

विंडसर गँड, 15 वा मजला, भूखंड क्र. 1 सी, सेक्टर - 126, नोएडा - 201303, यूपी, भारत

फोन - + 91-120-6456999, ई-मेल: dpnc@dpncindia.com

स्वतंत्र लेखापरीक्षकांचा अहवाल

नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या सदस्यांना

फायनान्शियल स्टेटमेंटचा लेखापरीक्षण अहवाल

अभिप्राय:

आम्ही नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ("कंपनी") च्या फायनान्शियल स्टेटमेंटचे ऑडिट केले आहे, ज्यात 31 मार्च 2024 पर्यंतचा ताळेबंद, नफा आणि तोट्याचे स्टेटमेंट (इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नासह), (इक्विटीमधील बदलांचे स्टेटमेंट) आणि त्यानंतर संपलेल्या वर्षासाठी रोख प्रवाहाचे स्टेटमेंट आणि फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या नोट्स यांचा समावेश आहे, सामग्री लेखांकन धोरणे आणि इतर स्पष्टीकरणात्मक माहितीचा सारांश समाविष्ट आहे.

अर्थात आम्हाला प्रदान केलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणांच्या आधारे, आमचे असे स्पष्टीकरण आहे की, उक्त वित्तीय विवरणे कंपनी अधिनियम, 2013 (अधिनियम) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीने आवश्यक असलेली माहिती प्रदान करतात आणि भारतात सामान्यतः स्वीकारल्या जाणाऱ्या लेखा नियमांच्या अनुरूप कंपनीच्या 31 मार्च, 2024 रोजीच्या स्थिती आणि त्या वर्षासाठीचा नफा, एकूण व्यापक उत्पन्न, (इक्विटीमधील बदल) आणि त्या तारखेपर्यंत संपलेल्या वर्षासाठीचा रोख प्रवाह यांचा सत्य आणि निष्पक्ष दृष्टिकोण देतात.

अभिप्राय निर्देशनाचा आधार

कायद्याच्या कलम 143(10) अन्वये निर्दिष्ट केलेल्या ऑडिटिंग वरील मानकांनुसार (एसए) आम्ही फायनान्शियल स्टेटमेंटचे लेखापरीक्षण केले. त्या मानकांखालील आमच्या जबाबदाऱ्या आमच्या अहवालाच्या फायनान्शियल स्टेटमेंट विभागाच्या लेखापरीक्षणासाठी लेखापरीक्षकांच्या जबाबदाऱ्यांमध्ये पुढे वर्णन केल्या आहेत. इन्स्टिट्यूट ऑफ चार्टर्ड अकाउंटंट्स ऑफ इंडिया ("आयसीएआय") ने जारी केलेल्या आचारसंहितेनुसार, आम्ही कंपनीपासून स्वतंत्र आहोत आणि कायद्याच्या तरतुदी आणि त्यांतर्गत नियमांच्या तरतुदीनुसार फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या आमच्या लेखापरीक्षणाशी संबंधित असलेल्या नैतिक गरजा आणि आम्ही या गरजा आणि आयसीएआय आचारसंहितेनुसार आमच्या इतर नैतिक जबाबदाऱ्या पूर्ण केल्या आहेत. आमचा असा विश्वास आहे की आम्हाला मिळालेले लेखापरीक्षण पुरावे फायनान्शियल स्टेटमेंटवरील आमच्या लेखापरीक्षण मताचा आधार प्रदान करण्यासाठी पुरेसे आणि योग्य आहेत.

विशेष उल्लेख

- आम्ही फायनान्शियल स्टेटमेंटमधील नोट 13.2.1 आणि 33 (ब) (iii) कडे लक्ष वेधतो ज्यांतर्गत कंपनी आणि एमओआर मधील ईएपी फंडांच्या संबंधातील अटी आणि शर्ती या फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या तारखेपर्यंत अद्याप विचाराधीन आहेत. संबंधित अटी व शर्तींना अंतिम स्वरूप देईपर्यंत, कंपनीने 31 मार्च 2024 पर्यंत प्राप्त झालेला ईएपी निधी "वित्तीय दायित्वे- नॉन-करंट" या शीर्षकांतर्गत सादर केला आहे आणि कंपनीने दिनांक 02-11-2023 मध्ये क्रमांक 2020/इन्फ्रा/8/5 द्वारे रेल्वे मंत्रालयाच्या कार्यालयीन मेमोरेंडममध्ये ठरविलेल्या अटीच्या आधारे व्याज प्रदान केले आहे.
- आम्ही फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या नोट 11.4 कडे लक्ष वेधतो, जे आर्टिकल्स ऑफ असोसिएशनच्या कलम 26 अंतर्गत विहित केल्यानुसार जीओएमकडून इक्विटी योगदानाच्या कमतरतेची रूपरेषा देते. या कलमानुसार कंपनीच्या प्रवर्तकांमध्ये हे मान्य आहे की कोणत्याही क्षणी भारत सरकारचा वाटा 26% पेक्षा कमी होणार नाही आणि जीओएम / जीओजीचा हिस्सा 10% पेक्षा कमी होणार नाही. तथापि, महाराष्ट्र शासनाने ताळेबंदाच्या तारखेपर्यंत एकूण भागभांडवलाच्या केवळ 0.04% योगदान दिले आहे आणि आर्टिकल्स ऑफ असोसिएशनद्वारे आवश्यक असलेले शिल्लक योगदान अद्याप देण्यात आलेले नाही.

मुख्य कार्यालय:

57-एच, कॅनॉट सर्कस, नवी दिल्ली - 110 001, भारत फोन - + 91-11-23322359/1418

ई-मेल: dpnc@dpncindia.com

3. आम्ही फायनान्शियल स्टेटमेंटमधील नोट क्रमांक 33(बी)(ii) कडे लक्ष वेधतो जे वर्णन करते की कंपनी नियमितपणे आपल्या प्रकल्पांसाठी सरकारी आणि खाजगी पक्षांकडून जमीन संपादित करते आणि मालकांना आर्थिक मूल्यांमध्ये नुकसान भरपाई देते. खाजगी पक्षांच्या बाबतीत, कंपनी जमीन आणि आर अँड आर पेमेंट्ससाठी कंपनीच्या धोरणानुसार नवीन मालमत्ता खरेदीवर मुद्रांक शुल्क आणि नोंदणी शुल्काची प्रतिपूर्ती करते. त्यानंतर नवीन मालमत्ता खरेदीवर मुद्रांक शुल्क व नोंदणी शुल्काच्या प्रतिपूर्तीच्या रकमेचा अंदाज बांधता येत नाही.

वरील बाबींच्या संदर्भात आमचा अभिप्राय बदललेला नाही.

फायनान्शियल स्टेटमेंट आणि त्यावरील लेखापरीक्षकांचा अहवाल वगळता इतर माहिती

कंपनीचे संचालक मंडळ इतर माहितीसाठी जबाबदार आहे. इतर माहितीमध्ये व्यवस्थापन चर्चा आणि विश्लेषण, बोर्डाच्या अहवालात समाविष्ट केलेली माहिती, बोर्डाच्या अहवालाच्या परिशिष्टांसह कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स आणि भागधारकांची माहिती (पुढे "अहवाल" म्हणून संबोधले जाते), परंतु फायनान्शियल स्टेटमेंट आणि त्यावरील आमच्या लेखापरीक्षकाचा अहवाल समाविष्ट नाही. या लेखापरीक्षकाच्या अहवालाच्या तारखेनंतर अहवाल आम्हाला उपलब्ध होणे अपेक्षित आहे.

फायनान्शियल स्टेटमेंटवरील आमचे मत इतर माहितीचा समावेश करत नाही आणि आम्ही त्यावर कोणत्याही प्रकारचे आश्वासन निष्कर्ष व्यक्त करणार नाही.

वित्तीय स्टेटमेंट्सच्या लेखापरीक्षणाच्या संदर्भात, आमची जबाबदारी इतर माहिती वाचण्याची आहे आणि तसे करण्यासाठी, इतर माहिती स्वतंत्र वित्तीय स्टेटमेंट्सशी किंवा लेखापरीक्षणाद्वारे किंवा अन्यथा मिळवलेल्या आमच्या ज्ञानाशी मूलभूत असंगत आहे की नाही हे विचार करणे आहे.

व्यवस्थापनाच्या जबाबदाऱ्या आणि फायनान्शियल स्टेटमेंटसाठी प्रशासनाची जबाबदारी असलेल्यांची जबाबदारी

कंपनीचे संचालक मंडळ कायद्याच्या कलम 134(5) मध्ये नमूद केलेल्या बाबींसाठी जबाबदार आहे जे भारतात सामान्यतः स्वीकारल्या जाणाऱ्या लेखा तत्वांनुसार कंपनीची आर्थिक स्थिती, आर्थिक कामगिरी (इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नासह), (इक्विटीमधील बदल) आणि रोख प्रवाहाचा खरा आणि निष्पक्ष दृष्टीकोन देतात, कायद्याच्या कलम 133 अंतर्गत निर्दिष्ट लेखांकन मानकांचा समावेश आहे.

या जबाबदारीमध्ये कंपनीच्या मालमतेचे संरक्षण करण्यासाठी आणि फसवणूक व इतर अनियमितता रोखण्यासाठी आणि शोधण्यासाठी कायद्यातील तरतुदीनुसार पुरेशीलेखा नोंद ठेवणे देखील समाविष्ट आहे; लेखा धोरणांची योग्य अंमलबजावणी आणि देखभालीची निवड आणि अनुप्रयोग; वाजवी आणि विवेकी असे निर्णय आणि अंदाज लावणे; आणि पुरेशा अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांची रचना, अंमलबजावणी आणि देखभाल, जे लेखा नोंदीची अचूकता आणि परिपूर्णता सुनिश्चित करण्यासाठी प्रभावीपणे कार्यरत होते, फायनान्शियल स्टेटमेंट तयार करणे आणि सादरीकरणाशी संबंधित जे वास्तविक आणि निष्पक्ष दृष्टीकोन देते आणि फसवणुकीमुळे किंवा त्रुटीमुळे भौतिक चुकीच्या विधानापासून मुक्त आहे.

फायनान्शियल स्टेटमेंट तयार करताना, व्यवस्थापनाने कंपनीचा चालू व्यवसाय म्हणून सुरु राहण्याची क्षमता मूल्यांकन करणे, लागू असल्यास, चालू व्यवसाय संबंधित बाबी उघड करणे आणि चालू व्यवसाय आधारित लेखा वापरणे आवश्यक आहे, जोपर्यंत कंपनीचे लिक्विडेशन करण्याचा किंवा ऑपरेशन बंद करण्याचा व्यवस्थापनाचा हेतू असेल किंवा त्याला तसे करण्याशिवाय पर्याय नसतील.

कंपनीच्या आर्थिक अहवाल प्रक्रियेची देखरेख करण्याची जबाबदारीही त्या संचालक मंडळावर आहे.

वित्तीय स्टेटमेंट्सच्या लेखापरीक्षणासाठी लेखापरीक्षकांच्या जबाबदाऱ्या

आमची उद्दिष्टे म्हणजे एकूणच वित्तीय स्टेटमेंट्स भौतिक चुकीच्या माहितीपासून मुक्त आहेत की नाही, फसवणूक किंवा त्रुटीमुळे आहेत की नाही याबद्दल वाजवी खात्री मिळविणे आणि लेखापरीक्षकाचा अहवाल जारी करणे ज्यात आमचे मत समाविष्ट आहे. वाजवी आश्वासन ही उच्च पातळीची खात्री आहे परंतु एसएच्या अनुषंगाने केलेले लेखापरीक्षण अस्तित्वात असताना नेहमीच भौतिक चुकीचे विधान शोधून काढेल याची हमी नसते. चुकीची विधाने फसवणूक किंवा त्रुटीमुळे उद्भवू शकतात आणि वैयक्तिकरित्या किंवा एकूणच, या फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या आधारे घेतलेल्या वापरकर्त्यांच्या आर्थिक निर्णयांवर परिणाम करण्याची अपेक्षा केली जाऊ शकते तर ते सामग्री मानले जातात.

एसएच्या अनुषंगाने लेखापरीक्षणाचा एक भाग म्हणून, आम्ही व्यावसायिक निर्णय घेतो आणि संपूर्ण लेखापरीक्षणात व्यावसायिक सांशकता राखतो. आम्ही देखील:

- फसवणुकीमुळे किंवा त्रुटीमुळे फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या भौतिक चुकीच्या विधानाचे जोखीम ओळखा आणि मूल्यांकन करा, त्या जोखमींना प्रतिसाद देणाऱ्या लेखापरीक्षण प्रक्रियेची रचना करा आणि लेखापरीक्षण पुरावे मिळवा जे आमच्या अभिप्रायासाठी आधार प्रदान करण्यासाठी पुरेसे आणि योग्य आहेत. फसवणुकीमुळे होणारे भौतिक चुकीचे विधान न शोधण्याचा धोका त्रुटीमुळे उद्भवलेल्या पेक्षा जास्त असतो, कारण फसवणुकीत संगनमत, फसवणूक, हेतुपुरस्सर चूक, चुकीचे सादरीकरण किंवा अंतर्गत नियंत्रणाचा अतिरेक समाविष्ट असू शकतो.
- परिस्थितीत योग्य असलेल्या लेखापरीक्षण प्रक्रियेची रचना करण्यासाठी लेखापरीक्षणाशी संबंधित अंतर्गत नियंत्रणाची समज मिळवा. कायद्याच्या कलम 143(3)(i) अन्वये कंपनीकडे पुरेशी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणाली आहे की नाही आणि अशा नियंत्रणांची कार्यरत परिणामकारकता यावर आमचे अभिप्राय व्यक्त करण्याची जबाबदारीही आमची आहे.
- वापरल्या जाणाऱ्या लेखा धोरणांची योग्यता आणि व्यवस्थापनाने केलेल्या लेखा अंदाज आणि संबंधित प्रकटीकरणाच्या वाजवीपणाचे मूल्यांकन करा.
- सद्य लेखांकनाशी संबंधित आधारावर व्यवस्थापनाच्या वापराच्या योग्यतेवर निष्कर्ष काढा आणि प्राप्त लेखापरीक्षण पुराव्यांच्या आधारे, घटना किंवा अटींशी संबंधित भौतिक अनिश्चितता अस्तित्वात आहे की नाही ज्यामुळे कंपनीचा चालू चिंता म्हणून चालू ठेवण्याच्या क्षमतेवर महत्वपूर्ण शंका येऊ शकते. जर आपण असा निष्कर्ष काढला की भौतिक अनिश्चितता अस्तित्वात आहे, तर आम्हाला आमच्या लेखापरीक्षकाच्या अहवालात फायनान्शियल स्टेटमेंटमधील संबंधित खुलाशांकडे लक्ष वेधणे आवश्यक आहे किंवा असे प्रकटीकरण अपुरे असल्यास, आपले अभिप्राय बदलणे आवश्यक आहे. आमचे निष्कर्ष आमच्या लेखापरीक्षकाच्या अहवालाच्या तारखेपर्यंत प्राप्त झालेल्या लेखापरीक्षण पुराव्यांवर आधारित आहेत. तथापि, भविष्यातील घटना किंवा परिस्थितीमुळे कंपनी चालू चिंता म्हणून चालू ठेवणे थांबवू शकते.
- प्रकटीकरणासह फायनान्शियल स्टेटमेंटचे एकूण सादरीकरण, रचना आणि सामग्रीचे मूल्यांकन करा आणि फायनान्शियल स्टेटमेंटचे योग्य सादरीकरण प्राप्त होईल अशा प्रकारे मूलभूत व्यवहार आणि घटनांचे प्रतिनिधित्व करतात की नाही याचे मूल्यांकन करा.

भौतिकता ही फायनान्शियल स्टेटमेंटमधील चुकीच्या स्टेटमेंटसची तीव्रता आहे जी वैयक्तिकरित्या किंवा एकूणच, फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या वाजवी जाणकार वापरकर्त्यांच्या आर्थिक निर्णयांवर परिणाम होण्याची शक्यता बनवते. (i) आमच्या लेखापरीक्षण कार्याच्या व्याप्तीचे नियोजन करताना आणि आपल्या कामाच्या परिणामांचे मूल्यमापन करताना आम्ही परिमाणात्मक भौतिकता आणि गुणात्मक घटकांचा विचार करतो; आणि (ii) फायनान्शियल स्टेटमेंटमधील कोणत्याही ओळखलेल्या चुकीच्या स्टेटमेंटच्या परिणामाचे मूल्यांकन करणे.

आम्ही लेखापरीक्षणाची नियोजित व्याप्ती आणि वेळ आणि महत्वपूर्ण लेखापरीक्षण निष्कर्षाबद्दल प्रशासनाची जबाबदारी असलेल्यांशी संवाद साधतो, ज्यात आमच्या लेखापरीक्षणादरम्यान आम्ही ओळखत असलेल्या अंतर्गत नियंत्रणातील कोणत्याही महत्वपूर्ण कमतरतेचा समावेश आहे.

आम्ही ज्यांना प्रशासनाची जबाबदारी आहे त्यांना असे विधान देखील प्रदान करतो की आम्ही स्वातंत्र्यासंबंधी संबंधित नैतिक आवश्यकतांचे पालन केले आहे आणि त्यांच्याशी सर्व संबंध आणि इतर बाबी ज्या आपल्या स्वातंत्र्यावर योग्यरित्या परिणाम करू शकतात आणि जेथे लागू असेल तेथे संबंधित सुरक्षा उपायांचा संवाद साधतो.

इतर बाबी

1. इलेक्ट्रॉनिक माध्यमातून आवश्यक कागदपत्रे/ माहिती देण्याची व्यवस्था करून वैधानिक लेखापरीक्षण करण्यात आले. कंपनीच्या ई-मेल आणि रिमोट सिक्योर नेटवर्कद्वारे कंपनीने खालील माहिती/ नोंदी/ दस्तऐवज/ स्पष्टीकरण आम्हाला उपलब्ध करून दिले आहे:-
  - क) कंपनीच्या ई-मेल किंवा रिमोट सिक्योर नेटवर्कद्वारे इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने उपलब्ध करून दिलेल्या आवश्यक नोंदी/ दस्तऐवज, दस्तऐवज, प्रमाणपत्रे आणि संबंधित नोंदींच्या स्कॅन केलेल्या प्रती; आणि
  - ख) व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगद्वारे चौकशी, फोन, ई-मेल आणि तत्सम संप्रेषण वाहिन्यांवर संवाद आणि चर्चा.

व्यवस्थापनाने हे देखील दर्शविले आहे की आमच्या लेखापरीक्षणाच्या उद्देशाने इलेक्ट्रॉनिकपद्धतीने प्रदान केलेली डेटा आणि माहिती योग्य, पूर्ण, विश्वासाह आहे आणि थेट कंपनीच्या लेखा प्रणालीतून तयार केली जाते, रेकॉर्ड आणि फायलीमधून काढली जाते, पुढील मॅन्युअल बदल न करता जेणेकरून त्याची अखंडता, प्रामाणिकता, वाचनीयता आणि परिपूर्णता राखली जाईल. याव्यतिरिक्त, विविध अंतर्गत लेखापरीक्षण अहवाल / तपासणी

अहवाल / इतर अहवालांच्या (लागू झाल्याप्रमाणे) आमच्या पुनरावलोकनाच्या आधारे, अशी लेखापरीक्षण प्रक्रिया पुरेशी नसेल असा विश्वास आम्हाला वाटतो असे काहीही आमच्या लक्षात आलेले नाही.

2. तुलनात्मक माहितीचे लेखापरीक्षण करण्यासाठी येणारे लेखापरीक्षक:
31 मार्च, 2023 रोजी संपलेल्या वर्षाचे लेखापरीक्षण केलेले वित्तीय विवरणपत्र, या वित्तीय स्टेटमेंटमध्ये समाविष्ट केले गेले आणि "एकेजीव्हीजी अँड असोसिएट्स, चार्टर्ड अकाउंटंट्स" यांनी 20 जुलै 2023 च्या त्यांच्या असुधारित अहवालांद्वारे अहवाल दिले, ज्यांचे अहवाल व्यवस्थापनाने आम्हाला सादर केले आहेत आणि जे आम्ही या फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या लेखापरीक्षणाच्या उद्देशाने अवलंबून ठेवले आहेत.

या बाबींच्या संदर्भात आमचे अभिप्राय बदलले जात नाही.

इतर कायदेशीर आणि नियामक आवश्यकतांचा अहवाल

1. भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी जारी केलेल्या निर्देशानुसार, अधिनियम, 2013 च्या कलम 143 च्या उपकलम (5) नुसार आम्ही "परिशिष्ट - ए" मध्ये अनुपालन देतो.
2. अधिनियमाच्या कलम 143 च्या उपकलम (11) च्या अनुषंगाने केंद्र सरकारने जारी केलेल्या कंपनी (लेखापरीक्षक अहवाल) आदेश, 2020 ("आदेश") नुसार, आम्ही आदेशाच्या परिच्छेद 3 आणि 4 मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या विषयावर "परिशिष्ट - बी" स्टेटमेंट लागू मर्यादेपर्यंत देतो.
3. कायद्याच्या कलम 143(3) नुसार आम्ही नोंदवतो की:
  - क) आम्ही आमच्या लेखापरीक्षणाच्या हेतूसाठी आमच्या ज्ञान आणि विश्वासानुसार आवश्यक असलेली सर्व माहिती आणि स्पष्टीकरणे मागितली आहेत आणि प्राप्त केली आहेत.
  - ख) आमच्या मते, नियम 11(g) अन्वये अहवाल देण्याबाबत खालील परिच्छेद (h) (vi) मध्ये नमूद केलेल्या बाबी वगळता त्या पुस्तकांच्या तपासणीतून असे दिसून येते की कायद्याने आवश्यक असलेली योग्य हिशेबपुस्तके कंपनीने ठेवली आहेत.
  - ग) ताळेबंद, नफा-तोट्याचे स्टेटमेंट (इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नासह), इक्विटीमधील बदलांचे स्टेटमेंट आणि या अहवालाद्वारे हाताळलेले कॅश फ्लो स्टेटमेंट हे खात्याच्या पुस्तकांशी सहमत आहेत.
  - घ) आमच्या मते, वरील फायनान्शियल स्टेटमेंट कायद्याच्या कलम 133 अंतर्गत निर्दिष्ट लेखांकन मानकांचे पालन करतात;
  - ड) सरकारी कंपनी असल्याने, कंपनी कायदा, 2013 चे कलम 164(2) 'कोणत्याही संचालकाला संचालक म्हणून नियुक्ती करण्यास अपात्र ठरवण्यात आले आहे की नाही; कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालयाने जारी केलेल्या दिनांक 05.06.2015 रोजीच्या अधिसूचना क्रमांक G.S.R 463(E) नुसार कंपनीला लागू नाही.
  - च) 31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या कालावधीसाठी कायद्याच्या अनुसूची V सह कलम 197 मधील तरतुदी कंपनीला लागू नाहीत.
  - छ) कंपनीच्या आर्थिक अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांची पर्याप्तता आणि अशा नियंत्रणांच्या कार्यरत परिणामकारकतेच्या संदर्भात, "परिशिष्ट C" मधील आमचा स्वतंत्र अहवाल पहा.
  - ज) कंपनी (लेखापरीक्षण आणि लेखापरीक्षक) नियम, 2014 च्या नियम 11 नुसार लेखापरीक्षकांच्या अहवालात समाविष्ट करावयाच्या इतर बाबींच्या संदर्भात, आमच्या मते आणि आमच्या माहितीप्रमाणे आणि आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार:
    - i. प्रलंबित खटल्यांचा आपल्या आर्थिक स्थितीवर होणारा परिणाम कंपनीने आपल्या फायनान्शियल स्टेटमेंटमध्ये उघड केला आहे - फायनान्शियल स्टेटमेंटसाठी नोट 33(बी) पहा;
    - ii. कंपनीकडे डेरिव्हेटिव्ह कॉन्ट्रॅक्टसह कोणतेही दीर्घकालीन करार नव्हते ज्यासाठी कोणतेही भौतिक नुकसान होते.
    - iii. कंपनीने इन्व्हेस्टर एज्युकेशन अँड प्रोटेक्शन फंडात हस्तांतरित करणे आवश्यक असलेली कोणतीही रक्कम नव्हती.
    - iv. (क) व्यवस्थापनाने असे दर्शविले आहे की, आपल्या माहितीप्रमाणे आणि विश्वासानुसार, खात्यांमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे, कोणताही निधी (जो वैयक्तिक किंवा एकंदरीत सामग्री आहे) कंपनीने किंवा इतर कोणत्याही व्यक्तीला किंवा संस्थेला (आयईएस) प्रगत किंवा कर्ज किंवा गुंतवणूक (एकतर उधार घेतलेल्या फंडातून किंवा शेअर प्रीमियम किंवा इतर कोणत्याही स्त्रोतांमधून किंवा

प्रकारच्या निधीतून) केलेली नाही. परदेशी संस्थांचा ("मध्यस्थ") समावेश आहे, लेखी किंवा अन्यथा नोंदविला गेला असला तरी, मध्यस्थ प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे कंपनीच्या वतीने किंवा त्यांच्या वतीने ("अंतिम लाभार्थी") कोणत्याही प्रकारे ओळखल्या गेलेल्या इतर व्यक्ती किंवा संस्थांना कर्ज देईल किंवा गुंतवणूक करेल किंवा अंतिम लाभार्थ्यांच्या वतीने कोणतीही हमी, सुरक्षा किंवा तत्सम प्रदान करेल;

- (ख) व्यवस्थापनाने असे नमूद केले आहे की, आपल्या ज्ञानानुसार आणि विश्वासानुसार, खात्यांमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे, कंपनीला परकीय संस्थांसह ("फंडिंग पार्टीज") कोणत्याही व्यक्तीकडून किंवा संस्थेकडून कोणताही निधी (जो वैयक्तिक किंवा एकंदरीत सामग्री आहे) प्राप्त झालेला नाही, मग तो लेखी किंवा अन्यथा नोंदविला गेला असो, की कंपनी, प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे, फंडिंग पार्टी ("अंतिम लाभार्थी") द्वारे किंवा त्यांच्यावतीने कोणत्याही प्रकारे ओळखल्या गेलेल्या इतर व्यक्ती किंवा संस्थांना कर्ज देईल किंवा गुंतवणूक करेल किंवा अंतिम लाभार्थ्यांच्या वतीने कोणतीही हमी, सुरक्षा किंवा तत्सम प्रदान करेल; आणि
- (ग) या परिस्थितीत वाजवी आणि योग्य मानल्या गेलेल्या लेखापरीक्षण प्रक्रियेच्या आधारे, नियम 11(इ) च्या उपखंड (i) आणि (ii) अंतर्गत सादरीकरणांमध्ये कोणतेही तथ्यात्मक चुकीचे विधान आहे असे आम्हाला वाटले असे काहीही आमच्या निदर्शनास आलेले नाही.
- v. कंपनीकडून वर्षभरात कोणताही डिविडेन्ड जाहीर किंवा दिला जात नाही.
- vi. व्यवस्थापनाने दिलेल्या माहितीनुसार, कंपनीने आपल्या हिशेबाच्या पुस्तकांची देखभाल करण्यासाठी अकाउंटिंग सॉफ्टवेअरचा वापर केला आहे, ज्यामध्ये रेकॉर्डिंग ऑडिट ट्रेल (एडिट लॉग) सुविधा आहे. तथापि, तपशील/ पुराव्याअभावी आम्ही यावर भाष्य करण्यास असमर्थ आहोत.

दिवाण पी. एन. चोप्रा अँड कंपनीसाठी.

चार्टर्ड अकाउंटंट

फर्म नोंदणी क्र. 000472N

संदीप दहिया

भागीदार

सभासदत्व क्र. 505371

यूडीआयएन: 24505371BKAPQC7941

दिनांक: 21.08.2024

ठिकाण: नोएडा

स्वतंत्र लेखापरीक्षकांच्या अहवालातील "परिशिष्ट - ए"

31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या आर्थिक स्टेटमेंटवरील समतारखेच्या आमच्या अहवालाच्या "इतर कायदेशीर आणि नियामक आवश्यकतांवरील अहवाल" विभागांतर्गत परिच्छेद 1 मध्ये नमूद केलेल्या स्वतंत्र लेखापरीक्षकांच्या अहवालाचे परिशिष्ट.

अ. क्र.	दिशानिर्देश	लेखापरीक्षकांची उत्तरे
(i)	आयटी प्रणालीद्वारे सर्व लेखा व्यवहारांवर प्रक्रिया करण्याची प्रणाली कंपनीकडे आहे का? जर होय, तर आयटी प्रणालीच्या बाहेर लेखा व्यवहारांवर प्रक्रिया केल्याने खात्यांच्या अखंडतेवर होणारे परिणाम आणि आर्थिक परिणाम जर काही असतील तर ते सांगता येतील.	आमच्या लेखापरीक्षणादरम्यान, आयटी प्रणालीद्वारे सर्व लेखा व्यवहारांवर प्रक्रिया करण्यासाठी कंपनीकडे प्रणाली नाही यावर विश्वास ठेवण्याची कोणतीही उदाहरणे आम्हाला आढळली नाहीत. लेखापरीक्षण आणि संबंधित नोंदींच्या तपासणीच्या आधारे, आमचा असा अभिप्राय आहे की सर्व लेखा व्यवहार आयटी प्रणालीद्वारे मोजले जातात आणि खात्यांवरील अखंडतेवर कोणताही आर्थिक परिणाम आम्ही नोंदविला नाही.
(ii)	सध्याच्या कर्जाची पुनर्रचना झाली आहे की कर्ज फेडण्यास कंपनी असमर्थ ठरल्यामुळे कर्जदाराने कंपनीला दिलेली कर्ज/कर्ज/व्याज इत्यादींची माफी/माफ करण्याची प्रकरणे आहेत का? होय, तर आर्थिक परिणाम सांगता येईल. अशा प्रकरणांचा योग्य हिशेब ठेवला जातो का? (कर्ज देणारी सरकारी कंपनी असेल तर कर्जदार कंपनीच्या वैधानिक लेखापरीक्षकांनाही हे निर्देश लागू होतात).	सध्या कंपनीकडून कोणतेही कर्ज घेतले जात नाही आणि त्यामुळे पुनर्रचना, कर्जमाफी किंवा कर्ज किंवा व्याज इत्यादींचे कोणतेही प्रकरण नाही.
(iii)	केंद्र/राज्य सरकार किंवा त्याच्या एजन्सीकडून विशिष्ट योजनांसाठी प्राप्त झालेल्या निधीचा (अनुदान / सबसिडी इ.) त्याच्या अटी व शर्तीनुसार योग्य हिशेब / वापर झाला आहे का? विचलनाच्या प्रकरणांची यादी करा.	आर्थिक वर्ष 2023-24 मध्ये केंद्र/ राज्य यंत्रणांकडून कोणत्याही विशिष्ट योजनांसाठी निधी प्राप्त झालेला नाही. त्यामुळे वितरणाच्या अटी व शर्तीनुसार प्राप्त निधीचा हिशेब/ वापर करणे बंधनकारक नाही.

स्वतंत्र लेखापरीक्षकांच्या अहवालाचे "परिशिष्ट - बी"

(समतारखेच्या आमच्या अहवालातील "इतर कायदेशीर आणि नियामक आवश्यकतांवरील अहवाल" या शीर्षकाखाली परिच्छेद - 1 मध्ये संदर्भित.)

कंपनीच्या फायनान्शियल स्टेटमेंटवर खरा आणि निष्पक्ष दृष्टिकोन नोंदविण्याच्या उद्देशाने केलेल्या लेखापरीक्षण प्रक्रियेच्या आधारे आणि व्यवस्थापनाने दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे आणि लेखापरीक्षणाच्या सामान्य प्रक्रियेत आम्ही तपासलेली हिशेबाची पुस्तके आणि इतर नोंदी विचारात घेऊन आणि आमच्या ज्ञान आणि विश्वासानुसार, आम्ही अहवाल देतो की:-

- (i) (क) (क) कंपनीने मालमत्ता, प्लांट आणि उपकरणांचे संख्यात्मक तपशील आणि परिस्थितीसह संपूर्ण तपशील दर्शविणारी योग्य नोंद ठेवली आहे.
- (ख) कंपनीने अमूर्त मालमतेचा संपूर्ण तपशील दर्शविणारी योग्य नोंद ठेवली आहे.
- (ख) व्यवस्थापनाने वाजवी अंतराने मालमत्ता, प्लांट आणि उपकरणांची प्रत्यक्ष पडताळणी केली आहे आणि अशा पडताळणीत कोणतीही भौतिक विसंगती आढळली नाही. आम्ही सर्व जमिनीच्या पडताळणीसाठी (कंपनी किंवा कंत्राटदाराच्या नियंत्रणाखाली) पर्यायी प्रक्रियेवर ही अवलंबून आहोत.
- (ग) ज्या जमिनीवर इमारत बांधली गेली आहे त्या जागेच्या मालमत्ता कर पावत्या आणि भाडेकरार, नोंदणीकृत विक्री दस्त / हस्तांतरण दस्त / वाहतुक दस्त यांच्या तपासणीच्या आधारे, आम्ही अहवाल देतो की, स्वयंनिर्मित इमारतीच्या संदर्भातील मालकी हक्क आणि इतर सर्व स्थावर मालमतेचे मालकी हक्क (ज्या मालमतांमध्ये कंपनी भाडेकरू आहे आणि भाडेकरार भाडेकरूच्या बाजूने योग्यरित्या अंमलात आणले जातात). मालमत्ता, प्लांट आणि उपकरणे अंतर्गत समाविष्ट केलेल्या वित्तीय विवरणांमध्ये खाली नमूद केल्याप्रमाणे ताळेबंदाच्या तारखेनुसार कंपनीच्या नावावर ठेवले जातात:

मालमतेच्या वस्तूचे वर्णन	सकल वहन मूल्य (लाखात)	नावे असलेले मालकी हक्काचे दस्तऐवज	मालकी हक्क धारक हे प्रवर्तक, संचालक किंवा त्यांच्या नातेवाईक किंवा कर्मचारी असोत	मालमत्ता कोणत्या तारखेपासून ताब्यात	कंपनीच्या नावाने न होण्याचे कारण
जमीन-फ्रीहोल्ड	2,53,199.53	प्रकल्पग्रस्त व्यक्ती	नाही	*	मालकी हस्तांतरणाची प्रक्रिया सुरु आहे
जमीन-फ्रीहोल्ड	38,359.32	गुजरात सरकार	हो	*	मालकी हस्तांतरणाची प्रक्रिया सुरु आहे

फ्रीहोल्ड जमिनीमध्ये विविध प्रकल्पग्रस्त व्यक्ती आणि सरकारी विभागांकडून विविध तारखांना संपादित केलेल्या जमिनींचा समावेश आहे, म्हणून अशा संपादनासाठी तारीखनिहाय खुलासा दर्शविला जात नाही.

टीप: मालमतेच्या वस्तू वगळून जिथे मालकी हक्क हस्तांतरित केला जाणार नाही किंवा भाडेकरारावर स्वाक्षरी केली जाणार नाही, केवळ वापर हक्काची परवानगी प्राप्त केली जाते.

- (घ) कंपनी वर्षभरात आपली मालमत्ता, प्लांट आणि उपकरणे (वापराच्या हक्काच्या मालमतेसह) किंवा अमूर्त मालमतेचे पुनर्मूल्यांकन करित नाही, म्हणून परिच्छेद 3(1)(d) कंपनीला लागू होत नाही.
- (ड) व्यवस्थापनाच्या निवेदनाच्या आधारे, बेनामी व्यवहार (प्रतिबंध) कायदा, 1988 (1988 of 45) आणि त्याअंतर्गत बनविलेल्या नियमांनुसार कोणतीही बेनामी मालमत्ता बाळगल्याबद्दल कंपनीविरुद्ध कोणतीही कार्यवाही सुरु केलेली नाही किंवा प्रलंबित आहे, म्हणून परिच्छेद 3(1)(इ) कंपनीवर लागू होत नाही.
- (ii) (क) कंपनीकडे कोणतीही इनवेंटरी नाही आणि म्हणूनच आदेशाच्या कलम 3(ii)(ए) अंतर्गत अहवाल देणे लागू होत नाही.
- (ख) आम्ही हिशेबाची पुस्तके आणि नोंदी तपासल्या असता चालू मालमतेच्या सुरक्षिततेच्या आधारे कंपनीला बँका किंवा वित्तीय संस्थांकडून पाच कोटी रुपयांपेक्षा जास्त कार्यशील भांडवलाची मर्यादा मंजूर करण्यात आलेली नाही आणि अशा बँका किंवा वित्तीय संस्थांकडे कंपनीने दाखल केलेले तिमाही विवरणपत्र किंवा विवरण कंपनीच्या हिशेबाच्या पुस्तकांशी सहमत आहे.

- (iii) आमच्या लेखापरीक्षण प्रक्रियेच्या आधारे आणि व्यवस्थापनाने दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, वर्षभरात कंपनीने कोणतीही गुंतवणूक केली नाही, कोणतीही हमी किंवा सुरक्षा प्रदान केली नाही किंवा कंपनी, फर्म, लिमिटेड लायबिलिटी पार्टनरशिप किंवा इतर कोणत्याही पक्षांना सुरक्षित किंवा असुरक्षित असलेल्या कर्जाच्या स्वरूपात कोणतेही कर्ज किंवा अॅडव्हान्स दिले नाहीत. त्यानुसार आदेशाच्या खंड (iii) (a), (b), (c), (d), (e) आणि (f) अन्वये अहवाल देणे कंपनीला लागू होत नाही.
- (iv) आमच्या लेखापरीक्षण प्रक्रियेच्या आधारे आणि व्यवस्थापनाने दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीने कर्ज, गुंतवणूक, हमी आणि सुरक्षिततेच्या संदर्भात कोणताही व्यवहार केलेला नाही ज्यामुळे कंपनी अधिनियम, 2013 च्या कलम 185 आणि 186 मधील तरतुदींचे अनुपालन होते. त्यानुसार आदेशाच्या खंड (iv) अन्वये अहवाल देणे कंपनीला लागू होत नाही.
- (v) कंपनीने कोणत्याही ठेवी किंवा रक्कम स्वीकारली नाही जी जमा मानली जाते; त्यामुळे आदेशाचे परिच्छेद 3 (v) लागू होत नाहीत.
- (vi) आमच्या माहितीप्रमाणे आणि स्पष्ट केल्याप्रमाणे, केंद्र सरकारने कंपनीच्या उत्पादने / सेवांसाठी कंपनी अधिनियम, 2013 च्या कलम 148(1) अंतर्गत खर्चाच्या नोंदी ठेवण्यासाठी निर्दिष्ट केलेले नाही.
- (vii) (क) आमच्या मते, वस्तू व सेवा कर, भविष्य निर्वाह निधी, कर्मचारी राज्य विमा, प्राप्तिकर, विक्रीकर, सेवा कर, सीमा शुल्क, उत्पादन शुल्क, मूल्यवर्धित कर, उपकर आणि त्यास लागू होणारी इतर भौतिक वैधानिक थकबाकी योग्य प्राधिकरणांकडे जमा करण्यात कंपनी सामान्यतः नियमित राहिली आहे.
वस्तू व सेवा कर, भविष्य निर्वाह निधी, कर्मचारी राज्य विमा, प्राप्तिकर, विक्रीकर, सेवा कर, सीमा शुल्क, उत्पादन शुल्क, मूल्यवर्धित कर, उपकर व इतर भौतिक वैधानिक देणी देय झाल्याच्या तारखेपासून सहा महिन्यांपेक्षा अधिक कालावधीसाठी थकबाकीमध्ये 31 मार्च 2023 पर्यंत कोणतीही निर्विवाद रक्कम देय नव्हती.
- (ब) हिशेबाची पुस्तके व नोंदी यांच्या तपासणीच्या आधारे वरील उपखंड (c) मध्ये नमूद केलेली कोणतीही थकबाकी कोणत्याही वादामुळे जमा करण्याची आवश्यकता नाही.
- (viii) प्राप्तिकर कायदा, 1961 (43 of 1961), अन्वये कर निर्धारणात वर्षभरात सरेंडर केलेल्या किंवा उत्पन्न म्हणून जाहीर केलेल्या हिशेबाच्या पुस्तकांमध्ये नोंद नसलेले कोणतेही व्यवहार नाहीत, म्हणून कलम 3 (viii) कंपनीला लागू होत नाही
- (ix) (क) आमच्या हिशेबाची पुस्तके व नोंदी यांच्या तपासणीच्या आधारे आणि आमच्या मते, कर्जाची किंवा इतर कर्जाची परतफेड करण्यात किंवा कोणत्याही देयकाला त्यावरील व्याज भरण्यात कोणतीही चूक झालेली नाही.
- (ख) आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि आमच्या लेखा परीक्षणाच्या प्रक्रियांच्या आधारावर, आम्ही अहवाल देतो की कंपनीला कोणत्याही बँक, वित्तीय संस्थे, सरकार किंवा कोणत्याही सरकारी प्राधिकरणाद्वारे हेतूपूर्वक कर्जफेड न करणारा घोषित केलेले नाही."
- (ग) कंपनीने वर्षभरात कोणतेही टर्म लोन घेतलेले नाही आणि वर्षाच्या सुरुवातीला थकीत मुदत कर्ज नाहीत आणि म्हणून, आदेशाच्या कलम 3(ix)(सी) अंतर्गत अहवाल देणे लागू होत नाही.
- (घ) कंपनीने वर्षभरात कोणतेही अल्पमुदतीचे कर्ज घेतलेले नाही आणि म्हणूनच, आदेशाच्या कलम 3(ix)(डी) अंतर्गत अहवाल लागू होत नाही.
- (ड) आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि कंपनीच्या फायनान्शियल स्टेटमेंटची एकंदर तपासणी केल्यावर आम्ही अहवाल देतो की कंपनीने आपल्या उपकंपन्या, सहयोगी किंवा संयुक्त उपक्रमांच्या जबाबदाऱ्या पूर्ण करण्यासाठी कोणत्याही संस्थेकडून किंवा व्यक्तीकडून कोणताही निधी घेतलेला नाही.
- (च) आम्हाला दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरण आणि आम्ही केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार, आम्ही अहवाल देतो की कंपनीने आपल्या उपकंपन्या, संयुक्त उपक्रम किंवा सहयोगी कंपन्यांमध्ये ठेवलेल्या सिक्युरिटीजच्या तारणावर वर्षभरात कर्ज घेतलेले नाही.

- (x) (क) कंपनीने वर्षभरात प्रारंभिक सार्वजनिक ऑफर किंवा पुढील सार्वजनिक ऑफर (डेब्ट इन्स्ट्रुमेंट्ससह) द्वारे कोणतीही रक्कम उभारली नाहीत, त्यामुळे आदेशाच्या कलम 3(x)(ए) अंतर्गत अहवाल देणे लागू होत नाही.
- (ख) दिलेल्या तपशीलाच्या आधारे, वर्षभरात कंपनीने समभागांचे वाटप केले आहे आणि कंपनी अधिनियम, 2013 च्या कलम 42 आणि कलम 62 च्या आवश्यकतांचे खालीलप्रमाणे पालन केले गेले आहे आणि जमा केलेला निधी ज्या हेतूसाठी निधी उभा केला गेला आहे त्या हेतूसाठी वापरला गेला आहे.

सिक्युरिटीजचे स्वरूप	मुद्द्याचे प्रकार	गुंतवलेली रक्कम (लाखांत)	अनुपालन न करण्याचे स्वरूप
इक्विटी शेअर्स	खाजगी / प्राधान्य / इतर प्लेसमेंट	59456.00	कंपनी कायद्याच्या कलम 42 मध्ये दिलेल्या मुदतीत समभागांचे वाटप केले जात नाही आणि स्वतंत्र बँक खात्यात निधी जमा केला जात नाही.
इक्विटी शेअर्स	खाजगी / प्राधान्य / इतर प्लेसमेंट	20001.00	समभागांचे वाटप वेळेत केले जाते परंतु स्वतंत्र बँक खात्यात निधी जमा केला जात नाही.

- (xi) (क) आमच्या मते, आमच्या लेखापरीक्षणादरम्यान कंपनीकडून कोणतीही फसवणूक किंवा कंपनीची कोणतीही फसवणूक लक्षात आली नाही किंवा नोंदविली गेली नाही.
- (ख) या कायद्याच्या कलम 143 च्या उपकलम (12) अन्वये कंपनी (लेखापरीक्षण व लेखापरीक्षक) नियम, 2014 च्या नियम 13 अन्वये विहित केल्याप्रमाणे फॉर्म एडीटी-4 मध्ये वर्षभरात व या अहवालाच्या तारखेपर्यंत कोणताही अहवाल केंद्र सरकारकडे दाखल करण्यात आलेला नाही.
- (xii) ही कंपनी निधी कंपनी नाही. त्यामुळे या आदेशाचा परिच्छेद 3 (xii) लागू होत नाही.
- (xiii) कंपनीच्या नोंदींच्या आमच्या तपासणीच्या आधारे आणि आमच्या मते, संबंधित पक्षांसोबतचे व्यवहार कायद्याच्या कलम 177 आणि 188 चे अनुपालन करतात जेथे लागू आहेत आणि लागू लेखा मानकांनुसार आवश्यक असलेल्या वित्तीय विवरणांमध्ये अशा व्यवहारांचा तपशील उघड केला गेला आहे.
- (xiv) (क) आमच्या मते आणि आमच्या तपासणीच्या आधारे, कंपनीकडे त्याच्या व्यवसायाच्या आकार आणि स्वरूपानुसार अंतर्गत लेखापरीक्षण प्रणाली आहे.
- (ख) लेखापरीक्षणाखालील कालावधीसाठी आम्ही कंपनीच्या अंतर्गत लेखापरीक्षकांच्या अहवालांचा विचार केला आहे.
- (xv) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, आमच्या मते वर्षभरात कंपनीने आपल्या संचालकांशी किंवा संचालकांशी संबंधित व्यक्तींशी कोणताही नॉन-कॅश व्यवहार केलेला नाही आणि म्हणूनच कायद्याच्या कलम 192 मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत.
- (xvi) (क) कंपनीच्या नोंदींच्या तपासणीच्या आधारे, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया अधिनियम 1934 च्या कलम 45-आयए अंतर्गत कंपनीची नोंदणी करण्याची आवश्यकता नाही.
- (ख) कंपनीच्या नोंदींच्या तपासणीच्या आधारे, कंपनीने भारतीय रिझर्व्ह बँक अधिनियम, 1934 च्या वैध नोंदणी प्रमाणपत्राशिवाय कोणतेही बिगर-बँकिंग वित्तीय किंवा गृहनिर्माण वित्त क्रियाकलाप आयोजित केलेले नाहीत.
- (ग) कंपनीच्या नोंदींच्या आमच्या तपासणीच्या आधारे, भारतीय रिझर्व्ह बँकेने बनविलेल्या नियमांमध्ये परिभाषित केल्याप्रमाणे कंपनी कोअर इन्व्हेस्टमेंट कंपनी (सीआयसी) नाही आणि त्यानुसार सीआयसी निकष पूर्ण करण्याची आवश्यकता नाही.
- (घ) कंपनीच्या नोंदींच्या आमच्या तपासणीच्या आधारे, समूहाचा भाग म्हणून सीआयसी नाही आणि म्हणूनच कलम 3 (xvi) (डी) कंपनीला लागू होत नाही.
- (xvii) कंपनी रेकॉर्डच्या आमच्या तपासणीच्या आधारे, कंपनीला आर्थिक वर्षात आणि तत्काळ आधीच्या आर्थिक वर्षात रोख तोटा झाला नाही.
- (xviii) वर्षभरात वैधानिक लेखापरीक्षकांनी राजीनामा दिलेला नाही आणि त्यानुसार हे कलम लागू होत नाही.

- (xix) माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि वित्तीय गुणोत्तर, आर्थिक मालमतेची प्राप्ती आणि वित्तीय दायित्वे भरण्याच्या अपेक्षित तारखा, फायनान्शियल स्टेटमेंटसह इतर माहिती, संचालक मंडळ आणि व्यवस्थापन योजनांचे आमचे ज्ञान आणि गृहीतकांचे समर्थन करणाऱ्या पुराव्यांच्या तपासणीच्या आधारे, आमच्या लक्षात काहीही आलेले नाही, ज्यामुळे आमचा असा विश्वास आहे की लेखापरीक्षण अहवालाच्या तारखेपर्यंत कोणतीही भौतिक अनिश्चितता अस्तित्वात आहे की ताळेबंदाच्या तारखेपासून एक वर्षाच्या कालावधीत देय असलेल्या ताळेबंदाच्या तारखेस अस्तित्वात असलेल्या आपल्या दायित्वांची पूर्तता करण्यास कंपनी सक्षम नाही. तथापि, आम्ही असे नमूद करतो की कंपनीच्या भविष्यातील व्यवहार्यतेबद्दल हे आश्वासन नाही. आम्ही पुढे नमूद करतो की आमचा अहवाल लेखापरीक्षण अहवालाच्या तारखेपर्यंतच्या तथ्यांवर आधारित आहे आणि आम्ही कोणतीही हमी किंवा कोणतीही हमी देत नाही की ताळेबंदाच्या तारखेपासून एक वर्षाच्या कालावधीत देय असलेल्या सर्व देणी देय असल्यास कंपनीकडून वितरित केली जातील.
- (xx) (क) आमची लेखापरीक्षण प्रक्रिया व व्यवस्थापनाने दिलेली माहिती व स्पष्टीकरण यांच्या आधारे कंपनी अधिनियम, 2013 च्या कलम 135 च्या उपकलम (5) अन्वये चालू प्रकल्पांव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही रकमेच्या अनुषंगाने अखर्चित राहिलेली कोणतीही रक्कम. त्यामुळे आदेशाच्या खंड (xx)(ए) अन्वये अहवाल देणे लागू होत नाही.
- (ख) आमच्या लेखापरीक्षण प्रक्रियेच्या आधारे व व्यवस्थापनाने दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार कंपनी अधिनियम, 2013 च्या कलम 135 च्या उपकलम (5) अन्वये चालू प्रकल्पाच्या अनुषंगाने अखर्चित राहिलेल्या रु.120.05/- लाखांची रक्कम या अधिनियमाच्या कलम 135 च्या उपकलम (6) मधील तरतुदीनुसार विशेष खात्यात वर्ग करण्यात आली आहे

दिवाण पी. एन. चोप्रा अँड कंपनीसाठी.

चार्टर्ड अकाउंटंट

फर्म नोंदणी क्र. 000472N

संदीप दहिया

भागीदार

सभासदत्व क्र.: 505371

यूडीआयएन: 24505371BKAPQC7941

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण: नोएडा

“परिशिष्ट - सी” - नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या फायनान्शियल स्टेटमेंट्सवर सम तारखेच्या स्वतंत्र लेखापरीक्षकाच्या अहवालाला बाबतीत

कंपनी कायदा, 2013 च्या कलम 143 च्या उपकलम 3 च्या खंड (1) अंतर्गत अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांचा अहवाल.

आम्ही 31 मार्च 2024 पर्यंत नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ("कंपनी") च्या वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांचे लेखापरीक्षण केले आहे आणि त्या तारखेला संपलेल्या वर्षासाठी कंपनीच्या फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या लेखापरीक्षणाच्या संयोजनात केले आहे.

अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणासाठी व्यवस्थापनाची जबाबदारी

इन्स्टिट्यूट ऑफ चार्टर्ड अकाउंटंट्स ऑफ इंडियाने जारी केलेल्या आर्थिक अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांच्या लेखापरीक्षणावरील मार्गदर्शन नोटमध्ये नमूद केलेल्या अंतर्गत नियंत्रणाच्या आवश्यक घटकांचा विचार करून कंपनीने स्थापित केलेल्या वित्तीय अहवाल निकषांवरील अंतर्गत नियंत्रणावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे स्थापित करणे आणि राखणे यासाठी कंपनीचे व्यवस्थापन जबाबदार आहे. या जबाबदाऱ्यांमध्ये कंपनीच्या व्यवसायाचे सुव्यवस्थित आणि कार्यक्षमरीत्या संचालन सुनिश्चित करण्यासाठी प्रभावीपणे कार्यरत असलेल्या पुरेशा अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांची रचना, अंमलबजावणी आणि देखभाल यांचा समावेश आहे, ज्यामध्ये कंपनीच्या धोरणांचे पालन करणे, कंपनीच्या मालमतेचे संरक्षण करणे, फसवणूक आणि त्रुटींचा प्रतिबंध आणि शोध घेणे, लेखांकन नोंदींची अचूकता आणि संपूर्णता सुनिश्चित करणे, तसेच कायद्यानुसार आवश्यक असलेल्या विश्वसनीय वित्तीय माहितीची वेळेवर तयारी करणे यांचा समावेश होतो.

लेखापरीक्षकांची जबाबदारी

आमची जबाबदारी कंपनीच्या आर्थिक अहवालातील अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणांवर मत व्यक्त करण्याची आहे, जे आमच्या लेखापरीक्षणावर आधारित आहे. आम्ही आमचे लेखापरीक्षण आर्थिक अहवालातील अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणांच्या लेखापरीक्षणासंदर्भात मार्गदर्शक सूचना (मार्गदर्शन टीप) आणि इन्स्टिट्यूट ऑफ चार्टर्ड अकाउंटंट्स ऑफ इंडियाने जारी केलेले लेखापरीक्षण मानके यांच्या अनुसार केले आहे. ही मानके आणि मार्गदर्शक सूचना, ज्यांना अधिनियमाच्या कलम 143(10) अंतर्गत आवश्यक मानले जाते, त्या अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणांच्या लेखापरीक्षणास लागू आहेत. या मानकांमध्ये आणि मार्गदर्शक सूचनांमध्ये आम्हाला नैतिक आवश्यकतांचे पालन करण्याची, तसेच आर्थिक अहवालातील अंतर्गत आर्थिक नियंत्रण योग्यरित्या स्थापित आणि देखरेखीत आहेत का, तसेच ते सर्व महत्त्वाच्या बाबींमध्ये प्रभावीपणे कार्यरत आहेत का, याबाबत वाजवी खात्री मिळवण्यासाठी लेखापरीक्षणाचे नियोजन आणि त्याची अंमलबजावणी करण्याचे निर्देश दिलेले आहेत.

आमच्या लेखापरीक्षणात वित्तीय अहवालावर अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणालीची पर्याप्तता आणि त्यांच्या कार्यरत परिणामकारकतेबद्दल लेखापरीक्षण पुरावे मिळविण्यासाठी प्रक्रिया करणे समाविष्ट आहे. वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांच्या आमच्या लेखापरीक्षणात वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांची समज मिळविणे, भौतिक कमकुवतपणा अस्तित्वात असलेल्या जोखमीचे मूल्यांकन करणे आणि मूल्यांकन केलेल्या जोखमीच्या आधारे अंतर्गत नियंत्रणाच्या डिझाइन आणि ऑपरेटिंग प्रभावीतेची चाचणी आणि मूल्यांकन करणे समाविष्ट होते. निवडलेली कार्यपद्धती लेखापरीक्षकाच्या निर्णयावर अवलंबून असते, ज्यात फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या भौतिक चुकीच्या माहितीच्या जोखमीचे मूल्यांकन समाविष्ट आहे, मग ते फसवणुकीमुळे किंवा त्रुटीमुळे असो.

आमचा असा विश्वास आहे की आम्हाला मिळालेले लेखापरीक्षण पुरावे वित्तीय अहवालावर कंपनीच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणालीवरील आमच्या लेखापरीक्षण मताचा आधार प्रदान करण्यासाठी पुरेसे आणि योग्य आहेत.

वित्तीय अहवालांवरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांचा अर्थ

वित्तीय अहवालावरील कंपनीचे अंतर्गत आर्थिक नियंत्रण ही एक प्रक्रिया आहे जी वित्तीय अहवालाच्या विश्वासाहतेबद्दल वाजवी आश्वासन प्रदान करण्यासाठी आणि सामान्यतः स्वीकृत लेखा सिद्धांतांनुसार बाह्य हेतूसाठी वित्तीय स्टेटमेंट तयार करण्यासाठी डिझाइन केलेली प्रक्रिया आहे. वित्तीय अहवालावरील कंपनीच्या अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणात अशी धोरणे आणि कार्यपद्धतींचा समावेश आहे जे (1) रेकॉर्डच्या देखभालीशी संबंधित आहेत जे वाजवी तपशीलवार, अचूक आणि निष्पक्षपणे कंपनीच्या मालमतेचे व्यवहार आणि स्वभाव प्रतिबिंबित करतात; (2) सामान्यपणे स्वीकारल्या गेलेल्या लेखा तत्वांनुसार वित्तीय विवरण तयार करण्यास अनुमती देण्यासाठी आवश्यकतेनुसार व्यवहार नोंदवले जातात आणि कंपनीच्या प्राप्ती आणि खर्च केवळ कंपनीच्या व्यवस्थापन आणि संचालकांच्या अधिकृततेनुसारच केले जात आहेत याची वाजवी खात्री प्रदान करणे; आणि (3) कंपनीच्या मालमतेचे अनधिकृत अधिग्रहण, वापर किंवा

स्वभाव रोखण्यासाठी किंवा वेळेवर शोधण्याबद्दल वाजवी आश्वासन प्रदान करणे ज्याचा वित्तीय स्टेटमेंटवर भौतिक परिणाम होऊ शकतो.

वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांच्या अंतर्निहित मर्यादा

वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांच्या अंतर्निहित मर्यादांमुळे, ज्यात संगनमत किंवा नियंत्रणांचे अयोग्य व्यवस्थापन होण्याची शक्यता समाविष्ट आहे, त्रुटी किंवा फसवणुकीमुळे भौतिक चुकीची विधाने उद्भवू शकतात आणि शोधली जाऊ शकत नाहीत. तसेच, भविष्यातील कालावधीसाठी वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांच्या कोणत्याही मूल्यमापनाचे अंदाज परिस्थितीतील बदलांमुळे वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण अपुरे पडू शकतात किंवा धोरणे किंवा कार्यपद्धतींच्या अनुपालनाचे प्रमाण बिघडू शकते या जोखमीच्या अधीन असतात.

अभिप्राय

आमच्या मते, कंपनीकडे वित्तीय अहवालाच्या आंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणाली आहे जी सर्व महत्त्वाच्या बाबतीत पुरेशी आहे आणि 31 मार्च, 2024 पर्यंत अशा आंतरिक वित्तीय नियंत्रणांची प्रभावीपणे अंमलबजावणी केली जात होती. हे वित्तीय अहवालावर आंतरिक नियंत्रणाच्या निकषांवर आधारित आहे, जे कंपनीने स्थापित केले आहे, आंतरिक नियंत्रणाच्या आवश्यक घटकांना विचारात घेऊन, भारतीय चार्टर्ड अकाउंटंट्स संस्थेने जारी केलेल्या "आंतरिक वित्तीय नियंत्रणांच्या ऑडिटसाठी मार्गदर्शन सूचने" मध्ये नमूद केलेल्या घटकांचा आधार घेतला आहे.

दिवाण पी. एन. चोप्रा अँड कंपनीसाठी.

चार्टर्ड अकाउंटंट

फर्म नोंदणी क्र. 000472N

संदीप दहिया

भागीदार

सभासदत्व क्र.: 505371

यूडीआयएन: 24505371BKAPQC7941

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण: नोएडा

31 मार्च 2024 रोजी ताळेबंद

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील		टीप क्र.	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी*	1 एप्रिल 2022 रोजी*
I.	मालमत्ता				
1	गैर-चालू मालमत्ता				
	(a) मालमत्ता, प्लांट आणि उपकरणे	3	10,13,007.35	9,25,078.17	8,01,281.42
	(b) कॅपिटल इन-प्रोग्रेस	4	41,93,392.59	25,99,983.86	10,17,133.19
	(c) इतर अमूर्त मालमत्ता	5.1	5,511.68	6,685.63	7,008.10
	(d) विकासांतर्गत अमूर्त मालमत्ता	5.2	509.36	509.36	-
	(e) मालमतेच्या वापराचा अधिकार	5.3	21,084.98	20,397.45	20,971.92
	(f) आर्थिक मालमत्ता	6			
	(i) कर्ज	6.1	24.73	25.69	27.66
	(ii) इतर आर्थिक मालमत्ता	6.2	411.46	227.88	534.44
	(g) स्थगित कर मालमत्ता (निव्वळ)	7	149.78	283.67	404.56
	(h) इतर गैर-चालू मालमत्ता	8	8,04,546.56	6,42,953.43	6,48,048.47
			60,38,638.49	41,96,145.14	24,95,409.76
2	चालू मालमत्ता				
	(a) आर्थिक मालमत्ता	9			
	(i) व्यापार प्राप्ती	9.1	-	-	-
	(ii) रोख आणि रोख समतुल्य	9.2	65,197.14	57,288.19	2,97,110.76
	(iii) वरील वगळता इतर बँक शिल्लक	9.3	124.90	89.32	20,308.17
	(iv) कर्ज	9.4	3.85	3.85	3.85
	(v) इतर आर्थिक मालमत्ता	9.5	13,845.02	897.74	1,016.77
	(b) चालू कर मालमत्ता (निव्वळ)	19	-	373.98	492.94
	(c) इतर चालू मालमत्ता	10	596.94	10,424.29	8,057.64
			79,767.85	69,077.37	3,26,990.13
	एकूण मालमत्ता		61,18,406.34	42,65,222.51	28,22,399.89
II.	इन्विटी आणि दायित्वे				
1	इन्विटी				
	(a) इन्विटी शेअर कॅपिटल	11	15,00,600.00	14,21,143.00	12,93,000.00
	(b) इतर इन्विटी	12	31,309.31	52,850.50	39,058.03
			15,31,909.31	14,73,993.50	13,32,058.03
2	दायित्वे				
(i)	नॉन-करंट दायित्वे				
	(a) आर्थिक दायित्वे	13			
	(i) भाडेपट्ट्याची दायित्वे	13.1	1,096.28	867.76	1,414.81
	(ii) देय व्यापार				
	(A) सूक्ष्म उद्योग व लघु उद्योगांची एकूण थकबाकी; आणि		-	-	-
	(B) सूक्ष्म उद्योग व लघु उद्योग वगळता इतर कर्जदारांची एकूण थकबाकी.		-	-	-
	(ii) इतर	13.2	43,59,023.53	25,30,799.86	13,20,523.08
	(b) प्रोव्हिजन्स-नॉन करंट	14	1,257.06	791.96	751.45
	(c) विलंबित-कर दायित्वे (निव्वळ)		-	-	-
	(d) इतर नॉन करंट दायित्वे	15	-	-	8.75
			43,61,376.87	25,32,459.58	13,22,698.09
(ii)	चालू दायित्वे				
	(a) आर्थिक दायित्वे	16			
	(i) भाडेपट्ट्याची दायित्वे	16.1	945.46	831.96	682.03
	(ii) देय व्यापार	16.2			
	(A) सूक्ष्म उद्योग व लघु उद्योगांची एकूण थकबाकी; आणि		-	-	-

तपशील	टीप क्र.	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी*	1 एप्रिल 2022 रोजी*
(B) सूक्ष्म उद्योग व लघु उद्योग वगळता इतर कर्जदारांची एकूण थकबाकी.		-	-	-
(iii) इतर	16.3	1,99,275.40	2,32,441.41	1,43,469.35
(b) इतर चालू दायित्वे	17	24,041.02	25,145.05	23,213.76
(c) प्रोव्हिजन्स-करंट	18	456.20	351.01	278.63
(d) चालू-कर दायित्वे (निव्वळ)	19	402.08	-	-
		2,25,120.16	2,58,769.43	1,67,643.77
एकूण इक्विटी आणि दायित्वे		61,18,406.34	42,65,222.51	28,22,399.89

सामान्य माहिती	1
सामग्री लेखांकन धोरणांचा सारांश	2
फायनान्शियल स्टेटमेंट भाग बनविणारी नोट्स	1 ते 43 चा

* पुनर्स्थित संदर्भ नोट 41 पहा

आमच्या समतारखेच्या अहवालात नमूद केलेला हा ताळेबंद आहे.

दिवाण पी.एन.चोप्रा अँड कंपनीसाठी.

संचालक मंडळासाठी व त्यांच्याच वतीने

चार्टर्ड अकाउंटंट

एफआरएन: 000472N

भागीदार: संदीप दहिया

म. नं.: 505371

विवेक कुमार गुप्ता
व्यवस्थापकीय संचालक
डीआयएन: 10423972

विवेक प्रकाश त्रिपाठी
वित्त संचालक आणि सीएफओ
डीआयएन: 10216466

सुमीता शर्मा
कंपनी सचिव
म नं: FCS5250

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण: नवी दिल्ली

31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षातील नफा-तोट्याचे स्टेटमेंट

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील		टीप क्र.	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी*
I.	चालू कामकाजापासून मिळणारे उत्पन्न	20.1	12,765.55	-
II	इतर उत्पन्न	20.2	12,992.16	8,588.11
III	एकूण उत्पन्न (I+II)		25,757.71	8,588.11
	खर्च			
	कर्मचारी लाभ खर्च	21	258.79	240.65
	वित्त खर्च	22	2.57	16.28
	अवमूल्यन आणि अमोर्त्यायज्ञेशन खर्च	23	52.20	193.17
	इतर खर्च	24	14,549.04	2,475.75
IV	एकूण खर्च (IV)		14,862.60	2,925.85
V	अपवादात्मक वस्तू आणि करापूर्वी नफा/(तोटा) (III - IV)		10,895.11	5,662.26
VI	अपवादात्मक वस्तू		-	-
VII	करपूर्व नफा/(तोटा) (V - VI)		10,895.11	5,662.26
VIII	कर खर्च :			
	(1) सध्याचा कर	25	2,738.47	1,042.61
	(2) स्थगित कर	25	140.81	129.74
IX	चालू कामकाजापासूनच्या कालावधीसाठी नफा/(तोटा) (VII-VIII)		8,015.83	4,489.91
X	बंद केलेल्या कामकाजातून नफा/(तोटा)		-	-
XI	बंद पडलेल्या कामकाजाचा कर खर्च		-	-
XII	बंद केलेल्या कामकाजातून नफा/(तोटा) (X-XI)		-	-
XIII	कालावधीसाठी नफा/(तोटा) (IX + XII)		8,015.83	4,489.91
XIV	इतर सर्वसमावेशक उत्पन्न			
	A.(I)ज्या वस्तू नफा किंवा तोट्यात पुनर्वर्गीकृत केल्या जाणार नाहीत	26	(27.47)	(35.15)
	(II)नफा किंवा तोटा असे पुनर्वर्गीकरण न केलेल्या वस्तूंशी संबंधित आयकर	26	6.91	8.85
	B.(i) नफा किंवा तोटा असे पुनर्वर्गीकरण केलेल्या वस्तू		-	-
	(II) नफा किंवा तोटा असे पुनर्वर्गीकरण केलेल्या वस्तूंशी संबंधित आयकर		-	-
XV	या कालावधीतील एकूण सर्वसमावेशक उत्पन्न (XIII+XIV) (नफा (तोटा) आणि त्या कालावधीतील इतर सर्वसमावेशक उत्पन्न यांचा समावेश आहे		7,995.27	4,463.61
XVI	प्रति इक्विटी समभाग उत्पन्न (निरंतर कामकाजासाठी):			
	(1) बेसिक (रु. मध्ये) (शेअरचे नाममात्र मूल्य 1,000 रुपये)	27	5.37	3.27
	(2) डायल्युटेड (रु. मध्ये) (शेअरचे नाममात्र मूल्य 1,000 रुपये)	27	5.37	3.27
XVII	प्रति इक्विटी समभाग उत्पन्न (कामकाज बंद करण्यासाठी):			
	(1) बेसिक (रु. मध्ये) (शेअरचे नाममात्र मूल्य 1,000 रुपये)		-	-
	(2) डायल्युटेड (रु. मध्ये) (शेअरचे नाममात्र मूल्य 1,000 रुपये)		-	-
XVIII	प्रति इक्विटी समभाग उत्पन्न (चालू आणि बंद ऑपरेशनसाठी):			
	(1) बेसिक (रु. मध्ये) (शेअरचे नाममात्र मूल्य 1,000 रुपये)	27	5.37	3.27
	(2) डायल्युटेड (रु. मध्ये) (शेअरचे नाममात्र मूल्य 1,000 रुपये)	27	5.37	3.27

फायनान्शियल स्टेटमेंट भाग बनविणारी नोट्स 1 ते 43 चा

* पुनर्स्थित संदर्भ नोट 41 पहा

हे आमच्या सम तारखेच्या अहवालात नमूद केलेले नफा आणि तोट्याचे स्टेटमेंट आहे.

दिवाण पी.एन.चोप्रा अँड कंपनीसाठी.

संचालक मंडळासाठी व त्यांच्याच वतीने

चार्टर्ड अकाउंटंट

एफआरएन: 000472N

भागीदार: संदीप दहिया

म. नं.: 505371

विवेक कुमार गुप्ता

व्यवस्थापकीय संचालक

डीआयएन: 10423972

विवेक प्रकाश त्रिपाठी

वित्त संचालक आणि सीएफओ

डीआयएन: 10216466

सुमीता शर्मा

कंपनी सचिव

म नं: FCS5250

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण: नवी दिल्ली

31 मार्च, 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठीचे कॅश-फ्लो स्टेटमेंट

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी*
A. सुरु कामकाजापासूनचे कॅश फ्लो		
अपवादात्मक वस्तू आणि करापूर्वी नफा	10,895.11	5,662.26
यासाठी समायोजन :-		
अवमूल्यन आणि अमोर्टायझेशन	52.20	193.17
करांवरील व्याज	-	0.90
एचबीए मालमतेवरील व्याज उत्पन्न (इंडएएस समायोजन)	(0.99)	(1.02)
व्याज उत्पन्न	(14,635.76)	(9,622.14)
इतर सर्वसमावेशक आयटम	(20.56)	(35.15)
लीज लायबिलिटीवर व्याज	2.57	2.49
आर्थिक मालमतेवरील व्याज उत्पन्न	(20.65)	(21.13)
लीज मॉडिफिकेशन	-	(1.77)
रास्त मूल्य समायोजन- सिक्युरिटी डिपॉजिट	0.39	0.40
ऑपरेटिंग कॅपिटल बदलण्यापूर्वी ऑपरेटिंग प्रॉफिट	(3,727.69)	(3,821.99)
यासाठी समायोजन :-		
आर्थिक मालमतेत घट/ (वाढ) – इतर	(13,312.93)	(27.08)
इतर चालू मालमतेत घट/ (वाढ)	9,789.50	(2,384.72)
इतर बिगर चालू मालमतेत घट/ (वाढ)	(75.74)	15.78
वित्तीय मालमतेच्या कर्जात घट/ (वाढ)	1.95	2.99
रोख आणि रोख समतुल्य वगळता इतर बँक बॅलन्समध्ये घट/ (वाढ)	(35.58)	16.56
(घट) / आर्थिक दायित्वात वाढ-इतर	(34,442.37)	99,266.37
(घट) / तरतुदीमध्ये वाढ	570.29	112.89
(घट) / इतर चालू दायित्वात वाढ	(1,104.03)	1,931.27
(घट) / इतर बिगर चालू दायित्वात वाढ	-	(8.75)
एकूण समायोजन	(38,608.91)	98,925.31
चालू कामकाजामधून निर्माण होणारी कॅश	(42,336.60)	95,103.32
भरणा केलेला आयकर	(1,969.32)	(924.55)
चालू कामकाजामधून निर्माण होणारी एकूण कॅश	(44,305.92)	94,178.77
B. गुंतवणुकीच्या उपक्रमातून होणारा कॅश फ्लो		
मालमता, प्लांट आणि उपकरणे आणि इतर अमूर्त मालमता खरेदी आणि सीडब्ल्यूआयपी (निव्वळ विक्री)	(16,79,452.52)	(17,05,971.82)
प्रकल्प कार्य आणि भांडवली वस्तूसाठी भांडवली अॅडव्हान्सेस	(1,61,517.39)	5,079.26
कॅश आणि कॅश समतुल्य वगळता इतर बँक बॅलन्समध्ये बदल	-	20,202.29
व्याज उत्पन्न	14,838.48	10,095.94
निव्वळ कॅश गुंतवणूक कामकाजामध्ये वापरली जाते	(18,26,131.43)	(16,70,594.33)
C. वित्तपुरवठ्यातून होणारा रोख प्रवाह		
इक्विटी शेअर कॅपिटल जारी करण्यापासून मिळालेली रक्कम	50,000.00	1,08,143.00
शेअर ऑप्लिकेशनचे मनी पेंडिंग अलॉटमेंट	-	29,457.00
शेअर इश्यू खर्च	(79.46)	(145.64)
रेल्वे मंत्रालयाकडून अॅडव्हान्सेस/ईएपी	18,29,500.00	12,00,000.00
लीज लायबिलिटीवर व्याज	(144.16)	(157.78)
लीज लायबिलिटीचे पेमेंट	(930.08)	(703.59)
वित्त कामकाजामधून मिळणारी निव्वळ कॅश	18,78,346.30	13,36,592.99
कॅश मध्ये निव्वळ वाढ/ (घट) आणि कॅश समतुल्य (A + B + C)	7,908.95	(2,39,822.57)
ओपनिंग कॅश आणि कॅश समतुल्य	57,288.19	2,97,110.76
क्लोजिंग कॅश आणि कॅश समतुल्य	65,197.14	57,288.19

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी*
कॅश आणि कॅश समतुल्य मध्ये हे समाविष्ट आहे हातात असलेले चलन : बँकांकडे शिल्लक :		
- चालू खाते	36,623.50	1,444.81
- फ्लेक्सी खात्यांमध्ये	28,558.29	35,828.60
- 3 महिने किंवा तीन महिन्यांपेक्षा कमी मूळ परिपक्वता असलेल्या मुदत ठेवींमध्ये	-	20,000.00
- इम्प्रेसट खात्यांमध्ये	15.35	14.78
ताळेबंदानुसार कॅश आणि कॅश समतुल्य	65,197.14	57,288.19

टीप: कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालयाने अधिसूचित केलेल्या इंड एएस -7 स्टेटमेंट ऑफ कॅश फ्लोमध्ये नमूद केल्यानुसार अप्रत्यक्ष पद्धतीनुसार कॅश फ्लोचे स्टेटमेंट तयार करण्यात आले आहे. 31 मार्च 2024 रोजी वित्तपुरवठ्यामुळे उद्भवलेल्या दायित्वांचे सामंजस्य नोट 28 (ii) मध्ये सादर केले आहे. कोष्टकातील आकडे कॅश रकमेचा ओघ दर्शवितात.

*पुनर्स्थित संदर्भ नोट 41 पहा

हे कॅश फ्लोचे स्टेटमेंट आहे जे आमच्या सम तारखेच्या अहवालात नमूद केलेले आहे.

दिवाण पी.एन.चोप्रा अँड कंपनीसाठी.

संचालक मंडळासाठी व त्यांच्याच वतीने

चार्टर्ड अकाउंटंट

एफआरएन: 000472N

भागीदार: संदीप दहिया

म. नं.: 505371

विवेक कुमार गुप्ता
व्यवस्थापकीय संचालक
डीआयएन: 10423972

विवेक प्रकाश त्रिपाठी
वित्त संचालक आणि सीएफओ
डीआयएन: 10216466

सुमीता शर्मा
कंपनी सचिव
म नं: FCS5250

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण: नवी दिल्ली

31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी इक्विटीमधील बदलांचे स्टेटमेंट

A. इक्विटी शेअर कॅपिटल

तपशील	सध्याच्या रिपोर्टिंग कालावधीच्या सुरुवातीला शिल्लक	आधीच्या कालावधीतील त्रुटीमुळे इक्विटी शेअर कॅपिटलमध्ये बदल	सध्याच्या रिपोर्टिंग कालावधीच्या सुरुवातीस शिल्लक पुन्हा नमूद केली	चालू वर्षात इक्विटी शेअर कॅपिटलमध्ये बदल	सध्याच्या रिपोर्टिंग कालावधीच्या शेवटी शिल्लक
शेअर्सची संख्या (नग)	14,21,14,300	-	14,21,14,300	79,45,700	15,00,60,000
शेअर कॅपिटल रक्कम (रक्कम रु. लाखात)	14,21,143.00	-	14,21,143.00	79,457.00	15,00,600.00

B. इतर इक्विटी

तपशील [संपादन]	साठा आणि अधिशेष			शेअर अर्जाचे पैसे वाटप प्रलंबित	एकूण
	जनरल रिझर्व्ह	टिकवून ठेवलेली कमाई	शेअर अर्जाचे पैसे वाटप प्रलंबित		
वर्षाच्या सुरुवातीची शिल्लक	-	24,478.65	29,457.00	53,935.65	
लेखा धोरणातील बदल किंवा पूर्व कालावधीतील त्रुटी (टीप 41 पहा)	-	(1,085.15)	-	(1,085.15)	
वर्षाच्या सुरुवातीला शिल्लक रक्कम पुनर्स्थित केली	-	23,393.50	29,457.00	52,850.50	
वर्षभराचा नफा	-	8,015.83	-	8,015.83	
वर्षाचे इतर सर्वसमावेशक उत्पन्न (निव्वळ प्राप्तिकर)	-	(20.56)	-	(20.56)	
वर्षभराचे एकूण सर्वसमावेशक उत्पन्न	-	7,995.28	-	7,995.28	
अवधीत प्राप्त झालेल्या शेअर ॲप्लिकेशनची रक्कम	-	-	50,000.00	50,000.00	
वर्षभरात जारी केलेला शेअर	-	-	(79,457.00)	(79,457.00)	
शेअर इश्यू खर्च	-	(79.46)	-	(79.46)	
वर्षाच्या अखेरीस शिल्लक	-	31,309.32	-	31,309.32	

सम तारखेच्या आमच्या अहवालात नमूद केलेले इक्विटीमधील बदलांचे हे विधान आहे.

दिवाण पी.एन.चोप्रा अँड कंपनीसाठी.

संचालक मंडळासाठी व त्यांच्याच वतीने

चार्टर्ड अकाउंटंट

एफआरएन: 000472N

भागीदार: संदीप दहिया

म. नं.: 505371

विवेक कुमार गुप्ता

व्यवस्थापकीय संचालक

डीआयएन: 10423972

विवेक प्रकाश त्रिपाठी

वित्त संचालक आणि सीएफओ

डीआयएन: 10216466

सुमीता शर्मा

कंपनी सचिव

म नं: FCS5250

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण: नवी दिल्ली

31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी इक्विटीमधील बदलांचे स्टेटमेंट

A. इक्विटी शेअर कॅपिटल

तपशील	सध्याच्या रिपोर्टिंग कालावधीच्या सुरुवातीला शिल्लक	आधीच्या कालावध तील त्रुटीमुळे इक्विटी शेअर कॅपिटल मध्ये बदल	सध्याच्या रिपोर्टिंग कालावधीच्या सुरुवातीस शिल्लक पुन्हा नमूद केली	चालू वर्षात इक्विटी शेअर कॅपिटलमध्ये बदल	सध्याच्या रिपोर्टिंग कालावधीच्या शेवटी शिल्लक
शेअर्सची संख्या (नग)	12,93,00,000	-	12,93,00,000	1,28,14,300	14,21,14,300
शेअर कॅपिटलची रक्कम (रक्कम रु. लाखात)	12,93,000	-	12,93,000	1,28,143	14,21,143

B. इतर इक्विटी

तपशील	साठा आणि अधिशेष		शेअर अर्जाचे पैसे वाटप प्रलंबित	एकूण
	जनरल रिझर्व्ह	टिकवून ठेवलेली कमाई		
वर्षाच्या सुरुवातीची शिल्लक रक्कम	-	19,253.77	20,000.00	39,253.77
अकाउंटिंग पॉलिसीमध्ये बदल किंवा आधीच्या कालावधीतील त्रुटी (टीप 41 पहा)	-	(195.76)	-	(195.76)
वर्षाच्या सुरुवातीची पुनःस्थापित शिल्लक रक्कम	-	19,058.01	20,000.00	39,058.01
वर्षभराचा नफा (वर्षासाठीचा नफा (पुनःस्थापित))	-	4,489.92	-	4,489.92
वर्षाचे इतर सर्वसमावेशक उत्पन्न (निव्वळ प्राप्तिकर)	-	(26.30)	-	(26.30)
वर्षभराचे एकूण सर्वसमावेशक उत्पन्न	-	4,463.62	-	4,463.62
अवधीत प्राप्त झालेल्या शेअर ऑप्लिकेशनची रक्कम	-	-	1,37,600.00	1,37,600.00
वर्षभरात जारी केलेला शेअर	-	-	(1,28,143.00)	(1,28,143.00)
शेअर इश्यू खर्च	-	(128.14)	-	(128.14)
वर्षाच्या अखेरीस शिल्लक रक्कम	-	23,393.49	29,457.00	52,850.49

सम तारखेच्या आमच्या अहवालात नमूद केलेले इक्विटीमधील बदलांचे हे विधान आहे

दिवाण पी.एन.चोप्रा अँड कंपनीसाठी.

संचालक मंडळासाठी व त्यांच्याच वतीने

चार्टर्ड अकाउंटंट

एफआरएन: 000472N

भागीदार: संदीप दहिया

म. नं.: 505371

विवेक कुमार गुप्ता

व्यवस्थापकीय संचालक

डीआयएन: 10423972

विवेक प्रकाश त्रिपाठी

वित्त संचालक आणि सीएफओ

डीआयएन: 10216466

सुमीता शर्मा

कंपनी सचिव

म नं: FCS5250

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण: नवी दिल्ली

31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षाच्या फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या नोट्स (1-43)

1 सामान्य माहिती

नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड (एनएचएसआरसीएल) ही भारतातील एक पब्लिक लिमिटेड कंपनी आहे, ज्याचे नोंदणीकृत कार्यालय 2रा मजला, एशिया भवन, रोड क्र.-205, सेक्टर-9, द्वारका (दक्षिण-पश्चिम दिल्ली) नवी दिल्ली-110077 येथे आहे. ही कंपनी भारतात कंपनी अधिनियम, 2013 अंतर्गत 12 फेब्रुवारी 2016 रोजी स्थापन झाली. महाराष्ट्र आणि गुजरात राज्यांदरम्यान हाय स्पीड रेल सेवा नियोजन, डिझाइन, विकास, बांधकाम, चालवणे, देखभाल, संचालन आणि वित्तपुरवठा करणे (यापुढे "एनएचएसआर प्रकल्प" म्हणून ओळखले जाते) आणि/किंवा इतर कोणत्याही क्षेत्रामध्ये स्वमालकीने किंवा हस्तांतरित करून किंवा भाडेतत्वावर किंवा इतर कोणत्याही मॉडेलद्वारे नवीन ट्रान्झिट मार्ग तयार करणे, विविध प्रकारच्या वाहतुकीच्या मोडचा वापर करून किंवा त्यांचा संयोजन करून, सर्व संबंधित पायाभूत सुविधा प्रदान करणे, हे रेल्वे मंत्रालय किंवा भारत सरकार किंवा इतर कोणत्याही सक्षम प्राधिकरणाकडून मंजूर झाल्यानंतर केले जाते.

2 सामग्री लेखांकन धोरणांचा सारांश

2.1 a) अनुपालनाचे निवेदन

कंपनी कायदा 2013 च्या कलम 133अन्वये अधिसूचित भारतीय लेखा मानके (इंड एस), वेळोवेळी सुधारित कंपनी (इंडियन अकाउंटिंग स्टॅंडर्ड्स) नियम 2015 आणि भारतात सामान्यतः स्वीकारल्या जाणाऱ्या इतर लेखा तत्त्वानुसार कंपनीचे फायनान्शियल स्टेटमेंट तयार केले जात आहेत.

b) मोजमापाचा आधार

संबंधित इंड-एसच्या आवश्यकतेनुसार वाजवी मूल्यावर मोजल्या गेलेल्या खालील वस्तू वगळता ऐतिहासिक किंमत करारानुसार आणि संकलित आधारावर फायनान्शियल स्टेटमेंट तयार केले गेले आहे.

- काही वित्तीय मालमत्ता आणि दायित्वे वाजवी मूल्यावर मोजली जातात. (नोट क्रमांक 2.19 येथे वित्तीय साधनांसंबंधीचे लेखाधोरण पहा)
- परिभाषित लाभ योजना आणि मालमत्ता योजना.

c) वर्तमान बनाम गैर-वर्तमान वर्गीकरण

कंपनी चालू / गैर-चालू वर्गीकरणावर आधारित ताळेबंदात मालमत्ता आणि दायित्वे सादर करते. मालमतेची चालू म्हणून वर्गवारी केली जाते जेव्हा ती असते:-

- सामान्य ऑपरेटिंग चक्रात विक्री किंवा उपयोग करणे अपेक्षित आहे;
- प्रामुख्याने व्यापाराच्या उद्देशाने आयोजित केले जाते;
- अहवाल कालावधीनंतर 12 महिन्यांच्या आत प्रत्यक्षात येणे अपेक्षित आहे; किंवा
- रिपोर्टिंगच्या तारखेनंतर किमान 12 महिन्यांपर्यंत दायित्वाची देवाणघेवाण करण्यास किंवा कोणतेही दायित्व निवारण करण्यासाठी वापरण्यास प्रतिबंधित नसल्यास कॅश किंवा कॅश समतुल्य.

इतर सर्व मालमत्ता नॉन-करंट म्हणून वर्गीकृत केल्या जातात.

दायित्व चालू म्हणून वर्गीकृत केले जाते जेव्हा ते असते:-

- सामान्य ऑपरेटिंग चक्रात स्थिरावणे अपेक्षित आहे;
- प्रामुख्याने व्यापाराच्या उद्देशाने आयोजित केले जाते;
- अहवालाच्या तारखेनंतर 12 महिन्यांच्या आत निकाली काढणे; किंवा
- अहवालाच्या तारखेनंतर कमीतकमी 12 महिन्यांपर्यंत दायित्वाचे निवारण लांबणीवर टाकण्याचा कोणताही बिनिशर्त अधिकार नाही.

इतर सर्व दायित्वे नॉन-करंट म्हणून वर्गीकृत केली जातात.

स्थगित कर मालमत्ता आणि दायित्वे बिगर-चालू मालमत्ता आणि दायित्वे म्हणून वर्गीकृत केली जातात.

ऑपरेटिंग सायकल:

ऑपरेटिंग सायकल म्हणजे प्रक्रियेसाठी मालमतेचे अधिग्रहण आणि रोख आणि रोख समतुल्य स्वरूपात त्यांची प्राप्ती दरम्यानचा काळ. कंपनीने आपले ऑपरेटिंग सायकल म्हणून बारा महिने ओळखले आहेत.

d) अंदाज आणि निर्णयाचा वापर

फायनान्शियल स्टेटमेंट्सच्या इन्फॉर्मिटीमध्ये आयएनडी एस च्या अनुषंगाने तयार करताना व्यवस्थापनाला निर्णय, अंदाज आणि गृहितके करावी लागतात जी लेखा धोरणांच्या अनुप्रयोगावर आणि अहवालात दाखवलेल्या मालमता, जबाबदाऱ्या, तसेच फायनान्शियल स्टेटमेंट्सच्या तारखेच्या अनिश्चित मालमता आणि जबाबदाऱ्यांच्या खुलाशावर आणि अहवालित उत्पन्न आणि खर्चावर प्रभाव टाकतात. अशा अंदाजांचे उदाहरणांमध्ये कर्मचारी निवृत्ती योजना अंतर्गत येणाऱ्या भविष्यातील जबाबदाऱ्या आणि मालमता, संयंत्र आणि उपकरणे यांचे अपेक्षित उपयुक्त जीवन, कर्मचारी लाभ खर्च, तरतुदी इत्यादीचा समावेश आहे. वास्तविक निकाल या अंदाजांपासून वेगळे असू शकतात.

अंदाज आणि त्यामागील गृहितके कालांतराने पुनरावलोकित केली जातात. भविष्यातील परिणाम या अंदाजांमधील बदलांमुळे वेगळे असू शकतात आणि वास्तविक परिणाम आणि अंदाजांतील फरक त्या कालावधीत ओळखले जातात जेव्हा परिणाम ज्ञात होतात/घडतात.

फायनान्शियल स्टेटमेंट्सच्यामचा समज वाढवण्यासाठी, लेखा धोरणांच्या अनुप्रयोगातील महत्त्वपूर्ण अंदाज, अनिश्चितता आणि निर्णायक निर्णयांची माहिती खाली दिलेली आहे, ज्यांचा फायनान्शियल स्टेटमेंट्समध्ये दाखवलेल्या रकमेवर सर्वाधिक परिणाम होतो:

- **मालमता, संयंत्र आणि उपकरणे:** उपयुक्त जीवन आणि शिल्लक मूल्ये कालांतराने पुनरावलोकित केली जातात, त्याचप्रमाणे घसारा पद्धतीदेखील. या जीवनांचे आधार भूतकाळातील अनुभव आणि भविष्यातील घटनांच्या अपेक्षांवर आधारित असतो.
- **तरतुदी:** तरतुदी ताळेबंदाच्या तारखेला जबाबदारी पूर्ण करण्याच्या अंदाजावर आधारित ठरविल्या जातात.
- **अनिश्चित दायित्वे/मालमता:** अनिश्चित दायित्वे/मालमता व्यवस्थापनाच्या निर्णयावर आधारित आहेत, त्या प्रत्येक ताळेबंदाच्या तारखेला पुनरावलोकित केल्या जातात आणि विद्यमान व्यवस्थापनाच्या अंदाजाशी समायोजित केल्या जातात.
- **गैर-वित्तीय मालमतांचा मूल्यहास चाचणी:** मालमता, संयंत्र आणि उपकरणे यांची पुनर्प्राप्तियोग्य रक्कम तांत्रिक तज्ज्ञांच्या अंदाजांवर आधारित ठरविली जाते.
- **स्थगित कर मालमतेची ओळख:** स्थगित कर मालमता ओळखली जाते भविष्यातील करपात्र उत्पन्नाच्या संभाव्यतेच्या मूल्यमापनावर आधारित, ज्याच्या विरुद्ध स्थगित कर वापरता येतो.
- **नंतरच्या रोजगार लाभ:** कर्मचारी लाभ जबाबदारी मूल्यांकन कॅच्युरियल गृहितकांवर आधारित असते, ज्यात मृत्यू आणि कर्मचारी सोडण्याचे दर तसेच भविष्यातील डिस्काउंट दर, वेतन वाढीचे दर आणि महागाई दर यांचे विचार समाविष्ट असतात. कंपनीला असे वाटते की जबाबदारी मोजण्यासाठी वापरलेली गृहितके योग्य आहेत आणि दस्तऐवजीकरण केलेली आहेत. तथापि, या गृहितकांमध्ये कोणताही बदल झाल्यास परिणामी गणनांवर महत्त्वपूर्ण परिणाम होऊ शकतो.

- (e) सर्व वित्तीय माहिती भारतीय रुपयांमध्ये सादर केली जाते आणि सर्व रकमेचे मूल्य जवळच्या लाखात गोलाकार केलेले आहे, जोपर्यंत अन्यथा सांगितले जात नाही.

रक्कम लाखो रुपयांमध्ये सादर केली आहे. एकूण रकमेतील कोणत्याही विसंगती गोलाकार केल्यामुळे आहेत आणि त्यांना दुरुस्तीची आवश्यकता नाही.

2.2 कॅश फ्लो स्टेटमेंट

अप्रत्यक्ष पद्धतीचा वापर करून कॅश फ्लोची नोंद केली जाते, ज्याद्वारे करापूर्वी नफा / (तोटा) नॉन-कॅश स्वरूपाच्या व्यवहारांच्या परिणामांसाठी समायोजित केला जातो आणि भूतकाळ किंवा भविष्यातील रोख प्राप्ती किंवा देयकांच्या कोणत्याही स्थगिती किंवा प्राप्तीसाठी समायोजित केले जाते. उपलब्ध माहितीच्या आधारे कंपनीच्या संचालन, गुंतवणूक आणि वित्तपुरवठा क्रियाकलापांमधून रोख प्रवाह वेगळे केले जातात.

स्टेटमेंट ऑफ कॅश फ्लोमध्ये सादरीकरणाच्या उद्देशाने, रोख आणि रोख समतुल्य मध्ये हातात रोख रक्कम, वित्तीय संस्थांकडे कॉलवर ठेवलेल्या ठेवी, तीन महिने किंवा त्यापेक्षा कमी मुदतीच्या मूळ परिपक्वतेसह इतर अल्पकालीन, हायली लिक्विड गुंतवणूक समाविष्ट आहे जी ज्ञात रोख रकमेत सहज परिवर्तनीय आहेत आणि ज्यांना मूल्यात बदल होण्याचा नगण्य धोका आहे, आणि बँक ओव्हरड्राफ्ट. ताळेबंदामधील चालू दायित्वांमधील कर्जांमध्ये बँक ओव्हरड्राफ्ट दर्शविला जातो.

2.3 कार्यात्मक आणि सादरीकरण चलन

फायनान्शियल स्टेटमेंटमध्ये समाविष्ट आयटम्स प्राथमिक आर्थिक वातावरणाचे चलन वापरून मोजले जातात ज्यामध्ये कंपनी कार्य करते (फंक्शनल करन्सी) वित्तीय स्टेटमेंट्स भारतीय रुपया (आयएनआर) मध्ये सादर केले जातात, जे कंपनीचे कार्यात्मक तसेच सादरीकरण चलन आहे.

परकीय चलन

परकीय चलनातील व्यवहारांची नोंद व्यवहाराच्या वेळी प्रचलित विनिमय दराने केली जाते.

परकीय चलनात मूल्यांकित केलेल्या आर्थिक वस्तूंचे रिपोर्टिंग तारखेनुसार विनिमय दराने भाषांतर केले जाते. आर्थिक वस्तूंच्या सेटलमेंट किंवा भाषांतरावर उद्भवणारे विनिमय फरक नफा किंवा तोट्यात ओळखले जातात.

2.4 मालमत्ता, प्लॉट आणि उपकरणे

(a) मालमत्ता, वनस्पती आणि उपकरणे कमी संचित अवमूल्यन आणि नुकसान असल्यास कमी खर्चात मोजली जातात, जर असतील तर

मालमतेच्या किंमतीमध्ये खालील गोष्टींचा समावेश आहे:

- मालमतेच्या संपादनास थेट कारणीभूत किंमत
- मान्यता निकषांची पूर्तता केल्यास वस्तू नष्ट करणे आणि काढून टाकणे आणि ज्या साइटवर ती आहे ती पुनर्संचयित करण्याच्या अंदाजित खर्चाचे सध्याचे मूल्य.

(b) मान्यतेचे निकष पूर्ण केल्यास बदली, मोठी तपासणी, महत्वाच्या भागांच्या दुरुस्तीचा खर्च भागविला जातो.

(c) मालमतेची, वनस्पतींची आणि उपकरणांची विल्हेवाट लावल्यानंतर किंवा मालमतेच्या सतत वापरामुळे भविष्यात कोणतेही आर्थिक फायदे होण्याची अपेक्षा नसताना मालमतेची, वनस्पतींची आणि उपकरणांची मान्यता रद्द केली जाते. मालमत्ता, वनस्पती आणि उपकरणांच्या वस्तूंची विल्हेवाट लावल्यावर किंवा निवृत्तीनंतर होणारा कोणताही नफा किंवा तोटा विक्रीतून मिळणाऱ्या रकमेतील फरक आणि मालमतेच्या वहन रकमेतील फरक म्हणून निश्चित केला जातो आणि नफा किंवा तोट्याच्या स्टेटमेंटमध्ये ओळखला जातो.

अवमूल्यन आणि अमॉर्टायझेशन

(a) मालमत्ता, वनस्पती आणि उपकरणांवरील मूल्यह्रास कंपनी अधिनियम, 2013 च्या अनुसूची 2 मध्ये निर्दिष्ट केल्यानुसार मालमतेच्या उपयुक्त आयुष्यावर स्ट्रेट लाइन मेथडवर (एसएलएम) प्रदान केले जाते.

(b) मालमतेच्या, वनस्पती आणि उपकरणांच्या प्रत्येक भागाचे स्वतंत्रपणे अवमूल्यन केले जाते जर वस्तूंच्या एकूण किंमतीच्या तुलनेत भागाची किंमत लक्षणीय असेल आणि त्या भागाचे उपयुक्त आयुष्य उर्वरित मालमतेच्या उपयुक्त आयुष्यापेक्षा भिन्न असेल.

(c) **कर्मचाऱ्यांना दिलेली मालमत्ता :**

- कर्मचाऱ्यांना देण्यात आलेली मालमत्ता: मोबाइल फोन वगळता एसएलएम तत्वावर कर्मचाऱ्यांना देण्यात आलेल्या मालमतेचे तीन वर्षांच्या कालावधीत अवमूल्यन करण्यात आले आहे.
- कर्मचाऱ्यांना देण्यात येणारा मोबाइल : एसएलएम तत्वावर दोन वर्षांच्या कालावधीत कर्मचाऱ्यांना देण्यात आलेल्या मालमतेचे अवमूल्यन करण्यात आले आहे.
- नॉन रिटर्नबल तत्वावर कर्मचाऱ्यांना देण्यात आलेल्या कॉस्ट ऑफ ब्रीफ केस आणि लॅडलाईन इन्स्ट्रुमेंटची प्रतिपूर्ती देयकाच्या वर्षातील खर्चासाठी आकारली जाते.

(d) मालमत्ता संयंत्र आणि उपकरणे (कर्मचाऱ्यांना दिलेली मालमत्ता वगळता) च्या महत्वपूर्ण वस्तूंच्या चालू आणि तुलनात्मक कालावधीसाठी मालमतेचे अंदाजित उपयुक्त आयुष्य खालीलप्रमाणे आहे:

फर्निचर आणि फिक्चर	10 वर्षे
ईडीपी मालमत्ता	3 वर्षे
कार्यालयीन उपकरणे	5 वर्षे
वाहने	8 वर्षे
इमारत	60 वर्षे
ट्रॅक स्लॅब	15 वर्षे

(e) ज्या महिन्यात अशा सुधारणांचे भांडवल केले जाते त्या महिन्यापासून भाडेपट्ट्याच्या कालावधीत लीजहोल्ड सुधारणा केल्या जातात.

(f) अवमूल्यन पद्धती, उपयुक्त जीवन आणि अवशिष्ट मूल्यांचा आढावा प्रत्येक रिपोर्टिंग तारखेस घेतला जातो.

2.5 अमूर्त मालमत्ता

a) प्रारंभिक ओळख आणि मोजमाप

अमूर्त मालमतेला तेव्हाच मान्यता दिली जाते जेव्हा असे शक्य असेल की मालमतेमुळे होणारे अपेक्षित भविष्यातील आर्थिक फायदे कंपनीकडे वाहतील आणि मालमतेची किंमत विश्वासाहपणे मोजली जाऊ शकते.

कंपनीने मिळविलेल्या अमूर्त मालमतेचे मोजमाप प्रारंभिक मान्यतेवर किंमतीवर केले जाते. त्यानंतरचे मोजमाप खर्चात कमी संचित अमोर्टायझेशन आणि संचित दुर्बलतेच्या नुकसानीवर केले जाते. किंमतीमध्ये मालमत्ता त्याच्या इच्छित वापरासाठी तयार करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या कोणत्याही थेट प्रासंगिक खर्चाचा समावेश आहे.

विकास कामांवरील खर्चाचे भांडवल तेव्हाच केले जाते जेव्हा खर्च विश्वासाहपणे मोजता येईल, उत्पादन किंवा प्रक्रिया तांत्रिक आणि व्यावसायिकदृष्ट्या व्यवहार्य असेल, भविष्यातील आर्थिक फायदे संभाव्य असतील आणि विकास पूर्ण करण्यासाठी आणि मालमतेचा वापर किंवा विक्री करण्यासाठी कंपनीची इच्छा आणि पुरेशी संसाधने आहेत.

अमूर्त मालमते अंतर्गत भांडवलीकरणासाठी पात्र असणारा खर्च त्यांच्या इच्छित वापरासाठी तयार होईपर्यंत विकासांतर्गत अमूर्त मालमत्ता म्हणून वाहून नेला जातो.

स्पेक्ट्रम परवाना खरेदीसाठी दूरसंचार मंत्रालय, दूरसंचार मंत्रालयाला करांसह इतर अनुषंगिक खर्चासाठी केलेले पेमेंट अमूर्त मालमत्ता म्हणून ओळखले जाते.

b) अमोर्टायझेशन

अमूर्त मालमत्ता खालीलप्रमाणे तारण केली जाते:

1. सॉफ्टवेअर - ईआरपी व्यतिरिक्त 3 वर्षे
2. सॉफ्टवेअर - ईआरपी 5 वर्षे
3. स्पेक्ट्रम स्पेक्ट्रम परवाना कालावधीमध्ये
4. जमिनीच्या वापराचा हक्क वापराच्या अधिकाराच्या कालावधीत संपुष्टात आणला जातो. चालू व तुलनात्मक कालावधीसाठी अशा मालमतेचे उपयुक्त आयुर्मान 15 वर्षे आहे.

c) त्यानंतरचा खर्च

त्यानंतरच्या खर्चाला मालमतेच्या वहन रकमेत वाढ म्हणून ओळखले जाते जेव्हा हे शक्य असते की केलेल्या खर्चातून मिळणारे भविष्यातील आर्थिक फायदे उद्यमाकडे वाहतील आणि वस्तूची किंमत विश्वासाहपणे मोजली जाऊ शकते.

d) मान्यता रद्द करणे

अमूर्त मालमतेची मान्यता रद्द केली जाते जेव्हा त्यांच्या वापरातून किंवा त्यांच्या विल्हेवाटीवर भविष्यात कोणतेही आर्थिक फायदे अपेक्षित नसतात. अमूर्त मालमतेच्या वस्तूची विल्हेवाट लावल्यावर होणारा नफा आणि तोटा विल्हेवाटीच्या उत्पन्नाची अमूर्त मालमतेच्या वहन रकमेशी तुलना करून निश्चित केला जातो आणि नफा आणि तोट्याच्या स्टेटमेंटमध्ये ओळखला जातो.

2.6 प्रगतीपथावरील भांडवली कामे

प्रत्येक अहवालाच्या तारखेपर्यंत थकित मालमता, प्लांट आणि उपकरणांच्या संपादनासाठी दिलेली रक्कम आणि शिल्लक तारखेपूर्वी इच्छित वापरासाठी तयार नसलेल्या मालमता, प्लांट आणि उपकरणांची किंमत भांडवली कार्यांतर्गत जाहीर केली जाते.

बिलाचा निपटारा केल्यावर नुकसानीचा हिशेब ठेवला जातो. प्राइस व्हेरिफिकेशनसह दावे मान्यतेवर मोजले जातात.

कंपनीने हाती घेतलेल्या प्रकल्पाशी थेट ओळखता येणारा खर्च "प्रत्यक्ष प्रकल्प खर्च" अंतर्गत "प्रगतीपथावरील भांडवली कार्य" मध्ये विभागला जातो. प्रकल्पाच्या लाभाच्या स्वरूपातील अप्रत्यक्ष खर्च आणि प्रकल्पाशी थेट संबंधित अप्रत्यक्ष खर्च आकारण्यात आला आहे.

बांधकाम कालावधीशी संबंधित उत्पन्न आणि इतर प्रासंगिक उत्पन्न जसे की व्याज उत्पन्न (इक्विटीद्वारे प्राप्त निधीच्या तात्पुरत्या वापरव्यतिरिक्त), निविदा कागदपत्रांची विक्री इ. बांधकामादरम्यानच्या खर्चाशी समायोजित केले जातात.

जेआयसीएकडून मिळणारे व्याज आणि प्रकल्पाशी संबंधित कंत्राटदारांना देण्यात येणारे व्याजवहन आगाऊ इत्यादींवर पास थू असिस्टन्स (ईएपी फंड) वर मिळणारे व्याज सीडब्ल्यूआयपी अंतर्गत बांधकामादरम्यान (आयडीसी) कर्जाच्या खर्चाच्या मर्यादेत समायोजित केले जाते.

2.7 जमीन

भारतीय लेखा मानकांनुसार फायनान्शियल स्टेटमेंट तयार करण्यासाठी आणि सादर करण्यासाठी फ्रेमवर्कद्वारे आवश्यक असलेल्या नियंत्रणाच्या आधारावर जमीन ही मालमता म्हणून ओळखली जाते.

1. विविध शासकीय संस्था व विभागांसह जमीन मालकांनी दिलेल्या व कंपनीने ताब्यात घेतलेल्या जमिनीचे भांडवल कंपनीने जमिनीचा ताबा घेताना किंवा कंपनीच्या नावे मालकी हक्काच्या दस्तनोंदणीची वाट न पाहता जे आधी असेल ते भरताना करण्यात आले आहे.
2. वाढीव नुकसान भरपाई, जर काही असेल तर, देय असताना बुक केली जाईल कारण रकमेचा अंदाज बांधता येत नाही.
3. भूसंपादनाशी संबंधित पुनर्वसन आणि पुनर्वसनाच्या खर्चासह इतर खर्च जमिनीच्या किंमतीत समाविष्ट केले जातात.
4. भाडेतत्वावरील जमिनीचा ताब्यात, बांधकामाच्या संपादनाचा खर्च, पाडण्यात आलेल्या बांधकामांच्या विक्रीतून मिळणारे कमी उत्पन्न यासह जमिनीशी संबंधित किंमत किंवा नुकसान भरपाईपोटी दिलेली देयके ही जमिनीची किंमत किंवा भाडेतत्वावरील जमिनीची किंमत मानली जातात.
5. तात्पुरत्या स्वरूपात संपादित केलेल्या जमिनीसाठी देण्यात आलेल्या दायित्वाचा तात्पुरता / संबंधित परिणाम जमिनीच्या ताबा कालावधीत अमान्य केला जातो.
6. कंपनीसाठी जमीन खरेदी करण्यासाठी भूसंपादनसक्षम प्राधिकरणाला (सीएएलए) दिलेली रक्कम सुरुवातीला अॅडव्हान्स फॉर लँड (सीएएलए) मानली जाते. या कामासाठी सीएएलए खात्यांद्वारे थेट जमीन मालकांना वाटप केले जाते आणि उर्वरित रक्कम सीएएलएकडे आगाऊ म्हणून दर्शविली जाते.

2.8 तरतुदी, आकस्मिक दायित्वे आणि आकस्मिक मालमता

- a) दायित्वांच्या संदर्भात तरतुदी ओळखल्या जातात ज्या केवळ पुरेशा प्रमाणात अंदाज वापरून मोजल्या जाऊ शकतात जेव्हा:
  - i. मागील घटनेमुळे कंपनीची सध्याची जबाबदारी आहे.
  - ii. दायित्वाची पूर्तता करण्यासाठी आर्थिक लाभ देणाऱ्या संसाधनांचा संभाव्य विसर्ग आवश्यक असेल; आणि
  - iii. दायित्वाच्या रकमेचा विश्वासार्ह अंदाज लावता येतो. प्रत्येक ताळेबंदाच्या तारखेस तरतुदींचा आढावा घेतला जातो.

तरतुदींमध्ये सूट

जेथे पैशाच्या वेळेच्या मूल्याचा परिणाम भौतिक असेल तेथे तरतुदीची रक्कम दायित्वाची पूर्तता करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या खर्चाचे सध्याचे मूल्य असेल.

- b) खालीलपैकी कोणत्याही प्रकरणात आकस्मिक दायित्वे उघड केली जातात:
- भूतकाळातील घटनेमुळे उद्भवणारी सध्याची जबाबदारी, जेव्हा दायित्वेची पूर्तता करण्यासाठी संसाधनांचा ओघ आवश्यक असण्याची शक्यता नसते; किंवा
  - सध्याच्या दायित्वाचा विश्वासार्ह अंदाज बांधता येत नाही; किंवा
  - संसाधनांच्या बाहेर जाण्याची शक्यता दूरस्थ असल्याशिवाय संभाव्य दायित्वे.

आकस्मिक दायित्वे आणि आकस्मिक मालमतेविरुद्ध आवश्यक असलेल्या आकस्मिक दायित्वे आणि तरतुदींचा आढावा प्रत्येक रिपोर्टिंग तारखेस घेतला जातो.

- c) जेथे आर्थिक फायद्याची आवक शक्य आहे तेथे आकस्मिक मालमता जाहीर केली जाते.

2.9 महसूल मान्यता

- a) ग्राहकांशी झालेल्या करारातून मिळणारे उत्पन्न
- जेव्हा वस्तू किंवा सेवांचे नियंत्रण ग्राहकाकडे अशा रकमेवर हस्तांतरित केले जाते जे त्या वस्तू किंवा सेवांच्या बदल्यात कंपनीला हक्काची अपेक्षा आहे हे प्रतिबिंबित करते तेव्हा ग्राहकांशी करारातून मिळणारे उत्पन्न कालांतराने ओळखले जाते.
  - महसूल व्यवहाराच्या किमतीवर मोजला जातो, ज्यामध्ये त्या कार्यप्रदर्शन जबाबदारीसाठी वाटप केलेल्या चल विचारांच्या अंदाजांचा समावेश नाही.
- b) इतर महसुली मान्यता
- प्रभावी व्याजदर पद्धतीचा वापर करून थकित रक्कम आणि लागू होणारा व्याजदर विचारात घेऊन वेळेच्या प्रमाणात व्याज उत्पन्न ओळखले जाते.

2.10 भाडेपट्टे

i. भाडेकरू म्हणून

कंपनी भाडेपट्टीच्या प्रारंभाच्या तारखेला एक वापर-अधिकार मालमता आणि भाडेपट्टी दायित्वे ओळखते. वापर-अधिकार मालमतेची प्रारंभिक मोजणी खर्चाच्या आधारे केली जाते, ज्यामध्ये भाडेपट्टी दायित्वाची प्रारंभिक रक्कम समाविष्ट असते, ज्यामध्ये भाडेपट्टीच्या प्रारंभाच्या तारखेला किंवा त्यापूर्वी दिलेली कोणतीही भाडेपट्टी देयके समायोजित केलेली असतात, तसेच केलेला कोणताही प्रारंभिक थेट खर्च, मूळ मालमतेचे विघटन आणि काढून टाकण्याचा अंदाज किंवा मालमता असलेल्या स्थळाचे पुनर्संचयन करण्याचा खर्च, आणि प्राप्त झालेल्या कोणत्याही भाडेपट्टी प्रोत्साहनांचा वजावटा केला जातो.

वापराच्या हक्काच्या मालमतेचे सुरुवातीच्या तारखेपासून ते हक्काच्या मालमतेच्या उपयुक्त आयुष्याच्या समाप्तीच्या आधीपर्यंत किंवा भाडेपट्ट्याची मुदत संपण्याच्या तारखेपर्यंत सरळ-रेषेच्या पद्धतीचा वापर करून योग्य मालमतेचे अवमूल्यन केले जाते. हक्काच्या मालमतेचे अंदाजित उपयुक्त आयुष्य मालमता, वनस्पती आणि उपकरणांप्रमाणेच निश्चित केले जाते. याव्यतिरिक्त, वापराच्या हक्काची मालमता वेळोवेळी कमकुवत तोट्याद्वारे कमी केली जाते आणि भाडेपट्ट्याच्या दायित्वाच्या विशिष्ट पुनर्मापनासाठी समायोजित केली जाते.

लीज लायबिलिटी सुरुवातीला भाडेपट्ट्याच्या देयकांच्या सध्याच्या मूल्यावर मोजली जाते जी सुरुवातीच्या तारखेला भरली जात नाही, भाडेपट्ट्यात अंतर्भूत व्याज दर वापरून सूट दिली जाते किंवा जर तो दर सहजपणे निश्चित केला जाऊ शकत नसेल तर कंपनीचा वाढीव कर्ज दर.

प्रभावी व्याज पद्धतीचा वापर करून भाडेपट्ट्याचे दायित्वे कमी खर्चात मोजले जाते; जेव्हा निर्देशांक किंवा दरातील बदलातून भविष्यातील भाडेपट्ट्यांच्या देयकांमध्ये बदल होतो तेव्हा त्याचे पुनर्मापन केले जाते. अशा प्रकारे भाडेपट्ट्याचे दायित्वे पुन्हा मोजले जाते, तेव्हा वापराच्या हक्काच्या मालमतेच्या वहन रकमेत संबंधित समायोजन केले जाते किंवा वापराच्या हक्काच्या मालमतेची वहन रक्कम शून्यावर आणल्यास नफा आणि तोट्यात त्याची नोंद केली जाते.

कंपनी "राईट ऑफ यूज ऑप्शन्स" अंतर्गत गुंतवणूक मालमतेची व्याख्या पूर्ण न करणारी हक्काची मालमता आणि ताळेबंदात "इतर आर्थिक दायित्वे" मध्ये भाडेपट्ट्याची देणी सादर करते.

अल्पमुदतीचे भाडेपट्टे आणि कमी किमतीच्या मालमतेचे भाडेपट्टे

12 महिने किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीच्या भाडेपट्ट्या आणि कमी किमतीच्या मालमतेचे भाडेपट्टे असलेल्या अल्पमुदतीच्या भाडेपट्ट्यांसाठी वापराची हक्काची मालमता आणि भाडेपट्टा दायित्वांना मान्यता न देण्याचा निर्णय कंपनीने घेतला आहे. कंपनी या भाडेपट्ट्यांशी संबंधित भाडेपट्ट्याच्या देयकांना भाडेपट्ट्याच्या कालावधीत सरळ-रेषेच्या आधारावर खर्च म्हणून मान्यता देते.

ii. पट्टेदार म्हणून

जेव्हा कंपनी पट्टेदार म्हणून कार्य करते, तेव्हा ती भाडेपट्टा स्थापनेच्या वेळी निर्धारित करते की प्रत्येक भाडेपट्टा फायनान्स लीज आहे की ऑपरेटिंग लीज. प्रत्येक भाडेपट्ट्याचे वर्गीकरण करण्यासाठी, कंपनी मूलभूत मालमतेच्या मालकीशी संबंधित सर्व जोखीम आणि बक्षिसे मोठ्या प्रमाणात हस्तांतरित करते की नाही याचे एकंदर मूल्यांकन करते. तसे असेल तर लीज म्हणजे फायनान्स लीज आहे, नसेल तर तो ऑपरेटिंग लीज आहे. मूल्यांकनाचा एक भाग म्हणून, कंपनी मालमतेच्या आर्थिक जीवनाच्या मुख्य भागासाठी भाडेपट्टा आहे की नाही यासारख्या काही निर्देशांकांचा विचार करते.

जर एखाद्या व्यवस्थेत लीज आणि नॉन-लीज घटक असतील तर कंपनी करारातील विचाराचे वाटप करण्यासाठी इंड एस -115 "ग्राहकांशी करारातून महसूल" लागू करते.

ऑपरेटिंग लीज अंतर्गत मिळणाऱ्या भाडेपट्ट्याच्या देयकांना कंपनी "इतर उत्पन्न" चा एक भाग म्हणून लीज टर्मवर सरळ-रेषेच्या आधारावर उत्पन्न म्हणून मान्यता देते.

2.11 कर्ज घेण्याचा खर्च

प्रकल्पासाठी विशेषतः उधार घेतलेल्या आणि त्या अनुषंगाने ओळखल्या गेलेल्या निधीवर होणारा कर्ज खर्च प्रकल्प सुरू होईपर्यंत किंवा त्यातील काही भागापर्यंत भांडवली केला जातो आणि त्यानंतर मालमता व्यावसायिक कामकाजाखाली असलेल्या मर्यादेपर्यंत महसूलासाठी आकारली जाते.

उधार घेतलेल्या निधीच्या तात्पुरत्या वापराशी संबंधित उत्पन्न कर्ज खर्चाच्या मर्यादेपर्यंत कर्ज खर्चाच्या प्रमाणात समायोजित केले जाते; कर्ज खर्चापेक्षा जास्त रक्कम नफा-तोट्याच्या स्टेटमेंटमध्ये जमा केली जाते.

2.12 कर्मचारी लाभ

a) अल्पकालीन कर्मचारी लाभ

सर्व कर्मचारी लाभ जे सेवांच्या प्रदान केल्यानंतर पूर्णपणे बाराशे महिन्यांच्या आत देण्यात येतात, त्यांना काळजीची कर्मचारी लाभ म्हणून वर्गीकृत केले जाते. वेतन, वेतन आणि थोडक्यात पगारवाले अनुपस्थिती यांसारखे लाभ त्या कालावधीत ओळखले जातात ज्या कालावधीत कर्मचारी संबंधित सेवा देतो.

b) दीर्घकालीन कर्मचारी लाभ

i. दीर्घकालीन कर्मचारी लाभ योजना एकचुरिअल नफा किंवा तोटा वगळता दीर्घकालीन नुकसान भरपाई अनुपस्थिती, अर्धवेतन रजा आणि एलटीसी यासारख्या दीर्घकालीन कर्मचाऱ्यांच्या लाभांचे दायित्व खाली (c) (ii) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे परिभाषित लाभ योजनांच्या बाबतीत त्याच प्रकारे ओळखले जाते.

c) नोकरीनंतरचे फायदे

i. परिभाषित अंशदान योजना: कंपनी भविष्य निर्वाह निधी योजना, सीजीआयएस आणि कर्मचारी राज्य विमा योजनेच्या संदर्भात प्रादेशिक भविष्य निर्वाह निधी आयुक्तांना परिभाषित योगदान देते. कंपनी आपल्या कर्मचाऱ्यांना राष्ट्रीय पेन्शन योजनेचा लाभ देखील देते. ज्या कालावधीत कर्मचारी संबंधित सेवा देतो त्या कालावधीत योजनांच्या अंतर्गत देय / देय योगदान ओळखले जाते.

ii. परिभाषित लाभ योजना : ग्रॅज्युइटी, बॅंगेज अलाउंस आणि पोस्ट मेडिकल रिटायरमेंट बेनिफिट ही पोस्ट-एम्प्लॉयमेंट डिफाइन्ड बेनिफिट प्लॅन आहे. ताळेबंदात ओळखले जाणारे दायित्व म्हणजे ताळेबंदाच्या तारखेवरील परिभाषित लाभ दायित्वाचे सध्याचे मूल्य योजना मालमतेचे कमी वाजवी मूल्य. प्रक्षेपित युनिट

क्रेडिट (पीयूसी) पद्धतीचा वापर करून स्वतंत्र अॅक्च्युअरीद्वारे परिभाषित लाभ दायित्वाची गणना केली जाते.

- कंपनीने ग्रॅच्युईटी/ मेडिकल फंडव्यवस्थापनासाठी स्वतंत्र एनएचएसआरसीएल एम्प्लॉई ग्रुप ग्रॅच्युईटी ट्रस्ट/ एनएचएसआरसीएल मेडिकल ट्रस्टची स्थापना केली आहे.
- कंपनी आपल्या ताळेबंदातील परिभाषित लाभ योजनेचे निव्वळ दायित्व मालमता किंवा दायित्व म्हणून ओळखते.
- निव्वळ परिभाषित लाभ दायित्व / (मालमता) च्या पुनर्मापनातून नफा किंवा तोटा इतर व्यापक उत्पन्नात ओळखला जातो.
- योजना मालमतेच्या पोर्टफोलिओचा वास्तविक परतावा, परिभाषित लाभ दायित्व मोजण्यासाठी वापरल्या जाणार्या सवलत दर लागू करून मोजलेल्या उत्पन्नापेक्षा जास्त आहे, इतर व्यापक उत्पन्नात ओळखला जातो.
- निव्वळ परिभाषित लाभ दायित्व / (मालमता) वरील सेवा खर्च आणि निव्वळ व्याज खर्च / (उत्पन्न) नफा आणि तोट्याच्या स्टेटमेंटमध्ये ओळखले जातात.

d) सेवानिवृत्ती लाभ

रेल्वे मंत्रालयाच्या मार्गदर्शक सूचनांच्या आधारे 'प्रतिनियुक्तीवरील कर्मचाऱ्यांच्या' निवृत्ती लाभांचा हिशेब ठेवण्यात आला आहे.

e) पुनर्मापन

ग्रॅच्युईटी, बॅगेज अलाउंस आणि निवृत्तीनंतरच्या वैद्यकीय योजना यासारख्या परिभाषित लाभ योजनांशी संबंधित अनुभव समायोजन आणि एकचुरिअल गृहीतकांमधील बदलांमुळे होणारे पुनर्मापन नफा आणि तोटा थेट इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नात ओळखल्या जातात. इक्विटीतील बदलांच्या स्टेटमेंटमध्ये आणि ताळेबंदात त्यांचा समावेश कायम ठेवलेल्या कमाईमध्ये केला जातो.

2.13 सध्याचा आयकर

- i. वर्षभराच्या कर खर्चामध्ये चालू आयकर आणि स्थगित कर यांचा समावेश आहे.
- ii. सध्याच्या कराचे मोजमाप लागू कर दरांचा वापर करून कर अधिकाऱ्यांना देय असलेल्या रकमेवर केले जाते.
- iii. रक्कम मोजण्यासाठी वापरले जाणारे कर दर आणि कर कायदे असे आहेत जे कंपनी कार्यरत आहेत आणि करपात्र उत्पन्न उत्पन्न करतात त्या देशांमध्ये अहवालाच्या तारखेस लागू केले जातात किंवा मूलभूतपणे लागू केले जातात.
- iv. ओसीआय वस्तुंशी संबंधित सध्याचा कर इतर व्यापक उत्पन्न (ओसीआय) मध्ये मान्यताप्राप्त आहे.

2.14 स्थगित कर

इन्स्टिट्यूट ऑफ चार्टर्ड अकाउंटंट्स ऑफ इंडियाने जारी केलेल्या इंडियन अकाउंटिंग स्टॅंडर्ड (इंडएएस 12) नुसार "इन्कम टॅक्स".

- i) स्थगित आयकर मालमता आणि दायित्वात्पुरत्या फरकांसाठी ओळखले जातात जे कर दर आणि कर कायदे वापरून मोजले जातात जे अहवालाच्या तारखेस लागू केले गेले आहेत किंवा मूलभूतपणे लागू केले गेले आहेत.
- ii) डिफर्ड इन्कम टॅक्स मालमतेला या मर्यादेपर्यंत मान्यता दिली जाते की करपात्र नफा उपलब्ध होण्याची शक्यता आहे ज्याच्या विरुद्ध वजावट करण्यायोग्य तात्पुरते फरक आणि वापरात नसलेले कर क्रेडिट आणि न वापरलेले कर नुकसान यांचा वापर केला जाऊ शकतो.
- iii) स्थगित प्राप्तिकर मालमतेच्या वहन रकमेचा प्रत्येक अहवालाच्या तारखेस आढावा घेतला जातो आणि तो इतका कमी केला जातो की स्थगित आयकर मालमतेचा सर्व किंवा काही भाग वापरण्याची परवानगी देण्यासाठी पुरेसा करपात्र नफा उपलब्ध होण्याची शक्यता नाही.
- iv) ओसीआय आयटमशी संबंधित स्थगित कर इतर व्यापक उत्पन्न (ओसीआय) मध्ये मान्यता प्राप्त आहे.

2.15 उत्पन्न प्रती शेअर

1. इक्विटी शेअरहोल्डर्सना वर्षभरातील निव्वळ नफा किंवा तोटा या कालावधीत थकित इक्विटी शेअर्सच्या भारित सरासरी संख्येने विभागून प्रति शेअर मूलभूत उत्पन्न मोजले जाते. वर्षभरात थकित इक्विटी शेअर्सची भारित सरासरी संख्या बोनस इश्यू आणि शेअर स्प्लिटच्या घटनांसाठी समायोजित केली जाते.

2. प्रति शेअर उत्पन्न मोजण्याच्या हेतूने, इक्विटी भागधारकांना कारणीभूत कालावधीतील निव्वळ नफा किंवा तोटा आणि वर्षभरात थकित समभागांची भारित सरासरी संख्या सर्व संभाव्य इक्विटी समभागांच्या प्रभावासाठी समायोजित केली जाते.

2.16 प्राथमिक खर्च

सर्व प्राथमिक खर्च जेव्हा केला जातो तेव्हा तो खर्च म्हणून ओळखला जातो.

2.17 ताळेबंदाच्या तारखेनंतर घडणाऱ्या घटना

ताळेबंदाच्या तारखेनंतर घडणाऱ्या घटनांचा विचार इंड एस 10 (ताळेबंदाच्या तारखेनंतर घडणाऱ्या आकस्मिकता आणि घटना) नुसार आर्थिक विवरण तयार करताना केला जातो.

2.18 रास्त मूल्य मापन

कंपनी प्रत्येक रिपोर्टिंग तारखेस वाजवी मूल्यावर काही वित्तीय साधनांचे मोजमाप करते. रास्त मूल्य ही अशी किंमत आहे जी मालमता विकण्यासाठी प्राप्त होईल किंवा मोजमापाच्या तारखेस बाजारातील भागीदारांमधील व्यवस्थित व्यवहारात दायित्व हस्तांतरित करण्यासाठी दिली जाईल. रास्त मूल्य मोजमाप या गृहीतकावर आधारित आहे की मालमता विकण्याचा किंवा दायित्व हस्तांतरित करण्याचा व्यवहार एकतर होतो:

- मालमता किंवा दायित्वासाठी मुख्य बाजारपेठेत, किंवा
- मुख्य बाजारपेठेअभावी, मालमता किंवा दायित्वासाठी सर्वात फायदेशीर बाजारात.

मुख्य किंवा सर्वात फायदेशीर बाजारपेठ कंपनीसाठी प्रवेशयोग्य असणे आवश्यक आहे. एखाद्या मालमतेचे किंवा दायित्वाचे वाजवी मूल्य मालमता किंवा दायित्वाची किंमत ठरवताना बाजारातील भागीदार वापरतील अशा गृहितकांचा वापर करून मोजले जाते, असे गृहित धरून की बाजारातील भागीदार त्यांच्या आर्थिक हितासाठी कार्य करतात. कंपनी मूल्यांकन तंत्रांचा वापर करते जे परिस्थितीमध्ये योग्य आहेत आणि ज्यासाठी योग्य मूल्य मोजण्यासाठी पुरेसा डेटा उपलब्ध आहे, संबंधित प्रेक्षणीय इनपुटचा जास्तीत जास्त वापर करणे आणि अदृश्य इनपुटचा कमीतकमी वापर करणे.

2.19 आर्थिक साधने :-

a) प्रारंभिक मान्यता:

जेव्हा कंपनी साधनाच्या कंत्राटी तरतुदींमध्ये पक्षकार बनते तेव्हा वित्तीय मालमता आणि दायित्वे ओळखली जातात. आर्थिक मालमता आणि दायित्वे सुरुवातीला वाजवी मूल्यावर मोजली जातात. वित्तीय मालमता आणि वित्तीय दायित्वे (नफा किंवा तोट्याद्वारे वाजवी मूल्यावर वित्तीय मालमता आणि वित्तीय दायित्वे वगळता) अधिग्रहण किंवा निर्गमास थेट जबाबदार असलेले व्यवहार खर्च वित्तीय मालमता किंवा वित्तीय दायित्वाच्या प्रारंभिक मान्यतेवर मोजल्या गेलेल्या वाजवी मूल्यात जोडले जातात किंवा वजा केले जातात.

b) त्यानंतरचे मोजमाप

आर्थिक मालमता

आर्थिक मालमतेचे वर्गीकरण खालील श्रेणींमध्ये केले जाते:

i. अमोर्टाइज्ड कॉस्टवर

वित्तीय मालमतेचे मोजमाप नंतर अशा व्यवसायात ठेवल्यास केले जाते ज्याचे उद्दीष्ट कंत्राटी रोख प्रवाह गोळा करण्यासाठी या मालमता ठेवणे आहे आणि वित्तीय मालमतेच्या कंत्राटी अटी विशिष्ट तारखांना रोख प्रवाहास जन्म देतात जे केवळ मूळ रक्कम आणि थकित मूळ रकमेवरील व्याज देतात.

ii. इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नाद्वारे रास्त मूल्य

वित्तीय मालमतेचे मोजमाप इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नाद्वारे योग्य मूल्यावर केले जाते जर ही वित्तीय मालमता एखाद्या व्यवसायात ठेवली गेली असेल ज्याचे उद्दीष्ट कंत्राटी रोख प्रवाह गोळा करणे आणि वित्तीय मालमता विकणे या दोन्हीद्वारे साध्य केले जाते आणि वित्तीय मालमतेच्या कंत्राटी अटी विशिष्ट तारखांना रोख प्रवाहास जन्म देतात जे केवळ मूळ रक्कम आणि थकित मूळ रकमेवरील व्याज देतात.

iii. नफा-तोट्याच्या माध्यमातून रास्त मूल्यावर

वित्तीय मालमतेचे मोजमाप नफा किंवा तोट्याद्वारे वाजवी मूल्यावर केले जाते जोपर्यंत ते प्रारंभिक मान्यतेवर इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नाद्वारे किंवा वाजवी मूल्यावर मोजले जात नाही. नफा किंवा

तोट्याच्या माध्यमातून रास्त मूल्यावर आर्थिक मालमत्ता आणि दायित्वे मिळविण्यास थेट कारणीभूत होणारा व्यवहार खर्च नफा किंवा तोट्यात लगेच ओळखला जातो.

आर्थिक दायित्वे

वित्तीय दायित्वांचे वर्गीकरण खालील श्रेणींमध्ये केले जाते:

i. अमोर्टाईज्ड कॉस्टवर आर्थिक दायित्वे

व्यापार आणि इतर देयके, सिक्युरिटी डिपॉझिट आणि रिटेंशन मनी इत्यादींद्वारे दर्शविल्या जाणाऱ्या अमोर्टाईज्ड कॉस्टवरील आर्थिक दायित्वे सुरुवातीला वाजवी मूल्यावर ओळखली जातात आणि नंतर प्रभावी व्याजदर पद्धतीचा वापर करून अमोर्टाईज्ड कॉस्टवर केली जातात.

ii. नफा आणि तोटा (एफव्हीटीपीएल) द्वारे वाजवी मूल्यावर वित्तीय दायित्वे

कंपनीने एफव्हीटीपीएलमध्ये कोणतीही आर्थिक जबाबदारी निश्चित केलेली नाही.

c) मान्यता रद्द करणे:

i. आर्थिक मालमत्ता

वित्तीय मालमत्ता (किंवा, जिथे लागू असेल, आर्थिक मालमतेचा एक भाग किंवा तत्सम वित्तीय मालमतेच्या गटाचा भाग) तेव्हाच मान्यता रद्द केली जाते जेव्हा मालमतेतून रोख प्रवाहाचे कंत्राटी अधिकार संपुष्टात येतात किंवा ते वित्तीय मालमत्ता आणि मालमतेच्या मालकीच्या सर्व रिस्क आणि रिवॉर्ड हस्तांतरित करते.

ii. आर्थिक दायित्वे

जेव्हा दायित्वाखालील दायित्वे पार पाडले जाते किंवा रद्द केले जाते किंवा कालबाह्य होते तेव्हा वित्तीय दायित्वे ओळखले जाते. जेव्हा विद्यमान वित्तीय दायित्वाची जागा एकाच कर्जदात्याकडून बऱ्यापैकी भिन्न अटीवर दुसऱ्या दायित्वाने घेतली जाते किंवा विद्यमान दायित्वाच्या अटींमध्ये मोठ्या प्रमाणात बदल केले जातात, तेव्हा अशी देवाणघेवाण किंवा बदल मूळ दायित्वाची मान्यता आणि नवीन दायित्वाची मान्यता म्हणून मानले जाते आणि संबंधित वहन रकमेतील फरक नफा किंवा तोट्याच्या स्टेटमेंटमध्ये ओळखला जातो.

2.20 पूर्व कालावधी समायोजन

ज्या आधीच्या कालखंडात त्रुटी उद्भवल्या त्या कालावधीतील तुलनात्मक रकमेचे पुनर्वर्णन करून पूर्वकाळातील त्रुटी पूर्वलक्षी प्रभावाने दुरुस्त केल्या जातात. प्रस्तुत केलेल्या सुरुवातीच्या कालावधीपूर्वी त्रुटी उद्भवल्यास, सादर केलेल्या सुरुवातीच्या कालावधीसाठी मालमत्ता, दायित्वे आणि इक्विटीचे ओपनिंग बॅलन्स अव्यवहार्य असल्याशिवाय पुन्हा नमूद केले जातात, अशा परिस्थितीत, तुलनात्मक माहिती समायोजित केली जाते जेणेकरून नवीन लेखा धोरण लवकरात लवकर लागू होईल.

प्रीपेड खर्च

प्रत्येक प्रकरणात रु.5,00,000/- पर्यंतचा प्रीपेड खर्च वर्षाचा खर्च / उत्पन्न मानला जातो आणि त्याचा हिशेब नैसर्गिक खातेप्रमुखांना दिला जातो.

2.21 इंड एएस 8 नुसार खुलासा 'अकाउंटिंग पॉलिसी, अकाउंटिंग अंदाजातील बदल आणि त्रुटी'

a) सामग्री लेखांकन धोरण माहिती

कंपनीने 1 एप्रिल 2023 पासून कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालयाने अधिसूचित केलेल्या इंड एएस 1 'वित्तीय स्टेटमेंटचे सादरीकरण' मध्ये सुधारणा स्वीकारली आहे. या दुरुस्तीमुळे लेखा धोरणात कोणताही बदल झाला नसला, तरी त्याचा परिणाम वित्तीय विवरणांमध्ये उघड झालेल्या लेखा धोरणाच्या माहितीवर झाला. सुधारणांमध्ये (महत्त्वपूर्ण) लेखा धोरणांऐवजी (सामग्री) खुलासा करणे आवश्यक आहे. या सुधारणांमध्ये लेखा धोरणांच्या प्रकटीकरणासाठी भौतिकतेच्या अनुप्रयोगाबद्दल मार्गदर्शन केले जाते, वापरकर्त्यास वित्तीय स्टेटमेंटमधील इतर माहिती समजून घेण्यासाठी आवश्यक असलेली उपयुक्त, संस्था-विशिष्ट लेखा धोरण माहिती प्रदान करण्यास संस्थांना मदत केली जाते.

b) मानक/सुधारणा जारी करण्यात आल्या पण अद्याप प्रभावी नाहीत:

कॉर्पोरेट कार्य मंत्रालय (एमसीए) वेळोवेळी कंपनी (इंडियन अकाउंटिंग स्टॅंडर्ड्स) नियम, 2006 अंतर्गत विद्यमान मानकांमध्ये नवीन मानके किंवा सुधारणा अधिसूचित करते. एमसीएने 1 एप्रिल 2024 पासून लागू होणारे कोणतेही नवीन मानक किंवा विद्यमान मानकांमध्ये सुधारणा अधिसूचित केल्या नाहीत.

टीप :- 3
मालमत्ता, प्लॉट आणि उपकरणे

तपशील	फ्री होल्ड जमीन	इमारत	ट्रॅक स्लॅब	लीज होल्ड सुधारणा	फर्निचर आणि फिक्चर्स	मोटार वाहने	ईडीपी मालमत्ता	कार्यालयीन उपकरणे	एकूण रक्कम (रु. लाखात)
एकूण वहन रक्कम									
1 एप्रिल 2022 रोजी	7,94,680.76	3,772.71	1,339.76	646.98	813.48	75.02	1,513.49	819.99	8,03,662.19
भर	1,24,225.74	-	-	91.87	58.65	-	170.48	144.67	1,24,691.41
विल्हेवाट / समायोजन	(2.05)	-	-	-	(2.74)	-	(20.14)	(42.03)	(66.96)
31 मार्च 2023 रोजी	9,18,904.45	3,772.71	1,339.76	738.85	869.39	75.02	1,663.83	922.63	9,28,286.64
भर	88,182.00	-	-	39.94	37.98	-	175.98	306.22	88,742.12
विल्हेवाट / समायोजन	-	-	-	-	(164.14)	-	(44.57)	(196.63)	(405.34)
31 मार्च 2024 रोजी	10,07,086.45	3,772.71	1,339.76	778.79	743.23	75.02	1,795.24	1,032.19	10,16,623.42
संचित अवमूल्यन									
1 एप्रिल 2022 रोजी	-	62.52	258.73	448.30	289.53	37.29	846.47	437.93	2,380.77
वर्षभरासाठी अवमूल्यन शुल्क	-	59.73	84.85	148.17	119.27	8.91	263.77	200.01	884.71
विल्हेवाट / समायोजन	-	-	-	-	(1.46)	-	(17.69)	(37.86)	(57.01)
31 मार्च 2023 रोजी	-	122.25	343.58	596.47	407.34	46.20	1,092.55	600.08	3,208.47
वर्षभरासाठी अवमूल्यन शुल्क	-	59.73	84.85	88.77	110.42	8.91	237.90	177.55	768.13
विल्हेवाट / समायोजन	-	-	-	-	(153.15)	-	(36.05)	(171.33)	(360.53)
31 मार्च 2024 रोजी	-	181.98	428.43	685.24	364.60	55.11	1,294.41	606.31	3,616.07
निव्वळ वहन मूल्य									
31 मार्च 2024 रोजी	10,07,086.45	3,590.73	911.33	93.55	378.63	19.91	500.83	425.88	10,13,007.35
31 मार्च 2023 रोजी	9,18,904.45	3,650.46	996.18	142.38	462.05	28.82	571.28	322.55	9,25,078.17
1 एप्रिल 2022 रोजी	7,94,680.76	3,710.19	1,081.03	198.68	523.95	37.73	667.02	382.06	8,01,281.42

टीप 3.1 -- फ्रीहोल्ड जमीन जोडण्यामध्ये भूसंपादन खर्च आणि भूसंपादन आणि सुविधेशी संबंधित खर्च यांचा समावेश आहे. काही प्रकरणांमध्ये, जमीन फ्रीहोल्ड आहे आणि मालकी हक्क अदद्याप कंपनीच्या नावावर हस्तांतरित करणे बाकी आहे. काही प्रकरणांमध्ये फ्रीहोल्ड जमीन अधिग्रहित मालकी हक्क / फेरफार हस्तांतरण प्रलंबित आहे.

टीप 3.2 -- जमिनीशी संबंधित खर्च फ्रीहोल्ड जमीन, भाडेपट्टा जमीन आणि जमीन वापरण्याचा अधिकार यांना वर्षभरात संबंधित जमीन प्रमुखांना केलेल्या वाढीच्या प्रमाणात वाटप करण्यात आला आहे.

टीप 3.3 -- कंपनीच्या नावे नसलेल्या स्थावर मालमतेच्या मालकी हक्काच्या दस्तऐवजासंबंधी माहितीसाठी नोट 40 (xviii) पहा.

टीप :- 4

प्रगतीपथावरील भांडवली काम

तपशील	रक्कम (₹. लाखात)	
	भर	एकूण
1 एप्रिल 2022 रोजी		10,17,133.19
भर (त्यानंतरचा खर्च)		15,82,850.67
समायोजन		-
31 मार्च 2023 रोजी		25,99,983.86
भर (त्यानंतरचा खर्च)		15,93,408.73
समायोजन		-
31 मार्च 2024 रोजी		41,93,392.59

टीप 4.1 -- प्रगतीपथावर असलेल्या भांडवली कामाचा तपशील

तपशील	ताळेबंद 1.04.2022 रोजी	आर्थिक वर्ष 2022-23		आर्थिक वर्ष 2023-24	
		भर	समायोजन	भर	समायोजन
a. एमएचएसआर* :					
बांधकाम / खरेदी खर्च	7,81,722.74	14,80,012.78	14,54,740.13	37,16,475.65	
युटिलिटी शिफ्टिंग	1,47,738.10	23,305.56	30,444.36	2,01,488.02	
सल्लागार सेवा खर्च	29,117.08	30,871.93	49,526.70	1,09,515.71	
प्राथमिक प्रकल्प खर्च	5,429.02	1,285.73	68.85	6,783.60	
प्रासंगिक प्रकल्प खर्च	56,069.00	21,713.65	44,195.96	1,21,978.61	
वजा: निविदा विक्री आणि इतर उत्पन्न	(2,942.75)	(753.66)	(16.62)	(3,713.03)	
b. कार्यालयाची इमारत :					
कार्यालयाची इमारत	-	26,414.68	14,449.35	40,864.03	
एकूण	10,17,133.19	15,82,850.67	15,93,408.73	41,93,392.59	

टीप 4.2 -- प्रगतीपथावरील भांडवली कामाचे वृद्धिंगत वेळापत्रक

31 मार्च 2024 रोजी

सीडब्ल्यूआयपी	सीडब्ल्यूआयपीमधील रक्कम				एकूण
	1 वर्षापेक्षा कमी	1-2 वर्षे	2 ते 3 वर्षे	3 वर्षापेक्षा जास्त	
प्रगतीपथावर असलेले प्रकल्प (एमएचएसआर)	15,78,959.38	15,56,436.00	7,45,623.41	2,71,509.79	41,52,528.57
कार्यालयाची इमारत	14,449.35	26,414.68	-	-	40,864.03
प्रकल्प तात्पुरते स्थगित	-	-	-	-	-
एकूण	-	-	-	-	41,93,392.60

रक्कम (रु. लाखात)

31 मार्च 2023 रोजी

सीडब्ल्यूआयपी	सीडब्ल्यूआयपीमधील रक्कम				एकूण
	1 वर्षापेक्षा कमी	1-2 वर्षे	2 ते 3 वर्षे	3 वर्षापेक्षा जास्त	
प्रगतीपथावर असलेले प्रकल्प (एमएचएसआर)	15,56,436.00	7,45,623.41	1,51,686.66	1,19,823.13	25,73,569.19
कार्यालयाची इमारत	26,414.68	-	-	-	26,414.68
प्रकल्प तात्पुरते स्थगित	-	-	-	-	-
एकूण	-	-	-	-	25,99,983.87

रक्कम (रु. लाखात)

टीप 4.3 -- भांडवली कार्य-प्रगतीचे जुने वेळापत्रक ज्याची पूर्तता शकित आहे किंवा मूळ योजनेच्या तुलनेत त्याच्या खर्चापेक्षा जास्त आहे

31 मार्च 2024 रोजी

सीडब्ल्यूआयपी	पूर्ण करावयाचे				एकूण
	1 वर्षापेक्षा कमी	1-2 वर्षे	1-2 वर्षे	3 वर्षापेक्षा जास्त	
प्रगतीपथावर असलेले प्रकल्प (एमएचएसआर)	-	-	-	41,52,528.57	41,52,528.57
कार्यालयाची इमारत	-	-	-	-	-
प्रकल्प तात्पुरते स्थगित	-	-	-	-	-
एकूण	-	-	-	41,52,528.57	41,52,528.57

रक्कम (रु. लाखात)

* मुंबई अहमदाबाद हायस्पीड रेल्वे प्रकल्प

टीप 5.1 -- इतर अमूर्त मालमत्ता

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	स्पेक्ट्रम शुल्क*	सॉफ्टवेअर	जमिनीच्या वापराचा अधिकार	एकूण
एकूण वहन रक्कम				
1 एप्रिल 2022 रोजी	-	5,839.99	2,490.93	8,330.92
भर	1,159.47	48.78	70.29	1,278.54
विल्हेवाट / समायोजन	-	(116.99)	-	(116.99)
31 मार्च 2023 रोजी	1,159.47	5,771.78	2,561.22	9,492.47
भर	1,208.19	63.90	71.98	1,344.07
विल्हेवाट / समायोजन	(1159.47)	(0.81)	-	(1160.28)
31 मार्च 2024 रोजी	1,208.19	5,834.87	2,633.20	9,676.26
संचित अवमूल्यन आणि दुर्बलता				
1 एप्रिल 2022 रोजी	-	1,062.42	260.38	1,322.80
वर्षभरासाठी ॲमॉर्टायझेशन शुल्क	187.42	1,128.15	168.47	1,484.04
विल्हेवाट / समायोजन	-	-	-	-
31 मार्च 2023 रोजी	187.42	2,190.57	428.85	2,806.84
वर्षभरासाठी ॲमॉर्टायझेशन शुल्क	1,211.36	1,139.90	166.55	2,517.81
विल्हेवाट / समायोजन	(1159.47)	(0.60)	-	(1160.07)
31 मार्च 2024 रोजी	239.31	3,329.87	595.40	4,164.58
निव्वळ वहन मूल्य				
31 मार्च 2024 रोजी	968.88	2,505.00	2,037.80	5,511.68
31 मार्च 2023 रोजी	972.05	3,581.21	2,132.37	6,685.63
1 एप्रिल 2022 रोजी	-	4,777.55	2,230.54	7,008.10

* कंपनीने स्पेक्ट्रम शुल्काच्या उपचारासाठी इन्स्टिट्यूट ऑफ चार्टर्ड अकाउंटंट्स ऑफ इंडियाच्या (आयसीएआय) तज्ज्ञ सल्लागार समितीचे मत घेतले आहे आणि त्यानुसार स्पेक्ट्रम शुल्कासाठी वार्षिक परवाना शुल्कापोटी केलेला खर्च अमूर्त मालमत्ता म्हणून ओळखला जातो आणि वर्षभरात त्याची परतफेड एमएचएसआर प्रकल्पाच्या बांधकामाशी थेट संबंधित खर्च मानली जाते आणि प्रकल्पाच्या खर्चासह भांडवल केले जाते.

टीप 5.2 -- विकासांतर्गत अमूर्त मालमत्ता

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी
विकासाखालील अमूर्त मालमत्ता- संगणक सॉफ्टवेअर	509.36	509.36
एकूण	509.36	509.36

टीप 5.2.1 -- विकासाखालील अमूर्त मालमत्तेचे वृद्धिंगत वेळापत्रक

31 मार्च 2024 रोजी

रक्कम (रु. लाखात)

विकसनाधीन अमूर्त मालमत्ता	विकसनाधीन अमूर्त मालमत्तेतील रकमेचा कालावधी				एकूण
	1 वर्षापेक्षा कमी	1-2 वर्षे	2 ते 3 वर्षे	3 वर्षापेक्षा जास्त	
संगणक सॉफ्टवेअर	-	509.36	-	-	509.36
प्रकल्प तात्पुरते स्थगित	-	-	-	-	-

31 मार्च 2023 रोजी

रक्कम (रु. लाखात)

विकसनाधीन अमूर्त मालमत्ता	विकसनाधीन अमूर्त मालमत्तेतील रकमेचा कालावधी				एकूण
	1 वर्षापेक्षा कमी	1-2 वर्षे	2 ते 3 वर्षे	3 वर्षापेक्षा जास्त	
संगणक सॉफ्टवेअर	509.36	-	-	-	509.36
प्रकल्प तात्पुरते स्थगित	-	-	-	-	-

टीप 5.2.2 -- विकासाखालील अमूर्त मालमतेचे वृद्धिंगत वेळापत्रक ज्यांची पूर्तता थकीत आहे किंवा मूळ योजनेच्या तुलनेत त्याच्या किंमतीपेक्षा जास्त आहे

31 मार्च 2024 रोजी

रक्कम (रु. लाखात)

विकसनाधीन अमूर्त मालमत्ता	विकसनाधीन अमूर्त मालमतेतील रकमेचा कालावधी				एकूण
	1 वर्षापेक्षा कमी	1 वर्षापेक्षा कमी	2 ते 3 वर्षे	3 वर्षापेक्षा जास्त	
संगणक सॉफ्टवेअर	509.36	-	-	-	509.36
एकूण	509.36	-	-	-	509.36

टीप 5.3 -- मालमतेच्या वापराचा अधिकार

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	जमीन	इमारत	वाहन	एकूण
1 एप्रिल 2022 रोजी				
एकूण वाहन रक्कम	19,413.74	2,898.67	419.30	22,731.71
वर्षभरात होणारी भर	-	190.72	117.51	308.23
विल्हेवाट / समायोजन	2.05	(79.30)	(208.71)	(285.96)
31 मार्च 2023 रोजी	19,415.79	3,010.09	328.10	22,753.98
वर्षभरात होणारी भर	415.95	1,233.55	38.55	1,688.05
विल्हेवाट / समायोजन	-	-	-	-
31 मार्च 2024 रोजी	19,831.74	4,243.64	366.65	24,442.03
संचित अवमूल्यन आणि दुर्बलता				
1 एप्रिल 2022 रोजी	336.72	1,198.37	224.69	1,759.78
वर्षभरासाठी अवमूल्यन शुल्क	141.92	648.11	94.73	884.76
विल्हेवाट / समायोजन	-	(79.30)	(208.71)	(288.01)
31 मार्च 2023 रोजी	478.64	1,767.18	110.71	2,356.53
वर्षभरासाठी अवमूल्यन शुल्क	141.92	768.22	90.38	1,000.52
विल्हेवाट / समायोजन	-	-	-	-
31 मार्च 2024 रोजी	620.56	2,535.40	201.09	3,357.05
निव्वळ वाहन मूल्य				
31 मार्च 2024 रोजी	19,211.18	1,708.24	165.56	21,084.98
31 मार्च 2023 रोजी	18,937.15	1,242.91	217.39	20,397.45
1 एप्रिल 2022 रोजी	19,077.02	1,700.30	194.61	20,971.92

टीप 5.3.1 -- जमिनीतील वाढीमध्ये जमीन खरेदी खर्च आणि जमीन खरेदी व सुविधा संबंधीचे खर्च समाविष्ट आहेत. जमीन मूल्यामध्ये भारत सरकार/ रेल्वे मंत्रालय/ राज्य सरकार/ स्थानिक प्राधिकरण इत्यादींकडून प्राप्त करण्यात आलेल्या भाडेपट्टा जमिनीचा समावेश आहे, ज्याची किंमत रु. 19,831.74 लाख (मागील वर्ष रु. 19,077.02 लाख) आहे.

टीप :- 6

वित्तीय मालमत्ता – गैर-चालू

टीप 6.1 -- कर्ज

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
असुरक्षित, चांगल्या स्थितीत, अमॉर्टाईज्ड किंमतीवर कर्मचाऱ्याला घर बांधणी आगाऊ(एचबीए) कर्ज	24.73	25.69	27.66
एकूण	24.73	25.69	27.66

टीप 6.2 -- इतर आर्थिक मालमत्ता

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
असुरक्षित, चांगल्या स्थितीत, अमॉर्टाईज्ड किमतीवर सिक्कुरिटी डिपॉझिट	391.64	227.88	517.34
लीन (एमआयडीसी) म्हणून ठेवलेल्या मुदत ठेवी (टीप 6.2.1 पहा)	19.82	-	17.10
एकूण	411.46	227.88	534.44

टीप 6.2.1 -- लीन म्हणून ठेवलेल्या मुदत ठेवीचा तपशील

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
एमआयडीसी (महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ)	19.82	17.10	17.10
एकूण	19.82	17.10	17.10

टीप :- 7

स्थगित कर मालमत्ता (निव्वळ)

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
A. स्थगित कर दायित्वे			
मालमत्ता, प्लॉट आणि उपकरणे	985.71	546.70	107.85
स्थगित कर दायित्वांची एकूण संख्या	985.71	546.70	107.85
B. स्थगित कर मालमत्ता			
मालमत्ता, प्लॉट आणि उपकरणे	852.28	364.97	65.84
प्राथमिक खर्च	79.14	136.22	163.15
मालमत्ता, प्लॉट आणि उपकरणे	-	-	-
कर्मचारी लाभाची तरतूद	399.76	268.92	232.60
भाडेपट्टा दायित्व आणि आरओयू (वापराचा अधिकार)	(195.69)	60.26	50.82
एकूण स्थगित कर मालमत्ता	1,135.49	830.37	512.41
निव्वळ स्थगित कर (दायित्व)/ मालमत्ता	149.78	283.67	404.56

स्थगित कर मालमत्तेमधील हालचाल/(दायित्व)

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	प्राथमिक खर्च	भाडेपट्टा दायित्व आणि आरओयू (वापराचा अधिकार)	मालमत्ता, प्लॉट आणि उपकरणे	कर्मचारी लाभ खर्च	एकूण
1 एप्रिल 2022 रोजी ओपनिंग बॅलन्स	163.15	50.82	(42.01)	232.60	404.56
वर्षभरात शुल्क / (क्रेडिट)	-	-	-	-	-
नफा-तोटा	(26.93)	9.44	(139.72)	27.47	(129.74)
इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नासाठी	-	-	-	8.85	8.85
31 मार्च 2023 रोजी क्लोजिंग बॅलन्स	136.22	60.26	(181.73)	268.92	283.67
वर्षभरात शुल्क / (क्रेडिट)	-	-	-	-	-
नफा-तोटा	(57.08)	(255.94)	48.30	123.92	(140.80)
इतर व्यापक उत्पन्नामध्ये	-	-	-	6.91	6.91
31 मार्च 2024 रोजी क्लोजिंग बॅलन्स	79.14	(195.69)	(133.43)	399.76	149.78

टीप :- 8
इतर गैर-चालू मालमत्ता

रक्कम (रु. लाखात)			
तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
a) कॅपिटल अॅडव्हान्सेस			
भूसंपादनासाठी आगाऊ रक्कम	76,116.79	90,470.84	1,11,550.67
इतरांसाठी आगाऊ (टीप 8.1 पहा)	7,28,344.90	5,52,473.46	5,36,472.89
b) इतर			
रास्त मूल्य समायोजन-सुरक्षा ठेव (टीप 8.2 पहा)	77.55	0.83	15.60
रास्त मूल्य समायोजन-हाऊस बिल्डिंग अॅडव्हान्स (एचबीए) (टीप 8.3 पहा)	7.32	8.30	9.31
एकूण	8,04,546.56	6,42,953.43	6,48,048.47

टीप 8.1 -- यात कंपनीच्या वतीने कंत्राटदाराद्वारे चालविल्या जात असलेल्या बँक खात्यात शिल्लक शिल्लक आहे ज्यामध्ये कंत्राटदाराला कंपनीच्या युटिलिटी शिफ्टिंग कामांच्या संदर्भात निर्दिष्ट व्यवहार करण्याची परवानगी आहे. त्यामुळे वरील शिल्लक भांडवली आगाऊ म्हणून जाहीर करण्यात आली आहे.

टीप 8.2 -- हे सिक्युरिटी डिपॉझिटचे फेअर व्हॅल्यू आणि ट्रान्झॅक्शन व्हॅल्यू यांच्यातील फरकाचा अतूट भाग दर्शवते.

टीप 8.3 -- हे घर इमारत आगाऊ (एचबीए) कर्जाचे वाजवी मूल्य आणि व्यवहार मूल्य यांच्यातील फरकाचा अविभाज्य भाग दर्शविते.

टीप :- 9
वित्तीय मालमत्ता-चालू
टीप 9.1 -- व्यापार प्राप्ती

रक्कम (रु. लाखात)			
तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
ट्रेड रिसिर्वेबल्स			
चांगल्या स्थितीत - सुरक्षित,	-	-	-
चांगल्या स्थितीत - असुरक्षित	-	-	-
व्यापार मिळकत ज्यात क्रेडिट रिस्कमध्ये लक्षणीय वाढ होते	-	-	-
व्यापार मिळकत - पतपेढी कमकुवत	-	-	-
	-	-	-

टीप 9.1.1 -- व्यापार मिळकत नाही, म्हणून त्या संबंधी वयोमानाची माहिती तयार केले जात नाही केली गेलेली नाही आणि खुलासा केलेली नाही.

टीप 9.2 -- रोख आणि रोख समतुल्य

रक्कम (रु. लाखात)			
तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
बँकांकडे शिल्लक :			
- चालू खात्यात	36,623.50	1,444.81	24,680.00
- फ्लेक्सरी अकाउंटमध्ये	28,558.29	35,828.60	32,316.00
- इम्प्रेस्ट खात्यात	15.35	14.78	12.00
मुदत ठेवी (मूळ परिपक्वता कालावधी 3 महिने किंवा 3 महिन्यांपेक्षा कमी)	-	20,000.00	2,40,103.00
एकूण	65,197.14	57,288.19	2,97,110.76

कंपनीच्या तात्कालिक रोख गरजेनुसार एक दिवस ते तीन महिन्यांच्या वेगवेगळ्या कालावधीसाठी अल्पमुदतीच्या ठेवी केल्या जातात आणि संबंधित अल्प मुदतीच्या ठेवीच्या दराने व्याज मिळते.

नोट 9.3 -- रोख आणि रोख समतुल्य वगळता इतर बँक शिल्लक

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
बँकांकडे शिल्लक :			
मुदत ठेवी (3 महिन्यांपेक्षा जास्त मुदतीच्या 12 महिन्यांपर्यंत)	-	-	20,202.29
बँकांकडे राखून ठेवलेली शिल्लक रक्कम (टीप 9.3.1 पहा)	124.90	89.32	105.88
एकूण	124.90	89.32	20,308.17

टीप 9.3.1 -- बँकांकडे ठेवलेली शिल्लक रक्कम सीएसआर खर्चासाठी अखर्चित शिल्लक दर्शवते.

टीप 9.4 -- कर्ज

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
असुरक्षित, चांगले मानले जाणारे, अमॉर्टायझ्ड किमतीत			
कर्मचाऱ्याला घर बांधणी आगाऊ (एचबीए) कर्ज	3.85	3.85	3.85
एकूण	3.85	3.85	3.85

टीप 9.5 -- इतर आर्थिक मालमत्ता

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
जमा झालेले व्याज	28.12	157.02	559.98
इतर मिळकती	0.46	1.68	2.89
प्राप्त होणारे व्याज	-	73.82	144.66
सिक्युरिटी डिपॉझिट	1,050.89	648.12	309.24
लीन (एमआयडीसी) म्हणून ठेवलेल्या मुदत ठेवी (टीप 6.2.1 पहा)	-	17.10	-
बिल न भरलेला महसूल	12,765.55	-	-
एकूण	13,845.02	897.74	1,016.77

टीप :- 10

इतर चालू मालमत्ता

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
कॅपिटल अॅडव्हान्स व्यतिरिक्त इतर अॅडव्हानसेस			
खर्चासाठी अॅडव्हान्स	323.84	12.97	2.64
इतर			
प्रीपेड खर्च	252.23	289.78	1,230.87
रास्त मूल्य समायोजन-सुरक्षा ठेव*	20.01	15.58	17.69
रास्त मूल्य समायोजन-हाउस बिल्डिंग अॅडव्हान्स (एचबीए)**	0.86	0.87	0.89
अॅडव्हान्स-एचएसआर इनोव्हेशन ट्रस्ट	-	-	3.52
नवीन एचएसआर प्रकल्पांवरील खर्च (टीप 17.1 पहा)	-	10,105.09	6,802.03
एकूण	596.94	10,424.29	8,057.64

* हे सिक्युरिटी डिपॉझिटचे फेअर व्हॅल्यू आणि ट्रान्झॅक्शन व्हॅल्यू यांच्यातील फरकाचा न मोजता येणारा भाग दर्शवते.

** हे हाऊस बिल्डिंग अॅडव्हान्स (एचबीए) चे वाजवी मूल्य आणि व्यवहार मूल्य यांच्यातील फरकाचा अविभाज्य भाग दर्शविते.

टीप :- 11
इक्विटी शेअर कॅपिटल

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
अधिकृत शेअर कॅपिटल			
प्रत्येकी 1000 रुपयांचे 20,00,00,000 इक्विटी शेअर्स (31 मार्च 2023 रोजी प्रत्येकी 1000 रुपयांचे 20,00,000 इक्विटी शेअर्स)	20,00,000	20,00,000	20,00,000
	20,00,000	20,00,000	20,00,000
निर्गमित / सबस्क्राइब केलेले आणि पेड अप कॅपिटल			
प्रत्येकी 1000 रुपयांचे 15,00,60,000 इक्विटी शेअर्स (31 मार्च 2023 रोजी प्रत्येकी 1000 रुपयांचे 14,21,14,300 इक्विटी शेअर्स)	15,00,600	14,21,143	12,93,000
	15,00,600	14,21,143	12,93,000

टीप 11.1 -- इक्विटी शेअर्सची संख्या आणि शेअर कॅपिटल यांचा मेळ

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी		31 मार्च 2023 रोजी	
	शेअर्सची संख्या	रक्कम (रु. लाखात)	शेअर्सची संख्या	रक्कम (रु. लाखात)
निर्गमित / सबस्क्राइब केलेले आणि पेड अप इक्विटी कॅपिटल सुरुवातीस थकीत आहे	14,21,14,300	14,21,143	12,93,00,000	12,93,000
भर: वर्षभरात जारी केलेले शेअर्स	79,45,700	79,457	1,28,14,300	1,28,143
वर्षाच्या अखेरीस निर्गमित / सबस्क्राइब केलेले आणि पेड अप इक्विटी भांडवल थकीत आहे	15,00,60,000	15,00,600	14,21,14,300	14,21,143

टीप 11.2 -- शेअर्सशी जोडलेले अधिकार, प्राधान्य आणि निर्बंध

कंपनीकडे इक्विटी शेअर्सचा एकच वर्ग आहे ज्याला इक्विटी शेअर्स म्हणून संबोधले जाते ज्याचे मूल्य रु. 1,000/- इतके आहे. एका इक्विटी शेअरच्या प्रत्येक धारकाला प्रति शेअर एक मत मिळण्याचा अधिकार आहे. कंपनीचे लिक्विडेशन झाल्यास, इक्विटी शेअर्सचे धारक सर्व पसंतीच्या रकमेचे वितरण केल्यानंतर कंपनीच्या उर्वरित मालमतेपैकी कोणतीही मालमत्ता प्राप्त करण्यास पात्र असतील. 31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षात, इक्विटी भागधारकांना वितरणासाठी घोषित केलेला लाभांश शून्य (मागील वर्ष: शून्य) होता.

टीप 11.3 -- कंपनीतील एकूण समभागांपैकी 5% पेक्षा जास्त समभाग धारण करणाऱ्या भागधारकांच्या समभागांचा तपशील

भागधारकाचे नाव	31 मार्च 2024 रोजी		31 मार्च 2023 रोजी	
	शेअर्सची संख्या	होल्डिंग % (टक्के)	शेअर्सची संख्या	होल्डिंग % (टक्के)
इक्विटी शेअर्स				
रेल्वे मंत्रालय, भारत सरकार आणि त्याचे नामनिर्देशित	10,00,00,000	66.64%	10,00,00,000	70.37%
गुजरात सरकार	5,00,00,000	33.32%	4,20,54,300	29.59%
महाराष्ट्र सरकार	60,000	0.04%	60,000	0.04%
एकूण	15,00,60,000	100.00%	14,21,14,300	100.00%

टीप 11.4 -- प्रवर्तकांकडे असलेल्या समभागांचा तपशील
31 मार्च 2024 रोजी

प्रवर्तकाचे नाव	वर्षाच्या सुरुवातीला शेअर्सची संख्या (नग)	वर्षभरातील बदल	वर्षाच्या अखेरीस शेअर्स संख्या	एकूण शेअर्स % (टक्के)	वर्षभरातील बदल % (टक्के)
प्रत्येकी 1000 रुपयांचा इक्विटी शेअर रेल्वे मंत्रालय, भारत सरकार आणि त्याचे नामनिर्देशित	10,00,00,000	-	10,00,00,000	66.64%	-3.73%
गुजरात सरकार (जीओजी)	4,20,54,300	79,45,700	5,00,00,000	33.32%	3.73%
महाराष्ट्र सरकार (जीओएम)*	60,000	-	60,000	0.04%	0.00%
एकूण	14,21,14,300	79,45,700	15,00,60,000		

* आर्टिकल्स ऑफ असोसिएशनच्या कलम 26 अन्वये विहित केल्यानुसार मंत्रिगटाकडून इक्विटी योगदानाची कमतरता. या कलमानुसार कंपनीच्या प्रवर्तकांमध्ये हे मान्य आहे की कोणत्याही क्षणी भारत सरकारचा वाटा 26% पेक्षा कमी होणार नाही आणि जीओएम / जीओजीचा हिस्सा 10% पेक्षा कमी होणार नाही. तथापि, मंत्रिगताने ताळेबंदाच्या तारखेपर्यंत एकूण भागभांडवलाच्या केवळ 0.04% योगदान दिले आहे आणि आर्टिकल्स ऑफ असोसिएशनद्वारे आवश्यक असलेले शिल्लक योगदान अद्याप दिले गेले नाही.

31 मार्च 2023 रोजी

प्रवर्तकाचे नाव	वर्षाच्या सुरवातीला शेअर्सची संख्या (नग)	वर्षभरातील बदल	वर्षाच्या अखेरीस शेअर्स संख्या	एकूण शेअर्स % (टक्के)	वर्षभरातील बदल % (टक्के)
प्रत्येकी 1000 रुपयांचा इक्विटी शेअर रेल्वे मंत्रालय, भारत सरकार आणि त्याचे नामनिर्देशित	10,00,00,000	-	10,00,00,000	70.37%	-6.97%
गुजरात सरकार (जीओजी)	2,93,00,000	1,27,54,300	4,20,54,300	29.59%	6.93%
महाराष्ट्र सरकार (जीओएम)	-	60,000	60,000	0.04%	0.04%
एकूण	12,93,00,000	1,28,14,300	14,21,14,300	100.00%	

टीप 11.5 -- बोनस म्हणून किंवा रोख रकमेव्यतिरिक्त इतर विचारासाठी कोणतेही इक्विटी शेअर्स जारी केले गेले नाहीत आणि अहवालाच्या तारखेच्या तत्काळ आधीच्या पाच वर्षांच्या कालावधीत कोणतेही समभाग परत खरेदी केले गेले नाहीत.

टीप :- 12

इतर इक्विटी

रक्कम (लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
टिकवून ठेवलेली कमाई (टीप 12.1पहा)	31,309.31	23,393.50	19,058.03
शेअर अप्लिकेशनचे पैसे प्रलंबित वाटप (टीप 12.2 पहा)	-	29,457.00	20,000.00
एकूण	31,309.31	52,850.50	39,058.03

टीप 12.1 -- टिकवून ठेवलेली कमाई

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी
ओपनिंग बॅलन्स	24,478.65	19,253.79
पूर्वीच्या कालावधीचे पुनर्कथन	(1,085.15)	(195.76)
वर्षाच्या 1 एप्रिल रोजी पुनर्घोषित शिल्लक	23,393.50	19,058.03
भर: वर्षभरातील नफा	8,015.83	4,489.91
वजा: शेअर इश्यू खर्च	(79.46)	(128.14)
भर: प्राप्तिकराच्या परिभाषित लाभ दायित्व जाळ्याच्या पुनर्मापनातून उद्भवणारे इतर सर्वसमावेशक उत्पन्न	(20.56)	(26.30)
क्लोजिंग बॅलन्स	31,309.31	23,393.50

साठ्याचे स्वरूप व उद्देश :

(a) टिकवून ठेवलेली कमाई

टिकवून ठेवलेली कमाई कंपनीच्या अवितरित नफ्याचे प्रतिनिधित्व करते.

टीप 12.2 -- शेअर अर्जाचे पैसे वाटप प्रलंबित

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी
ओपनिंग बॅलन्स	29,457.00	20,000.00
भर: वर्षभरात मिळालेले अर्जाचे पैसे शेअर करा	50,000.00	1,37,600.00
वजा :- वर्षभरात जारी केलेला शेअर	(79,457.00)	(1,28,143.00)
क्लोजिंग बॅलन्स	-	29,457.00

टीप :- 13

वित्तीय दायित्व- गैर-चालू

टीप 13.1 -- भाडेपट्टा दायित्वे

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
भाडेपट्टा दायित्वे	1,096.28	867.76	1,414.81
एकूण	1,096.28	867.76	1,414.81

टीप 13.2 -- इतर वित्तीय दायित्वे (कमी खर्चात)

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
रेल्वे मंत्रालयाकडून आगाऊ / ईएपी (टीप 13.2.1 पहा)	43,49,500.00	25,20,000.00	13,20,000.00
रिटेंशन मनी सह सिक्युरिटी डिपॉझिट	9,523.53	10,799.86	523.08
एकूण	43,59,023.53	25,30,799.86	13,20,523.08

टीप 13.2.1 -- अर्थ मंत्रालयाने (एमओएफ) मुंबई-अहमदाबाद हाय स्पीड रेल (एमएचएसआर) प्रकल्पासाठी कर्ज सुविधा मिळविण्यासाठी जपान इंटरनॅशनल कोऑपरेशन एजन्सी ("जेआयसीए") बरोबर खालील करार (31-मार्च-2024 पर्यंत) केले आहेत. परतफेडीचा कालावधी 50 वर्षांचा (15 वर्षांच्या सवलत कालावधीसह) आहे. वार्षिक व्याजदर 0.1% आहे.

उद्दिष्ट	प्रकल्पासाठी प्रशिक्षण संस्थेचे बांधकाम	एमएचएसआर चे बांधकाम	एमएचएसआर चे बांधकाम	एमएचएसआर चे बांधकाम	एमएचएसआर चे बांधकाम	एमएचएसआर चे बांधकाम
लोन आयडी	आयडी- पी 264	आयडी- पी 277	आयडी- पी 279	आयडी- पी 305	आयडी-पी 309	आयडी-पी 316
मंजूर कर्जाची रक्कम (लाख जेपीवायमध्ये)	1,04,530	8,95,470	15,00,000	10,00,000	30,00,000	40,00,000
कर्ज करारावर स्वाक्षरी करण्याची तारीख	15-09-2017	28-09-2018	29-10-2018	25-07-2022	29-03-2023	21-12-2023

रेल्वे मंत्रालयाने ("एमओआर") कंपनीला 31 मार्च 2024 पर्यंत एक्सटर्नल एडेड प्रोजेक्ट ("ईएपी") म्हणून 43,49,500/- लाख रुपये (मागील वर्षी रु. 25,20,000/- लाख) दिले आहेत. जेआयसीएने 31 मार्च 2024 पर्यंत एमओआर / एमओएफला 53,30,194.09 लाख (31 मार्च 2023 - जेपीवाय 26,95,074.34 लाख) ची कर्जाची रक्कम जारी केली आहे.

कंपनी आणि एमओआर यांच्यातील वरील ईएपीसंदर्भातील अटी आणि शर्ती या फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या तारखेपर्यंत विचाराधीन आहेत. संबंधित अटी व शर्तींना अंतिम स्वरूप देईपर्यंत कंपनीने वरील ईएपी "वित्तीय दायित्वे- गैर-चालू" या शीर्षकाखाली सादर केला आहे.

रेल्वे मंत्रालयाने 02.11.2023 च्या कार्यालयीन निवेदनाद्वारे अर्थ मंत्रालयाच्या आर्थिक व्यवहार विभागाला कळविले आहे की, "एमएचएसआर प्रकल्पासाठी जेआयसीए कर्जाचा प्रस्ताव 0.1% व्याजाने एमएचएसआरसीएलला देण्याचा प्रस्ताव स्वीकारण्याचा विचार केला जाऊ शकतो. त्यानुसार, एमएचएसआरसीएलने 31 मार्च 2024 पर्यंत कंपनीला एमओआरद्वारे वितरित केलेल्या रकमेवर वरील ईएपी/ अँडव्हान्स @ 0.1% व्याज मान्यता दिली आहे (जेआयसीएकडून एमओआर / एमओएफने घेतलेल्या कर्जाच्या मर्यादेपर्यंत).

एमएचएसआरसीएलप्रमाणे समान क्रेडिट रेटिंग असलेल्या समान साधनासाठी व्याज उपलब्ध नसल्यामुळे रेल्वे मंत्रालयाकडून व्यवहार किंमत रास्त मूल्य फॉर अँडव्हान्स मानली जाते. त्यामुळे 109 च्या अनुषंगाने फेअर व्हॅल्युएशनसाठी कोणतेही समायोजन आवश्यक नाही.

टीप :- 14

तरतुदी - गैर-चालू

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
लीव्ह एन्कॅशमेंटची तरतूद	994.72	591.20	603.26
बॅंकेज / सेटलमेंट अलाऊन्सची तरतूद	50.75	37.34	27.83
एलटीसीसाठी तरतूद (रजा प्रवास सवलत)	211.59	163.42	115.51
सीएसआरसाठी तरतूद	-	-	4.85
एकूण	1,257.06	791.96	751.45

टीप :- 15

इतर गैर-चालू दायित्वे

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
आगाऊ मिळालेले भाड्याचे उत्पन्न	-	-	8.75
एकूण	-	-	8.75

टीप :- 16

आर्थिक दायित्वे - चालू

टीप 16.1 -- भाडेपट्टा दायित्वे

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
भाडेपट्टा दायित्वे	945.46	831.96	682.03
एकूण	945.46	831.96	682.03

टीप 16.2 -- व्यापार देयके

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
व्यापार देयके*			
(A) सूक्ष्म उद्योग व लघु उद्योगांची एकूण थकबाकी; आणि	-	-	-
(B) सूक्ष्म उद्योग व लघु उद्योग वगळता इतर कर्जदारांची एकूण थकबाकी.	-	-	-
एकूण	-	-	-

* व्यापार देय नाही, म्हणून संबंधित पक्षांना देय रक्कम आणि प्रकटीकरण तयार केले जात नाही.

टीप 16.3 -- इतर वित्तीय दायित्वे (कमी खर्चात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
इतर देय (टीप 16.3.1 पहा)	1,93,226.18	2,30,215.54	1,41,384.05
कर्मचारी लाभ देय	116.60	20.81	27.79
रिटेंशन मनी सह सिक्युरिटी डिपॉझिट	2,546.25	754.94	1,795.91
ईएपीवर मिळणारे व्याज (टीप 13.2.1 पहा)	3,386.37	1,450.12	261.60
एकूण	1,99,275.40	2,32,441.41	1,43,469.35

टीप 16.3.1 -- इतर देयके ही बिनव्याजी साधने आहेत.

टीप :- 17
इतर चालू दायित्वे

रक्कम (रु. लाखात)			
तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी
करार दायित्व			
ग्राहकांकडून आगाऊ (टीप 17.1 पहा)	10,207.00	10,207.00	10,207.00
इतर			
आगाऊ मिळालेले भाड्याचे उत्पन्न	8.73	8.75	23.31
वैधानिक थकबाकी	13,824.73	14,928.24	12983.45
इतर	0.56	1.06	-
एकूण	24,041.02	25,145.05	23,213.76

टीप 17.1 -- रेल्वे मंत्रालयाने 13 एप्रिल 2019 आणि 15 एप्रिल 2020 च्या पत्राद्वारे एनएचएसआरसीएलला भारतातील काही विशिष्ट ठिकाणी 8 राष्ट्रीय हाय स्पीड रेल ("एचएसआर") कॉरिडॉरसाठी 50,723 लाख रुपये आणि लागू करांसह अंदाजित खर्चावर सविस्तर प्रकल्प अहवाल ("डीपीआर, अहवाल) तयार करण्याचे काम सोपवले आहे, ज्याच्या विरोधात कंपनीला आर्थिक वर्ष 2020-21 दरम्यान 10,207 लाख रुपयांचा निधी प्राप्त झाला आहे. 31.3.2024 पर्यंत या खात्यावर कोणताही निधी प्राप्त झालेला नाही.

एनएचएसआरसीएल आणि एमओआर यांच्यात सविस्तर सामंजस्य करार 23 जानेवारी 2024 रोजी करण्यात आला आहे. सामंजस्य करार/ सामंजस्य करारानुसार कंपनीने 31 मार्च 2024 पर्यंत टप्प्याटप्प्याने कामाची व्याप्ती राबवून डीपीआर (मसुदा/अंतिम) सादर केला. मात्र, रेल्वे मंत्रालयाकडून सादर करण्यात आलेला अहवाल आजतागायत प्रलंबित आहे. रेल्वे मंत्रालयाने अहवाल स्वीकारण्याची पुष्टी प्रलंबित असल्यामुळे, एनएचएसआरसीएल कामगिरीदायित्वाच्या पूर्ण समाधानाच्या दिशेने आपली प्रगती योग्यरित्या मोजण्याच्या स्थितीत नाही आणि हे अहवाल एनएचएसआरसीएलला पर्यायी वापरासह मालमत्ता तयार करत नाहीत आणि एनएचएसआरसीएलला आजपर्यंत पूर्ण केलेल्या कामगिरीसाठी देय देण्याचा अंमलबजावणीयोग्य अधिकार आहे. त्यामुळे या डीपीआरवर झालेल्या खर्चाच्या मर्यादेपर्यंतचा महसूल नफ्याच्या स्टेटमेंटमध्ये ओळखला जातो आणि एमओआरकडून मिळणारे मोबिलायझेशन अॅडव्हान्स 'अॅडव्हान्सफ्रॉम कस्टमर' म्हणून जाहीर करण्यात आले आहेत.

टीप :- 18
तरतुदी-चालू

रक्कम (रु. लाखात)			
तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
सीएसआर खर्चाची तरतूद	124.90	74.45	101.03
गॅच्युईटीची तरतूद	153.04	185.93	126.85
लीव्ह एन्कॅशमेंटची तरतूद	92.62	51.62	24.98
सामान/स्थायीत्व भत्याची तरतूद	0.71	0.52	0.34
एलटीसीसाठी तरतूद (रजा प्रवास सवलत)	14.41	6.46	2.75
निवृत्तीनंतरच्या वैद्यकीय लाभांची तरतूद	70.52	32.03	22.68
एकूण	456.20	351.01	278.63

टीप :- 19
चालू कर मालमत्ता (निव्वळ)/चालू कर दायित्व (निव्वळ)

रक्कम (रु. लाखात)			
तपशील	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	1 एप्रिल 2022 रोजी
चालू कर मालमत्ता			
चालू कराची तरतूद	(2,650.36)	(1,041.52)	(2,074.74)
स्रोतावर कापला जाणारा आगाऊ कर आणि कर	2,248.28	1,415.50	2,567.68
एकूण	(402.08)	373.98	492.94
चालू कर दायित्व			
चालू कराची तरतूद	-	-	-
स्रोतावर कापला जाणारा आगाऊ कर आणि कर	-	-	-
एकूण	-	-	-

टीप 20.1 -- कामकाजामधून मिळणारे उत्पन्न

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
कामकाजामधून मिळणारे उत्पन्न		
इतर एचएसआर कॉरिडॉरच्या तपशीलवार प्रकल्प अहवालातून महसूल (टीप 17.1 पहा)	12,765.55	-
एकूण	12,765.55	-

टीप 20.2 -- इतर उत्पन्न

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
व्याज उत्पन्न		
एफडीआरवरील व्याज उत्पन्न	12,999.52	7,740.40
व्याज उत्पन्न -फ्लेक्सी खाते	1,544.78	1,626.92
व्याज उत्पन्न -इतर	91.46	254.82
कर्मचाऱ्याला एचबीए कर्जाचे व्याज उत्पन्न	2.15	2.23
आर्थिक मालमतेवरील व्याज उत्पन्न	20.65	21.13
इतर नॉन-ऑपरेटिंग उत्पन्न		
इतर पावत्या	269.84	131.13
एकूण	14,928.40	9,776.63
वजा: व्याज उत्पन्न फायनान्स कॉस्टमध्ये हस्तांतरित केले जाते (टीप 22.1 पहा)	(1,936.24)	(1,188.52)
	12,992.16	8,588.11

टीप :- 21

कर्मचारी लाभ खर्च

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
वेतन आणि मजुरी	10,671.09	9,504.13
भविष्य निर्वाह व इतर निधीतील योगदान	1,690.42	1,074.50
कर्मचारी कल्याण खर्च	1,706.76	1,417.13
एकूण	14,068.27	11,995.76
वजा: सीडब्ल्यूआयपीमध्ये हस्तांतरित	(13,809.48)	(11,755.11)
एकूण	258.79	240.65

टीप :- 22

वित्त खर्च

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
करावरील व्याज	-	13.77
भाडेपट्टा दायित्वावर व्याज	144.16	157.78
रेल्वे मंत्रालयाकडून आगाऊ / ईएपीवरील व्याज (टीप 22.1 पहा)	-	-
एकूण	144.16	171.55
वजा: सीडब्ल्यूआयपीमध्ये हस्तांतरित	(141.59)	(155.27)
एकूण	2.57	16.28

टीप 22.1 -- रेल्वे मंत्रालयाकडून अॅडव्हान्स/ईएपीवरील व्याज

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
रेल्वे मंत्रालयाकडून अॅडव्हान्स / ईएपीवर कर्ज खर्च	1,936.24	1,188.52
कर्ज घेण्याच्या खर्चाच्या मर्यादेपर्यंत आगाऊ व्याज उत्पन्न	(1,936.24)	(1,188.52)
	-	-

टीप :- 23
अवमूल्यन आणि अमोर्टायझेशन खर्च

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
मूर्त मालमतेवरील अवमूल्यन (टीप-3 पहा)	768.14	884.72
इतर अमूर्त मालमतेचे अमोर्टायझेशन (टीप-5.1 पहा)	2,517.81	1,484.04
वापराच्या मालमतेच्या अधिकारावरील अवमूल्यन (टीप- 5.3 पहा)	1,000.51	884.76
एकूण	4,286.46	3,253.52
वजा: सीडब्ल्यूआयपीमध्ये हस्तांतरित	(4,234.26)	(3,060.35)
एकूण	52.20	193.17

टीप :- 24
इतर खर्च

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
इतर एचएसआर कॉरिडॉरच्या तपशीलवार प्रकल्प अहवालांवरील खर्च (टीप 17.1 पहा)	12,765.55	-
कार्यालयाचे भाडे	1,139.49	1,095.79
शुल्क, दर आणि कर	105.61	83.43
दुरुस्ती देखभाल आणि इतर	1,362.35	1,360.96
वीज आणि इंधन	282.27	146.68
प्रवास खर्च	1,858.46	1,815.97
लेखापरीक्षकांना देयक (टीप क्र.24.1 पहा)	6.81	5.44
कायदेशीर आणि व्यावसायिक शुल्क	300.96	208.68
मुद्रण आणि स्टेशनरी	180.15	96.92
दळणवळण खर्च	93.71	109.92
पुस्तके आणि नियतकालिके	10.90	8.47
अतिथी मनोरंजन खर्च	86.34	85.40
प्रकल्प जाहिरात	148.66	112.64
रिसर्च अॅड डेवलपमेंट	131.09	351.42
विविध खर्च	171.02	24.08
हाऊस कीपिंग खर्च	479.21	420.79
मॅनपाॅवर आऊटसोर्सिंग	2,500.42	2,226.85
जाहिरात खर्च	64.59	27.32
वेबसाइट डेव्हलपमेंट चार्जेस	-	21.45
सीएसआर खर्च	201.62	134.28
परकीय चलन तोटा (निव्वळ)	380.28	1,021.54
एकूण	22,269.49	9,358.03
वजा: सीडब्ल्यूआयपीमध्ये हस्तांतरित	(7,720.45)	(6,882.28)
एकूण	14,549.04	2,475.75

टीप 24.1 -- लेखापरीक्षकांना देयकाचा तपशील

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
लेखापरीक्षकांना देयक		
ऑडिट फी	4.50	4.50
मागील लेखापरीक्षकांच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती	0.59	0.79
मागील लेखापरीक्षकांच्या लेखापरीक्षण शुल्कावर जीएसटी	1.73	0.14
एकूण	6.82	5.43

टीप :- 25

इन्कम टॅक्स खर्च

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
चालू आयकर :		
सध्याचे आयकर शुल्क	2,738.47	1,041.52
मागील वर्षी आयकर	-	1.09
डिफर्ड टॅक्स:		
चालू वर्षाच्या संदर्भात	140.81	129.74
एकूण	2,879.28	1,172.35

इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नावर आयकर खर्च

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
डिफर्ड टॅक्स:		
चालू वर्षाच्या संदर्भात	(6.91)	(8.85)
	(6.91)	(8.85)
एकूण कर खर्च	2,872.37	1,163.50

कर खर्च आणि लेखा नफा यांच्यातील सामंजस्य

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
चालू कामकाजातून करापूर्वी होणारा नफा हिशेब	10,867.64	5,627.11
प्राप्तिकरापूर्वी च्या नफ्याचा हिशेब	10,867.64	5,627.11
भारताचा वैधानिक आयकर दर 25.168% (वार्षिक 25.168%)	2,735.17	1,416.23
करपात्र उत्पन्नाची गणना करताना वजावट (करपात्र) नसलेल्या रकमेचा कर परिणाम		
आयएनडी एस अॅडजस्टमेंट (निव्वळ)	(0.51)	(3.87)
करांवरील व्याज	-	3.47
शेअर इश्यू खर्चासाठी समायोजन	(63.18)	(59.17)
स्थगित कर समायोजन	133.89	120.89
अवमूल्यनाचे समायोजन	(471.05)	(648.06)
कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी	50.74	33.79
कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी		
मागील वर्षाचा आयकर खर्च	-	1.09
ईएपीवरील व्याज करपात्र	487.31	299.13
	2,872.37	1,163.50
नफा आणि तोट्याच्या स्टेटमेंटमध्ये नोंदवलेला आयकर खर्च (चालू कामकाजाशी संबंधित)	2,872.37	1,163.50
प्रभावी कर दर	26.43%	20.68%

टीप :- 26
इतर व्यापक उत्पन्नाचे घटक (ओसीआय)

तपशील	एफव्हीटीओसीआय राखीव	
	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
परिभाषित लाभ योजनांचे पुनर्मापन	(27.47)	(35.15)
एकूण	(27.47)	(35.15)
परिभाषित लाभ योजनांच्या पुनर्मापनावर कर	6.91	8.85
एकूण	6.91	8.85

टीप :- 27
प्रति शेअर उत्पन्न (ईपीएस)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
	(प्रति शेअर रु.)	(प्रति शेअर रु.)
बेसिक ईपीएस		
निरंतर कामकाजापासून (टीप 27.1 पहा)	5.37	3.27
कामकाज बंद करण्यापासून (टीप 27.1 पहा)	-	-
डायल्युटेड ईपीएस		
निरंतर कामकाजापासून (टीप 27.2 पहा)	5.37	3.27
कामकाज बंद करण्यापासून (टीप 27.2 पहा)	-	-

टीप 27.1 -- प्रति शेअर बेसिक उत्पन्न

प्रति शेअर मूलभूत उत्पन्नाच्या मोजणीत वापरल्या जाणार्या इक्विटी शेअर्सची कमाई आणि भारित सरासरी संख्या:

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
कंपनीच्या इक्विटी धारकांना होणारा नफा :		
चालू कामकाजातून (लाखांमध्ये)	7,995.27	4,489.91
कामकाज बंद करण्यापासून (लाखांमध्ये)	-	-
प्रति शेअर मूलभूत उत्पन्नाच्या मोजणीत वापरली जाणारी कमाई (रु. लाखात)	7,995.27	4,489.91
प्रति शेअर मूल उत्पन्नाच्या उद्देशाने समभागांची भारित सरासरी संख्या (शेअर्सची संख्या लाखांमध्ये)	1,489.59	1,373.60
कामकाज सुरु ठेवण्यापासून	5.37	3.27
कामकाज सुरु ठेवण्यापासून	-	-

टीप 27.2 -- प्रति शेअर कमी उत्पन्न

प्रति शेअर उत्पन्नाच्या मोजणीत वापरल्या जाणाऱ्या इक्विटी शेअर्सची कमाई आणि भारित सरासरी संख्या :-

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
कंपनीच्या इक्विटी धारकांना होणारा नफा :		
चालू कामकाजातून (लाखांमध्ये)	7,995.27	4,489.91
कामकाज बंद करण्यापासून (लाखांमध्ये)	-	-
निरंतर कामकाजातून प्रति शेअर कमी उत्पन्नाच्या मोजणीत वापरली जाणारी कमाई	7,995.27	4,489.91
कामकाज सुरु ठेवण्यापासून	5.37	3.27
कामकाज बंद करण्यापासून	-	-

प्रति शेअर उत्पन्न कमी करण्याच्या हेतूने इक्विटी समभागांची भारित संख्या खालीलप्रमाणे प्रति शेअर मूलभूत उत्पन्नाच्या मोजणीत वापरल्या जाणार्या इक्विटी शेअर्सच्या भारित सरासरी संख्येशी जुळते:

तपशील	रक्कम (रु. लाख रुपये)	
	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
प्रति शेअर मूल उत्पन्नाच्या उद्देशाने समभागांची भारित सरासरी संख्या (शेअर्सची संख्या लाखांमध्ये)	1,489.59	1,373.60
डायल्युशनचा परिणाम :	-	1.21
प्रति शेअर उत्पन्न कमी करण्याच्या उद्देशाने समभागांची भारित सरासरी संख्या (शेअर्सची संख्या लाखांमध्ये)	1,489.59	1,374.81

टीप :- 28

(i) भांडवल व्यवस्थापन

कंपनीचे उद्दिष्ट आपल्या भांडवलाचे व्यवस्थापन अशा प्रकारे करणे आहे जेणेकरून कंपनी शेअरधारकांना जास्तीत जास्त परतावा देणे आणि इतर भागधारकांना लाभ देणे सुरू ठेवू शकेल. 31 मार्च 2024 पर्यंत कंपनीकडे कोणतेही कर्ज नाही.

शिवाय, आर्थिक परिस्थितीतील बदल आणि वित्तीय करारांच्या गरजा लक्षात घेऊन समायोजन करण्यासाठी कंपनी आपल्या भांडवली संरचनेचे व्यवस्थापन करते. 31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षात भांडवल व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे, धोरणे किंवा प्रक्रियेत कोणताही बदल करण्यात आला नाही.

(ii) 31 मार्च 2024 रोजी वित्तपुरवठ्यामुळे उद्भवलेल्या दायित्वांचे सामंजस्य

तपशील	रक्कम (रु. लाखांत)						
	अॅडव्हान्स/ ईएपीवर मिळणारे व्याज	भाडेपट्टा दायित्वे	इक्विटी शेअर कॅपिटल	मुद्रांक शुल्क देय	शेअर अॅप्लिकेशन पैसे	रेल्वे मंत्रालयाकडून आगाऊ / ईएपी	एकूण
31 मार्च 2022 रोजी शिल्लक							
इंड एएस-116 स्वीकारण्यास मान्यता	-	-	-	-	-	-	-
1 एप्रिल 2022 रोजी पुनर्रचित शिल्लक	261.60	2,096.84	12,93,000.00	17.50	20,000.00	13,20,000.00	26,35,375.94
कॅश फ्लो :-							
-पेमेंट	-	(861.36)	-	(145.64)	-	-	(1,007.00)
-उत्पन्न	-	-	1,08,143.00	-	29,457.00	12,00,000.00	13,37,600.00
नॉन कॅश :-							
- वर्षभरात भर	1188.52	306.46	-	128.14	-	-	1,623.12
- भाडेपट्टा दायित्वांवरील व्याज	-	157.78	-	-	-	-	157.78
- शेअर अॅप्लिकेशनच्या पैशाला इक्विटी शेअर कॅपिटल म्हणून मान्यता	-	-	20,000.00	-	(20,000.00)	-	-
31 मार्च 2023 रोजी शिल्लक	1,450.12	1,699.72	14,21,143.00	-	29,457.00	25,20,000.00	39,73,749.84
इंड एएस-116 स्वीकारण्यास मान्यता	-	-	-	-	-	-	-
1 एप्रिल 2023 रोजी पुनर्रचित शिल्लक	1,450.12	1,699.72	14,21,143.00	-	29,457.00	25,20,000.00	39,73,749.84
कॅश फ्लो:-							
-पेमेंट	-	(1,074.24)	-	(79.46)	-	-	(1,153.70)
-प्रदान	-	-	50,000.00	-	-	18,29,500.00	18,79,500.00
नॉन कॅश :							
- वर्षभरात भर	1936.24428	1,272.10	-	79.46	-	-	3,287.81

- भाडेपट्टा दायित्वांवरील व्याज	-	144.16	-	-	-	-	144.16
- शेअर अप्लिकेशनच्या पेशाला इक्विटी शेअर कॅपिटल म्हणून मान्यता	-	-	29,457.00	-	(29,457.00)	-	-
31 मार्च 2024 रोजी शिल्लक	3,386.36	2,041.74	15,00,600.00	-	-	43,49,500.00	58,55,528.11

टीप :- 29

रास्त मूल्य मापन

(i) श्रेणीनुसार आर्थिक साधने

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी		31 मार्च 2023 रोजी			
	एफव्हीटीपी एल	एफव्हीटीओ ओसीआय*	अमोर्टाइज्ड कॉस्ट	एफव्हीटीपी एल	एफव्हीटीओ ओसीआय**	अमोर्टाइज्ड कॉस्ट
आर्थिक मालमत्ता						
(i) सुरक्षा ठेवी	-	-	1,442.53	-	-	876.00
(ii) कर्मचाऱ्यांना एचबीए कर्ज	-	-	28.58	-	-	29.54
(iii) कॅश आणि कॅश समतुल्य	-	-	65,197.14	-	-	57,288.19
(iv) वरील (iii) वगळता इतर बँक शिल्लक	-	-	124.90	-	-	89.32
(v) इतर	-	-	12,813.95	-	-	249.62
एकूण आर्थिक मालमत्ता	-	-	79,607.10	-	-	58,532.67
आर्थिक दायित्वे						
(i) सुरक्षा ठेवी	-	-	12,069.78	-	-	11,554.80
(ii) ईएपीच्या दिशेने रेल्वे मंत्रालयाकडून आगाऊ / ईएपी	-	-	43,49,500.00	-	-	25,20,000.00
(iii) भाडेपट्ट्याची देणी	-	-	2,041.74	-	-	1,699.72
(iv) इतर	-	-	1,96,729.15	-	-	2,31,686.47
एकूण आर्थिक दायित्वे	-	-	45,60,340.67	-	-	27,64,940.99

* नफा आणि तोट्याद्वारे रास्त मूल्य

** इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नाद्वारे रास्त मूल्य

(ii) अशी मालमत्ता आणि दायित्वे जी अमोर्टाइज्ड किंमतीवर मोजली जातात ज्यासाठी वाजवी मूल्ये जाहीर केली जातात.

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी		31 मार्च 2023 रोजी	
	वाहन मूल्य	रास्त मूल्य	वाहन मूल्य	रास्त मूल्य
आर्थिक मालमत्ता				
सिक्युरिटी डिपॉझिट	1,442.53	1,382.36	876.00	818.68
कर्मचाऱ्यांचे कर्ज	28.58	26.00	29.54	29.13
एकूण आर्थिक मालमत्ता	1,471.11	1,408.36	905.54	847.81

- शॉर्ट टर्म सिक्युरिटी डिपॉझिट, कॅश आणि कॅश समतुल्य आणि इतर शॉर्ट टर्म रिसीव्हल्स आणि इतर देय देय रकमेची रक्कम अल्पमुदतीच्या स्वरूपामुळे त्यांच्या रास्त मूल्यांइतकीच मानली जाते.
- दीर्घकालीन सुरक्षा ठेवीचे वाजवी मूल्य सध्याच्या बाजारभावाचा वापर करून सवलतीच्या रोख प्रवाहावर मोजले गेले. अदृश्य निविष्टांचा समावेश केल्यामुळे त्यांचे वर्गीकरण रास्त मूल्य श्रेणीक्रमाचे स्तर -3 म्हणून केले जाते.

रास्त मूल्य पदानुक्रम

स्तर 1 - समान मालमता किंवा दायित्वांसाठी सक्रिय बाजारपेठांमध्ये उद्धृत किंमती (असमायोजित).

स्तर 2 - स्तर 1 मध्ये समाविष्ट उद्धृत किंमतींव्यतिरिक्त इतर निविष्ठा ज्या मालमता किंवा दायित्वासाठी प्रत्यक्ष (म्हणजे किंमती म्हणून) किंवा अप्रत्यक्षपणे (म्हणजे किंमतींमधून प्राप्त) निरीक्षणीय आहेत.

स्तर 3 - अशी मालमता किंवा दायित्वे ज्यासाठी इनपुट्स बाजारात थेट उपलब्ध नसलेल्या डेटावर आधारित असतात (अप्रेक्षणीय इनपुट्स).

खालील तक्ता आर्थिक मालमता आणि दायित्वांचे वाजवी मूल्य मापन पदानुक्रम सादर करतो जो आवर्ती आधारावर आणि अमोर्टाइज्ड किंमतीवर वाजवी मूल्यावर मोजला जातो

31 मार्च 2024 रोजी वित्तीय मालमतेसाठी रास्त मूल्य मापन पदानुक्रमाचे परिमाणात्मक प्रकटीकरण:-

तपशील	रक्कम (रु. लाखात)			
	स्तर 1	स्तर 2	स्तर 3	एकूण
अमोर्टाइज्ड कॉस्टवर मोजली जाणारी वित्तीय मालमता ज्यासाठी वाजवी मूल्य जाहीर केले जाते:				
सिक्युरिटी डिपॉझिट	-	-	1,442.53	1,442.53
कर्मचाऱ्यांचे कर्ज	-	-	26.00	26.00
	-	-	1,468.53	1,468.53

31 मार्च 2023 रोजी वित्तीय मालमतेसाठी रास्त मूल्य मापन पदानुक्रमाचे परिमाणात्मक प्रकटीकरण :-

तपशील	रक्कम (रु. लाखात)			
	लेव्हल 1	लेव्हल 2	लेव्हल 3	एकूण
अमोर्टाइज्ड कॉस्टवर मोजली जाणारी वित्तीय मालमता ज्यासाठी वाजवी मूल्य जाहीर केले जाते:				
सिक्युरिटी डिपॉझिट	-	-	818.68	818.68
कर्मचाऱ्यांचे कर्ज	-	-	29.13	29.13
	-	-	847.81	847.81

टिप :- 30

आर्थिक जोखीम व्यवस्थापन

कर्मचाऱ्यांचे कर्ज

कंपनीला वित्तीय साधनांच्या संदर्भात विविध जोखमींचा सामना करावा लागतो. कंपनीला बाजारातील जोखीम, क्रेडिट जोखीम आणि लिक्विडिटी जोखीम यांचा सामना करावा लागतो. कंपनीच्या आर्थिक जोखीम क्रियाकलाप विनियोजित धोरणे आणि कार्यपद्धतींद्वारे नियंत्रित केले जातात आणि वित्तीय जोखीम कंपन्यांची धोरणे आणि जोखीम उद्दीष्टानुसार ओळखली जाते, मोजली जाते आणि व्यवस्थापित केली जाते, ज्याचा सारांश खाली दिला आहे:-

a) बाजारातील जोखीम

बाजारभावातील बदलांमुळे वित्तीय साधनांच्या भविष्यातील रोख प्रवाहाच्या रास्त मूल्यात चढ-उतार होण्याची जोखीम म्हणजे बाजारातील जोखीम. बाजारातील जोखीममध्ये व्याजदर जोखीम आणि परकीय चलन जोखीम यांचा समावेश आहे. अहवालाच्या तारखेपर्यंत कंपनीकडे कोणतेही कर्ज / कर्ज नसल्यामुळे कंपनीकडे व्याजदराची कोणतीही जोखीम नाही.

b) परकीय चलन जोखीम

परकीय चलनातील करारामुळे विनिमयातील चढ-उतार होतो. परकीय चलनाची जोखीम भरून काढण्यासाठी कंपनीकडे कोणतेही हेजिंग साधन नाही. रिपोर्टिंग कालावधीच्या शेवटी कंपनीचे परकीय चलन जोखीमचे लक्षणीय प्रदर्शन खालीलप्रमाणे आहे:

31 मार्च रोजी 2024

रक्कम (रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी एएस		31 मार्च 2023 रोजी एएस	
	यूएसडी	जेपीवाय	यूएसडी	जेपीवाय
दायित्व कंत्राटदारांना देय	756.13	24,936.16	16,614.19	88,217.82

परकीय चलन संवेदनशीलता

सर्व इतर घटक अपरिवर्तित ठेवून यूएसडी आणि जेपीवाय विनिमय दरांमधील संभाव्य बदलांबद्दलची संवेदनशीलता खालील तक्त्यांमध्ये दाखवली आहे. चलनविषयक मालमत्ता आणि दायित्वांच्या उचित मूल्यातील बदलांमुळे करपूर्व नफ्यावर होणारा परिणाम दाखवण्यात आला आहे. इतर सर्व चलनांबाबत कंपनीची परकीय चलनातील बदलांसाठीची संवेदनशीलता महत्वाची नाही.

रक्कम (रु. लाखात)

	अमेरिकन डॉलर च्या दरात बदल	करपूर्व नफ्यावर परिणाम
31 मार्च 2024 रोजी	5%	37.81
	-5%	(37.81)
31 मार्च 2023 रोजी	5%	(830.75)
	-5%	830.75

रक्कम (रु. लाखात)

	जेपीवाय दरात बदल	करपूर्व नफ्यावर परिणाम
31 मार्च 2024 रोजी	5%	1,246.81
	-5%	(1,246.81)
31 मार्च 2023 रोजी	5%	(441.12)
	-5%	441.12

c) क्रेडिट जोखीम

क्रेडिट जोखीम म्हणजे प्रतिपक्षाद्वारे आपल्या कर्तव्यावर डिफॉल्ट होण्याचा धोका ज्यामुळे आर्थिक नुकसान होते. कंपनीला विविध वित्तीय साधनांसाठी क्रेडिट जोखीम आहे उदाहरणार्थ कर्मचाऱ्यांना अॅडव्हान्स, सिक्युरिटी डिपॉझिट आणि इतर प्राप्य क्रेडिट जोखमीचा जास्तीत जास्त एकसपोजर वित्तीय मालमतेच्या वहन मूल्याइतका असतो.

d) वित्तीय साधने आणि रोख ठेवी

बँका आणि वित्तीय संस्थांकडे शिल्लक असलेल्या कर्जांच्या जोखमीचे व्यवस्थापन कंपन्यांच्या धोरणानुसार केले जाते. अधिशेषाची गुंतवणूक केवळ प्रतिपक्षाकडून मिळालेल्या आर्थिक उद्धरणांच्या आधारे मंजूर काउंटरपार्टीकडे केली जाते.

e) तरलता जोखीम

मासिक अंदाजांच्या आधारे कंपनीच्या लिक्विडिटीच्या गरजांवर लक्ष ठेवले जाते. कंपनी लिक्विडिटीचा मुख्य स्रोत म्हणजे शेअर कॅपिटल आणि रेल्वे मंत्रालयाकडून जेआयसीए वित्तपोषित प्रकल्पासाठी आगाऊ रक्कम जारी केल्यामुळे उद्भवणारी रोख आणि रोख समतुल्यता.

कंपनी रोख प्रवाहावर सतत लक्ष ठेवून आणि पुरेशी रोकड आणि रोख समतुल्य ठेवून आमच्या तरलता गरजा व्यवस्थापित करते. कोणतीही कमतरता निश्चित करण्यासाठी निव्वळ रोख गरजेची तुलना उपलब्ध रोख रकमेशी केली जाते. शॉर्ट टर्म लिक्विडिटी आवश्यकतांमध्ये प्रामुख्याने प्रकल्पाशी संबंधित कामासाठी देय खर्च, कर्मचाऱ्यांची थकबाकी, सुरक्षा ठेवी आणि प्रत्येक रिपोर्टिंग तारखेपर्यंत व्यवसायाच्या सामान्य दरम्यान उद्भवणारी धारणा रक्कम यांचा समावेश असतो. आम्ही आमच्या अल्पमुदतीच्या तरलता गरजा पूर्ण करण्यासाठी रोख आणि रोख समतुल्यांमध्ये पुरेसे शिल्लक ठेवतो.

टीप :- 31

अंदाज आणि गृहीतके

पुढील गोष्टी भविष्याशी संबंधित मुख्य गृहीतके आहेत आणि अहवाल कालावधीच्या शेवटी अंदाज अनिश्चिततेचे मुख्य स्रोत आहेत ज्यामुळे पुढील आर्थिक वर्षासह मालमत्ता आणि दायित्वांच्या वहन रकमेत भौतिक समायोजन होण्याचा महत्वपूर्ण धोका असू शकतो.

a) योग्य मूल्यांकन मापन आणि मूल्यांकन प्रक्रिया

डीसीएफ मॉडेलसह मूल्यांकन तंत्राचा वापर करून वित्तीय मालमत्ता आणि वित्तीय दायित्वांची रास्त मूल्ये मोजली जातात. या पद्धतीचे इनपुट शक्य तेथे प्रेक्षणीय बाजारातून घेतले जातात, परंतु जेथे हे शक्य नाही, तेथे न्याय्य मूल्यांपर्यंत पोहोचण्यासाठी काही प्रमाणात निर्णय आवश्यक आहे. लिक्विडिटी जोखीम, क्रेडिट जोखीम आणि अस्थिरता यासारख्या इनपुटसचा विचार निर्णयांमध्ये केला जातो. या घटकांबद्दलच्या गृहितकांमध्ये बदल केल्यास वित्तीय साधनांच्या वाजवी मूल्यावर परिणाम होऊ शकतो.

b) कर

स्थगित कर मालमतेला त्या प्रमाणात मान्यता दिली जाते की करपात्र नफा उपलब्ध होण्याची शक्यता आहे ज्यावर तोटा वापरला जाऊ शकतो. भविष्यातील करपात्र नफ्याची संभाव्य वेळ आणि पातळी आणि भविष्यातील कर नियोजन धोरणांच्या आधारे मान्यता प्राप्त केलेल्या स्थगित कर मालमतेची रक्कम निश्चित करण्यासाठी महत्वपूर्ण व्यवस्थापन निर्णय आवश्यक आहे.

c) मालमत्ता, प्लांट आणि उपकरणे आणि अमूर्त मालमतेचे उपयुक्त जीवन

मालमत्ता, प्लांट आणि उपकरणे आणि अमूर्त मालमतेचे अंदाजित उपयुक्त जीवन अनेक घटकांवर आधारित आहे ज्यात अस्थिरता, मागणी, स्पर्धा आणि इतर आर्थिक घटकांचा प्रभाव समाविष्ट आहे. कंपनी प्रत्येक रिपोर्टिंग तारखेच्या शेवटी मालमत्ता, प्लांट आणि उपकरणांच्या उपयुक्त आयुष्याचा आढावा घेते.

d) भाडेपट्टे

करारामध्ये भाडेपट्टा आहे की नाही, भाडेकराराचा विस्तार पर्याय आणि भाडेकराराचा समाप्तीचा पर्याय वापरला जाईल की नाही हे ठरवण्यासाठी कंपनी आपल्या अंदाजाचा वापर करते. पुढील कंपनी भाडेपट्ट्यांच्या भाडेपट्ट्यांच्या कालावधीत वापरण्यासाठी योग्य सवलत दराची गणना करताना अंदाज वापरते.

e) महसूल

महसुलाची मान्यताप्राप्त रक्कम आणि संबंधित प्राप्ती व्यवस्थापनाचा परिणाम आणि पूर्णत्वाच्या टप्प्याचा सर्वोत्तम अंदाज प्रतिबिंबित करतात जे प्रगती, प्रयत्न, आजपर्यंत केलेला खर्च, खर्च केलेला वेळ, केलेली सेवा किंवा व्यवस्थापनास योग्य वाटणारी इतर कोणतीही पद्धत यावर आधारित निर्धारित केली जाते. केलेल्या कामाच्या मान्यतेची पुष्टी मिळेपर्यंत, पूर्ण करण्यासाठी येणारा खर्च आणि नफा लक्षणीय अंदाज आणि अनिश्चिततेच्या अधीन आहे.

टीप :- 32

संबंधित पक्ष प्रकटीकरण

टीप 32.1: संबंधित पक्ष

टीप 32.1.1 -- संस्थेचे प्रमुख व्यवस्थापकीय कर्मचारी

नाम	जागा
रूप नारायण सुंकर (दिनांक 01-10-2023 ते 31-12-2023)	व्यवस्थापकीय संचालक (अतिरिक्त प्रभार)
विवेक कुमार गुप्ता (दिनांक 05-02-2024 पासून)	व्यवस्थापकीय संचालक आणि पूर्णवेळ संचालक
राजेंद्र प्रसाद (दिनांक 30-09-2023 पर्यंत)	व्यवस्थापकीय संचालक आणि पूर्णवेळ संचालक
विवेक प्रकासह त्रिपाठी (दिनांक 01-07-2023 पासून)	वित्त संचालक (पूर्णवेळ संचालक) आणि सीएफओ
अरुण बीजलवान (दिनांक 30-06-2023 पर्यंत)	वित्त संचालक (पूर्णवेळ संचालक) आणि सीएफओ
आलोक कटियार (दिनांक 31-08-2023 पासून)	विद्युत व प्रणाली संचालक (पूर्णवेळ संचालक)
संदीप कुमार (दिनांक 30-08-2023 पर्यंत)	संचालक विद्युत व प्रणाली (पूर्णवेळ संचालक)
अंजुम परवेज (दिनांक 29-08-2023 पासून)	प्रकल्प संचालक (पूर्णवेळ संचालक)
संदीप श्रीवास्तव (दिनांक 22-09-2023 पासून)	रोलिंग स्टॉक संचालक (पूर्णवेळ संचालक)
विजय कुमार (दिनांक 22-08-2023 पर्यंत)	रोलिंग स्टॉक संचालक (पूर्णवेळ संचालक)
प्रमोद शर्मा (दिनांक 26-12-2023 पासून)	कार्य संचालक (पूर्णवेळ दिग्दर्शक)
प्रणय प्रभाकर (दिनांक 12-03-2024 पासून)	अर्धवेळ (अधिकृत) संचालक
अन्विता सिन्हा	अर्धवेळ (अधिकृत) संचालक

नाम	जागा
संजय जगदीशचंद्र सेठी (दिनांक 18-03-2024 पासून)	अर्धवेळ (अधिकृत) संचालक
हरेशकुमार चंदुलाल मोदी	अर्धवेळ (अधिकृत) संचालक
मुकुल सारण माथुर (दिनांक 04-03-2024 पर्यंत)	अर्धवेळ (अधिकृत) संचालक
पराग जाई नैनूतिया (दिनांक 13-03-2024 पर्यंत)	अर्धवेळ (अधिकृत) संचालक
जया वर्मा सिन्हा (दिनांक 01-09-2023 पासून)	अर्धवेळ संचालक
अनिल कुमार लाहोटी (दिनांक 31-08-2023 पर्यंत)	अर्धवेळ अध्यक्ष
सुमीता शर्मा	कंपनी सचिव

टीप 32.1.2 -- इतर संबंधित पक्ष

इतर संबंधित पक्षाचे नाव	नात्याचे स्वरूप[संपादन]
एनएचएसआरसीएल एम्प्लॉइज ग्रुप ग्रॅज्युइटी ट्रस्ट	पोस्ट रिटायरमेंट बेनिफिट ट्रस्ट
एनएचएसआरसीएल मेडिकल ट्रस्ट	पोस्ट रिटायरमेंट बेनिफिट ट्रस्ट
एचएसआर इनोव्हेशन सेंटर ट्रस्ट	रिसर्च अँड डेव्हलपमेंट ट्रस्ट
महाराष्ट्र सरकार	कंपनीचे प्रवर्तक
रेल्वे मंत्रालय, भारत सरकार आणि त्याचे नामनिर्देशित	कंपनीचे प्रवर्तक
गुजरात सरकार	कंपनीचे प्रवर्तक

टीप 32.2 -- संबंधित पक्षांचे व्यवहार व शिल्लक

टीप 32.2.1 -- प्रमुख व्यवस्थापकीय कर्मचार्यांची भरपाई :

वर्षभरातील प्रमुख व्यवस्थापन कर्मचार्यांचे संचालक व इतर सदस्यांचे मानधन खालीलप्रमाणे होते.

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
शॉर्ट टर्म बेनिफिट्स	264.89	283.08
रोजगारोत्तर लाभ	69.23	48.73
रोजगारोत्तर लाभ	34.40	9.07
	368.52	340.88

टीप 32.2.2 -- ट्रस्टशी व्यवहार

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
एनएचएसआरसीएल एम्प्लॉइज ग्रुप ग्रॅज्युइटी ट्रस्ट-योगदान	185.93	128.05
एनएचएसआरसीएल मेडिकल ट्रस्ट-योगदान	32.03	22.68
एचएसआर इनोव्हेशन सेंटर ट्रस्ट	131.09	390.81
	349.05	541.54

टीप 32.3 -- संबंधित सरकारी संस्थांशी व्यवहार

वर नमूद केलेल्या व्यवहारांव्यतिरिक्त, कंपनीचे संबंधित सरकारी संस्थांशी व्यवहार आहेत ज्यात खालील गोष्टींचा समावेश आहे परंतु मर्यादित नाही:-

सरकारचे नाव :- रेल्वे मंत्रालय, भारत सरकार (संस्थेवर महत्त्वपूर्ण नियंत्रण), गुजरात सरकार आणि महाराष्ट्र सरकार

आर्थिक वर्ष 2023-24 आणि 2022-23 दरम्यान काही महत्त्वपूर्ण व्यवहार:

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी			31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी		
	महाराष्ट्र सरकार	रेल्वे मंत्रालय (एमओआर)	गुजरात सरकार	महाराष्ट्र सरकार	रेल्वे मंत्रालय (एमओआर)	रेल्वे मंत्रालय (एमओआर)
इक्विटी भागभांडवलापोटी मिळालेली रक्कम	-	-	5,00,000.00	600.00	-	1,37,000.00
रेल्वे मंत्रालयाकडून आगाऊ प्रकल्पांसाठी मिळालेली आगाऊ रक्कम (कॉन्ट्रॅक्ट लायबिलिटीज)	-	18,29,500.00	-	-	12,00,000.00	-
युटिलिटी शिफ्टिंग आणि इतर संलग्न कामांसाठी केलेले पैसे	-	-	-	-	(690.60)	-
शासकीय जमीन खरेदीसाठी दिलेले पैसे	(686.68)	-	(17,488.06)	(707.14)	-	(2,366.87)

टीप :- 33

A. भांडवली बांधिलकी

31.03.2024 रोजी भांडवली खात्यावर करावयाच्या कामांची रक्कम 61,01,450.41 लाख रुपये (मागील वर्षी रु. 30,81,843.25 लाख) आहे

B. आकस्मिक दायित्व

(i) कर्ज म्हणून मान्य न केलेले कंपनीविरुद्धचे दावे रु. 528.27 लाख (मागील वर्ष 195.62 लाख रुपये), भूसंपादनाशी संबंधित न्यायालयीन खटले विविध न्यायालयात चालू आहेत, न्यायालयीन प्रकरणांसंदर्भातील दायित्व ताळेबंदाच्या तारखेस कमी होत नाही.

(ii) कंपनी नियमितपणे आपल्या प्रकल्पांसाठी सरकारी आणि खाजगी पक्षांकडून जमीन संपादित करते आणि मालकांना आर्थिक मूल्यांमध्ये नुकसान भरपाई देते.

खाजगी पक्षांच्या बाबतीत, कंपनी जमीन आणि आर अँड आर पेमेंट्ससाठी कंपनीच्या धोरणानुसार नवीन मालमता खरेदीवर मुद्रांक शुल्क आणि नोंदणी शुल्काची प्रतिपूर्ती करते. त्यानंतर नवीन मालमता खरेदीवर मुद्रांक शुल्क व नोंदणी शुल्काच्या प्रतिपूर्तीच्या रकमेचा अंदाज बांधता येत नाही

(iii) कंपनी आणि एमओआर यांच्यातील वरील ईएपीसंदर्भातील अटी आणि शर्ती या फायनान्शियल स्टेटमेंटच्या तारखेपर्यंत विचाराधीन आहेत. संबंधित अटी व शर्तींना अंतिम स्वरूप देईपर्यंत कंपनीने वरील ईएपी "वित्तीय दायित्व-गैर-चालू" या शीर्षकाखाली सादर केला आहे.

रेल्वे मंत्रालयाने 02.11.2023 च्या कार्यालयीन निवेदनाद्वारे अर्थ मंत्रालयाच्या आर्थिक व्यवहार विभागाला कळविले आहे की, "एमएचएसआर प्रकल्पासाठी जेआयसीए कर्जाचा प्रस्ताव 0.1% व्याजाने एनएचएसआरसीएलला देण्याचा प्रस्ताव स्वीकारण्याचा विचार केला जाऊ शकतो. त्यानुसार, एनएचएसआरसीएलने 31 मार्च 2024 पर्यंत कंपनीला एमओआरद्वारे वितरित केलेल्या रकमेवर वरील ईएपी / अॅडव्हान्स @ 0.1% व्याज मान्यता दिली आहे (जेआयसीएकडून एमओआर / एमओएफने घेतलेल्या कर्जाच्या मर्यादेपर्यंत).

वरील बाब रेल्वे मंत्रालय व अर्थ मंत्रालय यांच्यात विचाराधीन/चर्चा सुरू असल्याने हिशेबाची प्रूडन्स पद्धत विचारात घेता, वर नमूद केल्याप्रमाणे व्याज खर्च वित्तीय विवरण, इतर प्रासंगिक खर्च, वित्तीय विवरणात मान्यता प्राप्त नसल्यास आणि परस्पर सहमतीच्या कोणत्याही दस्तऐवजाअभावी सद्यस्थितीत निश्चित करता येत नाही.

टीप :- 34

कंपनीने भारत सरकारच्या कॉर्पोरेट अफेअर्स मंत्रालयाने अधिसूचित केलेल्या इंड एस 19 "एम्प्लॉई बेनिफिट्स" नुसार कर्मचाऱ्यांच्या फायद्याच्या खर्चाचा हिशेब ठेवला आहे. इंड एस 19 नुसार नफा आणि तोटा स्टेटमेंट आणि बॅलन्सशीटमध्ये मान्यता प्राप्त परिभाषित योगदान योजना, परिभाषित लाभ योजना आणि इतर दीर्घकालीन लाभ योजनांची संक्षिप्त स्थिती खालीलप्रमाणे आहे-

a) परिभाषित योगदान योजना

तपशील	रक्कम (रु. लाखांत)	
	2023-24	2022-23
कंपनीने वर्षभराच्या नफा आणि तोट्याच्या स्टेटमेंटमध्ये खालील रक्कम ओळखली भविष्य निर्वाह निधीत नियोक्ता योगदान इ.	1690.42	1074.50
	1690.42	1074.50

b) परिभाषित लाभ योजना आणि इतर दीर्घकालीन लाभ योजना
टीप 34.1 -- ग्रॅच्युइटी आणि लीव्ह एन्कॅशमेंट
टीप 34.1.1 -- योजना दायित्व

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
कालावधीच्या अखेरीस दायित्वाचे सध्याचे मूल्य	682.36	1,087.34	521.00	642.81

टीप 34.1.2 -- सेवा खर्च

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
चालू सेवा खर्च	148.24	241.72	137.13	168.85
मागील सेवा खर्च ज्यात नफा / तोटा कमी करणे समाविष्ट आहे नॉन रुटीन सेटलमेंटवर नफा किंवा तोटा	-	-	-	-
एकूण सेवा खर्च	148.24	241.72	137.13	168.85

टीप 34.1.3 -- निव्वळ व्याज खर्च

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
परिभाषित लाभ दायित्वावरील व्याज खर्च	38.24	47.18	22.58	44.92
योजना मालमतेवरील व्याज उत्पन्न	(24.59)	-	(13.51)	-
निव्वळ व्याज खर्च (उत्पन्न)	13.65	47.18	9.07	44.92

टीप 34.1.4 -- लाभ दायित्वात बदल

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
वर्षाच्या सुरवातीस दायित्वाचे सध्याचे मूल्य	521.00	642.81	315.76	628.25
व्याज खर्च	38.24	47.18	22.58	44.92
सेवा खर्च	148.24	241.72	137.13	168.85
मागील सेवा खर्च ज्यात नफा / तोटा कमी करणे समाविष्ट आहे	-	-	-	-
दिलेले लाभ	(20.24)	(128.70)	-	(38.15)
एकूण अॅक्च्युअल (नफा)/दायित्वावरील तोटा	(4.88)	284.33	45.54	(161.05)
वर्षाच्या अखेरीस दायित्वाचे सध्याचे मूल्य	682.36	1,087.34	521.01	642.82

टीप 34.1.5 -- दायित्वावरील एकचुरिअल नफा/तोटा यांचे विभाजन

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
अॅक्च्युअल (नफा)/जनसांख्यिकीय गृहीतकातील बदलामुळे होणारे नुकसान			-	-
अॅक्च्युअल (नफा)/आर्थिक गृहीतकातील बदलामुळे होणारा तोटा	10.80	15.84	(12.90)	(14.58)
अॅक्च्युअल (नफा)/अनुभव समायोजनातून होणारा तोटा	(15.68)	268.49	58.45	(146.47)

टीप 34.1.6 -- योजना मालमतेवरील एकचुरिअल नफा/तोटा

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
अपेक्षित व्याज उत्पन्न	(24.59)	-	(13.51)	-
प्लॅन अॅसेटवरील प्रत्यक्ष उत्पन्न	28.56	-	19.32	-
मालमतेवरील वर्षासाठी एकचुरिअल नफा / (तोटा)	3.97	-	5.81	-

टीप 34.1.7 -- दायित्वाच्या निव्वळ मूल्यात बदल

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
ओपनिंग बॅलन्स	185.93	642.81	126.84	628.25
व्याज खर्च	13.65	47.18	9.07	44.92
सध्याची सेवा खर्च	148.24	241.72	137.13	168.85
गत सेवा खर्च, ज्यामध्ये घट किंवा नफा/तोटा समाविष्ट आहे	-	-	-	-
संस्थेने थेट भरलेला लाभ	-	(128.70)	-	(38.15)
संस्थेने थेट भरलेला लाभ	(185.93)	-	(126.84)	-
अॅक्च्युअल (नफा)/ दायित्वावरील तोटा	(8.85)	284.33	39.73	(161.05)
क्लोजिंग बॅलन्स	153.04	1,087.34	185.93	642.82

टीप 34.1.8 -- योजना मालमतेच्या रास्त मूल्यात बदल

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
वर्षाच्या सुरुवातीला योजना मालमतेचे रास्त मूल्य	335.08	-	188.91	-
योजना मालमतेवरील प्रत्यक्ष परतावा	28.56	-	19.32	-
नियोक्त्याचे योगदान	185.93	-	126.84	-
बेनिफिट दिला	(20.24)	-	-	-
अॅक्च्युअल (तोटा)/ दायित्वावर होणारा नफा	-	-	-	-
क्लोजिंग बॅलन्स	529.33	-	335.07	-

टीप 34.1.9 -- ताळेबंदात मान्यता प्राप्त रक्कम

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
वर्षाच्या अखेरीस दायित्वांचे अंदाजित वर्तमान मूल्य	682.36	1,087.34	521.00	642.81
वर्षाच्या अखेरीस योजना मालमतेचे रास्त मूल्य	(529.32)	-	(335.08)	-
ताळेबंदातील तरतुदी	153.04	1,087.34	185.92	642.81
चालू	153.04	92.62	185.92	51.62
गैर-चालू	-	994.72	-	591.19

टीप 34.1.10 -- नफा आणि तोटा विवरणात मान्यता प्राप्त खर्च

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
चालू सेवा खर्च	148.24	241.72	137.13	168.85
मागील सेवा खर्च ज्यात नफा / तोटा कमी करणे समाविष्ट आहे	-	-	-	-
व्याज खर्च	13.65	47.18	9.07	44.92
निव्वळ अॅक्च्युअल (नफा) / वर्षभरात ओळखला जाणारा तोटा	-	284.33	-	(161.05)
नफा आणि तोटा स्टेटमेंटमध्ये ओळखले जाणारे एकूण खर्च	161.89	573.23	146.20	52.72

टीप 34.1.11 -- इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नात मान्यता प्राप्त खर्च

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
निव्वळ संचयी अमान्यताप्राप्त अॅक्च्युअल नफा/ (तोटा)	-	-	-	-
ओपनिंग	-	-	-	-
पीबीओवर वर्षभराचा अॅक्च्युअल नफा/ (तोटा)	4.88	-	(45.54)	-
मालमतेवरील वर्षभराचा अॅक्च्युअल नफा/ (तोटा)	3.97	-	5.81	-
वर्षाच्या अखेरीस अपरिचित अॅक्च्युअल नफा/ (तोटा)	8.85	-	(39.73)	-

टीप 34.1.12 -- चालू आणि बिगर चालू मध्ये वर्षाच्या शेवटी पीबीओचे विभाजन

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
चालू दायित्व (एका वर्षाच्या आत देय रक्कम) 22.37	22.37	92.62	6.73	51.62
गैर-चालू दायित्व (एक वर्षापेक्षा जास्त देय रक्कम)	660.00	994.72	514.27	591.19
वर्षाच्या शेवटी एकूण पीबीओ	682.37	1,087.34	521.00	642.81

टीप 34.1.13 -- निव्वळ (दायित्व)/ मालमतेचे विभाजन

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅच्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
चालू दायित्व		153.04		185.92
गैर-चालू दायित्व		-		-
वर्षाच्या शेवटी एकूण पीबीओ		153.04		185.92

टीप 34.1.14 -- पुढील वार्षिक अहवाल कालावधीसाठी अपेक्षित योगदान

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	ग्रॅज्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट	ग्रॅज्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
सेवा खर्च	165.20	260.18	151.97	183.07
निव्वळ व्याज खर्च	11.03	78.40	13.65	47.18
पुढील वार्षिक अहवाल कालावधीसाठी एकूण अपेक्षित योगदान	176.23	338.58	165.62	230.25

टीप 34.1.15 -- परिभाषित लाभ दायित्वाची परिपक्वता प्रोफाइल

रक्कम (रु. लाखांत)

वर्ष	ग्रॅज्युइटी	लीव्ह एन्कॅशमेंट
0 ते 1 वर्ष	22.37	92.62
1 ते 2 वर्षे	33.22	41.90
2 ते 3 वर्षे	50.38	80.00
3 ते 4 वर्षे	21.64	38.53
4 ते 5 वर्षे	27.31	44.15
4 ते 6 वर्षे	34.88	67.24
6 वर्षांनंतर	492.57	722.90

टीप 34.2 -- राजा प्रवास सवलत (एलटीसी), सामान भत्ता, निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ

टीप 34.2.1 -- योजना दायित्व

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
कालावधीच्या अखेरीस दायित्वाचे सध्याचे मूल्य	226.00	51.46	188.02	169.89	37.86	108.97

टीप 34.2.2 -- सेवा खर्च

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
चालू सेवा खर्च	49.27	11.19	32.98	43.64	16.72	28.01
मागील सेवा खर्च ज्यात नफा / तोटा कमी करणे समाविष्ट आहे	-	-	-	-	-	-
मागील सेवा खर्च ज्यात नफा / तोटा कमी करणे समाविष्ट आहे	-	-	-	-	-	-
एकूण सेवा खर्च	49.27	11.19	32.98	43.64	16.72	28.01

टीप 34.2.3 -- निव्वळ व्याज खर्च

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
परिभाषित लाभ दायित्वावरील व्याज खर्च	12.47	2.78	8.00	8.45	2.01	5.47
योजना मालमतेवरील व्याज उत्पन्न	-	-	(5.65)	-	-	(3.85)
निव्वळ व्याज खर्च (उत्पन्न)	12.47	2.78	2.35	8.45	2.01	1.62

टीप 34.2.4 -- सध्याच्या लाभ दायित्वात बदल

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
कालखंडाच्या प्रारंभी दायित्वाचे सध्याचे मूल्य	169.89	37.86	108.97	118.25	28.17	76.48
व्याज खर्च	12.47	2.78	8.00	8.45	2.01	5.47
सेवा खर्च	49.27	11.19	32.98	43.64	16.72	28.01
मागील सेवा खर्च	-	-	-	-	-	-
दिलेले लाभ	(26.97)	(1.50)	(2.97)	(56.14)	(2.07)	(3.28)
एकूण एकचुरिअल (नफा)/दायित्वावरील तोटा	21.34	1.13	41.04	55.68	(6.98)	2.29
कालावधीच्या अखेरीस दायित्वाचे सध्याचे मूल्य	226.00	51.46	188.02	169.88	37.85	108.97

टीप 34.2.5 -- एकचुरिअल (नफा) / दायित्वावरील तोटा

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
अॅकच्युअल (नफा)/ बदलामुळे होणारा तोटा जनसांख्यिकीय अनुमान	-	-	-	-	-	-
अॅकच्युअल (नफा)/ आर्थिक गृहीतकातील बदलामुळे होणारा तोटा	3.82	0.91	3.56	(4.32)	(0.43)	(3.53)
अॅकच्युअल (नफा)/ अनुभव समायोजनातून होणारा तोटा	17.52	1.13	37.47	60.00	(6.55)	5.82

टीप 34.2.6 -- अॅकच्युअल (नफा)/प्लॅन मालमतेवरील तोटा

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
अपेक्षित व्याज उत्पन्न	-	-	5.65	-	-	3.85
प्लॅन अॅसेटवरील प्रत्यक्ष उत्पन्न	-	-	11.50	-	-	3.73
मालमतेवरील वर्षासाठी अॅकच्युअल नफा / (तोटा)	-	-	5.85	-	-	(0.12)

टीप 34.2.7 -- ताळेबंदात मान्यता प्राप्त रक्कम

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
वर्षाच्या अखेरीस दायित्वांचे अंदाजित वर्तमान मूल्य	226.00	51.46	188.02	169.89	37.86	108.97
वर्षाच्या अखेरीस योजना मालमतेचे रास्त मूल्य	-	-	(117.50)	-	-	(76.94)
ताळेबंदात मान्यता प्राप्त निव्वळ दायित्व/ (निव्वळ मालमता)	226.00	51.46	70.52	169.89	37.86	32.03
चालू	14.41	0.71	70.52	6.46	0.52	32.03
गैर-चालू	211.59	50.75	-	163.43	37.34	-

टीप 34.2.8 -- नफा-तोटा विवरणात मान्य केलेला खर्च

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
चालू सेवा खर्च	49.27	11.19	32.98	43.64	16.72	28.01
मागील सेवा खर्च ज्यात नफा / तोटा कमी करणे समाविष्ट आहे	-	-	-	-	-	-
व्याज खर्च	12.47	2.78	2.35	8.45	2.01	1.62
निव्वळ अॅक्च्युअल (नफा) / वर्षभरात ओळखला जाणारा तोटा	21.34	-	-	55.68	-	-
नफा आणि तोटा स्टेटमेंटमध्ये ओळखले जाणारे एकूण खर्च	83.08	13.97	35.33	107.77	18.73	29.63

टीप 34.2.9 -- इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नात मान्यता प्राप्त खर्च

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
निव्वळ संचयी अमान्यताप्राप्त अॅक्च्युअल नफा/ (तोटा) ओपनिंग	-	-	-	-	-	-
पीबीओवर वर्षभराचा अॅक्च्युअल नफा/ (तोटा)	-	(1.13)	(41.04)	-	6.98	(2.29)
मालमतेवरील वर्षभराचा अॅक्च्युअल नफा/ (तोटा)	-	-	5.85	-	-	(0.11)
वर्षाच्या अखेरीस अपरिचित अॅक्च्युअल नफा/ (तोटा)	-	(1.13)	(35.19)	-	6.98	(2.40)

टीप 34.2.10 -- योजना मालमतेच्या रास्त मूल्यात बदल

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
वर्षाच्या सुरुवातीला योजना मालमतेचे रास्त मूल्य	-	-	76.94	-	-	53.80
योजना मालमतेवरील प्रत्यक्ष परतावा	-	-	11.50	-	-	3.74
नियोक्त्याचे योगदान	-	-	32.03	-	-	22.68
बेनिफिट दिला	-	-	(2.97)	-	-	(3.28)
अॅक्च्युअल (तोटा)/ दायित्वांवर होणारा नफा	-	-	-	-	-	-
क्लोजिंग बॅलन्स	-	-	117.50	-	-	76.94

टीप 34.2.11 -- दायित्वाच्या निव्वळ मूल्यात बदल

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
ओपनिंग बॅलन्स	169.88	37.86	32.03	118.25	28.17	22.68
व्याज खर्च	12.47	2.78	2.35	8.45	2.01	1.62
सध्याची सेवा खर्च	49.27	11.19	32.98	43.64	16.72	28.01
मागील सेवा खर्च ज्यात नफा / तोटा कमी करणे समाविष्ट आहे	-	-	-	-	-	-
दिलेला लाभ	(26.97)	(1.50)	-	(56.14)	(2.07)	-
विश्वासात योगदान	-	-	(32.03)	-	-	(22.68)
अॅक्युअल (नफा)/ दायित्वावरील तोटा	21.34	1.13	35.18	55.68	(6.98)	2.40
क्लोजिंग बॅलन्स	225.99	51.46	70.51	169.88	37.85	32.03

टीप 34.2.12 -- चालू आणि बिगर चालू मध्ये वर्षाच्या शेवटी पीबीओचे विभाजन

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
चालू दायित्व (एक वर्षाच्या आत देय रक्कम)	14.41	0.71	2.30	6.46	0.52	0.07
गैर-चालू दायित्व (एक वर्षापेक्षा जास्त देय रक्कम)	211.59	50.75	185.72	163.42	37.34	108.90
वर्षाच्या शेवटी एकूण पीबीओ	226.00	51.46	188.02	169.88	37.86	108.97

टीप 34.2.13 -- निव्वळ (दायित्व)/ मालमत्तेचे विभाजन

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24		2022-23	
	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ		निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	
चालू दायित्व	(70.51)		(32.03)	
गैर-चालू दायित्व				
वर्षाच्या शेवटी एकूण पीबीओ	(70.51)		(32.03)	

टीप 34.2.14 -- पुढील वार्षिक अहवाल कालावधीसाठी अपेक्षित योगदान

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	2023-24			2022-23		
	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
सेवा खर्च	-	23.53	38.28	-	21.37	32.06
निव्वळ व्याज खर्च	-	3.71	5.08	-	2.78	2.35
पुढील वार्षिक अहवाल कालावधीसाठी अपेक्षित खर्च	-	27.24	43.36	-	24.15	34.41

टीप 34.2.15 -- परिभाषित लाभ दायित्वाची परिपक्वता प्रोफाइल

रक्कम (रु. लाखांत)

वर्ष	एलटीसी	सामान भत्ता	निवृत्तीनंतरचे वैद्यकीय लाभ
0 ते 1 वर्ष	-	0.71	-
1 ते 2 वर्षे	-	4.02	-
2 ते 3 वर्षे	-	4.24	-
3 ते 4 वर्षे	-	4.94	-
4 ते 5 वर्षे	-	7.32	-
5 ते 6 वर्षे	-	5.23	-
6 वर्षांनंतर	-	25.00	-

टीप 34.3 -- ताळेबंद तारखेच्या मुख्य बीमाकर्ता धारणा

अनुषंगिक अनुमाने	2023-24	2022-23
मूल्यमापन पद्धती	प्रोजेक्ट युनिट क्रेडिट पद्धत	प्रोजेक्ट युनिट क्रेडिट पद्धत
सवलत दर	7.21%	7.34%
वेतन वाढीचा दर	6.50%	6.50%
निवृत्तीचे वय	60 वर्षे	60 वर्षे
पैसे काढण्याचा दर	30 वर्षांपर्यंत - 3% 31 ते 44 वयोगट - 2% 44 वर्षांवरील - 1%	30 वर्षांपर्यंत - 3% 31 ते 44 वयोगट - 2% 44 वर्षांवरील - 1%
मृत्यूचा दर	100% भारतातील खात्रीशीर जीवन मृत्यू (2012-14)	100% भारतातील खात्रीशीर जीवन मृत्यू (2012-14)

टीप 34.4 -- संवेदनशीलता विश्लेषण

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	गृहितकांमध्ये बदल	सामान भत्यावर परिणाम	ग्रॅच्युईटी दायित्वावर परिणाम	रजेच्या रोख रकमेवर परिणाम	एलटीसीवर परिणाम	निवृत्तीनंतरच्या वैद्यकीय लाभांवर परिणाम
सवलत दर	0.50% (0.50%)	(2.96) 3.27	(40.58) 44.49	(59.22) 64.17	(14.24) 15.67	(12.87) 14.25
पगार वाढ	0.50% (0.50%)	- -	40.09 (39.57)	64.37 (59.53)	- -	- -

टीप :- 35

परकीय चलन खर्च

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील.	2023-24	2022-23
प्रकल्पाशी संबंधित खर्च (सीडब्ल्यूआयपी)	3,36,593.17	2,71,646.59
विदेशी टीए / डीए	25.16	42.51
परदेश प्रवास खर्च	79.07	213.79
सदस्यता शुल्क	31.42	9.61
	3,36,728.82	2,71,912.50

टीप :- 36

कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी

टीप 36.1 -- वर्षभरात खर्च करावयाची मंडळाने मंजूर केलेली रक्कम

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील.	31.03.2024 रोजी संपलेले वर्ष	31.03.2023 रोजी संपलेले वर्ष
वर्षभरात खर्च करावयाची मंडळाने मंजूर केलेली रक्कम	120.33	134.27

टीप 36.2 -- वर्षभरात खर्च झालेल्या रकमेचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे :

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	वर्षभरात घालवलेला खर्च		अद्याप ही रक्कम देण्यात आलेली नाही	
	मागील वर्षासाठी	चालू वर्षासाठी	मागील वर्षासाठी	चालू वर्षासाठी
31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षात				
(i) कोणत्याही मालमतेचे बांधकाम/संपादन	84.47	-	-	4.85
(ii) व्यतिरिक्त इतर हेतूने (i)वरील	-	-	-	-
a) कंपनी अधिनियम, 2013 च्या अनुसूची सातमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे चार फंडांमध्ये योगदान	-	-	-	-
b) पीएम केअर्स फंडात योगदान	-	-	-	-
c) स्वच्छ गंगा निधीसाठी योगदान	-	0.28	-	-
d) आरोग्य सेवा	-	-	-	-
e) स्वच्छ भारत कोषासाठी योगदान	-	-	-	-
31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षात				
(i) कोणत्याही मालमतेचे बांधकाम/संपादन	24.25	-	24.25	-
(ii) व्यतिरिक्त इतर हेतूने (i) वरील	-	-	-	-
a) कंपनी अधिनियम, 2013 च्या अनुसूची सातमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे चार फंडांमध्ये योगदान	-	-	-	-
b) पीएम केअर्स फंडात योगदान	-	47.57	-	-
c) आरोग्य सेवा	42.50	36.50	14.87	50.20

टीप 36.3 -- चालू प्रकल्प आणि चालू प्रकल्प व्यतिरिक्त इतर तपशील

एस. 135(6) च्या बाबतीत (चालू प्रकल्प)

रक्कम (रु. लाखांत)

ओपनिंग बॅलन्स 1 एप्रिल 2023 रोजी		वर्षभरात खर्च	वर्षभरात खर्च झालेली रक्कम		31 मार्च 2024 रोजी क्लोजिंग बॅलन्स	
कंपनीसोबत	स्वतंत्र सीएसआरमध्ये अखर्चित ए/सी	करावयाची रक्कम	कंपनीच्या बँकेतून ए/सी	स्वतंत्र सीएसआरमधून अखर्चित ए/सी	कंपनीसोबत	स्वतंत्र सीएसआरमध्ये अखर्चित ए/सी
-	89.32	120.05	-	84.47	-	124.90

एस. 135(5) च्या बाबतीत (चालू प्रकल्प)

रक्कम (रु. लाखांत)

ओपनिंग बॅलन्स 1 एप्रिल 2023 रोजी	विहित रकमेत जमा केलेली रक्कम स्कीम VII मधील निधी 6 महिन्यांच्या आत किंवा वर्षभरात	वर्षभरात खर्च करावयाची रक्कम	वर्षभरात खर्च झालेली रक्कम	31 मार्च 2024 रोजी क्लोजिंग बॅलन्स
-	0.28	0.28	0.28	-

एस. 135(6) च्या बाबतीत (चालू प्रकल्प)

रक्कम (रु. लाखांत)

ओपनिंग बॅलन्स 1 एप्रिल 2022 रोजी		वर्षभरात खर्च करावयाची रक्कम	वर्षभरात खर्च झालेली रक्कम		31 मार्च 2023 रोजी क्लोजिंग बॅलन्स	
कंपनीसोबत	स्वतंत्र सीएसआरमध्ये अखर्चित ए/सी	करावयाची रक्कम	कंपनीच्या बँकेतून ए/सी	स्वतंत्र सीएसआरमधून अखर्चित ए/सी	कंपनीसोबत	स्वतंत्र सीएसआरमध्ये अखर्चित ए/सी
-	105.87	86.70	36.50	66.75	-	89.32

एस. 135(5) च्या बाबतीत (चालू प्रकल्प)

रक्कम (रु. लाखांत)

ओपनिंग बॅलन्स 1 एप्रिल 2022 रोजी	विहित रकमेत जमा केलेली रक्कम 6 महिन्यांच्या आत किंवा वर्षभरात सातव्या क्रमांकाचा निधी	वर्षभरात खर्च करावयाची रक्कम	वर्षभरात खर्च झालेली रक्कम	31 मार्च 2023 रोजी क्लोजिंग बॅलन्स
-	0.28	0.28	-	-

सीएसआर समिती आणि बीओडीने मंजूर केलेल्या आराखड्यानुसार बहुवार्षिक प्रकल्प असल्याने सीएसआरची रक्कम 2 ते 3 वर्षांत वापरली जाणार आहे.

सीएसआर खर्चासंदर्भात कंपनीच्या नियंत्रणाखालील ट्रस्टला कंपनीने कोणतेही योगदान दिलेले नाही.

टीप :- 37

टीप:- 37.1 -- इंड एस 116 अंतर्गत प्रकटीकरण

- (i) सुरुवातीच्या अर्जावर निवडलेल्या व्यावहारिक बाबींचा सारांश.
  - (a) प्रारंभिक अर्जाच्या तारखेस 12 महिन्यांपेक्षा कमी भाडेपट्ट्याची मुदत असलेल्या भाडेपट्ट्यांसाठी वापराचा अधिकार-मालमत्ता आणि दायित्वे न ओळखण्याची सूट लागू केली.
  - (b) प्रारंभिक अर्जाच्या तारखेस वापराच्या मालमतेच्या अधिकाराच्या मोजमापातून प्रारंभिक प्रत्यक्ष खर्च वगळला
  - (c) इंड एस -116 केवळ त्या करारांना लागू आहे जे पूर्वी इंड एस-17 अंतर्गत वर्गीकृत भाडेपट्टे होते.
  - (d) भाडेपट्ट्यांच्या पोर्टफोलिओसाठी एकल सवलत दर लागू केला.
  - (e) करारामध्ये भाडेपट्टा वाढविण्याचे किंवा संपुष्टात आणण्याचे पर्याय असतील तर भाडेपट्ट्याची मुदत ठरविताना त्याचा वापर करा
- (ii) भाडेपट्ट्यांच्या दायित्वांसाठी वर्षभरात लागू केलेला भारित सरासरी वाढीव कर्जाचा दर 8.70% आणि 8.60% (एमसीएलआर) आहे
- (iii) कंपनीने भाडेपट्ट्याखालील मालमतेचा सारांश खालीलप्रमाणे आहे:

मालमतेचा तपशील	पट्टेदार नाव	भाडेपट्टा कालावधी	
तिसरा मजला, D21 कॉर्पोरेट पार्क, द्वारका सेक्टर 21, नवी दिल्ली-110077	मणिकरण पॉवर लि.	10-01-2020	10-01-2025
पी नंबर 10/11, आर एस नंबर 15/1 ए, 9/2, ऑफिस नंबर 1007, टॉवर - ए, स्वस्तिक युनिव्हर्सल, रुंध, सुरत 395007	सुकेंन दिनेश चंद्र शाह	01-08-2021	31-07-2025
A-203, युनिव्हर्सल स्वस्ती, रुंध, पत्र 395007	विभूती आयोजक/बोडावाला	01-05-2021	30-04-2025
R.S.No 60/2 प, कार्यालय क्रमांक 1001 ते 1006, स्वस्तिक युनिव्हर्सल, रुंध, सुरत 395007	विमल कपडिया	01-01-2023	31-12-2026
पहिला मजला, ग्रँड प्लाझा मॉल, कौल हेरिटेज सिटी, बाबुला (चुळणे), वसई पश्चिम, जिल्हा-पालघर-401202	कौल एंटरप्रायझेस	01-12-2023	31-10-2028
A-203, युनिव्हर्सल स्वस्ती, रुंध, पत्र 395007	विभूती आयोजक/बोडावाला	01-04-2023	30-04-2026
4 वाहने	मर्क्युरी कार रेंटल्स प्रा.लि.	23-12-2019	15-03-2024
20 वाहने	मर्क्युरी कार रेंटल्स प्रा.लि.	14-01-2022	13-01-2026
4 वाहने	मर्क्युरी कार रेंटल्स प्रा.लि.	09-01-2023	08-01-2027
16 वाहने	लीज प्लॅन इंडिया प्रा.लि.	01-08-2022	31-07-2026
गुजरात सरकारकडून जमीन भाडेत्वावर घ्या			99 Years
महाराष्ट्र सरकारकडून जमीन भाडेत्वावर घ्या			95 Years

- (iv) भाडेपट्टा दायित्व आणि वापराच्या मालमतेच्या अधिकारात हालचाल
- (a) ओळखलेल्या वापराच्या हक्काच्या मालमतेची वहन रक्कम आणि वर्षभरातील हालचाली टीप 5.3 मध्ये जाहीर केल्या आहेत
- (b) लीज लायबिलिटीमधील हालचाल खालीलप्रमाणे आहे:

रक्कम (रु. लाखांत)

व्यक्ती	इमारत	वाहन	इमारत	वाहन
	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी
वर्षाच्या सुरुवातीस ओपनिंग बॅलन्स	1,475.04	224.68	1,895.52	201.32
इंडिएएसमध्ये संक्रमणावर मान्यता	-	-	-	-
वर्षभरातील भर	1,233.55	38.55	190.72	117.51
वर्षभरातील बदल	-	-	(1.77)	-
वर्षभरात ओळखले जाणारे व्याज	125.96	18.20	139.10	18.68
वर्षभरात केलेले देयक / भाडेपट्ट्यांसाठी एकूण रोख रक्कम बाहेर पडणे	(969.14)	(105.10)	(748.53)	(112.83)
वर्षाच्या अखेरीस क्लोजिंग बॅलन्स	1,865.42	176.32	1,475.04	224.68

- (v) कंपनीने कमी किमतीच्या मालमतेच्या अल्पमुदतीच्या भाडेपट्ट्यांसाठी भाडेपट्टा दायित्व मान्य न करण्याचा निर्णय घेतला आहे. या भाडेपट्ट्यांशी संबंधित खर्च भाडेपट्ट्याच्या दायित्वाच्या मोजमापात समाविष्ट केला जात नाही. त्याचा तपशील पुढीलप्रमाणे:

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	इमारत	वाहन	इमारत	वाहन
	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी
अल्प मुदतीचे भाडेपट्टे	1,139.49	-	1,095.79	-
मालमतेच्या कमी किमतीचे भाडेपट्टे	-	-	-	-
	1,139.49	-	1,095.79	-

- (vi) ताळेबंदात सादर केलेली भाडेपट्टीची देणी खालीलप्रमाणे आहेत :-

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	इमारत	वाहन	संपूर्ण	इमारत	वाहन	संपूर्ण
	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2024 रोजी		31 मार्च 2023 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी	
चालू भाग	839.62	105.84	945.46	753.76	78.20	831.96
गैर-वर्तमान भाग	1,025.79	70.49	1,096.28	721.28	146.48	867.76
	1,865.41	176.33	2,041.74	1,475.04	224.68	1,699.72

- (vii) 31 मार्च 2024 पर्यंत भाडेपट्ट्याच्या दायित्वांचे परिपक्वता विश्लेषण

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील.	31 मार्च 2024			31 मार्च 2023		
	1 वर्षापेक्षा कमी	1-2 वर्षे	2 वर्ष आणि त्यापेक्षा जास्त	1 वर्षापेक्षा कमी	1-2 वर्षे	2 वर्ष आणि त्यापेक्षा जास्त
कार्यालयीन भाडेपट्टी	967.55	368.36	330.31	851.07	660.13	103.33
वाहन भाडेपट्टी	87.99	77.47	28.12	93.67	76.57	82.75
	1,055.55	445.83	358.44	944.74	736.70	186.08

- (viii) व्हेरिफाईड लीज देयकांशी संबंधित खर्च शून्य आहे.

- (ix) वापराच्या मालमतेचा हक्क उपभाडेत्त्वावर देण्यापासून मिळणारे उत्पन्न कंपनीला लागू होत नाही.
- (x) विक्री व भाडेपट्ट्याच्या व्यवहारातून होणारा नफा / तोटा कंपनीला लागू होत नाही.

टीप 37.2 -- मालमतेची कमतरता

कंपनीने आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस मूल्यांकन केले आहे की एखादी मालमता बिघडू शकते असे काही संकेत आहेत का (इंड एस-36 च्या पैरा 12 नुसार). व्यवस्थापनाचे असे मत आहे की मालमतेच्या कमतरतेचे कोणतेही संकेत ताळेबंदाच्या तारखेस बाहेर पडत नाहीत. व्यवस्थापनाने इंड एस-36 'असेट्स'नुसार अमूर्त मालमतेसह कंपनीच्या सर्व मालमतेचा आढावा घेतला आहे. पुनरावलोकनाच्या आधारे, व्यवस्थापनाचे असे मत आहे की मालमता, वनस्पती आणि उपकरणे आणि अमूर्त आणि इतर मालमतेची आर्थिक कामगिरी अपेक्षेपेक्षा वाईट नाही आणि म्हणूनच, ताळेबंदाच्या तारखेपर्यंत कोणत्याही मालमतेचे नुकसान झाले नाही.

टीप :- 38

इंड एस- 115 चे प्रकटीकरण "ग्राहकांशी करारातून उत्पन्न"

कॉन्ट्रॅक्ट बॅलन्स

तपशील	रक्कम (रु. लाखांत)	
	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी
a) व्यापारी प्राप्ती	-	-
b) कंत्राटी मालमता	12,765.55	-
c) कंत्राटी दायित्वे	10,207.00	10,207.00

(a) व्यापार प्राप्ती

तपशील	रक्कम (रु. लाखांत)	
	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी
वर्षाच्या सुरुवातीला व्यापार प्राप्ती	-	-
वर्षभरात निव्वळ महसुलाला मान्यता	12,765.55	-
समायोजन	-	-
वर्षभरात मिळालेली देयके	-	-
ट्रेड रिसिव्हिबल्सचा बॅलन्स बंद करणे	-	-

(b) कंत्राटी मालमता

व्यक्ती	रक्कम (रु. लाखांत)	
	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी
वर्षाच्या सुरुवातीला कॉन्ट्रॅक्ट असेट	-	-
कॉन्ट्रॅक्ट असेटकडून ट्रेड रिसिव्हिबल मध्ये हस्तांतरण आणि प्रगतीच्या मोजमापातील बदलांच्या परिणामी वाढ	-	-
वर्षाच्या अखेरीस करार मालमता	12,765.55	-

(c) करार दायित्व

व्यक्ती	रक्कम (रु. लाखांत)	
	31 मार्च 2024 रोजी	31 मार्च 2023 रोजी
वर्षाच्या सुरुवातीस करार दायित्वे	10,207.00	10,207.00
कॉन्ट्रॅक्ट लायबिलिटीजमधून महसुलात हस्तांतरण आणि प्रगतीच्या मोजमापातील बदलांच्या परिणामी वाढ	-	-
वर्षाच्या अखेरीस करार दायित्वे	10,207.00	10,207.00

कामगिरीचे दायित्व

ग्राहकांना प्रकल्प अहवाल वितरित केल्यानंतर आणि ग्राहकाच्या अंतिम मान्यतेनंतर किंवा महसूल गोळा करण्याचा अधिकार प्रस्थापित झाल्यानंतर कामाच्या संदर्भात कंपनीची कामगिरी दायित्व समाधानी मानले जाते.

टीप :- 39

एमएसएमई प्रकटीकरण

सूक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योग विकास कायदा, 2006 (एमएसएमडीए) अंतर्गत परिभाषित केल्याप्रमाणे कंपनीला वस्तू आणि सेवा पुरविणाऱ्या आणि सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योगांच्या व्याख्येत पात्र ठरलेल्या उद्योगांची कंपनीने ओळख पटविली आहे. त्यानुसार 31st मार्च 2024 व 31st मार्च 2023 पर्यंत अशा उद्योगांना देय रकमेचा खुलासा व्यवस्थापनाने निश्चित केलेल्या मर्यादेपर्यंत कंपनीकडे प्राप्त व उपलब्ध माहितीच्या आधारे वित्तीय विवरणात करण्यात आला आहे. थकीत रक्कम आणि देय व्याजाचा तपशील खाली दिला आहे

रक्कम (रु. लाखांत)

वर्णन	31 मार्च 2024 रोजी संपलेलं वर्ष	31 मार्च 2023 रोजी संपलेले वर्ष
a) वर्षाच्या अखेरीस कोणत्याही पुरवठादारास थकीत असलेली मूळ रक्कम	1503.51	385.06
b) वरील रकमेवर देय असलेले व्याज	-	-
सूक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योग अधिनियम 2006 च्या कलम 16 अन्वये भरलेल्या व्याजाची रक्कम व वर्षभरात ठरलेल्या दिवसानंतर पुरवठादारांना दिलेली देयरक्कम	निरंक	निरंक
देयक देण्यास उशीर होण्याच्या कालावधीसाठी देय आणि देय व्याजाची रक्कम, परंतु या अधिनियमांतर्गत निर्दिष्ट केलेले व्याज न जोडता.	निरंक	निरंक
वर्षाच्या अखेरीस जमा झालेली आणि थकीत राहिलेली व्याजाची रक्कम.	निरंक	निरंक
वरीलप्रमाणे व्याजाची थकबाकी प्रत्यक्षात लघु उद्योगांना अदा होईपर्यंत पुढील वर्षातही पुढील व्याजाची रक्कम थकीत व देय राहिल.	निरंक	निरंक

टीप :- 40

कंपनी अधिनियम 2013 च्या अनुसूची III नुसार खुलासे:

- A. एमसीएने 24 मार्च 2021 च्या अधिसूचनेद्वारे 1 एप्रिल 2021 पासून लागू होणार्या काही खुलाशांच्या संदर्भात कंपनी अधिनियम 2013 मध्ये शेड्यूल 1 मध्ये सुधारणा केली आहे. कंपनीने वित्तीय स्टेटमेंटमध्ये वरील दुरुस्तीनुसार बदल समाविष्ट केले आहेत आणि या दुरुस्तीच्या अनुषंगाने खालील खुलासे केले आहेत :
- कंपनी अधिनियम, 2013 च्या कलम 248 किंवा कंपनी अधिनियम, 1956 च्या कलम 560 अन्वये रद्द करण्यात आलेल्या कंपन्यांशी कंपनीचे वर्षभरात कोणतेही व्यवहार नाहीत जसे की कंपनी अधिनियम 2013 च्या अनुसूची III नुसार अहवाल देणे आवश्यक आहे.
  - कंपनीने वर्षभरात क्रिप्टो करन्सी किंवा व्हर्च्युअल करन्सीमध्ये व्यवहार किंवा गुंतवणूक केलेली नाही.
  - कंपनीकडे कोणतीही बेनामी मालमत्ता नाही, जिथे कोणतीही बेनामी मालमत्ता बाळगल्याबद्दल कंपनीविरुद्ध कोणतीही कार्यवाही सुरू केली गेली आहे किंवा प्रलंबित आहे.
  - कंपनीने आधीच्या कालावधीतील त्रुटींचे पुनर्कथन केल्यावर आवश्यकतेनुसार ताळेबंद जाहीर केला आहे.
  - कंपनीकडे कोणतेही शुल्क किंवा समाधान नाही जे वैधानिक कालावधीपलीकडे आरओसीकडे अद्याप नोंदणीकृत नाही.
  - कंपनीने परदेशी संस्था (मध्यस्थ) सह इतर कोणत्याही व्यक्तीला किंवा संस्थेला (संस्था) निधी प्रगत किंवा कर्ज दिलेला नाही किंवा गुंतवणूक केलेली नाही:
    - प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे कंपनीने (अंतिम लाभार्थी) किंवा त्यांच्यावतीने कोणत्याही प्रकारे ओळखल्या गेलेल्या इतर व्यक्ती किंवा संस्थांना कर्ज देणे किंवा गुंतवणूक करणे किंवा गुंतवणूक करणे किंवा.
    - अंतिम लाभार्थ्यांना किंवा त्यांच्या वतीने कोणतीही हमी, सुरक्षा किंवा तत्सम प्रदान करणे.
  - कंपनीला परदेशी संस्थांसह (फंडिंग पार्टी) कोणत्याही व्यक्तीकडून किंवा संस्थेकडून कोणताही निधी प्राप्त झालेला नाही (मग तो लेखी किंवा अन्यथा नोंदविला गेला असेल) की कंपनी करेल:
    - फंडिंग पार्टी (अंतिम लाभार्थी) द्वारे किंवा त्यांच्या वतीने कोणत्याही प्रकारे ओळखल्या गेलेल्या इतर व्यक्ती

किंवा संस्थांना प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे कर्ज देणे किंवा गुंतवणूक करणे किंवा गुंतवणूक करणे किंवा.

(b) अंतिम लाभार्थ्यांच्या वतीने कोणतीही हमी, सुरक्षा किंवा तत्सम प्रदान करणे.

- (viii) कंपनीकडे प्रवर्तक, संचालक, केएमपी आणि इतर संबंधित पक्षांना कर्जाच्या स्वरूपात कोणतेही कर्ज आणि अॅडव्हान्स नाही.
- (ix) कंपनीने प्राप्तिकर कायदा, 1961 अंतर्गत कर निर्धारणात वर्षभरात उत्पन्न म्हणून सरेंडर केलेले नाही किंवा जाहीर केलेले नाही.
- (x) आरओयू मालमतेसह मालमता प्रकल्प आणि उपकरणांचे वर्षभरात पुनर्मूल्यांकन केले गेले नाही, म्हणून अनुसूची III द्वारे आवश्यक असलेले पुढील प्रकटीकरण लागू होत नाही.
- (xi) अमूर्त मालमतेचे वर्षभरात पुनर्मूल्यांकन झालेले नाही, म्हणून अनुसूची III नुसार आवश्यक असलेले पुढील प्रकटीकरण लागू होत नाही.
- (xii) कंपनीकडे बँका आणि वित्तीय संस्थांकडून कर्ज घेतलेले नाही, त्यामुळे अनुसूची III नुसार आवश्यक असलेली अतिरिक्त माहिती लागू नाही.
- (xiii) कंपनीकडे गुंतवणूक मालमता नाही, म्हणून अनुसूची III द्वारे आवश्यक अतिरिक्त प्रकटीकरण लागू होत नाही.
- (xiv) कंपनीला बँका किंवा वित्तीय संस्थांना तिमाही स्टॉक स्टेटमेंट सादर करण्याची आवश्यकता नाही, म्हणून अनुसूची III द्वारे आवश्यक असलेले अतिरिक्त प्रकटीकरण लागू होत नाही.
- (xv) बँकांना वित्तीय संस्थेने विलफुल डिफॉल्टर म्हणून वर्गीकृत केलेले नाही, म्हणून अनुसूची III द्वारे आवश्यक अतिरिक्त प्रकटीकरण लागू होत नाही.
- (xvi) कंपनीची कोणत्याही कंपनीत पुढील गुंतवणूक नाही, म्हणून कंपनी (थरांच्या संख्येवर निर्बंध) नियम, 2017 सह कायद्याच्या कलम 2 च्या खंड (87) अन्वये अनुपालन करण्याची आवश्यकता नाही. त्यामुळे कंपनी कायदा 2013 नुसार आवश्यकतेनुसार अतिरिक्त खुलासे.

(xvii) खालीलप्रमाणे लेखांकन गुणोत्तरांचे प्रकटीकरण केले आहे:

तपशील	अंश	विभाजक	31 मार्च 2024	31 मार्च 2023	% बदल	25% पेक्षा जास्त बदलाची कारणे
सध्याचे गुणोत्तर	चालू मालमता	चालू देणी	0.35	0.27	29.63 %	गुणोत्तर तुलनेसाठी योग्य नाही कारण कंपनी अद्याप बांधकामाच्या टप्प्यात आहे.
रिटर्न ऑन इक्विटी रेशो	करांनंतर निव्वळ नफा	सरासरी भागधारक इक्विटी	0.01	-	-	उपलब्ध नाही
गुंतवलेल्या भांडवलावर परतावा	व्याज आणि करांपूर्वीचे उत्पन्न	भांडवल कार्यरत	-	-	-	उपलब्ध नाही
डेट सर्विस कव्हेरेज रेशो	कर्ज सेवांसाठी मिळणारे उत्पन्न	एकूण व्याज आणि मुददल परतफेड	7.51	5.46	37.55 %	गुणोत्तर तुलनेसाठी योग्य नाही कारण कंपनी अद्याप बांधकामाच्या टप्प्यात आहे आणि कोणताही कार्यकारी नफा नाही.
निव्वळ नफा गुणोत्तर	करांनंतर निव्वळ नफा	कामकाजातून होणारी उलाढाल	0.63	-	-	एनए
निव्वळ भांडवली उलाढाल गुणोत्तर	करांनंतर निव्वळ नफा	करांनंतर निव्वळ नफा	-	-	-	डिटर्मिनेबल नाही

खालील गुणोत्तर कंपनीला लागू होत नाहीत, म्हणून कोणतीही गणना केली गेली नाही

अनुक्रमांक	तपशील
1	डेट इक्विटी रेशो
2	सूची उलाढाल गुणोत्तर
3	व्यापार प्राप्ती उलाढाल गुणोत्तर
4	व्यापार देय उलाढाल गुणोत्तर
5	व्यापार देय उलाढाल गुणोत्तर

(xviii) कंपनीच्या नावावर नसलेल्या स्थावर मालमतेचे मालकी हक्क पत्र

रक्कम (₹. लाखांत)

ताळेबंदातील संबंधित ओळ आयटम	मालमतेच्या वस्तूचे वर्णन	एकूण वाहून नेणारे मूल्य	नावे असलेले मालकी हक्काचे दस्तऐवज	मालकी हक्कधारक प्रवर्तक, संचालक किंवा प्रवर्तक/ संचालकांचा नातेवाईक किंवा प्रवर्तक/ संचालकाचा कर्मचारी असो	मालमत्ता कोणत्या तारखेपासून ताब्यात	कंपनीच्या नावावर न ठेवण्याचे कारण
प्रॉपर्टी प्लांट आणि उपकरणे	जमीन- फ्रीहोल्ड	2,53,199.54	- प्रकल्पग्रस्त व्यक्ती	नाही	*	मालकी हस्तांतरणाची प्रक्रिया सुरु आहे
	जमीन- फ्रीहोल्ड	38,359.32	- गुजरात सरकार	हो	*	मालकी हस्तांतरणाची प्रक्रिया सुरु आहे
गुंतवणूक मालमत्ता	निरंक	निरंक	-	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही
चालू नसलेली मालमत्ता विक्रीसाठी ठेवली	निरंक	निरंक	-	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही
इतर	निरंक	निरंक	-	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही

फ्रीहोल्ड जमिनीमध्ये विविध प्रकल्पग्रस्त व्यक्ती आणि सरकारी विभागांकडून संपादित केलेल्या जमिनींचा समावेश आहे जी विविध तारखांना संपादित केली गेली आहे, म्हणून अशा संपादनासाठी तारीखनिहाय खुलासा दर्शविला जात नाही

टीप : मालमतेच्या वस्तू वगळा, जिथे मालकी हक्क हस्तांतरित केला जाणार नाही किंवा भाडेकरारावर स्वाक्षरी केली जाणार नाही. फक्त हक्काचा वापर करण्याची परवानगी घेतली जाते.

B. कंपनीला लागू असलेल्या मर्यादेपर्यंत शेड्यूल III (24 मार्च 2021 च्या अधिसूचनेद्वारे सुधारित) नुसार वित्तीय विवरण तयार केले जाते. खालील बाबी वित्तीय स्टेटमेंटमध्ये नोंदवल्या जात नाहीत कारण त्या कंपनीला लागू होत नाहीत किंवा शून्य मूल्य आहेत.

चालू आणि बिगर-चालू मालमत्ता

- गुंतवणूक मालमत्ता
- सदिच्छा
- वाहक वनस्पती वगळता इतर जैविक मालमत्ता
- गुंतवणूक
- सूची
- व्यापार प्राप्ती

चालू आणि गैर-चालू दायित्वे

- परतावा दायित्व
- शासकीय अनुदान

लागू नसलेल्या मर्यादेपर्यंत इतर सर्व खुलासे नोंदवले जात नाहीत

C. इतर खुलासे

सामाजिक सुरक्षा संहिता, 2020 ("संहिता") रोजगारादरम्यान कर्मचार्यांच्या लाभांशी संबंधित आणि रोजगारोत्तर लाभांशी संबंधित आहे, सप्टेंबर 2020 मध्ये राष्ट्रपतींची मान्यता मिळाली. ही संहिता भारताच्या राजपत्रात प्रसिद्ध करण्यात आली आहे. मात्र, ही संहिता कोणत्या तारखेला लागू होईल, याची माहिती देण्यात आलेली नाही. संहिता अंमलात आल्यानंतर कंपनी त्याच्या प्रभावाचे मूल्यांकन करेल आणि कोड प्रभावी होण्याच्या कालावधीत कोणत्याही संबंधित प्रभावाची नोंद करेल.

टीप :- 41

पूर्वीच्या कालावधीतील समायोजन / त्रुटी दुरुस्त करणे

कंपनीने मागील कालावधीच्या सुरुवातीस तिसरा ताळेबंद सादर केला आहे, कारण त्रुटीची दुरुस्ती, कारण त्याचा स्टेटमेंटमधील माहितीवर भौतिक परिणाम होतो.

1. ईएपीवरील व्याज 0.1% दराने मान्य करण्यात आले आहे आणि परिणामी व्याज उत्पन्न नफा आणि तोट्याच्या स्टेटमेंटमधून कमी करण्यात आले आहे
2. लीजहोल्ड जमिनीचे पुनर्वर्गीकरण राईट ऑफ यूज अॅसेट्स म्हणून करण्यात आले आहे आणि त्यावर अॅमॉर्टायझेशनची तरतूद करण्यात आली आहे.

(i) 31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षातील नफा-तोट्याचे विवरण

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	नोट	आधी सांगितल्याप्रमाणे	समायोजन	पुन्हा सांगितल्याप्रमाणे
आय				
इतर उत्पन्न	41.1	9,776.63	(1,188.52)	8,588.11
खर्च				
स्थगित कर	41.1	(428.87)	299.13	(129.74)
वर्षभराचा नफा		9,347.76	(889.39)	8,458.37

(ii) 31 मार्च 2023 चा ताळेबंद

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	नोट	आधी सांगितल्याप्रमाणे	समायोजन	पुन्हा सांगितल्याप्रमाणे
पुंजी				
गैर-चालू मालमत्ता				
मालमत्ता, वनस्पती आणि उपकरणे	41.2	9,44,493.95	(19,415.78)	9,25,078.17
भांडवली काम-प्रगतीपथावर	41.2	25,99,505.24	478.62	25,99,983.86
मालमतेच्या वापराचा अधिकार	41.2	1,460.32	18,937.13	20,397.45
गैर-चालू मालमत्ता				
स्थगित कर मालमत्ता (निव्वळ)	41.1	(81.30)	364.97	283.67
चालू मालमत्ता				
वरील (ii) वगळता इतर बँक शिल्लक	41.3	106.42	(17.10)	89.32
इतर आर्थिक मालमत्ता	41.3	880.64	17.10	897.74
संपूर्ण		35,46,365.27	364.94	35,46,730.21
दायित्वे				
इतर इक्विटी	41.1	53,935.64	(1,085.14)	52,850.50
नॉन-करंट दायित्वे				
इतर वित्तीय दायित्वे	41.4	25,32,565.76	(1,765.90)	25,30,799.86
चालू देणी				
इतर वित्तीय दायित्वे	41.1, 41.4	2,29,225.41	3,216.00	2,32,441.41
संपूर्ण		28,15,726.81	364.96	28,16,091.77

(iii) 31 मार्च 2022 चा ताळेबंद

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	नोट	आधी सांगितल्याप्रमाणे	समायोजन	पुन्हा सांगितल्याप्रमाणे
पुंजी गैर-चालू मालमत्ता स्थगित कर मालमत्ता (निव्वळ)	41.1	338.72	65.84	404.56
संपूर्ण		338.72	65.84	404.56
दायित्वे इतर इक्विटी	41.1	39,253.79	(195.76)	39,058.03
चालू देणी इतर वित्तीय दायित्व	41.1	1,43,207.75	261.60	1,43,469.35
संपूर्ण		1,82,461.54	65.84	1,82,527.38

(iv) 31 मार्च 2023 च्या रोख प्रवाहावर परिणाम

रक्कम (रु. लाखांत)

तपशील	नोट	आधी सांगितल्याप्रमाणे	समायोजन	पुन्हा सांगितल्याप्रमाणे
ऑपरेटिंग ॲक्टिव्हिटीमधून निव्वळ रोख	41.3	94,179.31	(0.54)	94,178.77
गुंतवणूक क्रियाकलापातून निव्वळ रोख रक्कम		(16,70,594.88)	0.55	(16,70,594.33)
संपूर्ण		(15,76,415.57)	0.01	(15,76,415.56)

टीप 41.2.3 -- प्रति शेअर उत्पन्नावर होणारा परिणाम (बेसिक आणि डिव्हाइड)

रक्कम (रु. लाखांत)

स्वरूप	आधी सांगितल्याप्रमाणे	समायोजन	पुन्हा सांगितल्याप्रमाणे
इक्विटी शेअरधारकांना होणारा नफा (रु. लाखांत)	5379.29	(889.39)	4,489.91
प्रति शेअर उत्पन्न (बेसिक) (रु. मध्ये)	3.92	(0.65)	3.27
प्रति शेअर उत्पन्न (कमी) (रु. मध्ये)	3.91	(0.64)	3.27

टीप 41.1 -- कंपनी आणि एमओआर यांच्यातील ॲडव्हान्स/ईएपीसंदर्भातील अटी व शर्ती या वित्तीय स्टेटमेंटच्या तारखेपर्यंत विचाराधीन आहेत. संबंधित अटी व शर्तींना अंतिम स्वरूप देईपर्यंत कंपनीने वरील ईएपी "वित्तीय दायित्वे- नॉन-करंट" या शीर्षकाखाली सादर केला आहे.

एनएसएचआरसीएल चालू वर्षात @ 0.1% कर्ज मंजूर करण्यासाठी रेल्वे मंत्रालयाकडे पाठपुरावा करित आहे 02.11.2023 च्या कार्यालयीन मेमोरेंडमद्वारे मंत्रालयाने अर्थ मंत्रालयाच्या आर्थिक व्यवहार विभागाला कळविले आहे की " एमएचएसआर प्रकल्पासाठी जायका कर्जाचा प्रस्ताव 0.1% व्याजाने एनएसएचआरसीएलला देण्याचा विचार केला जाऊ शकतो, हेजिंग खर्च सरकारला देणे".

त्यानुसार, एनएसएचआरसीएलने 31 मार्च 2024 पर्यंत कंपनीला एमओआरद्वारे वितरित केलेल्या रकमेवर वरील ईएपी / ॲडव्हान्स @ 0.1% व्याज मान्यता दिली आहे (जेआयसीएकडून एमओआर / एमओएफने घेतलेल्या कर्जाच्या मर्यादेपर्यंत). तथापि, मागील वर्षात एनएसएचआरसीएल वित्तीय स्टेटमेंटमध्ये कोणतेही कर्ज खर्च प्रदान करित नव्हते. त्यानुसार, त्रुटी दूर करण्यासाठी रेल्वे मंत्रालयाकडून 2022-23 या आर्थिक वर्षासाठी अनुक्रमे 1,188.52 लाख रुपये आणि 31 मार्च 2024 पर्यंत 261.60 लाख रुपये आगाऊ किंवा ईएपीवरील कर्ज खर्च निश्चित करण्यात आला आहे. आर्थिक वर्ष 2022-23 साठी 299.13 लाख रुपये आणि 65.84 लाख रुपये या वरील स्थगित कर संबंधित कालावधीतील नफा-तोट्याच्या विवरणात मान्य करण्यात आला आहे.

यामुळे 31 मार्च 2023 रोजी इतर वित्तीय दायित्वांमध्ये 1450.12 लाख रुपये आणि 1 एप्रिल 2022 पर्यंत 261.60 लाख रुपयांची वाढ झाली आहे आणि परिणामी स्थगित कर आणि कायम ठेवलेल्या उत्पन्नावर परिणाम झाला आहे.

टीप 41.2 -- कंपनीने यापूर्वी मालमत्ता, प्लांट आणि उपकरणे (पीपीई) अंतर्गत लीजहोल्ड जमिनीचे वर्गीकरण केले होते आणि त्यावर अॅमॉर्टायझेशन दिले जात नव्हते, आता 19,415.78 लाख रुपयांच्या लीजहोल्ड जमिनीचे मालमत्ता प्रकल्प आणि उपकरणांमधून चांगल्या सादरीकरणासाठी वापराच्या मालमत्तेच्या अधिकारात पुनर्वर्गीकरण करण्यात आले आहे, तसेच 31st मार्च 2023 पर्यंत 478.62 लाख रुपयांच्या वापराच्या हक्काच्या मालमत्तेला मान्यता देण्यात आली आहे. यामुळे आरओयू मालमत्तेत 18,973.13 लाख रुपयांची वाढ झाली असून भांडवली कामात 478.62 लाख रुपयांची घट झाली असून 31st मार्च 2023 पर्यंत मालमत्ता प्रकल्प आणि उपकरणांमध्ये घट झाली आहे.

टीप 41.3 -- कंपनी अधिनियम 2031 च्या अनुसूची III च्या आवश्यकतेनुसार एमआयडीसीकडे तारण ठेवलेल्या एफडीआरचे इतर वित्तीय मालमत्तेत पुनर्वर्गीकरण करण्यात आले आहे

टीप 41.4 -- 1765.90 लाख रुपयांच्या इतर देय देयकांचे सध्याच्या स्वरूपाचे असल्याने चालू दायित्वातून चालू दायित्वात पुनर्वर्गीकरण करण्यात आले आहे.

टीप :-- 42

मागील वर्षीच्या आकडेवारीचे पुनर्वर्गीकरण/ पुनर्वर्गीकरण करण्यात आले आहे, जेथे आवश्यक असेल तेथे त्या आकडेवारीच्या चालू वर्षाच्या सादरीकरणाची पुष्टी केली जाईल.

टीप :-- 43

आर्थिक विवरणास मान्यता

21 ऑगस्ट 2024 रोजी झालेल्या संचालक मंडळाच्या बैठकीत वित्तीय विवरणांना मंजूरी देण्यात आली

दिवाण पी.एन.चोप्रा अँड कंपनीसाठी.

संचालक मंडळासाठी व त्यांच्याच वतीने

चार्टर्ड अकाउंटंट

एफआरएन: 000472N

भागीदार: संदीप दहिया

म. नं.: 505371

विवेक कुमार गुप्ता

व्यवस्थापकीय संचालक

डीआयएन: 10423972

विवेक प्रकाश त्रिपाठी

वित्त संचालक आणि सीएफओ

डीआयएन: 10216466

सुमीता शर्मा

कंपनी सचिव

म नं: FCS5250

दिनांक : 21.08.2024

ठिकाण: नवी दिल्ली

31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या आर्थिक विवरणांवर कंपनी अधिनियम, 2013 च्या कलम 143(6)(बी) अंतर्गत भारताचे नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक यांचे अभिप्राय

नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या आर्थिक वर्ष 31 मार्च 2024 रोजी समाप्त झालेल्या आर्थिक विवरण तयार करण्याची जबाबदारी कंपनीच्या व्यवस्थापनाची आहे, जी कंपनी अधिनियम, 2013(अधिनियम) अंतर्गत निर्धारित आर्थिक अहवाल सादर करणाऱ्या सिद्धांतानुसार केली जाते. कायद्याच्या कलम 139 (5) अन्वये भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी नेमलेला वैधानिक लेखापरीक्षक कायद्याच्या कलम 143 (10) अन्वये विहित लेखापरीक्षणाच्या मानकांनुसार स्वतंत्र लेखापरीक्षणाच्या आधारे कायद्याच्या कलम 143 अन्वये वित्तीय विवरणांवर मत व्यक्त करण्यास जबाबदार असतो. 21 ऑगस्ट 2024 च्या लेखापरीक्षण अहवालाद्वारे त्यांनी हे केल्याचे सांगण्यात आले आहे.

मी भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या वतीने कायद्याच्या कलम 143 (6) (ए) अन्वये 31 मार्च 2024 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी नॅशनल हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या वित्तीय विवरणांचे पुरवणी लेखापरीक्षण केले आहे. हे पुरवणी लेखापरीक्षण वैधानिक लेखापरीक्षकाच्या कार्यपत्रिकेत प्रवेश न करता स्वतंत्रपणे केले गेले आहे आणि प्रामुख्याने वैधानिक लेखापरीक्षक आणि कंपनी कर्मचाऱ्यांची चौकशी आणि काही लेखा नोंदीची निवडक तपासणी करण्यापुरते मर्यादित आहे.

माझ्या पुरवणी लेखापरीक्षणाच्या आधारे कायद्याच्या कलम 143 (6) (बी) अन्वये वैधानिक लेखापरीक्षकांच्या अहवालावर कोणतेही भाष्य किंवा पुरवणी ठरेल असे काहीही महत्वाचे माझ्या लक्षात आलेले नाही.

**भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक
यांच्या बाजूने आणि वतीने**

**डॉ. नीलोत्पल गोस्वामी
महासंचालक ऑडिट
रेल्वे कमिश्नर, नवी दिल्ली**

ठिकाण : नवी दिल्ली
दिनांक : 25.09.2024

शाफ्टचे काम प्रगतीपथावर, मुंबई, महाराष्ट्र

एडीआयटी बोगद्याचे काम प्रगतीपथावर, मुंबई, महाराष्ट्र

नोंदणीकृत कार्यालय: दुसरा मजला, एशिया भवन, रोड नंबर 205,
सेक्टर - 9, द्वारका, नई दिल्ली - 110077
ई-मेल: psmd@nhsrcl.in; संकेतस्थळ : www.nhsrcl.in
सीआयएन: U60200DL2016GOI291002